

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับ
พื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE SUCCESS FACTORS AFFECTING FINANCIAL DISCIPLINE OF THE NATION SAVING
FUNDS (NSF.) OF THE LOCAL LEVEL OPERATION : A CASE STUDY OF NAKHON SAWAN
PROVINCE.

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration in Public Administration

Department of Public Administration

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการ ออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ กรณีศึกษา จังหวัดนครสวรรค์
โดย	น.ส.จุฑารัตน์ ยกถาวร
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์วันชัย มีชาติ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณะบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ศิริประกอบ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรมา ปริพันธ์เอื้อสกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์วันชัย มีชาติ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย)

จุฬารัตน์ ยกถาวร : ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์. (THE SUCCESS FACTORS AFFECTING FINANCIAL DISCIPLINE OF THE NATION SAVING FUNDS (NSF.) OF THE LOCAL LEVEL OPERATION : A CASE STUDY OF NAKHON SAWAN PROVINCE.) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ.วันชัย มีชาติ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ และเพื่อนำเสนอแนวทางส่งเสริมการขับเคลื่อนโครงการในจังหวัดนครสวรรค์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิจัยเชิงเอกสาร และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการโครงการในจังหวัดนครสวรรค์ ตั้งแต่ระดับผู้บริหาร คณะทำงาน ตลอดจนผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการจำนวน 29 ท่าน

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า แม้ว่ารัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาระบบบำนาญที่ยังไม่ครอบคลุมสำหรับแรงงานในทุกระบบ แต่การนำนโยบายไปปฏิบัติผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างกองทุนการออมแห่งชาติและกระทรวงมหาดไทยเพื่อระดมทุนจำนวนสมาชิกใหม่เข้าสู่กองทุน อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานในจังหวัดนครสวรรค์มีสัดส่วนสมาชิกเมื่อเทียบกับจำนวนเป้าหมายมากที่สุดในประเทศไทย แต่ความสำเร็จดังกล่าวเป็นเพียงความสำเร็จหนึ่งในสองของวัตถุประสงค์โครงการเท่านั้น กล่าวคือ การดำเนินงานในจังหวัดนครสวรรค์มีแนวคิดริเริ่มซึ่งสามารถเพิ่มจำนวนสมาชิกใหม่ได้ตามเป้าหมาย แต่ยังขาดการส่งเสริมการออมอย่างต่อเนื่องของสมาชิก ทั้งนี้ยังพบปัญหาต่าง ๆ ระหว่างการดำเนินการในแต่ละส่วน ได้แก่ ขาดการประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงกลุ่มผู้มีสิทธิเป็นสมาชิกอย่างทั่วถึงรวมไปถึงผลตอบแทนยังไม่สามารถสร้างแรงจูงใจได้เท่าที่ควร เป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นของผู้ปฏิบัติในระดับพื้นที่เนื่องจากวิธีการการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติใช้หลักการแบ่งบทบาท นอกจากนี้พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านความชัดเจนของนโยบาย 2) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3) ปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์กร และ 4) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ควรตระหนักถึงความสำคัญและทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบาย รวมไปถึงข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6480025224 : MAJOR PUBLIC ADMINISTRATION

KEYWORD: National Savings Fund., Policy implementation, Informal employment, Retirement savings
 Jutharath Yoktawom : THE SUCCESS FACTORS AFFECTING FINANCIAL DISCIPLINE OF THE NATION
 SAVING FUNDS (NSF.) OF THE LOCAL LEVEL OPERATION : A CASE STUDY OF NAKHON SAWAN
 PROVINCE.. Advisor: Assoc. Prof. WANCHAI MEECHART

The objectives of this study are to identify the problems in financial of the nation saving funds (NFS.) of the local level operation : a case study of Nakhon Sawan, understand the impacts affecting the success of the project, and make suggestions to improve the efficiency of the project. This study employed qualitative methodologies, including documentary research and in-depth interview sessions. Interviews were conducted with 29 project stakeholders, consisting of the project's board of directors, employees, and users.

The study found that the government sector aimed to improve the pension system, which was not inclusive for workers in every sector. In 2011, the government established the National Savings Fund under the National Savings Fund Act to create a savings system for living in old age that is inclusive to all population groups, particularly the majority of the labor force who were not registered under the government care system. With the objective was to achieve fairness and impartiality in receiving care from the governmental sector, the Saving Discipline Promotion Project was implemented as a policy, co-organized by the National Savings Fund and the Ministry of Interior, to attract new members to the fund. However, this study discovered that in Nakhon Sawan, a province with the highest number of members compared to other provinces, the project only met one out of two success criteria. In other words, the project in Nakhon Sawan achieved the expected number of members but lacked promotion of the members' saving discipline. Moreover, several areas of improvement were identified during each phase of the project, including: the lack of advertisements and incentive promotions for potential members, an unbalanced allocation of roles leading to an increased workload for employees. Additionally, factors affecting the organization of financial of the nation saving funds (NFS.) of the local level operation : a case study of Nakhon Sawan involved: 1) the clarity and feasibility of the policy, 2) the leadership of the board of directors, 3) the organization's capabilities, and 4) external factors. Therefore, it is suggested that the organizers and related personnel promote this policy by implementing financial of the nation saving funds (NFS.) of the local level operation : a case study of Nakhon Sawan, gain a better understanding of the factors influencing the project's success, and adopt the suggested improvements to enhance project management efficiency.

Field of Study: Public Administration

Student's Signature

Academic Year: 2022

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์และเมตตาจาก รศ.ศาสตราจารย์ วันชัย มีชาติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่า ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่องานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยท่านคอยให้ความช่วยเหลือโดยเฉพาะในระหว่างการเก็บข้อมูล ติดตามความคืบหน้าอย่างต่อเนื่องและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด ผู้ศึกษารู้สึกภาคภูมิใจและเป็นเกียรติอย่างมากที่เป็นนิสิตคนสุดท้ายในรุ่น ที่ได้รับเกียรติจากท่านเป็นอาจารย์เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ท่านยังถ่ายทอดแนวทางการดำเนินชีวิตอันเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ศึกษา จึงขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ รศ.ศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย ผู้กรุณาเป็นกรรมการภายนอกและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรมา ปริพันธ์เอื้อสกุล ผู้กรุณาเป็นประธานกรรมการการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เปรียบเสมือนผู้ใหญ่ใจดีที่คอยชี้แนะแนวทาง ให้คำแนะนำ เก็บรายละเอียดที่สำคัญ ติดตามและตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนคอยให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษา ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณภาพและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมัย โกรทินธาคม อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ได้สละเวลาอันมีค่า คอยให้คำแนะนำตั้งแต่โครงร่าง ทำให้ผู้ศึกษามีแนวทางการเขียนวิทยานิพนธ์ ตลอดจนสร้างความมั่นใจในการเขียนงานเชิงวิชาการให้กับผู้ศึกษา

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วอระ พัวพันสวัสดิ์ และอาจารย์ ดร.ชฎิล วัฒนานนท์ ที่สละเป็นเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับผู้ศึกษา ตลอดจนถ่ายทอดวิธีการ เทคนิคในการเก็บข้อมูลสำหรับวิจัยเชิงคุณภาพให้กับผู้ศึกษา

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิน ศิริประภาณุกุล ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ที่คอยสนับสนุนข้อมูลเชิงวิชาการเกี่ยวกับการระบอบอมให้กับผู้ศึกษา และขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ปงปอนด์ รักอำนวยกิจ อาจารย์ผู้สอนวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ ทำให้ผู้ศึกษาได้นำความสนใจมาต่อยอดจนเกิดเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีอบองค์ความรู้ ประสบการณ์ อันเป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ต่อยอดสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และเจ้าหน้าที่ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี สันฐิตวิณชย์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล เกรียงพันธุ์, อาจารย์นิศาล พรหมรินทร์, ดร.นันทพรพัช ไซยอัครพงศ์, ดร.วิชชุดา อีสรานูวรรธน์, นางสาวมัลลิกา แหมะหวัง, นางสาวอินธิพนาลี แก้วแสนสุข, นายหัสณัย สุขเจริญ และอาจารย์พิชญา วิฑูรกิจจา ที่คอยให้คำปรึกษา ถ่ายทอดประสบการณ์ และคำแนะนำตลอดจนคอยให้กำลังใจให้แก่ผู้ศึกษาตลอดมา

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 29 ท่าน ที่สละเวลาอันมีค่าให้ข้อมูลแก่ผู้ศึกษา รวมไปถึงแนวคิดต่าง ๆ ทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจในวิธีการขับเคลื่อนโครงการได้อย่างชัดเจน และขอกราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่กองทุนการออมแห่งชาติ ที่ให้การต้อนรับ ช่วยเหลือประสานงานและกรุณาให้ข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอกช.) เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้อย่างมาก ขอขอบพระคุณทุกการต้อนรับ ความเมตตาจากคณะทำงาน และชาวบ้านในจังหวัดนครสวรรค์ รวมไปถึง

ถึงขอกราบขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการออมที่เกี่ยวข้องกับโครงการ นางนวพร วิริยานุพงศ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านดุลย
ภาพการออมและการลงทุน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง นายธนธรวัฒน์ มีนิลและนายณฤตล กลันทกพันธ์ุ เจ้าพนักงาน
ปกครองปฏิบัติการ ตลอดจนผู้ประสานงาน นางพิมพ์ พงษ์โสภา นายณัฐ คงรัตนชาติ และนายณัฐม ลิกขไชย

ผู้ศึกษาขอขอบคุณกัลยาณมิตรและรุ่นพี่จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่เกินกว่าจะเอ่ยนามหมด ผู้คอย
ส่งให้กำลังใจ สนับสนุนและเชื่อมั่นในตัวผู้ศึกษา ขอขอบคุณรุ่นพี่ ร.ป.ม.ทั้งภาคในและนอกเวลาราชการ ที่คอย
สนับสนุนและให้กำลังใจผู้ศึกษาเสมอมา

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่งของผู้ศึกษาที่เชื่อมั่นและไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา ซึ่งเป็น
แรงผลักดันที่สำคัญให้ผู้ศึกษาพยายามและตั้งใจทำการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ในที่สุด ตลอดจนเป็นผู้
ส่งเสริม สนับสนุนผู้ศึกษาในทุกด้านของชีวิตเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังเป็นผู้มอบพลังกาย พลังใจ ปลุกฝังวินัย และ
ทัศนคติที่ดีทำให้ผู้ศึกษาสามารถผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ มาได้ บุคคลเหล่านี้ล้วนคือผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทั้งหมด
ของผู้ศึกษา

ท้ายที่สุดนี้ผู้ศึกษาหวังว่าคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เห็นถึงความสำคัญของปัญหาในการขับเคลื่อน เพื่อหาแนวทางส่งเสริมการขับเคลื่อนนโยบายให้มีประสิทธิภาพมาก
ยิ่งขึ้น สามารถสร้างหลักประกันหลังเกษียณที่ครอบคลุม เพียงพอและเป็นธรรมโดยเฉพาะในกลุ่มของแรงงานนอก
ระบบได้อย่างแท้จริง

จุฬารัตน์ ยกถาวร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	๗
สารบัญรูปภาพ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	21
1.1. ที่มาและความสำคัญ.....	21
1.2. คำถามวิจัย.....	30
1.3. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	30
1.4. ขอบเขตการศึกษา.....	30
1.5. ข้อจำกัดของงานวิจัย.....	31
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	31
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
2.1. แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ.....	33
2.1.1. นิยามและความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	33
2.1.2. กระบวนการในการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	35
2.1.3. ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการนโยบายสาธารณะ.....	37
2.1.4. ตัวแบบและปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ.....	40
2.1.4.1. ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter & Van horn.....	41
2.1.4.2. ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Sabatier & Mazmanian.....	43

2.1.4.3. ตัวแบบทางด้านกระบวนการของระบบราชการ (Bureaucratic Process Model).....	45
2.1.4.4. ตัวแบบกระบวนการนำนโยบาย – แผนงาน - การปฏิบัติของ Ernest R. Alexander.....	48
2.1.4.5. ตัวแบบการนำนโยบายและแผนไปปฏิบัติของวรรเดช จันทรศร	49
2.2. แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ	54
2.3. ทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับการออมและรูปแบบการออมเพื่อการเกษียณอายุของไทย	57
2.3.1. ทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับการออม	57
2.3.2. รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณอายุของไทย	60
2.4. ข้อมูลเบื้องต้นของกองทุนการออมแห่งชาติ.....	68
2.4.1. ความเป็นมาของกองทุนการออมแห่งชาติ.....	69
2.4.2. วิสัยทัศน์	79
2.4.3. พันธกิจ	79
2.4.4. ค่านิยมองค์กร.....	80
2.4.5. โครงสร้างการบริหารกองทุนการออมแห่งชาติ.....	80
2.4.6. ประเภทบัญชีของกองทุนการออมแห่งชาติ	85
2.4.7. ผู้มีสิทธิเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ.....	85
2.4.8. วิธีการสมัครสมาชิก	86
2.4.9. การจ่ายเงินเข้ากองทุนและการจ่ายเงินสมทบ	87
2.4.10. การค้าประกันผลตอบแทนโดยรัฐ	92
2.4.11. การลงทุนของกองทุนการออมแห่งชาติ.....	92
2.5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติของกองทุนการออมแห่งชาติ.....	95
2.5.1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกองทุนการออมแห่งชาติ	95
2.5.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	101

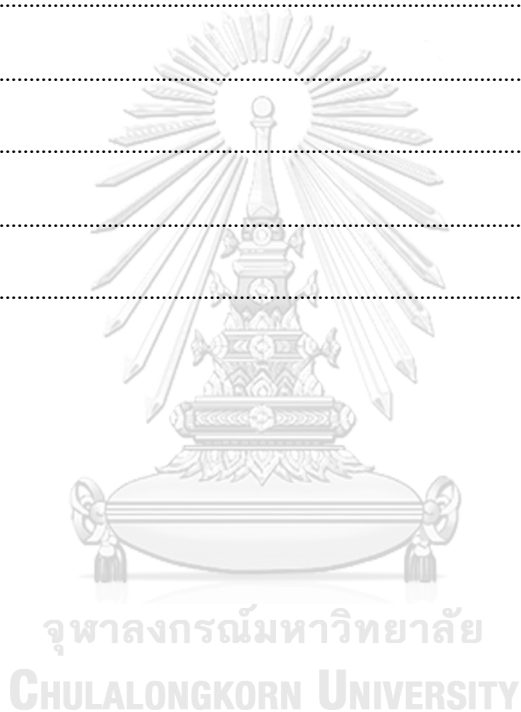
2.5.3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายไปปฏิบัติของกองทุนการออมแห่งชาติ	106
2.6. กรอบแนวคิดในการวิจัย (conceptual framework)	107
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	109
3.1. รูปแบบและวิธีการวิจัย.....	109
3.1.1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (documentary search).....	110
3.1.2. การลงพื้นที่ศึกษาในภาคสนาม (field trial)	110
3.2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	111
3.3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	115
3.3.1. ข้อมูลปฐมภูมิ.....	115
3.3.2. ข้อมูลทุติยภูมิ.....	117
3.4. แนวทางการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล	118
บทที่ 4 โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่	119
4.1. แนวคิดและที่มาของโครงการ.....	119
4.1.1. การบันทึกความร่วมมือระหว่างกองทุนการออมแห่งชาติและกระทรวงมหาดไทย ...	129
4.1.2. ความร่วมมือของกระทรวงมหาดไทยสู่โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการ ออมแห่งชาติในระดับพื้นที่	131
4.2.รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการ	136
4.2.1. การกำหนดเป้าหมายของโครงการ	136
4.2.2. งบประมาณในการดำเนินโครงการ	143
4.2.3. ขั้นตอนการขอรับเงินอุดหนุน	145
4.2.4. หลักเกณฑ์ในการพิจารณารางวัลการส่งเสริมการออม	149
4.3. การดำเนินงานในภาพรวมระดับนโยบายที่ผ่านมา	150
4.3.1. ผลการดำเนินงานหลังจากทำ MOU กับกระทรวงมหาดไทย	151
4.4. การน่านโยบายไปปฏิบัติ.....	152

4.4.1. สภาพโดยทั่วไปของจังหวัดนครสวรรค์	152
4.4.1.1. สถานการณ์แรงงานของจังหวัดนครสวรรค์	154
4.4.2. การขับเคลื่อนนโยบายการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์	156
4.4.2.1. โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ (จังหวัดนครสวรรค์)	156
4.4.2.2. การดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ	160
4.4.2.2.1. ผลการดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ	166
4.4.2.2.2. ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของ อำเภอ	167
4.4.2.2.3. ข้อเสนอแนะของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ	172
4.4.2.2.4. ผลจากการทำ Focus group ของคณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์	173
4.4.2.2.5. ผลการศึกษาจากกิจกรรมเสวนาถอดบทเรียนการเป็นหน่วยรับ สมัครสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติเรื่องความรู้เกี่ยวกับกองทุน การออมแห่งชาติ	180
4.4.2.3. การดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการ	194
4.4.2.3.1. ผลการดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการ	196
4.4.2.3.2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วน ราชการ	200
4.4.2.3.3. ข้อเสนอแนะของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการ	202
4.4.2.4. โครงการ “โรงเรียน กอช. 100%”	205
4.4.2.4.1. แนวคิดของโครงการและหลักการในการดำเนินโครงการ	205
4.4.2.4.2. วัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียน กอช.100%.....	211
4.4.2.4.3. เป้าหมายของโครงการโรงเรียน กอช.100%	212
4.4.2.4.4. งบประมาณ	216

4.4.2.4.5. วิธีดำเนินการของโรงเรียน	216
4.4.2.4.6. ผลการดำเนินงานของโรงเรียน	219
4.4.2.4.7. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะทำงานภายใต้ โครงการโรงเรียน กอช.100%	222
4.4.2.4.8. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของคณะทำงานภายใต้โครงการ โรงเรียน กอช.100%	224
4.4.2.5. โครงการสร้างเครือข่าย ในระดับพื้นที่ (ตัวแทน กอช. ประจำหมู่บ้าน)	225
4.4.2.5.1. บทบาทและหน้าที่ของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำ หมู่บ้าน.....	225
4.4.2.5.2. การสมัครเป็นสมาชิกและเงื่อนไขการเป็นสมาชิก	226
4.4.2.5.3. ผลการดำเนินงานของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำ หมู่บ้าน.....	234
4.4.2.5.4. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของตัวแทนกองทุนการออม ประจำหมู่บ้าน.....	235
4.4.2.5.5. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติ ประจำหมู่บ้าน.....	236
4.4.3. ผลการดำเนินการภาพรวมในจังหวัดนครสวรรค์	237
4.4.4. ทักษะคติของประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติต่อการดำเนินโครงการ	253
4.4.5. ทักษะคติของประชาชนที่มีสิทธิสมัครแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติต่อการ ดำเนินโครงการ	254
บทที่ 5 ผลการศึกษาและอภิปรายผล.....	257
5.1. ความชัดเจนของนโยบาย	257
5.2. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร.....	290
5.2.1. การกำหนดทิศทางและการสื่อสาร	290
5.2.1.1. การกำหนดทิศทางและการสื่อสารในระดับนโยบาย	290

5.2.1.2. การกำหนดทิศทางและการสื่อสารในระดับจังหวัดนครสวรรค์	292
5.2.2. แรงจูงใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	295
5.3. สมรรถนะขององค์กร	299
5.3.1. งบประมาณ.....	299
5.3.2. บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน	301
5.3.3. การเข้าถึงประชาชน.....	306
5.4. สภาพแวดล้อมภายนอก	308
5.4.1. การสนับสนุนจากประชาชน.....	308
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	312
6.1. บทสรุป.....	313
6.1.1. กระบวนการในขับเคลื่อนนโยบายผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์.....	313
6.1.2. ปัญหาและอุปสรรคในขับเคลื่อนนโยบายผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์	316
6.2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในขับเคลื่อนนโยบายผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์	318
6.2.1. ความชัดเจนของนโยบาย	318
6.2.2. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร.....	318
6.2.2.1. การกำหนดทิศทางและการสื่อสาร	318
6.2.2.2. แรงจูงใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	319
6.2.3. สมรรถนะขององค์กร	319
6.2.3.1. งบประมาณ	319
6.2.3.2. บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน	320
6.2.3.3. การเข้าถึงประชาชน	321
6.2.4. สภาพแวดล้อมภายนอก	322

6.2.4.1. การสนับสนุนจากประชาชน	322
6.3. ข้อเสนอแนะ	324
6.3.1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	324
6.3.2. ข้อเสนอแนะสำหรับการต่อยอดเชิงวิชาการ	327
ภาคผนวก	329
ภาคผนวก ก	329
ภาคผนวก ข	332
ภาคผนวก ค	349
ภาคผนวก ง	352
บรรณานุกรม	356
ประวัติผู้เขียน	362

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 : สถิติเปรียบเทียบข้อมูลประชากรโลก กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศไทย	23
ตารางที่ 2 : การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2513-2583.....	24
ตารางที่ 3 : จำนวนแรงงานของประเทศไทย ปี พ.ศ.2559-2565 โดยแบ่งตามแรงงานในและนอกระบบ.....	26
ตารางที่ 4 : การเปรียบเทียบระหว่างทฤษฎีบนลงล่างและล่างขึ้นบน	46
ตารางที่ 5 : สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	56
ตารางที่ 6 : การเปรียบเทียบรูปแบบการออมประเภทต่าง ๆ ในประเทศไทย	63
ตารางที่ 7 : ข้อมูลจำนวนสมาชิกและขนาดเงินกองทุนของระบบการออมเพื่อการชราภาพของประเทศไทย	65
ตารางที่ 8 : ประเด็นแนวทางการแก้ไขของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ	72
ตารางที่ 9 : เปรียบเทียบหลักเกณฑ์เดิมของกองทุนการออมแห่งชาติ และหลักเกณฑ์ใหม่ภายใต้กองทุนประกันสังคม มาตรา 40 ทางเลือกที่ 3.....	74
ตารางที่ 10 : รายชื่อคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติและตำแหน่ง	84
ตารางที่ 11 : อัตราการจ่ายเงินสะสมและเงินสมทบ	87
ตารางที่ 12 : เงินบำนาญที่คาดว่าจะได้รับจากกองทุนการออมแห่งชาติ	89
ตารางที่ 13 : เงินสมทบที่ได้รับโดยคิดเทียบกับดอกเบี้ยเงินฝากประจำโดยประมาณ	91
ตารางที่ 14 : เปรียบเทียบระหว่างเงินในบัญชีกองทุนการออมแห่งชาติกับออมเงินแบบฝากประจำ	91
ตารางที่ 15 : การรู้จักกองทุนการออมแห่งชาติ	95
ตารางที่ 16 : ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ	98
ตารางที่ 17 : ความต้องการเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ	98
ตารางที่ 18 : สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของนโยบายจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	105

ตารางที่ 19 : ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สังกัด ตำแหน่ง ช่วงเวลาและสถานที่การสัมภาษณ์.....	112
ตารางที่ 20 : ยุทธศาสตร์กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2558.....	121
ตารางที่ 21 : เปรียบเทียบค่าเป้าหมายกับผลการดำเนินการของกองทุนการออมแห่งชาติ	125
ตารางที่ 22 : คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ ...	134
ตารางที่ 23 : รายชื่อจังหวัดแบ่งตามจำนวนเป้าหมาย	137
ตารางที่ 24 : เกณฑ์การกำหนดค่าเป้าหมายแต่ละจังหวัด	138
ตารางที่ 25 : หลักเกณฑ์การอุดหนุนเงินให้กับแต่ละจังหวัด.....	144
ตารางที่ 26 : ค่าตอบแทนในการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติให้จังหวัด.....	147
ตารางที่ 27 : ค่าตอบแทนพิเศษในการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติให้จังหวัด	148
ตารางที่ 28 : ผลการดำเนินการของกองทุนการออมแห่งชาติตั้งแต่ พ.ศ.2558-2564.....	151
ตารางที่ 29 : เขตการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2564	153
ตารางที่ 30 : จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 ตั้งแต่ พ.ศ.2556-2564.....	155
ตารางที่ 31 : เป้าหมายการดำเนินงานของจังหวัดนครสวรรค์ ปี 2566.....	157
ตารางที่ 32 : เป้าหมายสมาชิกใหม่ในแต่ละอำเภอ ปี 2565.....	160
ตารางที่ 33 : ผลการดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของกระทรวงมหาดไทย	166
ตารางที่ 34 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 1.....	180
ตารางที่ 35 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 2.....	181
ตารางที่ 36 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 3.....	182
ตารางที่ 37 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 4.....	183
ตารางที่ 38 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 5.....	184
ตารางที่ 39 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 6.....	185
ตารางที่ 40 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 7.....	186
ตารางที่ 41 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 8.....	187

ตารางที่ 42 : เปรียบเทียบสัดส่วน (ร้อยละ) ของผู้ที่ตอบถูกระหว่าง Pre-test และ Post-test ในแต่ละข้อ.....	188
ตารางที่ 43 : เปรียบเทียบสถิติของผู้ที่ตอบถูกระหว่าง Pre-test และ Post-test	188
ตารางที่ 44 : เป้าหมายสมาชิกใหม่ในแต่ละส่วนราชการ ปี 2565	194
ตารางที่ 45 : ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการที่เป็นส่วนราชการของจังหวัดนครสวรรค์	197
ตารางที่ 46 : โรงเรียนที่นักเรียนมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติโดยแบ่งตามอำเภอ	213
ตารางที่ 47 : รายละเอียดกิจกรรมและผู้รับผิดชอบ	215
ตารางที่ 48 : แจกแจงค่าใช้จ่ายของโครงการ “โรงเรียน กอช.100%” จังหวัดนครสวรรค์ ปี 2565	216
ตารางที่ 49 : ผลการดำเนินงานของโรงเรียน กอช. 100% โดยแบ่งเป็นอำเภอ	219
ตารางที่ 50 : อัตราค่าตอบแทนของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน	231
ตารางที่ 51 : เป้าหมาย จำนวนตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน และสัดส่วนในจังหวัดนครสวรรค์โดยแบ่งรายอำเภอ	232
ตารางที่ 52 : ผลการดำเนินงานของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน โดยแบ่งเป็นอำเภอ	235
ตารางที่ 53 : สัดส่วนค่าน้ำหนักความรับผิดชอบการดำเนินการระดมสมาชิก	239
ตารางที่ 54 : สรุปผลการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมการออม กับกองทุนการออมแห่งชาติในแต่ละส่วน	240
ตารางที่ 55 : จำนวนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ในแต่ละปี	241
ตารางที่ 56 : จำนวนเงินออมนำส่งในจังหวัดนครสวรรค์รายปี	242
ตารางที่ 57 : รางวัลยอดสมาชิกสูงสุดระดับจังหวัดประจำปี พ.ศ.2564-2565 โดยตามภูมิภาค.....	243
ตารางที่ 58 : รางวัลจังหวัดที่มีผลการดำเนินงาน การส่งเสริมวินัยการออมดีเด่นที่มีสมาชิกเพิ่มขึ้นจากเป้าหมายสูงสุด โดยแบ่งตามภูมิภาค	243
ตารางที่ 59 : เปรียบเทียบจำนวนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติกับจำนวนแรงงานนอกระบบ ในจังหวัดที่ได้รับรางวัลยอดสมาชิกสูงสุดในแต่ละภูมิภาค	244

ตารางที่ 60 : ข้อมูลการออมต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ.2562-2565 ของหน่วยรับสมัครเสมียนตราอำเภอ	248
ตารางที่ 61 : ข้อมูลการออมต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2562-2565 ของหน่วยรับสมัครเสมียนตราอำเภอ โดยแยกตามอำเภอ	249
ตารางที่ 62 : ข้อมูลการออมต่อเนื่องในปี 2565 ของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน	250
ตารางที่ 63 : ข้อมูลการออมต่อเนื่องใน พ.ศ.2565 ของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติ ประจำหมู่บ้าน โดยแยกตามอำเภอ	250
ตารางที่ 64 : เป้าหมาย ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแผนย่อยภายใต้แม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	265
ตารางที่ 65 : ความเชื่อมโยงระหว่างมิติและหมวดหมู่ที่เกี่ยวข้อง	273
ตารางที่ 66 : ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์กระทรวงการคลังตามร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579).....	278
ตารางที่ 67 : วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ผลผลิต และผลลัพธ์ของกองทุนการออมแห่งชาติ	282
ตารางที่ 68 : กลยุทธ์ เป้าหมาย และแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมยุทธศาสตร์ที่ 1 กองทุนการออมแห่งชาติ	283
ตารางที่ 69 : กลยุทธ์ เป้าหมาย และแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมยุทธศาสตร์ที่ 2 กองทุนการออมแห่งชาติ	284
ตารางที่ 70 : กลยุทธ์ เป้าหมาย และแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมยุทธศาสตร์ที่ 3 กองทุนการออมแห่งชาติ	285
ตารางที่ 71 : กลยุทธ์ เป้าหมาย และแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมยุทธศาสตร์ที่ 4 ของกองทุนการออมแห่งชาติ.....	286
ตารางที่ 72 : ความเชื่อมโยงของแผน 3 ระดับกับโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่	288
ตารางที่ 73 : เปรียบเทียบอัตราการจ่ายเงินสะสมและเงินสมทบแบบเก่าและแบบใหม่	310

สารบัญรูปภาพ

หน้า

รูปภาพที่ 1 : ดัชนีการสูงอายุ อัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงอายุ และอัตราส่วนเกื้อหนุน พ.ศ.2537-2564..22	
รูปภาพที่ 2 : การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค	35
รูปภาพที่ 3 : การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ	37
รูปภาพที่ 4 : ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter & Van horn.....	43
รูปภาพที่ 5 : ตัวแบบการวิเคราะห์กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (General Model of Implementation Process) ของ Sabatier & Mazmanian	44
รูปภาพที่ 6 : ตัวแบบทางด้านกระบวนการของระบบราชการ (Bureaucratic Process Model)	46
รูปภาพที่ 7 : ตัวแบบกระบวนการ (The Policy-Program-Implementation Process, PPIP)	49
รูปภาพที่ 8 : ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational Model)	50
รูปภาพที่ 9 : ตัวแบบด้านการจัดการ (Management Model)	51
รูปภาพที่ 10 : ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร (Organization Development Model).....	51
รูปภาพที่ 11 : ตัวแบบทางการเมือง (Political Model).....	52
รูปภาพที่ 12 : ตัวแบบเชิงบูรณาการ (Integrated Model).....	53
รูปภาพที่ 13 : การกระจายรายได้และการบริโภคในวัฏจักรชีวิต	59
รูปภาพที่ 14 : คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ	82
รูปภาพที่ 15 : ช่องทางการสมัครและส่งเงินออมสะสม	86
รูปภาพที่ 16 : โปรแกรมคำนวณเงินบำนาญกองทุนการออมแห่งชาติ	90
รูปภาพที่ 17 : กรอบงานวิจัย	108
รูปภาพที่ 18 : โครงสร้างองค์กรของกองทุนการออมแห่งชาติ	120
รูปภาพที่ 19 : งานมหกรรมนวัตกรรมเพื่อผู้สูงอายุในโครงการสุขสูงวัยสร้างไทยแข็งแรง ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่า แจ้งวัฒนะ	122

รูปภาพที่ 20 : งานมหกรรมไทยแลนด์ สมาร์ท มั่นนี้ 2015 ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าว	122
รูปภาพที่ 21 : การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์	123
รูปภาพที่ 22 : โครงสร้างของกระทรวงมหาดไทย	132
รูปภาพที่ 23 : วิธีการดำเนินโครงการโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่โดยสรุป	142
รูปภาพที่ 24 : การประชุมดำเนินการขับเคลื่อน โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์	158
รูปภาพที่ 25 : คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ ในจังหวัดนครสวรรค์โดยใช้กลไกกระทรวงมหาดไทย	162
รูปภาพที่ 26 : กิจกรรมเสวนาถอดบทเรียนการเป็นหน่วยรับสมัครสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ	179
รูปภาพที่ 27 : แผนภูมิแสดงการแจกแจงคะแนนรวมแบบทดสอบ Post-test	189
รูปภาพที่ 28 : การประชุมผู้บริหารสถานศึกษา ณ ห้องประชุมโรงเรียนโกรกพระ อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์	204
รูปภาพที่ 29 : การจัดอบรม ให้ความรู้กับกลุ่มนักเรียน	208
รูปภาพที่ 30 : การดำเนินงานโครงการ “โรงเรียน กอช. 100%”	210
รูปภาพที่ 31 : ตัวอย่างสื่อประชาสัมพันธ์โครงการโรงเรียน กอช.100%	211
รูปภาพที่ 32 : กิจกรรมมองเห็นส่งเสริมการออมให้กับนักเรียนภายใต้ โครงการ กอช. 100%	217
รูปภาพที่ 33 : สื่อประกอบการแจ้งแนวทางปฏิบัติสำหรับครูที่ปรึกษา	218
รูปภาพที่ 34 : ตัวอย่างบัตรตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน	227
รูปภาพที่ 35 : การตรวจสอบสิทธิผ่านระบบตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติ	228
รูปภาพที่ 36 : ผลการตรวจสอบสิทธิจากระบบกองทุนการออมแห่งชาติ	228
รูปภาพที่ 37 : ตัวอย่างใบนำส่งเงินสะสมสำหรับตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติ	229
รูปภาพที่ 38 : การสมัครสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติสำหรับตัวแทนประจำหมู่บ้าน	230

รูปภาพที่ 39 : จัดอบรมตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านรูปแบบออนไลน์233

รูปภาพที่ 40 : ประชุมส่งเสริมวินัยการออมกับ กอช. ในระดับพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ณ ห้องประชุม The Sun โรงแรม 42C เดอะซิค โฮเทล อ.เมืองนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์233

รูปภาพที่ 41 : ภาพรวมของการดำเนินนโยบายส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ ...238

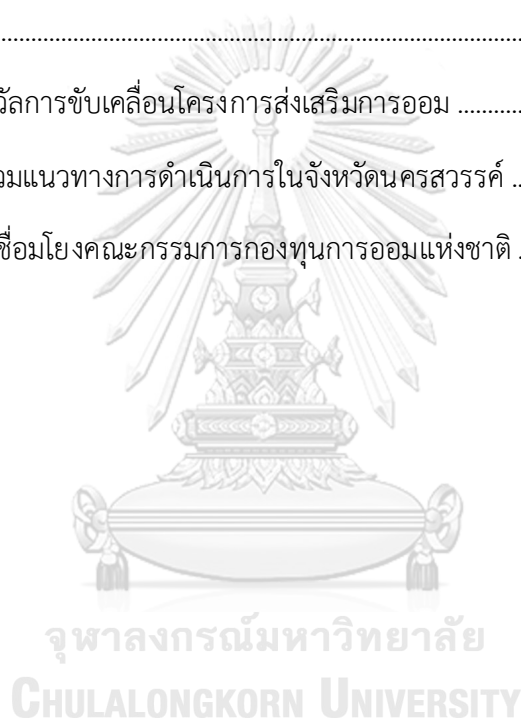
รูปภาพที่ 42 : ราววัลการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์.....246

รูปภาพที่ 43 : เกียรติบัตรการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์247

รูปภาพที่ 44 : โล่รางวัลการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการออม248

รูปภาพที่ 45 : ภาพรวมแนวทางการดำเนินการในจังหวัดนครสวรรค์252

รูปภาพที่ 46 : ความเชื่อมโยงคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ291

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ที่มาและความสำคัญ

สังคมโลกในปัจจุบันกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรครั้งสำคัญ เนื่องจากสัดส่วนประชากรโลกมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยใน พ.ศ.2564 มีประชากรจำนวน 7,875 ล้านคน เป็นผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) จำนวน 1,082 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 13.7 ของประชากรทั้งหมด นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่จำนวนประชากรของผู้สูงอายุทั่วโลกมีสัดส่วนมากกว่าประชากรเด็ก (United Nations, 2019) ซึ่งการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแต่ละประเทศมีลักษณะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม เช่น ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางด้านการแพทย์ โภชนาทางด้านอาหาร รวมไปถึงค่านิยมและนโยบายการวางแผนครอบครัวหรือการควบคุมการมีบุตร (เกษรา โปธิเย็น, 2019)

สำหรับประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ “สังคมสูงวัย” (aged society) มานานมากกว่า 10 ปีแล้ว ตามหลักเกณฑ์ขององค์การสหประชาชาติ¹ ตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงการเปรียบเทียบโครงสร้างการทดแทนกันของกลุ่มประชากรสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) กับกลุ่มประชากรวัยเด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) คือ ดัชนีการสูงอายุ จากผลการสำรวจพบว่าประเทศไทยมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุมากกว่าจำนวนประชากรเด็ก แนวโน้มดัชนีการสูงอายุเพิ่มขึ้นสูงเกือบ 6 เท่าตัวในช่วงระยะเวลา 20 ปี สะท้อนจากมีค่าดัชนีการสูงอายุมีค่าต่ำกว่า 100 ในช่วงปี พ.ศ.2537-2560 แต่ใน พ.ศ.2564 ดัชนีการสูงอายุเพิ่มขึ้นสูงกว่า 100 (รูปภาพที่ 1) กล่าวคือมีประชากรวัยสูงอายุจำนวน 120.5 คน ต่อประชากรวัยเด็กจำนวน 100 คน

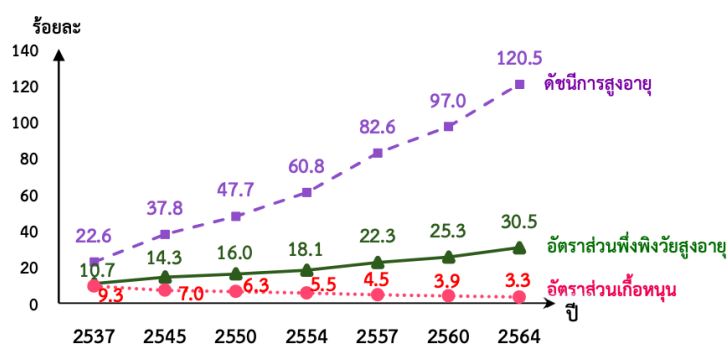
¹ องค์การสหประชาชาติได้แบ่งเกณฑ์การเข้าสู่สังคมสูงวัยเป็น 3 ระดับ ดังต่อไปนี้

1. ระดับกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย (aging society) หมายถึง มีสัดส่วนของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด

2. ระดับสังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ (aged society) หมายถึง มีสัดส่วนของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด

3. ระดับสังคมที่อุดมไปด้วยผู้สูงอายุ (super – aged society) หมายถึง มีสัดส่วนของประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด

รูปภาพที่ 1 : ดัชนีการสูงอายุ อัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงอายุ และอัตราส่วนเกือหนุน พ.ศ.2537-2564

หมายเหตุ : ดัชนีการสูงอายุ คำนวณจากจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปต่อประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี 100 คน
อัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงอายุ คำนวณจากจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปต่อประชากรอายุ 15-59 ปี 100 คน
อัตราส่วนเกือหนุน คำนวณจากจำนวนประชากรอายุ 15-59 ปี เปรียบเทียบกับประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป
ที่มา : รายงานสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2564 หน้า 14 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2022)

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับภาวะสังคมสูงอายุ ได้แก่

1.) อัตราการเกิดมีแนวโน้มลดลง (fertility rate) ส่วนใหญ่เกิดในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว สะท้อนจากค่าเฉลี่ยอัตราการเกิดของประชากรโลกคือ 2.5 ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้วมีค่าเฉลี่ยอัตราการเกิดของประชากรประเทศที่พัฒนาแล้วเพียง 1.7 (ตารางที่ 1) เนื่องจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดี มีการศึกษาสูงขึ้น และให้เวลากับการทำงานมากกว่าการมีครอบครัว นอกจากนี้ในบางประเทศมีการใช้นโยบายควบคุมประชากร 2.) อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (life expectancy) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สะท้อนจากอายุคาดเฉลี่ยของประชากรโลก 68 ปี ประเทศที่พัฒนาแล้วมีอายุคาดเฉลี่ยของประชากรอยู่ที่ 77 ปี (ตารางที่ 1) สาเหตุมาจากในปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการแพทย์จึงส่งผลให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีและอายุที่ยืนยาว 3.) ผลของยุค Baby boomer เกิดขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อันเนื่องมาจากการสูญเสียจากสงครามทำให้เกิดค่านิยมการผลิตทายาทเพื่อทดแทนการขาดหายไป รวมไปถึงในหลายประเทศประกาศนโยบายเพื่อให้มีกำลังคนเพียงพอสำหรับการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต ส่งผลให้มีอัตราการเกิดของประชากรที่สูงขึ้นจนกลายเป็นผู้สูงอายุในปัจจุบัน (ดร. จารีย์ ปิ่นทอง, 2018)

ตารางที่ 1 : สถิติเปรียบเทียบข้อมูลประชากรโลก กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศไทย

	ประชากรโลก	ประเทศที่พัฒนาแล้ว	ประเทศไทย
อัตราการเกิด (ร้อยละ)	2.5	1.7	1.4
อัตราการขยายตัวของประชากร (ร้อยละ)	1.2	0.3	0.3
อายุคาดเฉลี่ย (ปี)	68	77	73

หมายเหตุ : Developed regions include EU, Northern America, Australia/New Zealand, and Japan

ที่มา : The United Nations (2015) อ้างใน (ดร. จารีย์ ปิ่นทอง, 2018) หน้า 6

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสังคมผู้สูงอายุเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เช่น ส่งผลให้อัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงอายุเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ อัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงอายุเป็นตัวชี้วัดที่แสดงถึงภาระการเลี้ยงดูผู้สูงอายุของประชากรวัยทำงาน สะท้อนได้จากใน พ.ศ.2537 ประชากรวัยแรงงานจำนวน 100 คน รับภาระเลี้ยงดูผู้สูงอายุประมาณ 11 คน ต่างจากใน พ.ศ.2564 ประชากรวัยทำงานจำนวน 100 คน จะต้องรับภาระเลี้ยงดูผู้สูงอายุมากถึง 31 คน ในขณะที่อัตราส่วนเกื้อหนุนมีแนวโน้มลดลง โดยใน พ.ศ.2537 ผู้สูงอายุ 1 คน มีประชากรวัยทำงานที่ให้การเกื้อหนุนประมาณ 9 คน ต่างจาก ใน พ.ศ.2564 ผู้สูงอายุ 1 คน มีประชากรวัยทำงานที่ให้การเกื้อหนุนเพียงประมาณ 3 คนเท่านั้น (รูปภาพที่ 1) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรยังส่งผลให้มีจำนวนแรงงานลดลง ซึ่งส่งผลต่อรายได้เฉลี่ยที่แรงงานจะได้รับลดลงด้วย อีกทั้งเมื่อมีจำนวนประชากรอายุเกิน 60 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด ย่อมส่งผลให้รายได้ต่อหัวของประชากร (GDP per Capita) ลดลงร้อยละ 5.5 โดยหนึ่งในสามของจำนวนที่ลดลงเกิดจากการเติบโตของการจ้างงานที่ช้าลง และสองในสามเป็นผลมาจากการเติบโตของผลผลิตแรงงานที่ลดลง การเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยจึงส่งผลในเชิงลบต่อค่าตอบแทนและค่าจ้างของแรงงาน (Maestas et al., 2016) นอกจากนี้พบว่ามีการคาดการณ์จำนวนผู้สูงอายุในอีก 20 ปีข้างหน้า หรือใน พ.ศ.2583 จำนวนผู้สูงอายุไทยจะเพิ่มขึ้นเป็น 20.5 ล้านคน คิดเป็น 31.4 ของประชากรทั้งหมด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 : การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2513-2583

	ปี 2513	ปี 2533	ปี 2564	ปี 2583
จำนวนประชากร (ล้านคน)	34.4	54.5	66.7	65.4
อายุ 0-14 ปี (ล้านคน)	15.5	15.9	11.1	8.4
อายุ 15-59 ปี (ล้านคน)	17.2	34.6	43.1	36.5
อายุ 60 ปีขึ้นไป (ล้านคน)	1.7	4.0	12.5	20.5

ที่มา : รายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 (ฉบับปรับปรุง) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2019)

จากการคาดการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้สูงอายุจากเมื่อ 50 ปีก่อนจนถึงปี พ.ศ. 2564 เพิ่มขึ้นถึง 10.8 ล้านคนและในอนาคตอีก 20 ปีข้างหน้า มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอีกประมาณ 8 ล้านคนจากปี พ.ศ.2564 (ตารางที่ 2) อย่างไรก็ตามแม้ว่าสัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องกลับสวนทางกับภาวะเจริญพันธุ์ที่มีจำนวนลดลง ข้อมูลสถิติใน พ.ศ.2564 พบว่ามีอัตราการเกิดเพียง 544,570 คน ส่งผลให้อัตราการเพิ่มประชากรติดลบอยู่ที่ร้อยละ 0.02 ซึ่งเร็วกว่าที่คาดการณ์ไว้ (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2020) ผู้ศึกษาหยิบยกสถิติที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ดังกล่าวมาเพื่อแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน ตลอดจนการคาดประมาณในอนาคต ทั้งนี้ผู้ศึกษาเห็นว่าประเด็นดังกล่าวมีความท้าทายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมในอนาคตที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญ อันนำมาสู่การออกมาตรการและนโยบายต่าง ๆ ในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์เหล่านี้

CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2564 พบว่ามีผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) จำนวน 13,358,751 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 ของประชากรทั้งหมด ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะเข้าสู่วัยเกษียณอายุแล้วยังคงทำงานอยู่ร้อยละ 34.7 โดยผู้สูงอายุจะมีแหล่งรายได้หลักในการดำรงชีวิตมาจาก 2 แหล่งใหญ่ คือ รายได้จากการทำงานส่วนใหญ่มักจะเป็นเพศชาย ในขณะที่มีรายได้จากบุตรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 32.4 และ 32.2 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงความเพียงพอของรายได้มีผู้สูงอายุพบว่าร้อยละ 4.9 ที่ประเมินว่าตนเองมีรายได้เหลือเก็บ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2022) ประเด็นที่น่าสนใจอยู่ตรงที่ว่าทั้งที่ทั่วโลกต่างประสบปัญหาสังคมผู้สูงวัยแต่ประเทศไทยมีสถานการณ์ต่างจากประเทศอื่น เช่น ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เนื่องจากเหล่านี้ต่างเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ประชากรโดยเฉลี่ยมีรายได้สูง ในขณะที่ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาและมีรายได้ต่อหัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีสัดส่วนประชากรสูงวัยใกล้เคียง

กัน (ตารางที่ 1) ทำให้อาจต้องเผชิญกับภาวะที่ผู้สูงวัย “แก่ก่อนรวย” (ณชา อนันต์โชติกุล et al., 2020) และ “ป่วยก่อนตาย” กล่าวคือแม้ว่าความก้าวหน้าทางการแพทย์จะส่งผลให้ประชากรมีช่วงชีวิต (life span) ที่ยาวนานขึ้น แต่ช่วงสุขภาพ (health span) กลับไม่ยาวนานตามไปด้วย เนื่องจากเมื่อประชากรมีอายุยืนขึ้นภาวะพึ่งพิงจึงเพิ่มขึ้น แต่ขาดความมั่นคงทางการเงิน (wealth span) มีกำลังทรัพย์ไม่เพียงพอในการใช้จ่ายโดยเฉพาะการเข้ารับการรักษาเมื่อยามเจ็บป่วย (สุวรรณิก, 2021)

แม้ว่าความท้าทายที่ผู้สูงวัยต้องเผชิญมีหลากหลายมิติ แต่งานวิจัยฉบับนี้มุ่งให้ความสำคัญกับการออกแบบระบบบำนาญเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินหลังเกษียณอายุ เนื่องจากผู้เกษียณจะมีรายได้หรือมีโอกาสหารายได้ลดลงเมื่อเทียบกับช่วงวัยทำงานด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น สมรรถนะในการทำงานลดลง แต่กลับสวนทางกับค่าใช้จ่ายที่ยังคงมีอยู่และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ผู้สูงอายุส่วนมากจะมีปัญหาด้านสุขภาพ ผลการสำรวจเรื่องอนามัย สวัสดิการและพฤติกรรมกรบริโภคอาหารของประชากร พ.ศ.2560 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า กลุ่มประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีอัตราการเจ็บป่วยสูงกว่าประชากรในกลุ่มอายุอื่น ๆ (กองสถิติพยากรณ์, 2017) สอดคล้องกับทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (Life-Cycle Theory of Consumption) ที่กล่าวไว้ว่า ในช่วงชีวิตของบุคคลขณะที่มีอายุน้อยจะมีระดับรายได้อยู่ในระดับต่ำและจะมีรายได้สูงขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อมีอายุมากขึ้นตามความสามารถ ประสบการณ์ และเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุรายได้จะเริ่มลดลงอีกครั้ง หากผู้สูงอายุมีความแข็งแกร่งทางการเงิน ย่อมนำไปสู่ชีวิตหลังการเกษียณที่มีความมั่นคงและยั่งยืนได้

การวางแผนด้านการเงินสำหรับการเกษียณอายุจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะความสามารถในการพึ่งพาตนเอง อันนำไปสู่การลดภาระการคลังในส่วนของสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุหลังเกษียณจากภาครัฐ จากการศึกษาพบว่าใน พ.ศ.2564 รัฐบาลมีงบประมาณเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจำนวน 79,300 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 3,020 ล้านบาท นอกจากนี้ในอนาคตจากการประมาณการพบว่ามี พ.ศ.2566 ภาครัฐมีรายจ่ายด้านสวัสดิการสาธารณะเพื่อดูแลผู้สูงอายุหลังเกษียณมากสูงถึง 782,000 ล้านบาท ซึ่งถือว่าเป็นงบประมาณจำนวนมหาศาลที่ภาครัฐต้องรับผิดชอบอย่างเลี่ยงไม่ได้และคาดว่าจะมีจำนวนที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2022) ซึ่งแม้ว่าจะมีสวัสดิการดังกล่าวจากภาครัฐ ผู้สูงวัยควรคำนึงถึงความเพียงพอในการใช้จ่ายสำหรับชีวิตประจำวัน รวมไปถึงค่าใช้จ่ายด้านอื่น ๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่ากิจกรรมนันทนาการ หากไม่มีการวางแผนทางการเงินอาจมีเงินเก็บและรายได้ไม่เพียงพอในการดำเนินชีวิตหลังเกษียณอย่างมีคุณภาพหรืออาจมีความเสี่ยงตกอยู่ในภาวะยากจนหลังเกษียณได้ จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยมีความพร้อมด้านการเงินค่าเฉลี่ยของประเทศมีความพร้อมต่ำกว่าร้อยละ 40

โดยเฉพาะกลุ่ม “ผู้มีรายได้น้อย” มีระดับดัชนีต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ไม่ว่าจะ เป็นกลุ่มข้าราชการ กลุ่มเอกชน ทำให้กลุ่มผู้มีรายได้น้อยมีความเสี่ยงที่จะตกอยู่ในภาวะยากจนหลังเกษียณ จึงควรมี นโยบายส่งเสริมความพร้อมสำหรับการเกษียณอย่างเป็นรูปธรรม (ดร. พรอนงค์ บุชราตระกูล, 2012)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้รวบรวมข้อมูลจากการ สํารวจสถิติแรงงานพบว่า ใน พ.ศ.2565 มีแรงงานทั้งหมดจำนวน 39.6 ล้านคน แบ่งเป็นแรงงานใน ระบบจำนวน 19.4 ล้านคน และแรงงานนอกระบบ² จำนวน 20.2 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 49.0 และ 52.0 ของผู้ทำงานทั้งหมดตามลำดับ นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลแรงงานในประเทศไทยพบว่า ในช่วง พ.ศ.2565 แรงงานนอกระบบมีจำนวนมากกว่าแรงงานในระบบทั้งสิ้น 807,962 คน และมีแรงงานนอกระบบมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 588,915 คน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 : จำนวนแรงงานของประเทศไทย ปี พ.ศ.2559-2565 โดยแบ่งตามแรงงานในและนอกระบบ

	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
ประชากรทั้งหมด							
จำนวน (คน)	38,263,173	37,646,884	38,301,023	37,486,327	37,927,001	37,705,741	39,565,991
แรงงานในระบบ							
จำนวน (คน)	16,946,422	16,872,736	17,111,444	17,142,247	17,562,610	18,107,680	19,379,014
ร้อยละ	44.29	44.82	44.68	45.73	46.31	48.02	48.98
แรงงานนอกระบบ							
จำนวน (คน)	21,316,751	20,774,148	21,189,579	20,344,080	20,364,391	19,598,061	20,186,976
ร้อยละ	55.71	55.18	55.32	54.27	53.69	51.98	51.02

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษา ข้อมูลจาก (สำนักงานสถิติแห่งชาติ & กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจสังคม, 2023)

² แรงงานนอกระบบ หมายถึง ผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง หรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน เช่นเดียวกับแรงงานในระบบ

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าภาพรวมของจำนวนประชากรในประเทศไทยจัดอยู่ใน **กลุ่มแรงงานนอกระบบ** ซึ่งมีสำคัญอย่างยิ่งต่อการยกระดับศักยภาพของเศรษฐกิจและสังคมไทย กลุ่มดังกล่าวจัดเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบาง เนื่องจากมีรายได้ค่อนข้างต่ำและไม่แน่นอน ไม่มีสวัสดิการคุ้มครองครอบคลุมในหลายกรณี เช่น ค่าคลอดบุตร เงินสงเคราะห์จากการลาคลอด เงินสงเคราะห์บุตร เงินบำนาญชราภาพ และเงินทดแทนการขาดรายได้กรณีทุพพลภาพหรือว่างงาน จากการศึกษาพบว่ากลุ่มแรงงานนอกระบบมีอัตราการออมเงินต่ำรวมไปถึงมีปัญหาหนี้สิน ประกอบกับสถานการณ์ค่าครองชีพในปัจจุบันที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้ราคาสินค้าแพงขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่การเข้าถึงแหล่งกักออมสามารถทำได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น สาเหตุดังกล่าวส่งผลให้การออมภาคครัวเรือนมีอัตราลดลง อีกทั้งมีมาตรการช่วยเหลือเชิงสวัสดิการของภาครัฐ เช่น โครงการประกันสุขภาพ หรือ มาตรการให้เครดิตสินเชื่อเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ กลยุทธ์ในการสร้างแรงจูงใจให้มีการซื้อสินค้าเงินผ่อนสารพัดรูปแบบ ทำให้ประชาชนมองข้ามความจำเป็นในการที่จะออมเงินไว้ใช้ยามฉุกเฉิน เพราะเกิดความรู้สึกมีความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตมากขึ้นจากสวัสดิการรูปแบบต่าง ๆ (ดร.มณฑล ภิปถาภรณ์ & นางสาววันใหม่ นนทวิจิตรพงศ์, 2012) นอกจากนี้ยังต้องเผชิญกับอุปสรรคในเรื่องของพฤติกรรมกรอยากใช้จ่ายแต่ก็อยากจะทำออมในเวลาเดียวกัน สอดคล้องกับแนวคิด Life Cycle Theory of Consumption (Angus., 2005) เหล่านี้ส่งผลให้แรงงานนอกระบบเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงอย่างมากเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณ

แม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยมีระบบบำนาญและระบบการออมเพื่อยามชราภาพหลากหลายระบบที่สามารถครอบคลุมประชากรหลายกลุ่มอย่างกว้างขวาง แต่ยังคงมีประเด็นปัญหาไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการขาดการประสานงานกันในเชิงนโยบาย (coordination failure) ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างระบบเนื่องด้วยประชากรแต่ละกลุ่มอยู่ภายใต้ระบบบำนาญที่แตกต่างกันทำให้จำนวนเงินบำนาญที่ประชากรแต่ละกลุ่มได้รับมีความแตกต่างกันด้วย ทำให้ภาพรวมของระบบบำนาญในภาพรวมของประเทศไทยดำเนินไปอย่างไร้ทิศทาง (นงา วะสี et al., 2021)

แนวทางที่หลายประเทศทั่วโลกให้การยอมรับและนำไปปฏิบัติเพื่อจัดการกับความท้าทายดังกล่าว คือการพัฒนาระบบบำนาญหลายชั้น (multipolar pension) โดยยึดหลักการสร้างระบบบำนาญให้มีความสมดุล สามารถรองรับภาระในอนาคตที่จะต้องเลี้ยงดูผู้เกษียณอายุได้อย่างเหมาะสมและไม่เพิ่มภาระทางภาษีให้กับประชาชนของประเทศ ในขณะที่เดียวกันสามารถช่วยสร้างรายได้ให้กับประเทศโดยใช้เงินออมของคนในประเทศ นับเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการลงทุน (คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา & คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2016)

สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาสนใจระบบการออมหลังเกษียณของกลุ่มแรงงานนอกระบบ กล่าวคือกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่ไม่มีสวัสดิการใดรองรับ เนื่องจากผู้ศึกษาเห็นว่ากลุ่มเหล่านี้มีสัดส่วนจำนวนมากแต่กลับเป็นกลุ่มที่ถูกกีดกัน กล่าวคือเดิมระบบการออมเพื่อการชราภาพมีไม่ครอบคลุมสำหรับแรงงานทุกกลุ่มในประเทศ ผู้ที่มีหลักประกันทางรายได้เพื่อการชราภาพคือ แรงงานในระบบหรือแรงงานที่มีนายจ้าง เช่น ข้าราชการมีการสะสมเงินออมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) และรัฐจ่ายเงินสมทบให้ในฐานะนายจ้าง ในขณะที่พนักงานรัฐวิสาหกิจและลูกจ้างเอกชนมีการสะสมเงินออมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ประกันสังคม ซึ่งให้พนักงานหรือลูกจ้างจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนและนายจ้างจ่ายเงินสมทบให้ ช่องว่างของความไม่ครอบคลุมดังกล่าวจึงเป็นรอยร้าวของระบบการออมเพื่อการชราภาพ

จากปัญหาดังกล่าวกระทรวงการคลังจึงมีแนวคิดในการอุดหนุนของระบบการออมเพื่อการชราภาพ จึงได้เสนอให้มีการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ หรือ กอช. ซึ่งได้รับการผลักดันจากรัฐบาลและจัดตั้งพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 ซึ่งเป็นกองทุนการออมเพื่อการชราภาพสำหรับผู้ที่ยังไม่ได้ได้รับความคุ้มครองจากหลักประกันทางสังคมเพื่อการชราภาพใด ๆ ให้สามารถเข้าถึงระบบการออมขั้นพื้นฐานและมีรายได้หลังเกษียณตลอดชีพในรูปแบบบำนาญรายเดือน (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2558) นับได้ว่าเป็นครั้งแรกที่ระบบบำนาญของประเทศไทยมีการดำเนินการดำเนินงานครบถ้วนสามารถรองรับแรงงานอย่างครอบคลุมในทุกกลุ่ม นอกจากนี้เป็นการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรมในการดูแลจากภาครัฐ เพื่อสร้างสังคมผู้สูงอายุที่มีความพร้อม สามารถพึ่งพาตนเองได้ และสามารถช่วยลดภาระทางการคลังของรัฐบาลในการดูแลผู้สูงอายุที่จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นในอนาคตได้

การดำเนินงานของกองทุนการออมแห่งชาติเป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการทำงาน หนึ่งในยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญและบทบาทหลักคือ การเร่งหาสมาชิกใหม่ให้เพิ่มขึ้นและส่งเสริมให้สมาชิกส่งเงินออมสะสมอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะส่งเสริมวินัยการออมตามยุทธศาสตร์ชาติ กองทุนการออมแห่งชาติมีภารกิจสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยงานวิจัยฉบับนี้ศึกษาเฉพาะการลงนาม MOU กับกระทรวงมหาดไทยในการผลักดันการสร้างประสิทธิภาพด้านการจัดสวัสดิการพื้นฐานจากภาครัฐสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในกลุ่มประชาชนที่ยังไม่สามารถเข้าถึงระบบการออมของภาครัฐ ซึ่งในปี พ.ศ.2562 คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติเร่งการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ภายใต้ “โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่” โดยการสนับสนุนของกระทรวงมหาดไทย ใช้กลไกความร่วมมือในการขับเคลื่อนผ่านผู้ว่าราชการทั้ง 76 จังหวัดผ่านการประชุมมอบนโยบายบทบาทของกองทุนการออมแห่งชาติในการส่งเสริมภาคประชาชนเป็นประจำทุกปี เพื่อชี้แจงแนวทางการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ ทั้งนี้การขับเคลื่อนโครงการดังกล่าว

เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของกองทุนการออมแห่งชาติ เนื่องจากส่งผลให้จำนวนสมาชิกของกองทุนเพิ่มขึ้นเกือบ 4 เท่า จากใน พ.ศ.2561 มีจำนวนสมาชิกเพียง 610,683 คน เป็นสมาชิกจำนวน 2,335,085 คน ในปีถัดมา (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2562b) จะเห็นได้ว่าการขับเคลื่อนของโครงการดังกล่าว นำมาซึ่งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ถือเป็น การเติบโตที่สำคัญของกองทุนการออมแห่งชาติ นอกจากนี้ทำให้มีบ้านอายุหลังจากเกษียณอายุ รวมไปถึงตระหนักถึงคุณค่าของการออมตามวัตถุประสงค์ของกองทุนการออมแห่งชาติ

ดังนั้นจากสถานการณ์ความท้าทายที่ผู้ศึกษากล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่านโยบายกองทุนการออมแห่งชาติเป็นเครื่องมือสำคัญในการรับมือกับความท้าทายและเตรียมความพร้อมสำหรับการสร้างความมั่นคงทางการเงินหลังจากเกษียณอายุสำหรับแรงงานนอกระบบ แม้ว่าเดิมจะมีความร่วมมือกับหลายหน่วยงานแต่โดยการดำเนินนโยบายของกองทุนการออมแห่งชาติร่วมกับกระทรวงมหาดไทยนำมาซึ่งการเพิ่มจำนวนสมาชิกตามยุทธศาสตร์ได้อย่างชัดเจนและเป็นกระบวนการในการขับเคลื่อนการออมสู่ระดับพื้นที่ทั่วประเทศไทย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาและทำความเข้าใจแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายผ่านโครงการสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ อันนำมาซึ่งคำถามงานวิจัยที่ว่า *โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่มีกระบวนการขับเคลื่อนอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคใดบ้างการดำเนินโครงการ ตลอดจนปัจจัยที่นำมาซึ่งความสำเร็จของโครงการคืออะไร*

ทั้งนี้ผู้ศึกษาเลือกจังหวัดนครสวรรค์เป็นกรณีศึกษาเพื่อทำความเข้าใจถึงกลไกการทำงาน ตั้งแต่ระบบราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค สู่ระดับชุมชนตลอดจนประชาชนตามลำดับ เพื่อนำมาวิเคราะห์แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ โดยผู้ศึกษาสืบค้นข้อมูลการดำเนินงานจากหน่วยงานกองทุนการออมแห่งชาติ พบว่า จังหวัดนครสวรรค์มีจำนวนสมาชิกตั้งแต่ พ.ศ.2558-2565 รวมทั้งสิ้นจำนวน 107,393 คน จากเป้าหมายสมาชิกจำนวนแรงงานนอกระบบในจังหวัดจำนวน 251,919 คน คิดเป็นร้อยละ 42.63 ถือเป็นสัดส่วนที่มากที่สุดในประเทศ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผลรวมระดับภาคและประเทศ พบว่าในแต่ละปีมีสัดส่วนที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งผลการดำเนินการที่ได้รับการยอมรับจากคณะผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติว่าเป็นจังหวัดที่มีการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมในพื้นที่ระดับยอดเยี่ยม

นอกจากนี้แม้ว่าจังหวัดนครสวรรค์ประสบกับสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในช่วงที่ผ่านมาแต่ยังสามารถกลับมารักษาระดับการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี ข้อมูลการรวบรวมยอดสมาชิกใหม่จากกลุ่มงานปกครองในจังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ.2565 มียอดจำนวนสมาชิกใหม่รวม 12,181 คน ซึ่งเป็นอันดับที่หนึ่งของประเทศ อีกทั้งเป็นจังหวัดที่ได้รับรางวัลจังหวัดสุดยอด

สมาชิกสูงสุดและรางวัลการส่งเสริมวินัยการออมดีเด่นอย่างต่อเนื่องมากกว่า 10 รางวัล ซึ่งสามารถสะท้อนถึงความสำเร็จของการดำเนินโครงการตามเป้าหมายที่วางไว้ได้

1.2. คำถามวิจัย

- 1.2.1. การขับเคลื่อนนโยบายของกองทุนการออมแห่งชาติไปปฏิบัติผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ในจังหวัดนครสวรรค์มีวิธีดำเนินการอย่างไรและมีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง
- 1.2.2. ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

1.3. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1.3.1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) สู่การปฏิบัติในจังหวัดนครสวรรค์
- 1.3.2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) สู่การปฏิบัติในจังหวัดนครสวรรค์
- 1.3.3. เพื่อนำเสนอแนวทางส่งเสริมการขับเคลื่อนโครงการไปสู่การปฏิบัติในจังหวัดนครสวรรค์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงกลไกการขับเคลื่อนแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ รวมไปถึงปัจจัยส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเอกสารและลงพื้นที่สัมภาษณ์ข้อมูลจากข้าราชการและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์โดยตรง ตั้งแต่ส่วนกลางถึงระดับพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ.2565 ถึงกรกฎาคม พ.ศ.2566

1.5. ข้อจำกัดของงานวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ พบว่ากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์มีผู้ปฏิบัติจำนวนมากโดยเฉพาะในระดับพื้นที่ซึ่งมีครอบคลุมในทุกหมู่บ้าน ผู้ศึกษามีข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลาและงบประมาณ จึงเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะผู้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการหลักที่สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ตรงเพื่อตอบคำถามงานวิจัย ทั้งนี้ ผู้ศึกษายังไม่สามารถดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากผู้สนับสนุนเงินทุนการออมครั้งแรกที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวไม่สะดวกในการให้ข้อมูล ผู้ศึกษาจึงอาศัยข้อมูลจากคณะทำงานที่ใกล้ชิดกับกลุ่มผู้สนับสนุนเงินทุนการออมครั้งแรก ซึ่งอาจไม่สามารถสะท้อนข้อมูลของกลุ่มดังกล่าวได้อย่างแท้จริง

1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการขับเคลื่อนโครงการสู่การปฏิบัติในพื้นที่ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติสู่การปฏิบัติในจังหวัดนครสวรรค์โดยแสดงให้เห็นถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อน นอกจากนี้ผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานราชการต่าง ๆ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผน วิเคราะห์ และปรับปรุงเพื่อพัฒนาโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออม แห่งชาติในระดับพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีรากฐานที่สอดคล้องและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับคำถามในการศึกษาวิจัย วัตถุประสงค์ ของการศึกษาวิจัย รวมไปถึงประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัยและอภิปรายผลการศึกษา โดยสามารถจัดแบ่งได้เป็น 6 ประเด็นสำคัญซึ่ง มีเนื้อหาและรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1. แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ
 - 2.1.1. นิยามและความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 - 2.1.2. กระบวนการในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 - 2.1.3. ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการนโยบายสาธารณะ
 - 2.1.4. ตัวแบบและปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
- 2.2. แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- 2.3. ทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับการออมและรูปแบบการออมเพื่อการเกษียณอายุของไทย
 - 2.3.1. ทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับการออม
 - 2.3.2. รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณอายุของไทย
- 2.4. ข้อมูลเบื้องต้นของกองทุนการออมแห่งชาติ
- 2.5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติของกองทุนการออมแห่งชาติ
 - 2.5.1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกองทุนการออมแห่งชาติ
 - 2.5.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 - 2.5.3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติของกองทุนการออมแห่งชาติ
- 2.6. กรอบแนวคิดในการวิจัย (conceptual framework)

2.1. แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

2.1.1. นิยามและความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาต้องการศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ อันดับแรกจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับนิยามและความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอันดับแรก ซึ่งจากการศึกษามีนักวิชาการให้คำนิยามของคำว่า “การนำนโยบายไปปฏิบัติ” ไว้ในความหมายต่าง ๆ มากมาย โดยผู้ศึกษาเห็นว่าความหมายเหล่านี้ไม่มีความแตกต่างกันมากนักขึ้นอยู่กับนักวิชาการคนนั้น ๆ ต้องการเน้นประเด็นไหนเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามความหมายเหล่านี้ทำให้ผู้ศึกษาสามารถเข้าใจกระบวนการทำงานของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น โดยผู้ศึกษาจะแบ่งนักวิชาการเป็น 2 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

กลุ่มแรกคือนักวิชาการในต่างประเทศ โดยผู้ศึกษาได้เรียงลำดับตามช่วงเวลาการให้นิยามความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ ดังต่อไปนี้

Donald S. Van Meter & Carl E. Van Horn (1975) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า เป็นการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลไม่ว่าจะเป็นในส่วนของภาครัฐหรือเอกชน เพื่อมุ่งบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของนโยบาย ในขณะที่ Jeffrey L. Pressman & Aaron Wildavsky (1973) และ Hogwood & Gunn (1984) ให้ความหมายโดยเน้นว่าเป็นการดำเนินงานของภาครัฐให้ประสบความสำเร็จในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งถือเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกาหนดเป้าประสงค์และการปฏิบัติเพื่อการบรรลุเป้าประสงค์ที่มุ่งหวัง อีกทั้งได้ขยายความคำว่า “implementation” เป็นคำที่ไม่มีความหมายโดยตัวเองที่สมบูรณ์เนื่องจากต้องมีนโยบายก่อนจึงจะนำไปปฏิบัติได้ จึงสอดคล้องกับ Eugen Bardach (1980) ที่เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการทางการเมืองที่จะนำการตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกของนโยบายไปปฏิบัติ แสดงการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มผลประโยชน์ทั้งหลายที่จะต่อสู้มุ่งแก้ไขปัญหาเพื่อสังคมให้สำเร็จในการปฏิบัติ นอกจากนี้ Walter Williams's (1975) กล่าวเพิ่มเติมว่าการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นมีความสลับซับซ้อนอย่างมากโดยอธิบายว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติคือ ความสามารถขององค์การในการรวบรวมทรัพยากรทางการบริหารในองค์การให้สามารถปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยต้องคำนึงถึงความพร้อมขององค์การโดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานในการวิเคราะห์เข้าใจนโยบาย และใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ จนสามารถดำเนินงานได้สำเร็จ

กลุ่มที่สองคือนักวิชาการในประเทศไทย โดยผู้ศึกษาได้เรียงลำดับตามห้วงเวลาการให้นิยามความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ ดังต่อไปนี้

สมบัติ อารงธัญวงศ์ (2550) ได้ให้ความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติคือ ความพยายามที่จะตัดสินใจ ความสามารถในการรวบรวมคน ทรัพยากรทางการบริหาร รวมไปถึงการกระตุ้นบุคลากรให้ปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับวรเดช จันทรศร (2551) ได้ชี้ให้เห็นว่าเป็นเรื่องของการศึกษาว่าองค์กรที่ รับผิดชอบสามารถนำทรัพยากรไปใช้ในการบริหาร ตลอดจนความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุตาม นโยบายที่ระบุไว้ได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด อีกทั้งยังเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย ให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ศุภชัย ยาวะประภาส (2540) ได้สรุปว่าจากการสำรวจแนวคิดของนักวิชาการส่วนใหญ่ ซึ่งสามารถสรุปความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ 2 ประเด็นโดยประเด็นแรกคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนหนึ่งในขั้นตอนนโยบายทั้งหมดโดยเป็นขั้นตอนถัดจากการกำหนดนโยบายและประเด็นที่ 2 คือเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง มีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมและในแต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา

จะสังเกตได้ว่ากรอบความเข้าใจในเรื่องของนิยามความหมายนั้นนักวิชาการในประเทศไทย ต่างก็เห็นพ้องต้องกันในกับกลุ่มนักวิชาการชั้นนำต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็น Donald S. Van Meter & Carl E. Van Horn , Jeffrey L. Pressman & Aaron Wildavsky , Hogwood & Gunn และ Eugen Bardach เป็นต้น ผู้ศึกษาจึงสรุปความหมาย “การนำนโยบายไปปฏิบัติ” คือกระบวนการที่เกิดขึ้นหลังจากที่นโยบายผ่านการอนุมัติภายใต้กระบวนการทางกฎหมาย เป็นกิจกรรมที่แสดงความสามารถขององค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร เนื่องจากทรัพยากรนั้นมีอยู่อย่างจำกัดไม่ว่าจะเป็นบุคคล งบประมาณ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของนโยบาย นอกจากนี้ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติก็นำสู่ความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศอีกด้วย

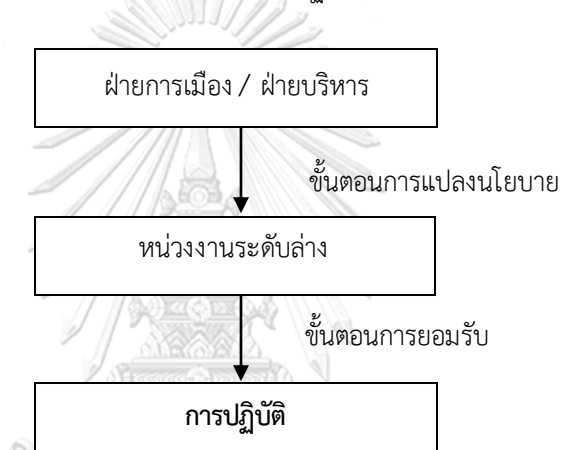
ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ เนื่องจากการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่เกิดอย่างต่อเนื่องแต่ละขั้นตอนที่ความสัมพันธ์กันตลอดเวลา เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของนโยบาย นอกจากนี้ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติก็นำสู่ความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศอีกด้วย

2.1.2. กระบวนการในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อน ประกอบด้วยหลาย ปัจจัย จำเป็นต้องทำความเข้าใจรายละเอียดของปฏิสัมพันธ์ ความเชื่อมโยง ตลอดจนความเป็นอิสระของ องค์กรและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จากการศึกษา Paul Berman ได้แบ่งการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็น 2 ขั้นตอนหลัก (วรเดช จันทรศร, 2551) ดังต่อไปนี้

การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค (macro implementation) เนื่องจากนโยบายระดับชาติต้องอาศัยหน่วยงานระดับสูงในการกำหนดนโยบาย เพื่อส่งต่อหน่วยงานระดับล่างนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเหมาะสม

รูปภาพที่ 2 : การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค

ที่มา : (วรเดช จันทรศร, 2551) หน้า 34

สามารถแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 1.) ขั้นตอนการแปลงนโยบาย เมื่อฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายบริหารมีการกำหนดนโยบายแล้ว หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือราชการบริหารส่วนกลางต้องแปลงนโยบายเป็นแผนงานและโครงการเพื่อให้หน่วยงานดำเนินตามวัตถุประสงค์
- 2.) ขั้นตอนการยอมรับการทำให้หน่วยงานระดับระดับภูมิภาค เช่น จังหวัด อำเภอ และระดับท้องถิ่น เช่น เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล ยอมรับแนวทางแผนงาน โครงการ รวมไปถึงนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดการยอมรับจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ เช่น ลักษณะของหน่วยงาน สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง

การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค (micro implementation) จะมีหน้าที่หลักคือนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ โดยเมื่อหน่วยงานระดับล่างได้รับการถ่ายทอดนโยบายจากหน่วยงาน

ระดับบนแล้ว จะต้องกำหนดนโยบายภายในของตนเองให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของชาติ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

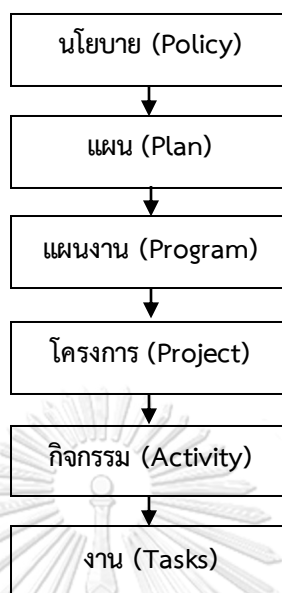
1.) การระดมพลัง (mobilization) คือ ขั้นตอนที่หน่วยงานระดับท้องถิ่นจะต้องพิจารณารับนโยบายและแสวงหาความสนับสนุนนโยบายจากบุคคลสำคัญ สมาชิกในหน่วยงานรวมถึงเครือข่ายองค์กรอื่น ๆ ซึ่งต้องอาศัยทักษะด้านการประสานงาน ความร่วมมือเพื่อนำไปสู่ผลสำเร็จของนโยบาย

2.) ขั้นตอนการปฏิบัติ (deliverer implementation) เป็นกระบวนการหลังจากที่โครงการได้รับการยอมรับแล้วมาการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติโดยตรง จำเป็นต้องอาศัยดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติงานในการแสวงหาแนวทางการปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

3.) การสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง (institutionalization or continuation) หน้าที่สำคัญของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติในเชิงพื้นที่คือการสร้างความต่อเนื่องในการนำนโยบายมาปฏิบัติ รวมไปถึงการสร้างแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจและการสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้เกิดความคล่องตัว ทั้งนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องสร้างความเป็นปึกแผ่นเชิงสถาบันในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลิต (outputs) และผลลัพธ์ (outcomes) ที่มุ่งหมาย

นอกจากนี้มีการนำมาประยุกต์ใช้กับแนวคิดการพัฒนาองค์กรเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงานร่วมกันเป็นทีม เกิดความผูกพันในการทำงานและการยอมรับต่อโครงการ อันส่งผลให้งานสามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่อง โดยนโยบาย แผนและโครงการมีความสัมพันธ์กันในเชิงโครงสร้างในแนวตั้งตามลำดับชั้น เริ่มต้นจากนโยบาย (policy) คือชุดข้อความหรือกฎเกณฑ์ที่ระบุถึงเจตจำนงหรือแนวทางที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อให้เป็นแนวทางในการตัดสินใจการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในทางนโยบายศาสตร์ถือเป็นเครื่องมือของภาครัฐ ในการบริหารหรือพัฒนาประเทศ ซึ่งนโยบายหนึ่งนโยบายจะ ประกอบด้วยแผนหลายแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม แผน (plan) หมายถึงความเป็นรูปธรรมของนโยบายโดยในหนึ่งแผนก็จะ ประกอบด้วยโครงการหลายโครงการ เหล่านี้ล้วนเป็นผลมาจากการวางแผนเพื่อหาหนทางในการบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งกล่าวได้ว่าการวางแผนคือสะพานเชื่อมช่องว่างเชิงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (สมบัติ อารัมภ์วงศ์, 2549) ซึ่งมีโครงการเป็นตัวนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติโครงการ (project) หมายถึง กิจกรรมหรืองานที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร เพื่อนำมาลงทุนสร้างผลงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมาย จึงสามารถสรุปการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติประกอบด้วย 6 กระบวนการดังแผนภาพต่อไปนี้

รูปภาพที่ 3 : การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

ที่มา : (จุมพล หนิมพานิช, 2549)

ดังนั้นการศึกษาโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ เป็นการนำปฏิบัติจากนโยบายระดับชาติที่ถูกกำหนดโดยผู้บริหารระดับประเทศและหน่วยงานระดับสูง โดยกองทุนการออมแห่งชาติมีการแปลงนโยบายสู่แผนปฏิบัติการแผนงานตลอดจนกลยุทธ์ต่าง ๆ ตลอดจนโครงการ ทั้งนี้งานศึกษาฉบับนี้จะอธิบายการนำนโยบายไปปฏิบัติระดับมหภาค (macro implementation) เพื่อเข้าใจถึงภาพรวมในการวางแนวทางดำเนินการนโยบาย แต่จะเน้นการนำนโยบายไปปฏิบัติระดับจุลภาค (micro implementation) เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จในระดับพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์

2.1.3. ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการนโยบายสาธารณะ

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีคำถามงานวิจัยว่าการขับเคลื่อนนโยบายของกองทุนการออมแห่งชาติไปปฏิบัติผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ในจังหวัดนครสวรรค์มีวิธีดำเนินการอย่างไร จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ซึ่งล้วนมีอำนาจ บทบาท เป้าหมายที่แตกต่างกันไปเพื่อทำความเข้าใจในลักษณะการขับเคลื่อนของผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละส่วน

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้ศึกษาจะเห็นได้ว่า ประเทศที่ใช้รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย นโยบายไม่ได้ถูกกำหนดจากรัฐบาลแต่เพียงผู้เดียว ยังมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายอื่น ๆ ด้วย ทั้งผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ได้แก่ หน่วยงานราชการ และผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง และองค์กรภาคประชาชน เป็นต้น (Howlett et al., 2009) บุคคลในแต่ละระดับ หน่วยงาน รวมไปถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่างก็มีผลต่อการผลักดันนโยบายไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ ซึ่งแน่นอนว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องนั้นล้วนก็มีความต้องการต่อเป้าหมายหรือผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน องค์กรจึงจำเป็นต้องประสานความต้องการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติจึงมีองค์การและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สามารถแบ่งออกได้หลายฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายการเมือง ฝ่ายหน่วยงานราชการ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐและฝ่ายผู้ได้รับผลจากนโยบาย (ศุภชัย ยาวะประภาส, 2548) ดังต่อไปนี้

1.) ฝ่ายการเมือง (politics) หมายถึง คณะรัฐมนตรีครอบคลุมถึงระบบรัฐสภา มีหน้าที่เป็นผู้กำหนดขอบเขตในการนำนโยบายไปปฏิบัติของระบบราชการ โดยดำเนินการออกมาในรูปแบบของการบัญญัติเป็นกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด มติคณะรัฐมนตรี กฎกระทรวง หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานได้ถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งการกำหนดนโยบายนั้นมาจากข้อเรียกร้องของประชาชนหรือมาจากการจัดสรรงบประมาณ จากนั้นเลือกหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ กล่าวได้ว่าบทบาทของฝ่ายการเมืองมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากหากนโยบายที่ได้รับการยอมรับและความเห็นชอบย่อมได้รับการติดตามอย่างต่อเนื่อง จึงมีโอกาสในการประสบความสำเร็จมากกว่า

สำหรับโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์มีผู้เกี่ยวข้อง ฝ่ายการเมืองที่สำคัญคือคณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำกระทรวง สะท้อนจากแนวนโยบายหรือแผนระดับย่อยต่าง ๆ ที่ให้ความสำคัญกับแรงงานนอกระบบโดยเฉพาะในการสร้างความมั่นคงหลังเกษียณอายุ รวมไปถึงการผลักดันให้เกิด พระราชบัญญัติ กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 และกฎกระทรวงรวมถึงระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ในการจัดการกองทุน นอกจากนี้สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ กองทุนการออมแห่งชาติ กระทรวงการคลัง และกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

2.) ระบบราชการ (bureaucracy) หมายถึง หน่วยงานของภาครัฐ เช่น กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานเทียบเท่า มีหน้าที่ดำเนินการเป็นสื่อกลางในการประสานนโยบายจากฝ่ายการเมืองกับหน่วยงานที่นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ นับได้ว่าเป็นภารกิจหลักและมีความสำคัญที่สุด โดยทั่วไประบบราชการจะเลือกเฉพาะนโยบายที่เป็นประโยชน์กับตนเองเพื่อนำไปปฏิบัติ เนื่องจากนโยบายที่มีผลกระทบกับระบบราชการ จะส่งผลให้เกิดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังพบว่านโยบายส่วนใหญ่ก็น่าจะมีแนวโน้มที่จะล้มเหลวมากกว่าประสบความสำเร็จเพราะหน่วยงานอาจจะไม่ให้ความร่วมมือในการประสานงาน หรือเกิดความขัดแย้งในวิธีการบรรลุเป้าหมายจากผลประโยชน์ ค่านิยม วัตถุประสงค์หลักของหน่วยงานที่แตกต่างกัน แม้จะมีความเห็นพ้องต้องกันในเป้าหมายของนโยบายก็ตาม

3.) ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (bureaucrats) หมายถึง ผู้ปฏิบัติการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น บทบาทผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง ผู้บริหารระดับต้น ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานระดับล่าง มีผลอย่างมากต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยบุคคลเหล่านี้ต่างก็มีวัตถุประสงค์ แรงจูงใจ ค่านิยมรวมถึงพฤติกรรมการทำงานที่แตกต่างกัน

สำหรับโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ มีผู้เกี่ยวข้องฝ่ายข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่สำคัญคือ คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ที่ได้รับการแต่งตั้งโดยตรงจากแนวทางการร่วมมือระหว่างกองทุนการออมแห่งชาติและ กระทรวงมหาดไทย เนื่องจากเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการนำนโยบายสู่ปฏิบัติในจังหวัดนครสวรรค์

4.) ผู้ได้รับผลจากนโยบาย (people affected by policy) หมายถึง ประชาชนหรือผู้รับบริการ ไม่ว่าจะเป็นในมิติของบุคคล กลุ่ม หน่วยงานภาคเอกชนหรือหน่วยงานที่ไม่แสวงหากำไร กลุ่มเหล่านี้จะดำเนินการกับข้าราชการระดับล่างโดยตรง ซึ่งถือเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งในเชิงบวกหรือเชิงลบ โดยจะมีอิทธิพลในการดำเนินการเรียกร้อง คัดค้าน สนับสนุน ลงประชามติ ประชาพิจารณ์ หรือมีอำนาจในการเจรจาต่อรองก็ต่อเมื่อรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนในลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ กล่าวได้ว่าบทบาทของกลุ่มจะส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติได้มากยิ่งขึ้น

สำหรับโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ผู้ได้รับผลจากนโยบายคือ ผู้มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติตามเงื่อนไขของพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554

2.1.4. ตัวแบบและปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษามีคำถามงานวิจัยว่าการขับเคลื่อนนโยบายของกองทุนการออมแห่งชาติไปปฏิบัติผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ในจังหวัดนครสวรรค์มีวิธีดำเนินการอย่างไร และมีปัจจัยอะไรที่เกี่ยวข้องบ้าง จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวแบบและปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยศึกษาจากทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติตลอดจนตัวแบบจากการเสนอของนักวิชาการ เพื่อหาตัวแปรที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากการทบทวนวรรณกรรมทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นพบว่าสามารถแบ่งแนวคิดทฤษฎีได้ 3 กลุ่มหลัก (Pülzl & Treib, 2007) ซึ่งแต่ละรูปแบบมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกัน โดยผู้ศึกษาได้สรุปแต่ละประเด็นสำคัญและเรียงลำดับตามหัวเวลา ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่าง เริ่มจากการใช้องค์การเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ โดยมองจากผู้กำหนดนโยบายสู่ผู้นำนโยบายมาปฏิบัติ ซึ่งจะให้ความสำคัญกับผู้กำหนดนโยบายเป็นหลัก รวมไปถึงเน้นบทบาทการใช้อำนาจของผู้กำหนดนโยบาย ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ให้ความชัดเจนและสามารถควบคุมได้ การนำนโยบายไปปฏิบัติได้กล่าวไว้ว่า นโยบายเป็นปัจจัยนำเข้า (inputs) และการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นผลผลิต (outputs)

งานที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่าง เช่น แนวคิดของ Pressman & Wildavsky ใน ค.ศ.1973 มองว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ระหว่างวัตถุประสงค์และการกระทำที่บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ๆ เริ่มต้นจากการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบวิธีการให้มีความชัดเจน ตลอดจนการควบคุมลำดับขั้นของหน่วยงานปฏิบัติงาน และความพร้อมในทรัพยากร ต่อมาทีมงานของ Van Meter & Van horn ในปี ค.ศ.1975 ได้อธิบายในเชิงทฤษฎีให้มีความชัดเจนขึ้น โดยมองว่าการเปลี่ยนแปลงนโยบายและเห็นพ้องกันในจุดมุ่งหมายส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของนโยบายเน้นโครงสร้างองค์การ เช่น ช่องทางการสื่อสาร และกลไกในการควบคุมต่อกันด้วยงานของ Bardach ใน ค.ศ.1977 ที่เห็นว่า ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นหากผู้กำหนดนโยบายเข้าใจถึงโครงสร้าง จะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้

แนวคิดของ Sabatier & Mazmanian ในปี ค.ศ.1980 เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์แบบต่อเนื่อง หากมีการออกแบบนโยบายและจัดโครงสร้างในการนำไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี จะเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติสู่ความสำเร็จได้ แม้ว่าการควบคุมลำดับขั้นนั้นจะเป็นเรื่องยากก็ตาม ผู้ศึกษาจึงยกตัวอย่างตัวแบบที่ได้รับการยอมรับ ดังต่อไปนี้

2.1.4.1. ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter & Van horn

เป็นตัวแบบที่พัฒนามาจากตัวแบบการวิเคราะห์ระบบการเมืองของอีสตัน (Easton) ผนวกกับการนำผลการศึกษาทางทฤษฎีองค์การที่ส่งผลหรือเกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงานมาประยุกต์เข้าด้วยกันเพื่ออธิบายถึงกระบวนการ ขั้นตอนในการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยมองจากบนลงล่าง พร้อมปัจจัยที่เชื่อมโยงระหว่างผลลัพธ์ตามทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่าง ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมีชื่อตัวแบบว่า “A Model of the Policy Implementation Process” เสนอโดย Van Meter & Van horn ภายใต้สมมติฐานที่ว่า “การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จมากที่สุดเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากและทุกคนเห็นด้วยกับจุดมุ่งหมายของนโยบายในระดับสูงสุด” โดยเชื่อว่าปัจจัยหลัก 3 ประการที่นำไปสู่ความสำเร็จคือ การบวนการสื่อสารความหมาย สมรรถนะขององค์การและความร่วมมือจากผู้ปฏิบัติ อีกทั้งได้อธิบายตัวแปรที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 6 ประการ ตามปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติในลักษณะการเปรียบเทียบแบบง่าย ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

1.) วัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย (policy standards and objectives) วัตถุประสงค์ของนโยบายต้องมีความชัดเจน มีมาตรฐานและสามารถวัดผลได้ ซึ่งการวัดผลจะแสดงผลลัพธ์ที่สามารถสะท้อนถึงเกณฑ์ของการประเมินการปฏิบัติตามนโยบายได้

2.) ทรัพยากรของนโยบาย (policy resources) เป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกให้กับการบริหารนโยบาย และทรัพยากรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งไม่ใช่เพียงในรูปของตัวเงินเท่านั้นแต่รวมไปถึงสิ่งจูงใจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความสัมพันธ์ ความตั้งใจของผู้ปฏิบัติ เงื่อนไขทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

3.) การสื่อสารระหว่างองค์การและการขับเคลื่อนตามนโยบาย (inter - organizational communication and enforcement activities) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การต่าง ๆ ที่มีส่วนในการขับเคลื่อน เช่น การสื่อสารระหว่างการทำงานร่วมกันในการรับผิดชอบแผนงาน โครงการ โดยการสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจให้ตรงกันเพื่อการดำเนินงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตาม

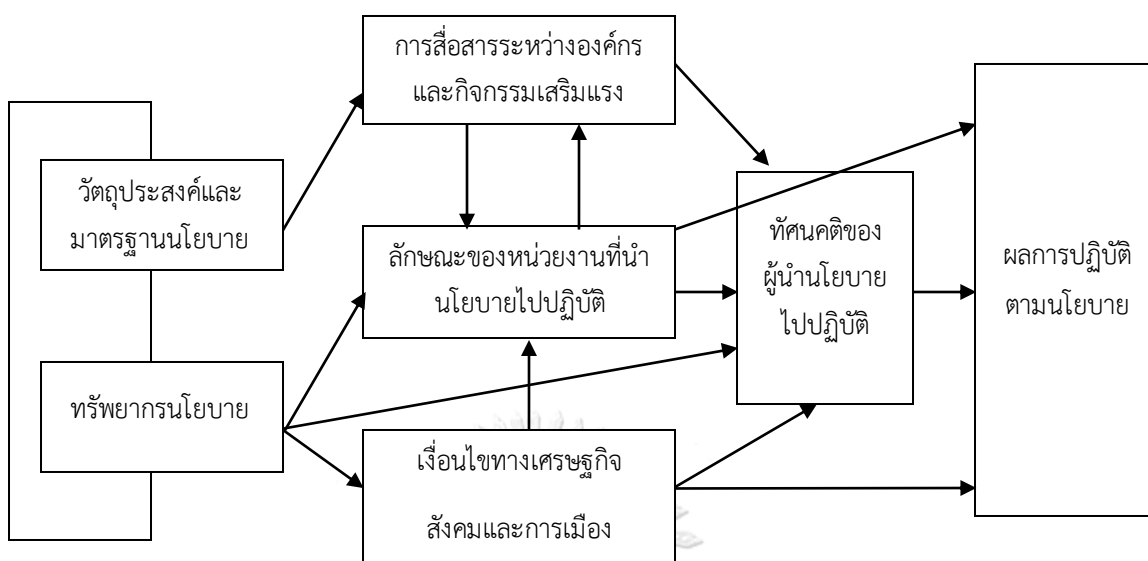
หลักการกระจายอำนาจ เพราะหากต้องการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นอย่าง
มากที่จะต้องมีความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างฝ่ายบริหารและผู้ปฏิบัติงานตามนโยบาย

4.) ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (the characteristics of implementing agencies) เช่น สมรรถนะของทีมงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ระดับความเคร่งครัดในการควบคุม บังคับบัญชา ทรัพยากรทางการเมือง ระดับการสื่อสาร ตลอดจนความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการและ ไม่เป็นทางการระหว่างองค์การที่เข้าร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ คุณลักษณะขององค์การที่กล่าว มาข้างต้น จะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและความสามารถของหน่วยงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5.) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (economic, social, and political condition) สภาพแวดล้อมที่ส่งผลให้เกิดผลผลิต โดยนโยบายเป็นองค์ประกอบที่จะมีผลกระทบต่อ กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น มติมหาชน กลุ่มผลประโยชน์ การนำนโยบายไปปฏิบัติจึง จำเป็นต้องพิจารณาถึงความเพียงพอในการจัดสรรทรัพยากรด้านงบประมาณให้แก่หน่วยงานต่อการ ส่งเสริมในแผนงาน โครงการต่าง ๆ รวมไปถึงวัดความสำเร็จจากความพอใจของผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนรับฟังความคิดเห็น ข้อคัดค้าน หรือข้อสนับสนุนนโยบายจากกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6.) ความตั้งใจของผู้ปฏิบัติ (the disposition of implementers) ได้แก่ การรับรู้ นโยบาย ไม่ว่าจะเป็นส่วนของความเข้าใจ ทิศทางการตอบสนอง รวมไปถึงทัศนคติหรือความรู้สึกนึกคิดของ ผู้ปฏิบัติงาน โดยจะมีการระดับการตอบสนองต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติใน 3 ระดับประกอบด้วย ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายที่จะนำไปปฏิบัติเจตคติต่อนโยบาย (ระดับที่ 1 คือการยอมรับ ระดับที่ 2 คือรู้สึกเฉย ๆ และระดับที่ 3 คือปฏิเสธ) และความเข้มข้นของเจตคติดังแผนภาพดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 4 : ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter & Van horn

ที่มา : (Van Meter & Horn, 1975)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่านโยบายย่อมส่งผลโดยตรงต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายที่ต้องนำไปปฏิบัติ อย่างลึกซึ้ง รวมไปถึงการมีทัศนคติที่จะนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ประกอบกับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความสำเร็จของนโยบาย นอกจากนี้ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติยังขึ้นกับความสามารถของผู้นำอีกด้วย

2.1.4.2. ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Sabatier & Mazmanian

มีตัวแบบชื่อว่า “A conceptual Framework of the Implementation Process” ได้กำหนดขั้นตอนในการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นตัวแปรตาม และทดสอบตัวแบบโดยใช้กรอบทฤษฎีสภาวะถดถอย โดยผลต่อความสำเร็จของนโยบายที่นำไปปฏิบัติมาจากองค์ประกอบใหญ่ ๆ 3 ประการ คือ

- 1.) ความสามารถแก้ไขปัญหาได้ของสาระนโยบาย
- 2.) ความสามารถของนโยบายในการกำหนดโครงสร้างของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยขึ้นอยู่กับสาระของการกำหนดกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- 3.) ตัวแปรที่มีใช้เนื้อหาสาระของนโยบาย โดยสรุปคือต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ชัดเจนบนพื้นฐานมาจากทฤษฎีที่เหมาะสม ต้องมีการให้อำนาจแก่หน่วยปฏิบัติอย่าง

เพียงพอในการดำเนินการ ผู้นำของหน่วยปฏิบัติมีความสามารถทางการบริหารและทักษะทางการเมือง กล่าวคือนโยบายต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากประชาชนและฝ่ายบริหารเพื่อรักษาความสมดุลของการให้การสนับสนุนวัตถุประสงค์ของนโยบาย

รูปภาพที่ 5 : ตัวแบบการวิเคราะห์กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (General Model of Implementation Process) ของ Sabatier & Mazmanian

ที่มา : (Sabatier & Mazmanian, 1980)

ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากล่างขึ้นบน ภายใต้ฐานคติที่ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่างไม่อาจเป็นจริง เนื่องจากการใช้ดุลพินิจในการให้บริการ ผู้ปฏิบัติในระดับล่างย่อมรู้และเข้าใจปัญหาที่แท้จริงมากกว่า โดยการมองจากล่างขึ้นบน หมายถึงจากผู้ปฏิบัติระดับพื้นที่ไปสู่ผู้กำหนดนโยบาย โดยการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นในรูปของกระบวนการต่อรองที่เกิดขึ้นในเครือข่ายของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ แสดงให้เห็นว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะไม่จำเป็นที่จะต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในนโยบาย อย่างไรก็ตามแต่ในภายหลังทฤษฎีดังกล่าวถูกวิจารณ์ในเรื่องของการใช้ดุลพินิจในการควบคุมการปฏิบัติงานย่อมทำได้ยาก

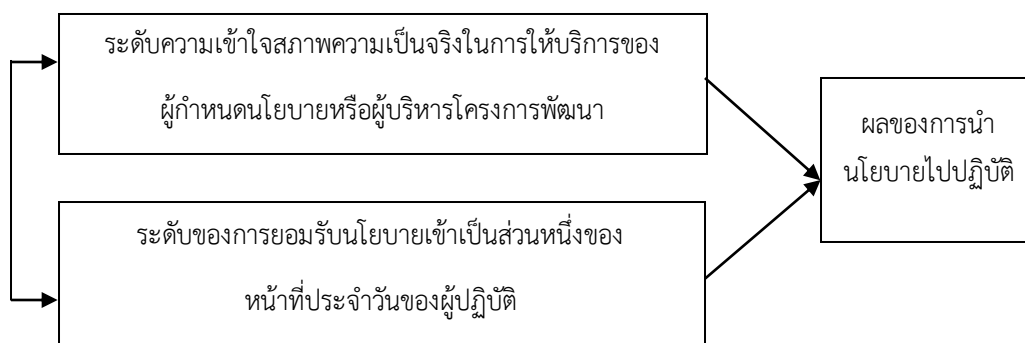
งานที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากล่างขึ้นบน เช่น แนวคิดของ Elmore ใน ค.ศ.1980 เห็นว่าทฤษฎีแบบบนลงล่าง จากเดิมที่เป็นการวิเคราะห์แบบ “การสร้างแผนภาพจากหน้าไปหลัง” นั้นมีจุดอ่อนหลายประการ ซึ่งการประเมินสมรรถนะและทรัพยากรผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อันดับแรกควรมองย้อนจากข้างล่างขึ้นไป เช่นเดียวกับงานของ Lipsky ใน ค.ศ.1980 ที่เห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องใช้ดุลพินิจในการให้บริการ เนื่องจากการบริหารนั้นมีระเบียบที่ซับซ้อนและมีความขัดแย้งกันมากมาย การทำตามสายบังคับบัญชาที่เคร่งครัดเกินไปอาจส่งผลให้คุณภาพในการบริการลดน้อยลง ผู้ศึกษาจึงยกตัวอย่างตัวแบบที่ได้รับการยอมรับ ดังต่อไปนี้

2.1.4.3. ตัวแบบทางด้านกระบวนการของระบบราชการ (Bureaucratic Process Model)

ระบบราชการเป็นองค์การที่มีขนาดใหญ่ สมาชิกทุกคนมีอำนาจในการใช้วิจารณ์ญาณ โดยเฉพาะข้าราชการที่มีหน้าที่ให้บริการประชาชนภายใต้ระเบียบแบบแผนการปฏิบัติจำนวนมาก ภายในประกอบด้วยความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติให้สำเร็จหรือล้มเหลวจึงมีปัจจัยอยู่ 2 ประการ ดังต่อไปนี้

- 1.) ผู้กำหนดนโยบายต้องมีความเข้าใจของต่อสภาพแวดล้อม ความเป็นจริงขององค์กรทั้งสภาพปัญหาและข้อจำกัดที่มีอยู่ และ
- 2.) การยอมรับและปรับนโยบายให้เป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ในชีวิตประจำวัน

รูปภาพที่ 6 : ตัวแบบทางด้านกระบวนการของระบบราชการ (Bureaucratic Process Model)

ที่มา : ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ หน้า 145

เพื่อทำความเข้าใจความแตกต่างโดยสรุป ผู้ศึกษาจึงแสดงให้เห็นโดยเปรียบเทียบระหว่างทฤษฎีบนลงล่าง และล่างขึ้นบน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 : การเปรียบเทียบระหว่างทฤษฎีบนลงล่างและล่างขึ้นบน

ประเด็นที่เปรียบเทียบ	ทฤษฎีบนลงล่าง (top-down approach)	ทฤษฎีล่างขึ้นบน (bottom up approach)
1. กลยุทธ์ในการวิจัย (research strategy)	บนลงล่าง (top down) จาก การตัดสินใจทางการเมือง ไปสู่การบริหารนโยบาย	ล่างขึ้นบน (bottom up) จาก เจ้าหน้าที่ไปสู่เครือข่าย ทางการบริหาร
2. จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ (goal of analysis)	ให้คำแนะนำเชิงทำนายหรือ เชิงนโยบาย (predictive / policy recommendation)	พรรณนาหรืออธิบาย (descriptive / explanation)
3. ตัวแบบของกระบวนการนโยบาย (model of policy research)	เป็นขั้นตอน (stagiest)	หลอมรวม (fusionist)
4. ลักษณะของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (character of implementation process)	ทำตามแนวทางตามลำดับชั้น (hierarchical guidance)	การแก้ปัญหาตามหลักการ กระจายอำนาจ (decentralized problem solving)
5. พื้นฐานตัวแบบที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย (underlying model of democracy)	ตัวแบบผู้นำ (elitist)	ตัวแบบการมีส่วนร่วม (participatory)

ที่มา : (Püzl & Treib, 2007)

จากตารางที่ 4 การเปรียบเทียบระหว่าง 2 ทฤษฎีแสดงให้เห็นถึงจุดแข็งและข้อจำกัดของแต่ละทฤษฎีได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ นักวิชาการมีการอภิปรายวิพากษ์ระหว่างกันนโยบายไปสู่การปฏิบัติแบบบนลงล่างและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติแบบล่างขึ้นบน อย่างไรก็ตามเพื่อปิดจุดอ่อนของ 2 ทฤษฎีข้างต้นนักวิชาการจึงได้สังเคราะห์โดยการนำเอาจุดจุดแข็งและข้อจำกัดของทฤษฎีทั้งสองรวมเข้าด้วยกันจึงเป็นที่มาของตัวแบบการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติแบบผสมผสาน (hybrid approach)

ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบผสมผสาน จะเห็นได้ว่าให้ความสำคัญทั้ง 2 ด้านคือ 1.) ด้านการกำหนดนโยบาย และ 2.) ด้านพฤติกรรมของผู้นำนโยบายมาปฏิบัติ มีจุดมุ่งหมายกระบวนการที่ชัดเจน ยึดตามหลักการหลอมรวมระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติและขั้นตอนการก่อรูป แสดงให้เห็นถึงการเน้นความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ โดยมีฐานคติที่ว่าทุกฝ่ายมีดุลพินิจและมีผลประโยชน์เป็นของตัวเอง เน้นการมีส่วนร่วม สร้างความร่วมมือเพื่อป้องกันความขัดแย้ง

งานที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบผสม ตัวอย่างเช่น งานของ Elmore ใน ค.ศ.1986 แสดงให้เห็นว่าความสำเร็จของนโยบายขึ้นอยู่กับผู้ให้นโยบายต้องให้ความสนใจทั้งเครื่องมือและทรัพยากรของนโยบายเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบาย อีกทั้งควรให้ความสนใจในการสร้างแรงจูงใจของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติและกลุ่มเป้าหมายด้วย สอดคล้องกับงานของ Winter ใน ค.ศ.1990 ที่ไม่ได้สนใจขั้นตอนของการกำหนดนโยบายเพียงอย่างเดียว แต่สนใจในส่วนของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องด้วย เนื่องจากบุคคลเหล่านี้จะมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยตรง อีกทั้งแนวคิดของ Sabatier Sabatier ร่วมกับ Jenkins – smith ใน ค.ศ.1986 ได้เสนอ “กรอบความคิดการผสมผสานการผลักดัน” เริ่มจากปัญหาของนโยบายและการแก้ปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับใคร ในลักษณะใดบ้างและมีความเกี่ยวข้องอย่างไร ซึ่ง Sabatier ให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายผ่านการเรียนรู้และเงื่อนไขทางสังคมและเศรษฐกิจ เน้นให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ ซึ่งมีความสอดคล้องกับทฤษฎีเครือข่าย ตัวอย่างเช่น งานของ Salamon ใน ค.ศ.2002 พบว่ารัฐบาลดำเนินนโยบายผ่านองค์การที่ไม่แสดงหากำไรและภาคธุรกิจ แม้ว่าผลประโยชน์และค่านิยม การสั่งการและควบคุมจะแตกต่างกัน แต่องค์การเหล่านี้ต่างมีเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างกัน ผู้ศึกษาจึงยกตัวอย่างตัวแบบที่ได้รับการยอมรับเพื่อแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

2.1.4.4. ตัวแบบกระบวนการนำนโยบาย – แผนงาน - การปฏิบัติของ Ernest R.

Alexander

ตัวแบบมีเรียกชื่อว่า กระบวนการนโยบาย แผนงาน การนำไปปฏิบัติ (The Policy-Program-Implementation Process = The PPIP Model) ให้ความสำคัญต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการเชิงปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นด้วยปัจจัยกระตุ้น (stimulus) การเคลื่อนไหวทาง การเมืองเพื่อเป็นนโยบาย (policy) และต่อเนื่องด้วยการกำหนดรายละเอียดของแผนงาน (program) แล้วจึงนำไปปฏิบัติ (implementation) โดยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1.) ปัจจัยกระตุ้น เป็นขั้นตอนการตระหนักถึงปัญหาและความชัดเจนของปัญหา ผลกระทบจากนโยบายที่เคยปฏิบัติมาแล้ว ซึ่งถือเป็นตัวเร่งหรือผลักดันให้มีการพัฒนานโยบายเพื่อแก้ไขปัญหา

2.) ตัวนโยบาย เป็นแนวปฏิบัติซึ่งจะกำหนดผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น โดยผู้กำหนดนโยบายจะมีการมอบหมายให้ผู้ปฏิบัตินำไปดำเนินการพร้อมระบุเป้าหมายและวิธีการที่จะทำ ให้บรรลุเป้าหมาย

3.) แผนงาน ต้องระบุทรัพยากรที่ต้องใช้อย่างเหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามองค์ประกอบของแผนงาน โดยระบุแนวทางกำหนดทรัพยากรที่ต้องการและระบุกลุ่มประชากรผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากนโยบาย

4.) การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการลงมือปฏิบัติการตามแผนงานในภาคสนาม เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์จากนโยบายตามวัตถุประสงค์ที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการให้บรรลุ

โดยจะเห็นได้ว่าเป็นตัวแบบแสดงถึงการเชื่อมโยงต่อเนื่องของกระบวนการตามลำดับ Ernest R. Alexander ได้อธิบายตัวแบบเพิ่มเติมว่า นอกจากองค์ประกอบทั้ง 4 ประการ จะมีองค์ประกอบที่เรียกว่า “ตัวเชื่อม” ทำหน้าที่เชื่อมโยงขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการ ซึ่งจุดเชื่อมโยงจะเปิดโอกาสให้มีทางเลือกอื่นเข้ามา ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1.) จากขั้นตอนที่เกิดขึ้นก่อนหน้า
- 2.) จากขั้นตอนต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นก่อน แต่ไม่รวมขั้นตอนก่อนหน้าที่เพิ่งเกิดขึ้น
- 3.) จากขั้นตอนย่อยหรือขั้นตอนก่อนหน้าอื่น ๆ ในลักษณะผลสะท้อนกลับหรือการประเมินผล

4.) ขั้นตอนต่อไป ซึ่งอาจนำไปสู่ขั้นตอนย่อย โดยไม่รวมขั้นตอนที่ติดตามมา

5.) ไปสู่ขั้นตอนก่อนความสำเร็จของกระบวนการ

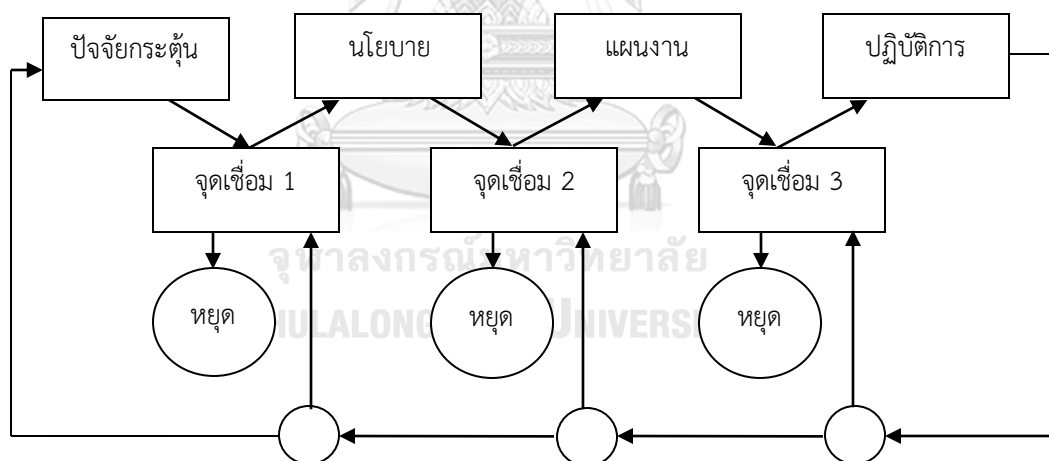
โดยจะมีทั้งหมด 3 ตัวเชื่อม ซึ่งแต่ละตัวเชื่อมจะมีหน้าที่ต่างกัน ดังต่อไปนี้

ตัวเชื่อมที่ 1 หมายถึง สภาพแวดล้อมที่ทำให้มีความจำเป็นต้องพัฒนาตัวนโยบายขึ้นมา

ตัวเชื่อมที่ 2 มีหน้าที่เชื่อมโยงนโยบายกับแผนงาน เป็นตัวกำหนดขอบเขตเฉพาะของแผนงานระหว่าง สภาพแวดล้อมนโยบายกับการออกแบบจัดทำแผนปฏิบัติการ

ตัวเชื่อมที่ 3 เป็นสภาพแวดล้อมของการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาคสนาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีผู้ปฏิบัติ เข้ามาเกี่ยวข้องจากระดับผู้กำหนดนโยบายโดยมีหน้าที่แสดงโครงสร้างการปฏิบัติงานที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์การที่เข้าร่วมรับผิดชอบนำนโยบายไปปฏิบัติกับความสัมพันธ์ ภายในองค์ประกอบของแต่ละองค์การ

รูปภาพที่ 7 : ตัวแบบกระบวนการ (The Policy-Program-Implementation Process, PPIP)

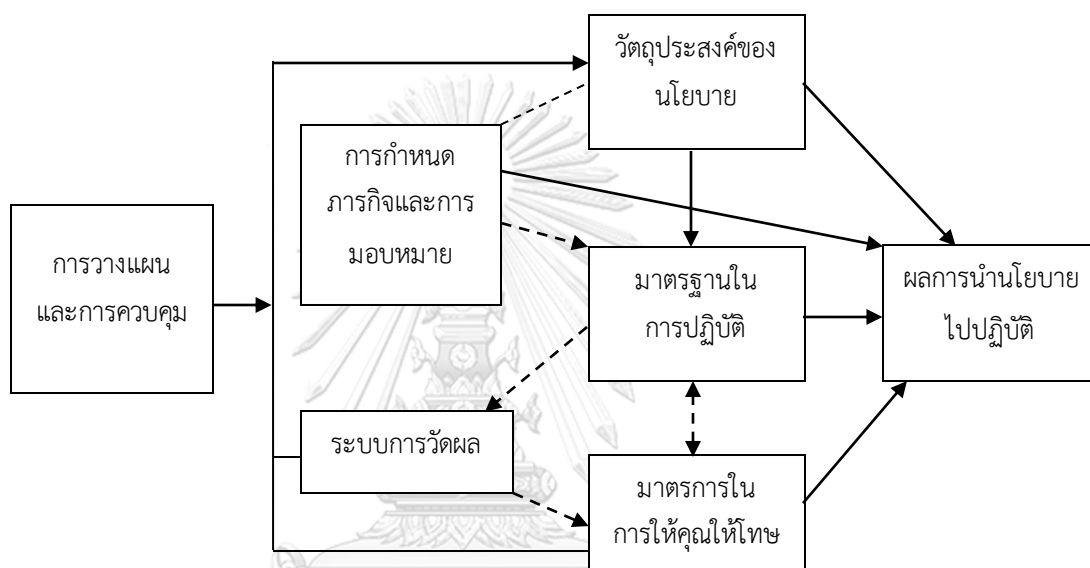
ที่มา : (Alexander, 1985)

2.1.4.5. ตัวแบบการนำนโยบายและแผนไปปฏิบัติของวเรศ จันทรศร

ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของวเรศ จันทรศร ได้รวบรวมข้อมูลตัวแบบจากนักวิชาการที่มีชื่อเสียงหลายท่าน รวมทั้งประสบการณ์ที่ผ่านมา โดยได้พัฒนาแนวคิดและนำเสนอตัวแบบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (วเรศ จันทรศร, 2551) ดังต่อไปนี้

1.) ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational Model) เป็นตัวแบบที่ให้ความสำคัญกับหลักเหตุและผลมากที่สุดโดยยึดฐานคติที่ว่า การที่นโยบายจะประสบความสำเร็จบรรลุไปตามที่วางแผนไว้นั้น จะต้องมีการดำเนินการอย่างมีหลักเหตุและผล มีการกำหนดวัตถุประสงค์ภารกิจ และมาตรฐานในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนรวมถึง มีการการสร้างมาตรการจูงใจที่เหมาะสม และมีระบบประเมินวัดผลเพื่อตีความสามารถในการปฏิบัติงานที่ใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ได้กำหนดไว้

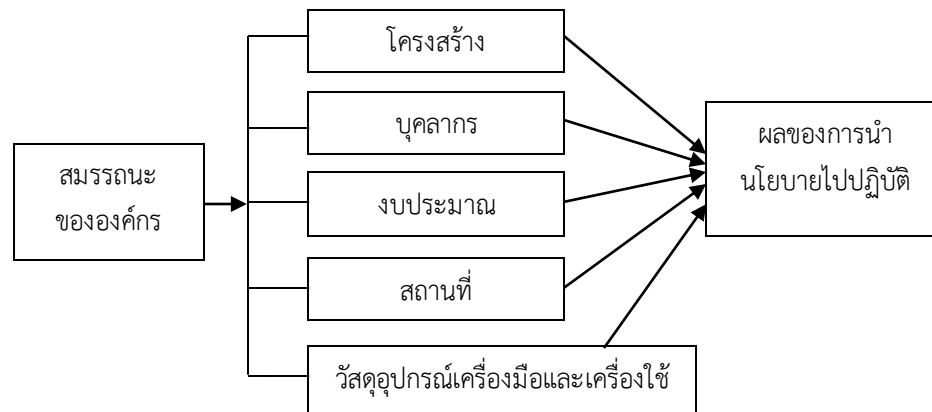
รูปภาพที่ 8 : ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational Model)

ที่มา : ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ หน้า 138

2.) ตัวแบบด้านการจัดการ (Management Model) ตัวแบบนี้จะให้ความสำคัญกับสมรรถนะขององค์กรเป็นหลักบนพื้นฐานของทฤษฎีองค์การ โดยความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบขององค์การในการขับเคลื่อนนโยบาย ซึ่งจะสามารถประสบความสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องมีโครงสร้างองค์การที่มีความเหมาะสม บุคลากรที่เพียงพอและมีความรู้ ความสามารถ และความพร้อมในด้านอื่น ๆ เช่น งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเน้นการขับเคลื่อนร่วมกันเป็นทีมมากกว่าการใช้อำนาจในการสั่งการหรือควบคุม โดยตัวแบบดังกล่าวพยายามที่จะศึกษาเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานภายในองค์การที่เป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

รูปภาพที่ 9 : ตัวแบบด้านการจัดการ (Management Model)

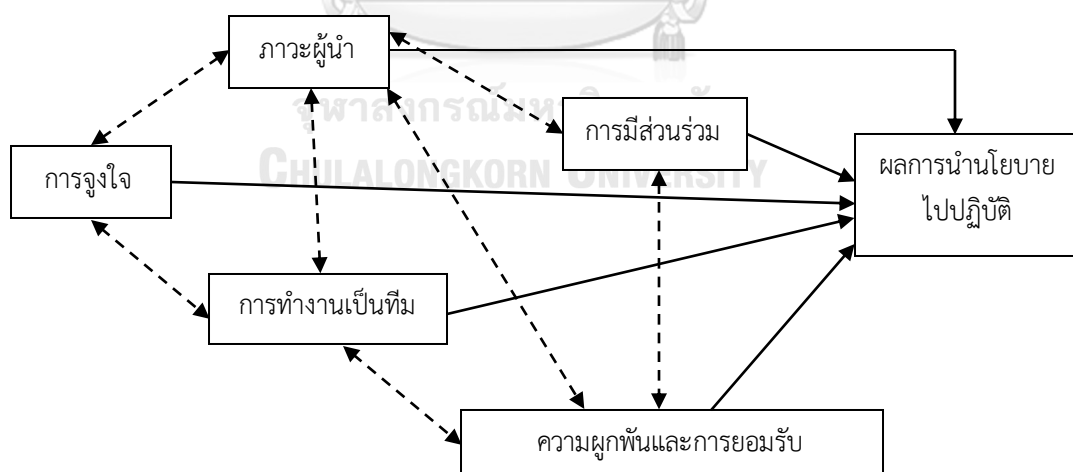

ที่มา : ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ หน้า 141.

3.) ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร (Organization Development Model)

เป็นตัวแบบที่ให้ความสำคัญกับบุคลากรในองค์กร ซึ่งจะถือว่าบุคลากรในองค์กรทรัพยากรที่สำคัญที่สุด เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร การทำงานร่วมกันเป็นทีม ภาวะผู้นำ ตลอดจนสร้างการยอมรับความผูกพันต่อองค์กรมากกว่าการควบคุม

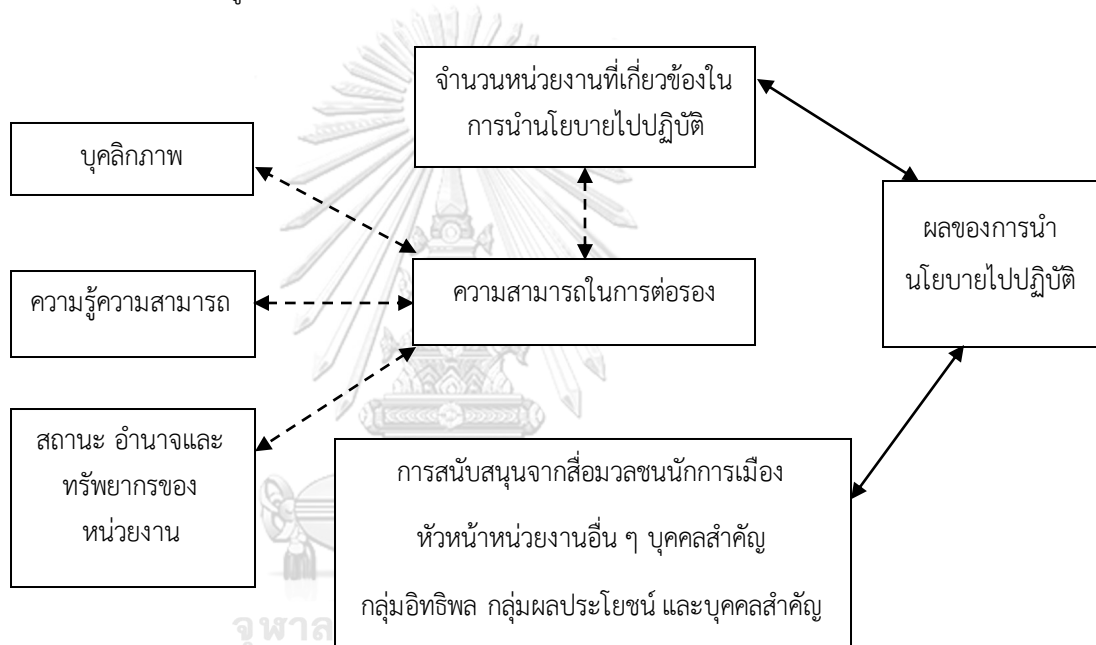
รูปภาพที่ 10 : ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร (Organization Development Model)

ที่มา : ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ หน้า 143.

4.) ตัวแบบทางการเมือง (Political Model) เป็นตัวแบบที่มีฐานคิดว่า ความสำเร็จเกิดจากองค์ความรู้ ความสามารถ สถานภาพและอำนาจของบุคคลที่เป็นตัวแทนองค์กร โดยให้ความสำคัญกับการเจรจาต่อรอง นโยบายทางการเมืองเป็นเรื่องของการจัดสรรคุณค่าให้กับสังคม ย่อมมีทั้งผู้ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์จึงเป็นเรื่องยากในการหาสมดุลให้ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกัน จะเห็นได้ว่าการสร้างการยอมรับและการมีส่วนร่วมทำได้ยาก เพราะทุกฝ่ายย่อมปกป้องผลประโยชน์ของตนเองก่อนสิ่งอื่น

รูปภาพที่ 11 : ตัวแบบทางการเมือง (Political Model)

ที่มา : ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ หน้า 148.

5.) ตัวแบบเชิงบูรณาการ (Integrated Model) เป็นตัวแบบที่เกิดจากการผสมผสานรวบรวมทั้ง 5 ตัวแบบเข้าด้วยกัน มุ่งการแสวงหาผลกระทบของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ สามารถแบ่งออกเป็น 3 มิติ คือ การวัดความสำเร็จและความล้มเหลวที่เกิดจากผลลัพธ์ของนโยบาย ต่อมาคือการวัดผลกระทบของนโยบายและมิติสุดท้ายคือการวัดผลของนโยบายในแง่ของผลประโยชน์ต่อสาธารณะ นอกจากนี้ยังได้เสนอปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยใช้ตัวแบบการบูรณาการจำแนกได้เป็น 4 ปัจจัย โดยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

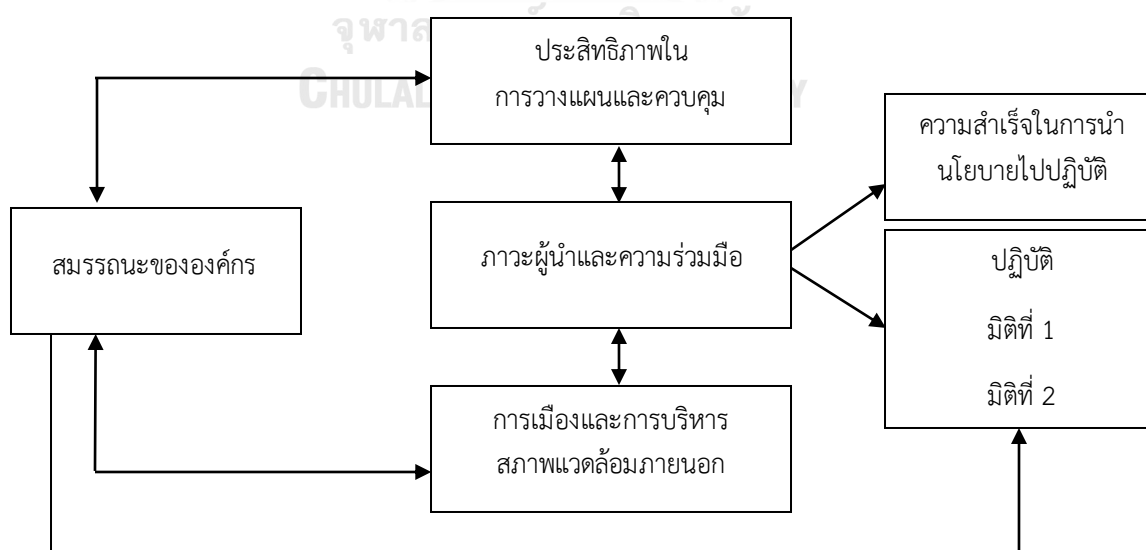
1.) ปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์กร เป็นปัจจัยที่แปรผันโดยตรงกับความสำเร็จ กล่าวได้ว่า หากโครงสร้างงบประมาณ บุคลากรหรือองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องมีความเหมาะสมและเพียงพอ จะทำให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติสามารถประสบความสำเร็จได้

2.) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพในวางแผนและการควบคุม สามารถบอกได้ถึงแนวโน้มของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งหากนโยบายมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนมาก จะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ง่ายยิ่งขึ้น และสำหรับการควบคุม ติดตามประสิทธิผลการดำเนินงานเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ใช้ในการกระตุ้นให้ดำเนินการตามแบบแผนที่กำหนดไว้ เพื่อง่ายต่อการประเมินผลสำเร็จ ตลอดจนเกิดความต่อเนื่องในการทำงานหรือปรับเปลี่ยนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

3.) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ ประกอบด้วย ความสามารถของผู้นำในการสร้างแรงจูงใจ การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของสมาชิกและการสร้าง ความสัมพันธ์ของสมาชิกเพื่อการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

4.) ปัจจัยด้านการเมืองและสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยระดับการต่อต้านของการสนับสนุนหรือต่อต้านจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ในระดับการพึ่งพากันของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ความสามารถในการเจรจาต่อรอง ตลอดจนเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม

รูปภาพที่ 12 : ตัวแบบเชิงบูรณาการ (Integrated Model)

ที่มา : ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ หน้า 152.

ดังนั้นจากทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ 3 แนวคิดหลัก ประกอบด้วยทฤษฎีจากบนลงล่าง (top down approach) ทฤษฎีจากล่างขึ้นบน (bottom up approach) และทฤษฎีแบบผสมผสาน (hybrid approach) โดยแต่ละแนวคิดมีตัวแบบและปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่แตกต่างกันไป สำหรับนโยบายกองทุนการออมแห่งชาติมี รูปแบบการปฏิบัติที่สอดคล้องกับทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่าง เนื่องจากมีจุดเริ่มต้นจากการ ตัดสินใจทางการเมืองไปสู่การบริหารนโยบายในรูปของนโยบาย โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานเป็นผู้รับนโยบายมาปฏิบัติในลำดับต่อไป เพื่อตอบคำถามในประเด็นของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้ศึกษาได้นำตัวแบบของนักวิชาการที่ได้นำเสนอไว้จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นมาเป็นแนวทางในการออกแบบกรอบงานวิจัย

2.2. แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

เพื่อตอบคำถามของงานวิจัยที่ว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เหล่านี้จะทำให้ผู้ศึกษาเห็นถึงตัวแปรที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการ

จากการทบทวนวรรณกรรมมีนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศได้นำเสนอปัจจัยที่กำหนดชี้ ล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งความเหมือนและต่างกัน ผู้ศึกษาจึงยกตัวอย่างการศึกษาของกล้า ทองขาว (2551) ที่ได้นำเสนอปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติไว้ 6 ประการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1.) ปัจจัยด้านข้อความนโยบาย (policy statements) หมายถึง ข้อความของนโยบาย (policy messages) ที่ระบุถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมายหรือมาตรฐานนโยบาย ตลอดจนขั้นตอนหรือกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้อย่างเป็นแบบแผน เรียกได้ว่าเป็นคู่มือสำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติให้สอดคล้องวัตถุประสงค์เพื่อบรรลุเป้าหมายของนโยบายนั้น ๆ โดยจะระบุองค์กรที่รับผิดชอบ รวมไปถึงระเบียบวิธีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผล ซึ่งหากข้อความของนโยบายมีความไม่ชัดเจน อาจส่งผลให้นโยบายมีโอกาสที่จะไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้

- 2.) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจและผู้ที่เกี่ยวข้องในสังคม ผู้นำมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย หากผู้นำหรือผู้มีอำนาจบารมี (charisma) ไม่

เห็นด้วยกับนโยบายนั้น ๆ การผลักดันนโยบายให้เกิดความสำเร็จย่อมเป็นไปได้ยากกว่านโยบายที่ผู้นำมีความเห็นร่วมด้วย

3.) ปัจจัยด้านศักยภาพและความสามารถขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น การมีโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ การสื่อสารภายในและระหว่างองค์กรรวมไปถึงความเพียงพอของงบประมาณและอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ สำหรับการดำเนินงาน

4.) ปัจจัยด้านจิตสำนึกของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องเข้าใจถึงที่มา ความจำเป็นในการมีนโยบาย เนื่องจากมีผลต่อความไว้วางใจต่อนโยบาย ซึ่งส่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ

5.) ปัจจัยด้านผู้นำ ในฐานะที่ผู้นำอาจมีส่วนริเริ่มนโยบาย หรือมีบทบาทในการผลักดันนโยบายให้ได้รับการประกาศใช้อย่างเป็นทางการ จะประสานความพยายามของบุคคลและองค์กรที่ร่วมรับผิดชอบในขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยผู้นำจะแสวงหาแนวทางและใช้กลยุทธ์ในการติดต่อประสานงานกับผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง ทั้งในเรื่องของการวางแผน วิธีการดำเนินการหรือจัดสรรงบประมาณ ซึ่งหากผู้นำสามารถผลักดันนโยบายให้เกิดเป็นรูปธรรมได้สำเร็จและเป็นที่ยอมรับจะได้รับเกียรติและยกย่องนับถือจากผู้ปฏิบัติ รวมไปถึงผู้รับผลประโยชน์จากนโยบายอีกด้วย

6.) ปัจจัยด้านการกำกับตรวจสอบประเมินผลและการสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติ เพื่อให้นโยบายมีประสิทธิภาพ กระบวนการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติงานทั้งในระดับบุคคลและองค์กรที่รับผิดชอบ จะสามารถช่วยป้องกันการบิดเบือนของเป้าหมายที่แท้จริงรวมถึงแก้ปัญหาระหว่างการดำเนินงานได้อย่างทันที่ นอกจากนี้จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการสร้างกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติเพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งการสร้างแรงจูงใจมีทั้งเชิงบวก เช่น การให้รางวัล และเชิงลบ เช่น การลงโทษเพื่อช่วยยับยั้งพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่ไม่พึงประสงค์ (กล้า ทองขาว, 2551)

นอกจากนี้ผู้ศึกษาทำการทบทวนวรรณกรรมเพิ่มเติมจากนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสรุปข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 : สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นักวิชาการ	ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ									
	ความชัดเจนในการกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบาย	ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน	ศักยภาพและความสามารถของผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ	ลักษณะทัศนคติของผู้มีนโยบายไปปฏิบัติ	การสื่อสารและประชาสัมพันธ์	ความร่วมมือและการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	การประเมินตรวจสอบและการส่งเสริมแก่ผู้ปฏิบัติ			
Van Meter & Van horn (1975)	★	★		★	★	★				
Sabatier & Mazmanian (1980)	★	★		★			★		★	★
Edward, G.C. III. (1980)			★	★						
Pressman & Wildavsky (1984)	★						★			
Ernest R. Alexander (1985)	★		★							★
จุมพล หนีพพานิช (2547)	★	★		★			★	★	★	
กลั๊ก ทองขาว (2551)	★	★		★		★		★		★
ศุภชัย ยาวะประภาษ (2552)	★	★		★			★	★	★	
วรเดช จันทรศร (2554)	★	★		★		★		★	★	★

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษา

จากการศึกษาสามารถสรุปได้เบื้องต้นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จมีหลายประการ เช่น ความชัดเจนของนโยบาย ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ ศักยภาพและความสามารถของผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ ลักษณะทัศนคติของผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้องและการประเมิน ตรวจสอบและการให้แรงเสริมแก่ผู้ปฏิบัติ

2.3. ทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับการออมและรูปแบบการออมเพื่อการเกษียณอายุของไทย

การศึกษาเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่เป็นโครงการภายใต้นโยบายการส่งเสริมการออมสำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของนโยบายตลอดจนการจัดตั้งโครงการ ทั้งนี้การทำความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับการออมและรูปแบบการออมเพื่อการเกษียณอายุของประเทศไทย จะทำให้เห็นภาพรวมในการบริหารจัดการ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างกองทุนการออมแห่งชาติกับการออมเพื่อการเกษียณอายุรูปแบบอื่น ๆ ในประเทศไทย

2.3.1. ทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับการออม

การออม หมายถึง การเก็บหอมรอมริบ การถนอม การสงวน สิ่งที่จะประหยัด ได้แก่ ออมทรัพย์ ออมสิน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525) สอดคล้องกับนิยามของการออมของศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยที่ให้ความหมายการออมว่า เปรียบเสมือนการเก็บสำรองเงินก่อนนำไปใช้จ่ายสำหรับการใช้จ่ายในอนาคต

ทั้งนี้สามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และการออมได้ตามแนวคิดของ John Maynard Keynes (1936) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษได้อธิบายการออมหมายถึงการนำเงินส่วนที่เหลือจากการอุปโภคบริโภคหรือการออม ไปลงทุนในระบบเศรษฐกิจแล้ว ผลผลิตจะเพิ่มขึ้นส่งผลให้เกิดการจ้างงาน รายได้และความเจริญเติบโตในเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น โดยได้มีการกำหนดตัวแปรเพื่อใช้ในการอธิบายดังต่อไปนี้

กำหนดให้	Y	=	ผลผลิต
	C	=	การบริโภค
	I	=	การลงทุน
	S	=	การออม

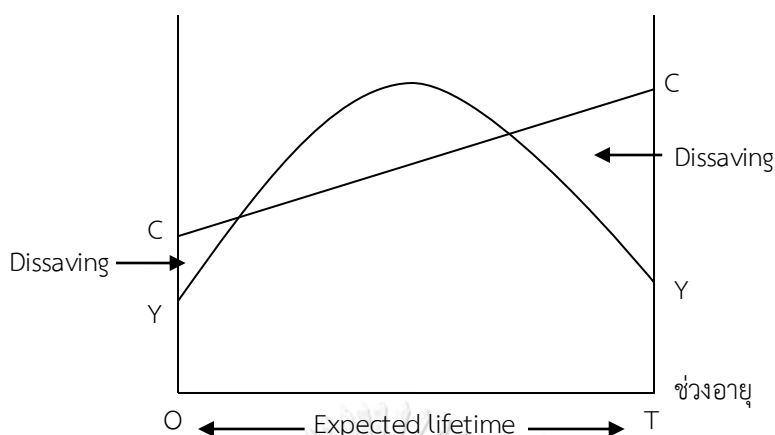
การให้ความหมายของ Keynes นำมาสู่สมการการออมคือ $S = Y - C$ หมายถึงการออมเกิดจากผลผลิตหรือรายได้หักด้วยการบริโภค ในขณะที่ $Y = C + I$ คือ ผลผลิตที่ถูกผลิตขึ้นมาจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการลงทุนและการบริโภค $I = Y - C$ เช่นเดียวกับ $S = Y - C$ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า $I = S$ คือจุดดุลยภาพในระบบเศรษฐกิจจากผลผลิตเกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจในการออมเงินจะเท่ากับการลงทุน โดยการออมจะสามารถเปลี่ยนมาเป็นการลงทุนให้กลายเป็นผลในการลงทุนเพื่อได้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น (Keynes, 1936)

อย่างไรก็ตามการออมเงินเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลย่อมมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไปซึ่งส่วนใหญ่เราสามารถแบ่งการออมออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ การออมเพื่อกรณีฉุกเฉิน การออมเพื่อใช้จ่ายในระยะสั้นถึงปานกลาง การออมเพื่อวัยเกษียณและการออมเพื่อการลงทุน โดยในงานวิจัยฉบับนี้ผู้ศึกษาสนใจเฉพาะการออมเพื่อวัยเกษียณ เนื่องจากความพร้อมทางด้านการเงินเพื่อวัยเกษียณถือเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญอย่างมาก จำเป็นต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะเกษียณอายุอย่างเป็นระบบ แต่คนส่วนใหญ่จะเริ่มเตรียมความพร้อมเมื่อใกล้จะเกษียณแล้ว ด้วยระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมที่สั้นจนเกินไป อาจทำให้ไม่มีความเสี่ยงในการตกอยู่ในภาวะยากจนเมื่อยามเกษียณได้ นำมาซึ่งภาระทางการคลังในการจัดสวัสดิการสำหรับการดูแลหลังเกษียณ ดังนั้นแม้ว่าการออมจะเป็นเรื่องปัจเจกบุคคลแต่รัฐบาลควรเข้ามามีบทบาทในการสร้างระบบการออมเพื่อเกษียณอายุที่สามารถเป็นหลักประกันยามเกษียณได้อย่างแท้จริง

ทฤษฎีการบริโภคในวงจรชีวิต (Life Cycle Theory of Consumption)

เป็นทฤษฎีที่ถูกพัฒนาขึ้นใน ค.ศ.1954 โดย Franco Modigliani, Albert Ando และ Richard Brumberg นักเศรษฐศาสตร์ มีฐานคิดว่าการตัดสินใจใช้จ่ายการบริโภคและการออมของครัวเรือนในขณะใดขณะหนึ่งขึ้นอยู่กับคาดคะเนรายได้ตลอดช่วงอายุขัยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ภายใต้ข้อจำกัดของรายได้หรือทรัพยากรที่จะได้รับตลอดช่วงอายุขัย ซึ่งหากพิจารณาการกระจายรายได้และการบริโภคในวัฏจักรชีวิตที่ควรจะเป็น ดังรูปต่อไปนี้

รูปภาพที่ 13 : การกระจายรายได้และการบริโภคในวัฏจักรชีวิต

ที่มา : ชยันต์ ตันติวิศตการ (2556)

จากภาพที่ 13 จะเห็นได้ว่าในช่วงชีวิตของบุคคลในขณะที่อายุน้อยจะมีรายได้อยู่ระดับต่ำและจะมีรายได้สูงขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น อาจมาจากประสบการณ์ ความสามารถ โอกาส ความชำนาญที่เพิ่มสูงขึ้นและรายได้จะลดลงเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณอายุ ดังนั้นการกระจายรายได้จึงมีลักษณะเหมือนเป็นเส้นโค้ง YY ในขณะที่การบริโภคคือเส้น CC มีลักษณะเป็นเส้นตรงที่เอียงลาดขึ้นจากซ้ายด้านมือไปขวามือหรือมีความชันเป็นบวก แสดงถึงระดับการบริโภคของบุคคลที่จะสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ เมื่อบุคคลนั้นมีอายุที่เพิ่มมากขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเส้นรายได้ YY และเส้นการบริโภค CC จะพบว่าในช่วงที่อายุน้อยบุคคลจะมีการบริโภคในระดับสูงกว่าระดับรายได้ กล่าวได้ว่าบุคคลจะมีระดับการออมเป็นลบ (dissaving) หรือมีหนี้สินเกิดขึ้น ในขณะเดียวกัน เมื่อบุคคลอยู่ในวัยกลางคน บุคคลนั้นจะมีระดับรายได้ที่สูงกว่าระดับการบริโภค ส่งผลให้มีเงินออม และระดับรายได้จะลดลงอีกครั้งเมื่อเข้าสู่วันเกษียณอายุ อย่างไรก็ตามการบริโภคในช่วงวัยเกษียณยังคงสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะค่ารักษาพยาบาล ทำให้บุคคลมีการออมเป็นลบอีกครั้งหนึ่ง (ชยันต์ ตันติวิศตการ, 2556)

ดังนั้นความสำเร็จของการวางแผนทางการเงินจำเป็นต้องทำความเข้าใจและศึกษาข้อมูลช่วงชีวิตของบุคคลเพื่อสามารถวางแผนการเงินในช่วงชีวิตของตนได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากความเป้าหมายในแต่ละช่วงอายุจะแตกต่างกันออกไป เริ่มต้นจากช่วงเริ่มทำงาน เป็นช่วงวัยที่เพิ่งจบการศึกษาและเริ่มต้นชีวิตทำงาน มีรายได้ค่อนข้างจำกัดแต่จะเพิ่มขึ้นเป็นลำดับตามระยะเวลาการทำงาน เรียกได้ว่าเป็นช่วงของการสะสมความมั่งคั่ง แต่ในขณะเดียวกันเป็นช่วงวัยที่มีโอกาสสร้างหนี้สินได้สูงที่สุดในช่วงนี้บุคคลควรวางแผนบริหารจัดการรายจ่ายให้มีประสิทธิภาพ วางแผนการออม วางแผนการลงทุน และวางแผนประกัน เพื่อสร้างรากฐานที่ดีในการสร้างความมั่นคงใน

อนาคต ต่อมาเมื่อเริ่มเข้าสู่ช่วงอายุประมาณ 30-60 ปี เป็นช่วงที่มีรายได้สูงขึ้น กล่าวได้ว่าเป็นช่วงวัยที่มีรายได้สูงสุดเนื่องจากมีการเติบโตในหน้าที่การงาน ในขณะที่เดียวกันรายจ่ายจำเป็นขั้นพื้นฐานรวมไปถึงภาระค่าใช้จ่ายก็เพิ่มขึ้นด้วย จำเป็นต้องวางแผนการเงินหลายเรื่อง เช่น วางแผนสร้างครอบครัว วางแผนการออมเพื่อการลงทุน วางแผนภาษี วางแผนประกันให้แก่ผู้อยู่ในอุปการะ ไม่ว่าจะเป็คนคู่สมรส บุตร และวางแผนเพื่อวัยเกษียณ สำหรับในช่วงสุดท้ายคือช่วงอายุประมาณ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีรายได้จากการทำงานลดลงหรือบางคนอาจจะไม่มีรายได้ประจำเลย ในขณะที่อาจจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะรายจ่ายในส่วนของ การดูแลสุขภาพ (อภิชนาภา ภูระหงษ์, 2562)

2.3.2. รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณอายุของไทย

ธนาคารโลก (World Bank) ได้เสนอกรอบแนวคิด “สามเสาหลักของระบบเงินออมเพื่อวัยเกษียณ” (Three Pillars หรือ The Multi Pillar of Old Age Security) ในการปฏิรูประบบบำนาญแก่ประเทศต่าง ๆ เพื่อสร้างระบบบำนาญให้มีความสมดุล สามารถรองรับภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสวัสดิการที่ใช้ดูแลผู้สูงอายุในอนาคต ในขณะที่เดียวกันช่วยสร้างรายได้ของประเทศโดยใช้เงินออมของคนในประเทศเป็นตัวขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการลงทุน สามารถช่วยลดปัญหาของการที่ประชากรมีเงินไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพหลังเกษียณ โดยการกำหนดรูปแบบการออมทั้งภาคบังคับและภาคสมัครใจ สำหรับการจัดให้มีระบบสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อรองรับการใช้ชีวิตหลังเกษียณที่มีคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เสาหลักต้นที่ 1 เป็นระบบบำนาญภาคบังคับที่กำหนดผลประโยชน์ขั้นต่ำที่จะได้รับหลังเกษียณ มีรูปแบบที่ประยุกต์จากระบบการออมขั้นพื้นฐาน (Pay As You Go Systems)³ ซึ่งจะกำหนดผลประโยชน์ที่จะจ่ายให้แก่สมาชิกแน่นอน (defined benefit) จนกระทั่งเสียชีวิต โดยให้นายจ้าง ลูกจ้าง หรือภาครัฐจ่ายเงินเข้ากองทุนเป็นระยะเวลาต่อเนื่องจนเกษียณ ภายใต้หน้าที่การบริหารของภาครัฐ ตัวอย่างระบบบำนาญในประเทศไทย ได้แก่ กองทุนประกันสังคม กรณีชราภาพ และระบบบำเหน็จบำนาญข้าราชการ อย่างไรก็ตามแม้ระบบบำนาญภาคบังคับใน Pillar 1 จะเป็น

³ ระบบเงินบำนาญที่ไม่มีการกันเงินสำรอง (Pay-as-you-go หรือ Unfunded Scheme) เป็นระบบบำนาญที่ไม่ได้จัดตั้งเป็นกองทุน โดยนายจ้างหรือภาครัฐจะนำเงินที่หาได้แต่ละปี เช่น จากภาษีหรือเงินงบประมาณรายปีมาจ่ายผลประโยชน์ให้กับผู้เกษียณในปีนั้น ซึ่งเป็นการเก็บเงินจากคนที่ทำงานอยู่สำหรับจ่ายบำนาญให้ผู้ที่เกษียณไปแล้ว เช่น เงินบำนาญของข้าราชการไทย ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.2494

ระบบที่จัดสรรเงินให้ผู้สูงอายุในระดับที่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตหลังเกษียณเพื่อที่จะลดความเสี่ยงต่อการต้องตกอยู่ภายใต้เส้นความยากจนเท่านั้น แต่คุณภาพชีวิตอาจไม่ได้ดีเท่ากับชีวิตก่อนเกษียณ หากประชาชนไม่ได้มีรายรับจากการออมในรูปแบบอื่นเพิ่มเติม

เสาหลักต้นที่ 2 เป็นระบบบำนาญภาคบังคับที่กำหนดจำนวนเงินสะสมเข้ากองทุนเพื่อรองรับการเกษียณ มีการบริหารจัดการโดยองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาเฉพาะหรือว่าจ้างเอกชนเข้ามาบริหารจัดการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการออมเพิ่มเติมจากการออมในรูปแบบ Pillar 1 โดยผู้ออมจะได้รับเงินสะสมพร้อมผลตอบแทนจากกองทุนเมื่อเกษียณอายุ ซึ่งการออมในระบบนี้สามารถกำหนดรูปแบบให้ผู้ออมเลือกนโยบายการลงทุนได้ด้วยตนเอง และสามารถเลือกรูปแบบการรับเงินเมื่อเกษียณได้ว่าเป็นแบบเงินก้อนหรือเงินงวดรายเดือน ส่วนใหญ่จะกำหนดให้มีการนำส่งเงินสะสมเข้ากองทุนในอัตราที่แน่นอน (defined contribution) สำหรับตัวอย่างในประเทศไทย ได้แก่ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

เสาหลักต้นที่ 3 เป็นระบบบำนาญภาคสมัครใจ (voluntary pillar) หรือการออมส่วนบุคคลสำหรับบุคคลที่ต้องการมีรายได้เพิ่มขึ้นเมื่อเกษียณอายุ มีรูปแบบบริหารจัดการโดยภาคเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ออมมีทางเลือกในการออมเงินไว้ใช้ในยามเกษียณมากขึ้นคำนึงถึงความเพียงพอของเงินออมสำหรับการดำรงชีวิตในอนาคต สำหรับตัวอย่างในประเทศไทย ได้แก่ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนรวมเพื่อการยังชีพ และประกันชีวิตแบบบำนาญ (วิภาวี เหมพรวิสาร & พุฒิกุล อัครชลา นนท์, 2557)

จากการทบทวนวรรณกรรมในเรื่องของ “สามเสาหลักของระบบเงินออมเพื่อวัยเกษียณ” ของธนาคารโลก เปรียบเสมือนแนวทางในการสร้างหลักประกันที่จะสามารถทำให้บุคคลสามารถใช้ชีวิตหลังวันเกษียณอายุได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งหลายประเทศได้พยายามปฏิรูประบบบำนาญเพื่อส่งเสริมให้เกิดระบบการประกันเงินได้ที่เพียงพอทางสังคมและยั่งยืนสำหรับผู้สูงอายุในอนาคต จะเห็นได้ว่าในประเทศไทยมีระบบสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในลักษณะระบบบำนาญที่ให้ความสำคัญคุ้มครองแก่ประชาชนแบบหลายชั้น (multi-pillar pension system) ตามทฤษฎีเสาหลักสามต้นของธนาคารโลก เช่นเดียวกับในประเทศอื่นที่ได้นำหลักการทฤษฎีดังกล่าวไปปฏิรูประบบบำนาญเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐในด้านสวัสดิการและประโยชน์ทดแทน

อย่างไรก็ตามระบบบำนาญในประเทศไทยเดิมยังไม่สามารถครอบคลุมกลุ่มแรงงานได้อย่างทั่วถึงโดยเฉพาะแรงงานนอกระบบ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรที่เป็นไป

อย่างรวดเร็ว รัฐบาลจึงมีแนวคิดในการปรับปรุงเพื่ออุดช่องว่างในระบบการออม ระบบประกันรายได้ ให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้นเพื่อมีความพร้อมในวัยเกษียณอายุอย่างมีประสิทธิภาพ จึงริเริ่มการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติขึ้น กล่าวได้ว่าเป็นการออมในรูปแบบเสาหลักต้นที่ 3 เนื่องจากการออมสำหรับผู้เกษียณภาคสมัครใจ และมีเอกชนในการบริหารจัดการเงินออมดังกล่าว เช่นเดียวกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของแรงงานในระบบ

การออมเพื่อการเกษียณถูกหยิบยกให้เป็นวาระแห่งชาติที่รัฐบาลให้ความสำคัญ โดยได้บรรจุไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) การออมเพื่อการเกษียณอายุของไทยมี 2 รูปแบบ (ปิยวรรณ เงินคล้าย, 2559) ประกอบด้วย

1.) การออมภาคบังคับ หมายถึง การออมที่รัฐบาลกำหนดให้ออมเพื่อประกันความเสี่ยงในการดำรงชีวิต ส่วนใหญ่เป็นการออมที่ภาครัฐจัดให้กับผู้ที่เป็นแรงงานในระบบ ตัวอย่างการออมภาคบังคับ เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนประกันสังคม

2.) การออมภาคสมัครใจ หมายถึง การออมที่รัฐบาลส่งเสริมให้เกิดการออมตามความสมัครใจและความสามารถ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการออมในรูปแบบพื้นฐาน ตัวอย่างการออมภาคสมัครใจ เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพโดยภาครัฐส่งเสริมผ่านมาตรการทางภาษี กองทุนการออมแห่งชาติโดยภาครัฐส่งเสริมผ่านมาตรการเงินสมทบ

การออมเพื่อการชราภาพของประเทศไทยแต่ละรูปแบบย่อมมีเงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ที่แตกต่างกันไป ดังตารางเปรียบเทียบดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 : การเปรียบเทียบรูปแบบการออมประเภทต่าง ๆ ในประเทศไทย

การออมเพื่อ การชราภาพ ของประเทศไทย	บุคคลผู้มีสิทธิสมัคร				ภาค บังคับ/ ภาคสมัครใจ	ความถี่ใน การจ่ายสะสม	แหล่งมา ของเงิน	เงินที่ได้รับแบบใดแบบหนึ่ง	
	พนักงาน เอกชน/ รัฐวิสาหกิจ	ข้าราชการ	นักเรียน/ นักศึกษา (อายุ 15 ปีขึ้นไป)	อาชีพ อิสระ				บำนาญ (เงินก้อน)	บำนาญ (รายเดือน)
ประกันสังคมมาตรา 33	★				บังคับ	เป็นประจำทุกเดือน	นายจ้าง/ รัฐสมทบ	★	★
ประกันสังคมมาตรา 39	★				สมัครใจ	เป็นประจำทุกเดือน	รัฐสมทบ	★	★
ประกันสังคม มาตรา 40 (ทางเลือกที่ 2)			★	★	สมัครใจ	เป็นประจำทุกเดือน	รัฐสมทบ	★	
ประกันสังคม มาตรา 40 (ทางเลือกที่ 3)			★	★	สมัครใจ	เป็นประจำทุกเดือน	รัฐสมทบ	★	
กองทุนบำเหน็จบำนาญ ราชการ (กบข.)		★			บังคับ	เป็นประจำทุกเดือน	รัฐสมทบ	★	★
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	★				สมัครใจ	เป็นประจำทุกเดือน	นายจ้าง สมทบ	★	
กองทุนการออมแห่งชาติ			★	★	สมัครใจ	ไม่กำหนด	รัฐสมทบ	★	★
กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ	★	★	★	★	สมัครใจ	ไม่กำหนด	-	★	
ประกันแบบบำนาญ	★	★	★	★	สมัครใจ	ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข กรมธรรม์	-		★

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษาและกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2565 (ออนไลน์)

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นว่าปัญหาของระบบการออมเพื่อการเกษียณอายุเดิมยังไม่ครอบคลุมแรงงานในทุกกลุ่มโดยเฉพาะแรงงานนอกระบบหรือแรงงานที่ไม่มีนายจ้างหรือผู้ประกอบการอาชีพอิสระ กลุ่มเหล่านี้ล้วนยังไม่มีบำนาญรองรับจากการดูแลโดยรัฐบาล กล่าวได้ว่าอยู่ในภาวะความล้มเหลวของตลาด (market failure) กล่าวคือทรัพยากรถูกจัดสรรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเดิมระบบหลักประกันหลังเกษียณครอบคลุมเฉพาะกลุ่มแรงงานในระบบทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม อีกทั้งส่งผลให้ในอนาคตรัฐบาลอาจมีภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมากในเรื่องสวัสดิการของแรงงานนอกระบบ หลังจากเกษียณอายุ จึงจำเป็นอย่างมากที่รัฐบาลต้องเข้ามาแทรกแซงเพื่อทำการจัดสรรทรัพยากรใหม่ เพื่อเกิดความเป็นธรรมและครอบคลุมสำหรับแรงงานในทุกกลุ่ม ซึ่งหลังจากที่ประเทศไทยมีการปฏิรูปบำนาญตามแนวคิดของธนาคารโลกส่งผลให้เกิดความครอบคลุมแรงงานในทุกกลุ่ม

โครงการบำนาญสำหรับแรงงานนอกระบบในปัจจุบัน มักอยู่ในลักษณะของเงินสมทบจาก รัฐบาล (matching defined contribution) หมายความว่ารัฐบาลจ่ายเงินสมทบสัมพันธ์กับจำนวนเงินสมทบที่ลูกจ้างสมัครใจจ่าย เช่น กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) โครงการออมเงินเพื่อการเกษียณตามมาตรา 40 ทางเลือก 2 ของพระราชบัญญัติประกันสังคม ซึ่งเริ่มเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2554 (หมายเหตุ : โครงการภายใต้มาตรา 40 มีอยู่ 2 ทางเลือก ทางเลือกที่ 1 ให้สิทธิประโยชน์ในการประกันตนเท่านั้น) โดยเดิมมีเงื่อนไขว่าลูกจ้างต้องเลือกเข้าร่วมโครงการอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่สามารถเข้าร่วมทั้งกองทุนการออมแห่งชาติและโครงการออมเงินเพื่อการเกษียณตามมาตรา 40 พร้อมกันได้

อย่างไรก็ตามมีการศึกษาที่พบว่าผู้ที่สนใจและสมัครเข้าร่วมโครงการยังมีสัดส่วนน้อย ส่วนมากผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกเป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ และเป็นแรงงานนอกระบบที่ค่อนข้างมีฐานะ เนื่องจากแรงงานนอกระบบที่มีฐานะยากจนอาจไม่สามารถจ่ายเงินอย่างสม่ำเสมอเพื่อเข้าโครงการได้ (World bank, 2555) โดยภาพรวมระบบการออมเพื่อการชราภาพของประเทศไทยดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 : ข้อมูลจำนวนสมาชิกและขนาดเงินกองทุนของระบบการออมเพื่อการชราภาพของประเทศไทย

การออมเพื่อการชราภาพของประเทศไทย	จำนวน
กองทุนประกันสังคม	
จำนวนผู้ประกันตน (คน)	24,386,011
มาตรา 33 (คน)	11,618,874
มาตรา 39 (คน)	1,876,354
มาตรา 40 (คน)	10,890,783
จำนวนเงินกองทุน 2 กรณี* (กรณีสงเคราะห์บุตรและชราภาพ) ตามมาตรา 33 และ 39 (ล้านบาท)	2,032,788
จำนวนเงินลงทุนกรณีบำเหน็จตามมาตรา 40 (ล้านบาท)	7,389
กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)	
จำนวนเงินกองทุน (ล้านบาท)	1,195,039
จำนวนสมาชิก (คน)	1,208,904
กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)	
จำนวนเงินกองทุน (ล้านบาท)	11,815
จำนวนสมาชิก (คน)	2,242,456
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	
จำนวนเงินกองทุน (ล้านบาท)	1,367,941
จำนวนสมาชิก (คน)	2,836,200
กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ	
จำนวนเงินกองทุน (ล้านบาท)	411,165
จำนวนสมาชิก (คน)	320

หมายเหตุ : * เงินสำหรับกรณีสงเคราะห์บุตรและชราภาพรวมอยู่ในกองทุน 2 กรณี

** ข้อมูลเงินทุนเคลื่อนย้าย (ดอลลาร์ สรอ.) ข้อมูลล่าสุด ณ ไตรมาส 3/2565

ที่มา : กองนโยบายการออมและการลงทุน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ข้อมูล ณ วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ.2566

เข้าถึงโดย <https://www.fpo.go.th/main/getattachment/Statistic-Database/Savings-and-Investment/6749/17633/Savings-Indicators-ประจำปีเดือนกุมภาพันธ์-2566.pdf.aspx>

รายละเอียดโดยสรุปของการออมเพื่อการชราภาพของประเทศไทยแต่ละรูปแบบ เช่น กองทุนประกันสังคม กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ได้ดังต่อไปนี้

1.) กองทุนประกันสังคม หมายถึง การสร้างหลักประกันในการดำรงชีวิตในกลุ่มของสมาชิกที่มีรายได้กับรัฐบาล และจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมเพื่อรับผิตชอบในการเฉลี่ยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเจ็บป่วย คลอดบุตร ทูพพลภาพ เสียชีวิต สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และการว่างงาน เพื่อให้ได้รับการรักษาพยาบาลและมีการทดแทนรายได้อย่างต่อเนื่อง ผู้ประกันตนภายใต้ระบบประกันสังคม แบ่งออกได้เป็น 3 มาตรการด้วยกัน ซึ่งได้แก่ มาตรการ 33 มาตรการ 39 และ มาตรการ 40 โดยรายละเอียดและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกันตนแต่ละมาตรการ มีดังต่อไปนี้

- ผู้ประกันตน มาตรการ 33 คือ ลูกจ้างที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์ ในวันเข้าทำงาน ทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป สำหรับอัตราเงินสมทบของประกันสังคม มาตรการ 33 ผู้ประกันตนต้องนำส่งเข้ากองทุนประกันสังคมเป็นประจำทุกเดือน โดยคำนวณจากฐานค่าจ้างต่ำสุดเดือนละ 1,650 บาท และสูงสุดไม่เกินเดือนละ 15,000 บาท ทั้งนี้ รัฐบาลจะออกเงินสมทบเข้ากองทุนอีกส่วนหนึ่ง โดยจะได้รับ ความคุ้มครอง 7 กรณี ได้แก่ กรณีว่างงาน กรณีประสบอันตราย/เจ็บป่วย กรณีคลอดบุตร กรณีทุพพลภาพ กรณีเสียชีวิต กรณีสงเคราะห์บุตร และกรณีชราภาพ
- ผู้ประกันตน มาตรการ 39 คือ บุคคลที่เคยทำงานและเป็นผู้ประกันตน มาตรการ 33 มาก่อน แล้วออกจากงานแต่ต้องการรักษาสิทธิประกันสังคม ซึ่งจ่ายเงินสมทบแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน และออกจากงานไม่เกิน 6 เดือน นับตั้งแต่วันที่ออกจากงาน รวมถึงต้องไม่เป็นผู้รับประโยชน์ทดแทนกรณีทุพพลภาพจากกองทุนประกันสังคมจะได้รับความคุ้มครอง 6 กรณี ต่อเนื่องจากการเป็นผู้ประกันตน มาตรการ 33 ซึ่งได้แก่ กรณีเจ็บป่วย คลอดบุตร ทุพพลภาพ เสียชีวิต สงเคราะห์บุตร และชราภาพ สำหรับอัตราเงินการจ่ายสมทบที่ผู้ประกันตน มาตรการ 39 ต้องนำส่งจะเท่ากับ 432 บาทต่อเดือน ทั้งนี้ ผู้ประกันตนต้องส่งเงินสมทบให้ครบทุกเดือน ต่อเนื่องกัน ซึ่งหากไม่ส่งเงินสมทบ 3 เดือนติดต่อกัน หรือภายในระยะเวลา 12 เดือน ส่งเงินสมทบไม่ครบ 9 เดือน ก็จะถูกถือว่าสิ้นสุดสภาพการเป็นผู้ประกันตน มาตรการ 39 ในทันที
- ผู้ประกันตน มาตรการ 40 คือ บุคคลทั่วไปที่ประกอบอาชีพอิสระหรือแรงงานนอกระบบ ไม่เป็นผู้ประกันตนมาตรการ 33 หรือผู้ประกันตนมาตรการ 39 สำหรับอัตราเงินการจ่ายเงินสมทบประกันสังคม มาตรการ 40 มีด้วยกัน 3 ทางเลือก ได้แก่ จ่ายเงินสมทบ 70 บาทต่อเดือน จะได้รับความคุ้มครอง 3 กรณี ประกอบด้วย กรณีเจ็บป่วย ทุพพลภาพและเสียชีวิต , จ่ายเงิน

สมทบ 100 บาทต่อเดือน จะได้รับความคุ้มครอง 4 กรณี ประกอบด้วย กรณีเจ็บป่วย ทุพพลภาพ เสียชีวิตและชราภาพ และจ่ายเงินสมทบ 300 บาทต่อเดือน จะได้รับความคุ้มครอง 5 กรณี ประกอบด้วย กรณีเจ็บป่วย สงเคราะห์บุตร ทุพพลภาพ เสียชีวิตและชราภาพ (พิน โนมีนา, 2564)

2.) กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) หมายถึง กองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.2539 มีสถานะเป็นองค์กรของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ ไม่มีสถานะเป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เป็นระบบเสริมระบบบำเหน็จบำนาญเดิม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำเหน็จบำนาญและให้ประโยชน์ตอบแทนการรับราชการแก่ข้าราชการเมื่อออกจากราชการ ส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิกและจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นให้แก่สมาชิก สำหรับอัตราเงินการจ่ายเงินสะสมออมเงินจากเงินเดือนตามอัตราที่กฎหมายกำหนด คือ 3% ของเงินเดือนทุกเดือน และรับเงินสมทบจากรัฐเป็นรางวัลสำหรับการออมเงินในอัตราที่เท่ากัน คือ 3% ของเงินเดือนทุกเดือน ผลประโยชน์ที่ได้รับเมื่อข้าราชการออกจากงานจะได้รับเงิน 2 ส่วน คือ เงินบำเหน็จบำนาญและสมาชิกจะได้รับเงินก้อนจากกองทุนภายในระยะเวลาไม่เกิน 1 เดือน นับแต่เกษียณอายุหรือลาออกจากราชการซึ่งเงินก้อนนี้จะประกอบเงินสะสม เงินสมทบ และเงินประเดิมหรือเงินชดเชย (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2564a)

3.) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หมายถึง กองทุนที่นายจ้างและลูกจ้างร่วมกันด้วยความสมัครใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บออมเงินให้ลูกจ้างใช้จ่ายตอนเกษียณอายุแล้วและถือว่าเป็นสวัสดิการส่วนหนึ่งที่นายจ้างมีให้แก่ลูกจ้าง กำกับดูแลภายใต้การบริหารจัดการของบริษัทจัดการที่จะนำเงินไปลงทุนในหลักทรัพย์ต่าง ๆ เพื่อหาผลตอบแทนสูงสุดภายใต้ระดับความเสี่ยงที่รับได้หรือตามนโยบายการลงทุน โดยกองทุนมีสถานะเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากนายจ้างและบริษัทจัดการโดยเด็ดขาด และจะต้องนำไปจดทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยเงินกองทุนมาจากเงินสะสมของสมาชิก ซึ่งกฎหมายกำหนดให้สะสมตั้งแต่ 2-15% ของเงินเดือน และมีเงินสมทบจากนายจ้างตามกฎหมายกำหนดให้สมทบไม่ต่ำกว่าเงินสะสมของลูกจ้าง (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558)

4.) กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ หมายถึง กองทุนรวมรูปแบบหนึ่งที่รัฐส่งเสริมให้มีขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันแก่ตนเองหรือครอบครัวเมื่อเกษียณอายุ โดยมีข้อกำหนดพิเศษแตกต่างจากกองทุนรวมทั่วไป คือ ผู้ลงทุนที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีจะไถ่ถอนเงินลงทุนได้ เมื่อผู้ลงทุนอายุไม่น้อยกว่า 55 ปี และมีการลงทุนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี โดย RMF จะไม่มีการจ่ายเงินปัน

ผลหรือเงินอื่นใดให้แก่ผู้ลงทุนในระหว่างการลงทุน โดยข้อดีของการออมดังกล่าวคือผู้ลงทุนสามารถเลือกนโยบายการลงทุนเองได้ และมีทางเลือกในการออมเพื่อเป็นหลักประกันแก่ตนเองหรือครอบครัวเมื่อพ้นวัยทำงาน โดยได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2564b)

2.4. ข้อมูลเบื้องต้นของกองทุนการออมแห่งชาติ

กระทรวงการคลังจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติขึ้น เป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคล ที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมาจากแนวคิด “ระบบการออมหลายเสาหลัก” ของธนาคารโลกที่กล่าวถึงการปฏิรูประบบการออมเพื่อการชราภาพให้สามารถครอบคลุมแรงงานทุกกลุ่มอาชีพ โดยเป็นกองทุนการออมภาคสมัครใจที่จัดขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2558) เหตุผลของการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ระบุไว้ในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติว่า “โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 84 (4) บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจคือ จัดให้มีการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชราแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างทั่วถึง ดังนั้นเพื่อให้มีระบบการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชราภาพที่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะประชากรภาคแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศที่เป็นแรงงานนอกระบบยังไม่ได้ได้รับความคุ้มครองเพื่อการชราภาพอย่างทั่วถึง จึงทำให้บุคคลเหล่านี้มีความเสี่ยงที่จะตกอยู่ในความยากจนในวัยสูงอายุ อันเนื่องมาจากไม่มีช่องทางหรือโอกาสเข้าถึงระบบการออมเงินในขณะที่อยู่ในวัยทำงาน เพื่อสร้างความมั่นคงในบั้นปลายของชีวิตตลอดจนเพื่อเป็นการสร้างวินัยในการออมของประชาชนคนไทยในวัยทำงาน จึงสมควรจัดตั้งกองทุนเพื่อเป็นช่องทางการออมขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ที่ยังไม่ได้ได้รับความคุ้มครองเพื่อการชราภาพให้ได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบอายุ อันเป็นการสร้างความเท่าเทียมและความเป็นธรรมในการดูแลจากภาครัฐ”

จะเห็นได้ว่าความมุ่งหมายของกฎหมายเพื่อให้มีระบบการออมสำหรับการดำรงชีพในยามชราภาพที่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะประชากรภาคแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศที่เป็นแรงงานนอกระบบยังไม่ได้ได้รับความคุ้มครองเพื่อการชราภาพอย่างทั่วถึง จึงทำให้บุคคลเหล่านี้มีความเสี่ยงที่จะตกอยู่ในความยากจนหลังเกษียณอายุ อันเนื่องมาจากไม่มีช่องทางหรือโอกาสเข้าถึงระบบการออมเงินในขณะที่อยู่ในวัยทำงาน เพื่อสร้างความมั่นคงในบั้นปลายของชีวิตตลอดจนเพื่อเป็นการสร้างวินัยในการออมของประชาชนคนไทยในวัยทำงาน ให้ความสำคัญในการวางระบบและสนับสนุนให้มีมาตรการส่งเสริมการออมตามวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติที่ว่า “กองทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิกและเพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำนาญ และให้ประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิกเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ (มาตรา 5)”

จึงสมควรจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติเพื่อเป็นช่องทางการออมขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ที่ยังไม่ได้ ได้รับความคุ้มครองเพื่อการชราภาพให้ได้รับบำนาญหลังจากเกษียณอายุ อันเป็นการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมในการดูแลจากภาครัฐ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2554 ซึ่ง สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) ที่มุ่งเน้นด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างความมั่นคงของผู้สูงอายุให้มีรายได้ที่พอเพียงจนถึงวัยเกษียณ ทั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจข้อมูลเบื้องต้นของกองทุนการออมแห่งชาติ ผู้ศึกษาจึงรวบรวมประเด็นความเป็นมาของกองทุนการออมแห่งชาติ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมองค์กร โครงสร้างการบริหารกองทุนการออมแห่งชาติ ประเภทบัญชีของกองทุนการออมแห่งชาติ ผู้มีสิทธิเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ วิธีการสมัครสมาชิก การจ่ายเงินเข้ากองทุนและการจ่ายเงินสมทบ การค้าประกันผลตอบแทนโดยรัฐ การลงทุนของกองทุนการออมแห่งชาติ การยกเว้นการเสียภาษีและการลดหย่อน ตลอดจนสิทธิประโยชน์ของการออมเงินกับกองทุนการออมแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

2.4.1. ความเป็นมาของกองทุนการออมแห่งชาติ

กองทุนการออมแห่งชาติเปิดรับสมาชิกครั้งแรกเมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2558 แต่เส้นทางความเป็นมาของกองทุนการออมแห่งชาติยาวนานกว่านั้น นโยบายกองทุนการออมแห่งชาติเกิดจากการผลักดันของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ สมัยที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี โดยมีนายกรณ์ จาติกวณิช เป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อให้เห็นถึงลำดับความเป็นมาผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข่าวสารที่เกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติและรายงานประจำปี ทั้งนี้ประมวลโดยผู้ศึกษาตามลำดับช่วงเวลาตั้งแต่ก่อนมีพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 จนถึงการเปิดรับสมัครสมาชิกวันแรก ได้ดังต่อไปนี้

พ.ศ.2552

เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ.2552 กระทรวงการคลังได้จัดทำข้อเสนอออกกองทุนการออมแห่งชาติ สำหรับนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการผลักดันระบบการออมเพื่อวัยสูงอายุแห่งชาติ โดยมีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธาน และเสนอต่อคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ทั้งนี้ที่ประชุมมีมติรับทราบ และให้กระทรวงการคลังนำความเห็นของคณะกรรมการไปประกอบการดำเนินการต่อไป การประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2552 โดยมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.... ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ และให้ส่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตรวจสอบพิจารณา จากนั้นส่งให้ คณะกรรมการประสานงานด้านนิติบัญญัติพิจารณาก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป (สำนักข่าวอินโฟเควสท์, 2552)

พ.ศ.2553

เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2553 เครือข่ายภาคประชาชนร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.) ได้จัดให้มีการเปิดตัว “เครือข่ายบำนาญภาคประชาชน” ซึ่งประกอบด้วยแรงงานนอกระบบกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรพันธสัญญา ผู้ขับแท็กซี่ ผู้ขับขี่มอเตอร์ไซด์รับจ้าง ผู้รับงานไปทำที่บ้าน ผู้ค้าหาบเร่แผงลอย เครือข่ายแรงงานชุมชน กรุงเทพมหานคร มูลนิธิเพื่อนหญิงและเครือข่ายนักวิชาการด้านบำนาญชราภาพ โดยเครือข่ายบำนาญภาคประชาชน ได้มีข้อเสนอต่อรัฐบาล ดังต่อไปนี้

- 1.) ขอให้เร่งผลักดันให้ร่างพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติเข้าสู่การพิจารณาของสภาฯ ให้ทันสมัยการประชุมนี้
- 2.) พิจารณาระบบบำนาญทั้งระบบที่มีอยู่ให้ครอบคลุมและเพียงพอต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุทั้งในปัจจุบันตลอดจนอนาคตอย่างมีศักดิ์ศรี และมีระบบที่เอื้อต่อการเข้าถึงที่เป็นธรรม
- 3.) เอื้อต่อคนทำงานทุกกลุ่มทั้งที่อยู่ในระบบประกันสังคมและนอกระบบประกันสังคม ให้สามารถเข้าสู่ระบบกองทุนได้อย่างเสมอภาค
- 4.) พิจารณาถึงแนวทางการบูรณาการระบบหลักประกันทางสังคมและรายได้ร่วมกัน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนและความสับสนของกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์จากทุกนโยบาย ทั้งนี้ เครือข่ายภาคประชาชนจะเข้าพบ นายกรณ์ จาติกวณิช เพื่อขอสนับสนุนในลำดับต่อไป (คมสัน ไชยองค์การ, 2553)

พ.ศ.2554

จากศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือการออมเพื่อการชราภาพที่เหมาะสมของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ได้ถูกนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการผลักดันระบบการออมเพื่อวัยสูงอายุแห่งชาติจนนำไปสู่การเสนอร่างพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเห็นชอบ เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ.2554 ซึ่งมีการประกาศใช้เป็นกฎหมายพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2554 ทั้งนี้แม้ว่าจะมีการประกาศใช้แล้วแต่ยังไม่มีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้ประชาชนเข้าสู่ระบบกองทุน

พ.ศ.2555

เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2555 ในขณะนั้นยังไม่มีฉบับใช้กฎหมายฉบับนี้ เนื่องจาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้มีการเสนอให้แก้ไขกฎหมายกองทุนการออมแห่งชาติในบาง มาตรา เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบและให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป โดยคาดว่าจะ ดำเนินการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวได้เสร็จภายในปี 2556 (นักร้องสารแรงงาน, 2556) โดยประเด็นของ แนวทางการแก้ไขของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกอบด้วย 8 ประเด็น (ประชาไท, 2556) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 : ประเด็นแนวทางการแก้ไขของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ

ประเด็นที่ ต้องการแก้ไข	พระราชบัญญัติกองทุน การออมแห่งชาติ พ.ศ.2554	แนวทางการแก้ไข
อายุสมาชิก	อายุตั้งแต่ 15-60 ปี โดยมีข้อยกเว้นเฉพาะกาลมาตรา 69 ให้ผู้มีอายุ 50 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่สมัครเป็นสมาชิกมีสิทธิเป็นสมาชิกกองทุนต่อไปได้อีกสิบปี นับแต่วันที่เป็นสมาชิก	ทบทวนแก้เป็นอายุตั้งแต่ 15-70 ปี
เงินสะสมเข้า กองทุน	กำหนดขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 50 บาท แต่ไม่เกิน จำนวนที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง	กำหนดขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 50 บาท แต่จะไม่จำกัดเพดานเงินสะสม
การรับเงินคืนสะสม	ให้เลือกรับเฉพาะบำนาญ	เปิดทางเลือกบำนาญหรือบำเหน็จ
เงินสมทบจากภาครัฐ	รัฐบาลสมทบให้หลายอัตราตามอายุของสมาชิก ณ เวลาที่จ่ายเงินสะสม สมาชิกอายุ 15-30 ปี จ่ายเงินสมทบร้อยละ 50 สมาชิกอายุ 31-50 ปี จ่ายเงินสมทบร้อยละ 80 สมาชิกอายุ 51-60 ปี จ่ายเงินสมทบร้อยละ 100	รัฐบาลสมทบอัตราเดียว คือ ร้อยละ 100 ทุกช่วงอายุสมาชิก
สมาชิกที่ตกอยู่ใน ภาวะทุพพลภาพ	สมาชิกรับคืนเฉพาะเงินสะสมกับเงินผลประโยชน์ (เงินสมทบที่รัฐบาลจ่ายให้จะไม่คืน)	สมาชิกรับคืนทั้งเงินสะสม เงินสมทบและเงินผลประโยชน์
นโยบายการบริหาร จัดการเงินกองทุน	ลงทุนตามหลักเกณฑ์Mที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้ลงทุนในหลักทรัพย์ ที่มีความมั่นคงสูงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60	เน้นลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความ ปลอดภัยและมั่นคงสูง โดยเน้นการลงทุน ในเงินฝาก พันธบัตรรัฐบาลเป็นหลัก
การค้ำประกัน ผลตอบแทนการลงทุน	พิจารณาจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ประเภทสิบสองเดือนโดยเฉลี่ยของธนาคารออม สิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารพาณิชย์แห่งใหญ่ 5 แห่ง ตาม คณะกรรมการกำหนด	ไม่มี เนื่องจากเน้นลงทุนใน สินทรัพย์ที่มีความปลอดภัยและมั่นคงสูง
ผู้บริหารกองทุน	เลขาธิการกองทุนการออมแห่งชาติ (โดยกระบวนการสรรหา)	ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจ การคลัง (โดยตำแหน่ง)

ที่มา : สรุปโดยนักเขียนอ้างอิงในประชาไท จากพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 และข่าว กองทุน
การออมแห่งชาติ เกณฑ์ใหม่ยุค “กิตติรัตน์” วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ.2555 หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ

พ.ศ.2556

จากการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข่าวในระบบออนไลน์ พบว่าในช่วงต้นปี 2556 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน (นายเผด็จชัย สะสมทรัพย์) เรงเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้เห็นชอบรูปแบบการขยายความคุ้มครองประกันสังคม เป็นทางเลือกที่ 3 ของมาตรา 40 ทั้งที่รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง ได้เคยชี้แจงเมื่อปลายปี 2555 ว่าจะปรับปรุงกฎหมายกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ให้ดีขึ้น แต่กลับบูรณาการกองทุนการออมแห่งชาติกับประกันสังคมมาตรา 40 เข้าด้วยกันโดยอ้างว่าเพื่อแก้ปัญหาความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานและลดภาระงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานของกองทุนการออมแห่งชาติ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเดียวกับผู้สมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 โดยสามารถเปรียบเทียบหลักเกณฑ์เดิมของกองทุนการออมแห่งชาติและหลักเกณฑ์ใหม่ภายใต้กองทุนประกันสังคม มาตรา 40 ทางเลือกที่ 3 (ประกอบบันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติยุบเลิกกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.....) ดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 9 : เปรียบเทียบหลักเกณฑ์เดิมของกองทุนการออมแห่งชาติ และหลักเกณฑ์ใหม่ภายใต้กองทุนประกันสังคม มาตรา 40 ทางเลือกที่ 3

ประเด็น	พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554	พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ.2533 มาตรา 40 ทางเลือกที่ 3
วัตถุประสงค์ของกองทุน	เพื่อส่งเสริมการออมเพื่อการชราภาพ และเป็นหลักประกันการจ่ายบำนาญและให้ประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิก	เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายให้ผู้ประกันตนได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ
การบริหารจัดการ บริหารโดย คณะกรรมการ	บริหารโดยคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ และมีคณะอนุกรรมการการลงทุนให้คำปรึกษาด้านการลงทุนคณะกรรมการ กอช. ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการที่ได้รับเลือกจากสมาชิก 6 คน ผู้รับบำนาญ 1 คนและผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน	บริหารโดยคณะกรรมการประกันสังคม คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบบริหารมาตรา 40 และมีคณะอนุกรรมการบริหารการลงทุนให้คำปรึกษาด้านการลงทุน โดยคณะกรรมการประกันสังคมเป็นระบบไตรภาคี ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง ผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง ซึ่งมาจากผู้แทนของสหภาพแรงงาน รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา
เลขาธิการกองทุน	คณะกรรมการ กอช. พิจารณาแต่งตั้งเลขาธิการ และรองเลขาธิการด้านการลงทุนโดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี โดยมีคุณสมบัติที่พระราชบัญญัติกำหนด เช่น สามารถทำงานเต็มเวลา ไม่เคยถูกปลดออก ไล่ออกเพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่ไม่มีส่วนได้เสียในกิจการหรือสัญญาเกี่ยวกับกองทุนฯ นอกจากนี้การดำรงตำแหน่งและเงื่อนไขการทำงาน เป็นไปตามสัญญาจ้างที่คณะกรรมการกำหนด มีสัญญาจ้างคราวละไม่เกิน 4 ปี ต่อได้ไม่เกิน 4 ปี	เป็นข้าราชการพลเรือน ประเภทบริหาร ระดับสูงโดยกระทรวงแรงงาน เสนอให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ทั้งนี้ไม่มีคุณสมบัติเงื่อนไข และไม่มีวาระดำรงตำแหน่งชัดเจน การออกจากตำแหน่งเพราะเกษียณอายุหรือถูกโยกย้ายโดยมติคณะรัฐมนตรี
การจัดตั้งและ สถานะของกองทุน	ให้จัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐ และมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	เป็นกองทุนในสำนักงานประกันสังคม ซึ่งเป็นส่วนราชการ
คุณสมบัติสมาชิก	บุคคลสัญชาติไทย อายุ 15- 60 ปี และ ไม่อยู่ในระบบบำเหน็จบำนาญที่มีการสมทบเงินจากรัฐหรือนายจ้าง	อายุ 15-60 ปี และไม่เป็นผู้ประกันตน ตามมาตรา 33 (เช่น ลูกจ้างของสถานประกอบการ พนักงานบริษัทเอกชน) และ มาตรา 39 (ผู้ที่พ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตน ตามมาตรา 33 แต่ประสงค์ที่จะส่งเงินต่อ)

ประเด็น	พ.ร.บ. กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554	พ.ร.บ. ประกันสังคม พ.ศ.2533 มาตรา 40 ทางเลือกที่ 3
เงินสมทบจากสมาชิก	สมาชิกจ่ายเงินออมไม่ต่ำกว่าครั้งละ 50 บาท แต่เมื่อรวมกันแล้วในปีหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกินจำนวนที่จะกำหนดในกฎกระทรวง (13,200 บาทต่อปี) ไม่ต้องสะสมเท่ากันทุกเดือนหรือเดือนไหนไม่สะสม รัฐบาลก็จะไม่สมทบ เมื่อได้งานเป็นลูกจ้างเอกชนที่เข้าสู่ระบบประกันสังคมหรือข้าราชการ ยังคงเป็นสมาชิก มีสิทธิส่งเงินสะสมได้ แต่รัฐบาลไม่สมทบจนกว่ากลับไปเป็นแรงงานนอกระบบและส่งเงินสมทบตามกองทุนนี้	ผู้ประกันตนสมทบเงินเข้ากองทุนประกันสังคมไม่ต่ำกว่าเดือนละ 100 บาท แต่สูงสุดไม่เกินเดือนละ 1,000 บาท
เงินสมทบจากรัฐ	รัฐบาลจ่ายเงินสมทบตามระดับอายุของสมาชิก และเป็นอัตราส่วนกับจำนวนเงินสะสม โดยไม่เกินเงินสมทบตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งจะไม่เกินกว่าจำนวนเงินสมทบสูงสุดที่กำหนดในบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ	ในระยะแรกรัฐบาลมีนโยบายอุดหนุนให้ 100 บาท และผู้ประกันตนจ่าย 100 บาทต่อเดือน (รัฐสมทบร้อยละ 100 คิดเป็นจำนวนเงินไม่เกิน 1,200 บาทต่อปี) มาตรา 40 ทางเลือกที่ 3 ใช้หลักเกณฑ์ กอช. และปรับให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ ให้ความคุ้มครองเฉพาะกรณีชราภาพ (บำนาญหรือบำเหน็จ)
ประโยชน์ทดแทนที่สมาชิกจะได้รับ	สมาชิกมีสิทธิได้รับบำนาญเมื่ออายุครบ 60 ปีหรือหากออมน้อยจนทำให้บำนาญที่คำนวณได้มีจำนวนน้อยกว่าเงินดำรงชีพ (จำนวนเงินดำรงชีพกำหนดในกฎกระทรวง) สมาชิกจะได้รับเงินดำรงชีพเป็นรายเดือนจนกว่าเงินในบัญชีจะหมดไป	ประโยชน์ทดแทน 1 กรณี คือบำเหน็จหรือบำนาญเมื่ออายุครบ 60 ปีและแจ้งยุติการเป็นผู้ประกันตน 1.) รับบำนาญเมื่อจ่ายเงินสมทบเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 420 เดือน โดยไม่จำเป็นต้องจ่ายติดต่อกันทุกเดือน 2.) รับบำเหน็จเมื่อจ่ายเงินสมทบเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 420 เดือน
การสิ้นสุดสภาพของสมาชิก	อายุครบ 60 ปี กรณีเสียชีวิต หรือลาออกจากการเป็นสมาชิกของกองทุน	อายุครบ 60 ปีและไม่ประสงค์เป็นผู้ประกันตนต่อ เสียชีวิตหรือลาออกจากการเป็นผู้ประกันตน
การค้ำประกันผลตอบแทน	รัฐบาลจะรับประกันให้สมาชิกได้รับผลตอบแทนไม่น้อยกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำประเภท 12 เดือน โดยเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ใหญ่ 5 แห่ง ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ โดยจะคำนวณเปรียบเทียบผลตอบแทนที่ได้รับกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำดังกล่าวในวันที่สมาชิกอายุครบ 60 ปี หรือเสียชีวิต	ไม่มีการค้ำประกันผลตอบแทน

ประเด็น	พ.ร.บ. กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554	พ.ร.บ. ประกันสังคม พ.ศ.2533 มาตรา 40 ทางเลือกที่ 3
บทเฉพาะกาล	1. วาระเริ่มแรกให้รัฐบาลจัดสรรเงินเข้าบัญชีเงิน กองกลางจำนวน 1,000 ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายใน การดำเนินงานของกองทุน 2. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งทำหน้าที่ คณะกรรมการ กอช. และให้ผู้อำนวยการ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ทำหน้าที่ เลขานุการ กอช. ไปพลางก่อน 3. ให้คัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและ แต่งตั้ง เลขานุการ กอช. ภายใน 90 วันนับแต่วันที่ พ.ร.บ. มีผลใช้บังคับ 4. ให้เลือกกรรมการซึ่งเป็นสมาชิกภายใน 360 วันนับ จากวันที่หมวด 3 ใช้บังคับ (นับจากวันที่เปิดรับสมาชิก) 5. ภายใน 1 ปีนับแต่วันที่กองทุนเปิดรับ สมาชิก หาก ในวันที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก ผู้สมัครคนใดมีอายุ 50 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ให้ผู้นั้นมีสิทธิเป็นสมาชิกของกองทุน ต่อไปได้อีก 10 ปีนับแต่วันที่ เป็นสมาชิก	ภายใน 1 ปีนับแต่วันที่กองทุน เปิดรับ ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ทางเลือกที่ 3 โดย กำหนดให้ 1.) ผู้ที่อายุเกิน 60 ปี มีสิทธิสมัครเป็น ผู้ประกันตนได้ 2.) ผู้ประกันตนและรัฐบาลจ่ายเงิน สมทบ ย้อนหลังได้จนวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2555

ที่มา : (ข้อมูลเอกสารประกอบข่าว) ค้านยุบ กอช. – ตารางเปรียบเทียบหลักเกณฑ์เดิมของ กอช. โดยรวบรวมจาก
 เปรียบเทียบ กอช. และ กองทุนประกันสังคมมาตรา 40 ซ้ำซ้อนหรือซ้ำเสริม, บัณฑิตย์ ธนชัยเศรษฐวุฒิ 2556. และ
 เปรียบเทียบหลักเกณฑ์เดิมของกองทุนการออมแห่งชาติและหลักเกณฑ์ใหม่ภายใต้กองทุน ประกันสังคม มาตรา 40
 ทางเลือกที่ 3, สำนักนโยบายการออมและการลงทุนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2556.

ในวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ.2554 วุฒิสภาได้จัดเสวนาเรื่องสภาพปัญหาและอุปสรรคในการ
 บังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 เนื่องจากมีผลบังคับใช้มา 2 ปี แล้ว แต่
 รัฐบาลยังไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเพิ่มทางเลือกที่ 3 แก่ผู้ประกันตนมาตรา 40
 ซึ่งมีหลักการเดียวกับกองทุนการออมแห่งชาติ ทั้งนี้ที่ประชุมเห็นตรงกันว่าปัญหาเกิดจากนายกิตติ
 รัตน์ ณ ระนอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ไม่ยอมลงนามในกฎหมายลูก
 ที่รองรับการดำเนินการของกองทุนการออมแห่งชาติโดยไม่มีการชี้แจงเหตุผลใด ๆ

ซึ่งการไม่ดำเนินการตามกฎหมาย นายวรเวศม์ สุวรรณระดา คณบดีวิทยาลัย
 ประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่าส่งผลให้แรงงานนอกระบบผู้มีสิทธิสมัครเสีย
 ประโยชน์ เช่น คนที่อายุใกล้ 60 ปีหมดสิทธิการเข้าร่วมสมัครเป็นสมาชิก ทั้งทำให้เงินบำนาญใน
 อนาคตลดลงด้วย (หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์, 2556) ต่อมาวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2556 กลุ่ม
 เครือข่ายบำนาญภาคประชาชน (คบช.) ได้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองฟ้อง นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
 นายกรัฐมนตรี นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง รองนายกรัฐมนตรี และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงการคลัง และนายสมชัย สัจจพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจการคลัง อันเนื่องจากกลายหน้าทีตามกฎหมายกำหนดโดยมิชอบ (สำนักข่าวอิศรา, 2556) โดยร้องว่า "นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง (สศค.) ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ทำให้ประชาชนเสียหายในการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ส่งเสริมความชราภาพ" (บัณฑิต แป้นวิเศษ, 2556) เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ดำเนินการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 หลังจากกฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2554 กล่าวได้ว่าเป็นการล่วงเวลามาเกือบ 2 ปีแล้ว

นอกจากนี้สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) เตรียมเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกกองทุนการออมแห่งชาติ เข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) โดยอ้างว่ากฎหมายการออมแห่งชาติมีความซ้ำซ้อนกับระบบประกันสังคมในมาตรา 40 โดยรัฐบาลได้พยายามหาความชอบธรรมในการรวบรัดที่จะออกกฎหมายยกเลิกกองทุนการออมแห่งชาติ สะท้อนได้จากการส่งหนังสือแสดงความคิดเห็นให้สมาชิกกองทุนการออมเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ.2556 และกำหนดให้ส่งคำตอบกลับภายในวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ.2556 ซึ่งให้เวลาสมาชิกกองทุนน้อยมากเพียง 8 วันเท่านั้น (หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ, 2556) การกระทำดังกล่าวอาจสะท้อนได้ถึงความไม่โปร่งใสในการขอประชามติจากภาคประชาชน ซึ่งต่อมาในเดือนธันวาคม พ.ศ.2556 นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ.2557

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 เกิดรัฐประหารโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะรัฐประหารได้ยึดอำนาจรัฐบาลรักษาการ นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล ในการแถลงนโยบายต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ระบุไว้ชัดเจนว่า “รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนและเอื้ออำนวยให้การปฏิบัติหน้าที่ของ สปช. ดำเนินการไปด้วยความรวดเร็ว มีอิสระ ได้แนวทางที่เป็นรูปธรรม และบังเกิดผลสัมฤทธิ์” ส่งผลให้การผลักดันกองทุนการออมแห่งชาติเกิดขึ้นมาอีกครั้ง ซึ่งมอบหมายให้มีการพิจารณาแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่างกระทรวงการคลัง กระทรวงแรงงาน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2558) โดยมีข้อสรุปดังต่อไปนี้

- 1.) ควรมีหน่วยงานเดียวทำหน้าที่ดูแลหลักประกันด้านบำนาญของแรงงานนอกระบบ
- 2.) เห็นควรให้กองทุนการออมแห่งชาติดำเนินการต่อไป
- 3.) ประกาศยกเลิกกฎหมายประกันสังคมมาตรา 40 กรณีบำนาญชราภาพ (ทางเลือกที่ 3-5)

ในช่วงเวลาต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการโครงการกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2557 อีกทั้งเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ.2557 สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วย คะแนน 212 เสียงให้รัฐบาลเร่งดำเนินการตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ (MGR Online, 2558)

พ.ศ.2558

กองทุนการออมแห่งชาติเปิดรับสมัครชื่อก่อตั้งเป็นทางการครั้งแรก เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2558 หลังจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการของร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องเมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ.2558 โดยได้รับเกียรติจากพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิด ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล ให้เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 โดยสมาชิก ลำดับที่ 1 ของกองทุนการออมแห่งชาติคือ นายประมาณ สว่างญาติ ผู้ประกอบอาชีพอาชีพเกษตรกรจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นับได้ว่าเป็นครั้งแรกที่ระบบบำนาญของประเทศไทยสามารถครอบคลุมสำหรับประชากรทุกกลุ่ม เนื่องจากเดิมมีเพียงกองทุนบำนาญภาคบังคับสำหรับข้าราชการในระบบ และกองทุนประกันสังคมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพภาคสมัครใจสำหรับแรงงานเอกชนในระบบ มีสถานที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่ อาคารเพ็ญศรี พิชัยสนธิ ชั้น 2 และชั้น 3 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งตั้งอยู่ที่ 420/1 ถนน ราชวิถี แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานครในรูปแบบการเช่าพื้นที่ (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2558)

ดังนั้นกว่าจะมาเป็นกองทุนการออมแห่งชาติ มีเส้นทางความเป็นมาที่ยาวนานเกือบ 4 ปี นับตั้งแต่มีประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 ตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2554 จนเปิดรับสมัครชื่อก่อตั้งเป็นทางการครั้งแรก เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2558 จะเห็นว่าซึ่งแม้ว่าจะมีการประกาศใช้แล้วแต่การบังคับใช้เกิดความล่าช้า อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองถึง 3 ครั้งผ่านการสนับสนุนและไม่สนับสนุนในบางช่วง เรียกได้ว่ายุคกำเนิดของกองทุนการออมแห่งชาติ เกิดขึ้นในรัฐบาลสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และมีการเปลี่ยนหัวการเมืองรัฐบาลของยิ่งลักษณ์ ชินวัตรและรัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาตามลำดับ ส่งผลให้

แรงงานนอกระบบผู้มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกเสียโอกาส นอกจากนี้จากข้อมูลข่าวพบว่าเกิดจากการเรียกร้องจากกลุ่มเครือข่ายแรงงานนอกระบบที่ร่วมกันผลักดันให้เกิดการบังคับใช้กฎหมาย และไม่เห็นด้วยกับการยุบกองทุนการออมแห่งชาติด้วยเหตุผลที่ว่า กฎหมายกองทุนการออมแห่งชาติและกฎหมายประกันสังคมมาตรา 40 มีเจตนารมณ์กฎหมายแตกต่างกัน กล่าวคือหากไม่มีการผลักดันให้เกิดกองทุนการออมแห่งชาติ อาจก่อให้เกิดปัญหาเชิงโครงสร้างช่องว่างของระบบบำนาญ รวมไปถึงความไม่เป็นธรรมระหว่างแรงงานนอกระบบและในระบบได้

2.4.2. วิสัยทัศน์

พ.ศ.2558 เป็นองค์กรชั้นนำที่มุ่งเน้นส่งเสริมการออมเพื่อเป็นหลักประกันในการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงโดยมีระบบการทำงานและบุคลากรที่มีประสิทธิภาพภายใต้ธรรมาภิบาลที่ดี

พ.ศ.2559 เป็นหนึ่งในเสาหลักที่ส่งเสริมการออม เพื่อสร้างหลักประกันบำนาญพื้นฐานให้แก่สมาชิก

พ.ศ.2560 ถึงปัจจุบัน เป็นหนึ่งในเสาหลักของประเทศที่ส่งเสริมการออม เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตของคนไทยอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

2.4.3. พันธกิจ

- 1.) ให้ความรู้และสนับสนุนการออมทรัพย์ของคนไทยอย่างทั่วถึงเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตยามเกษียณ
- 2.) บริหารเงินลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างหลักประกันการจ่ายผลตอบแทนให้แก่สมาชิก
- 3.) ให้บริการสมาชิกอย่างเพียงพอเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการออมอย่างต่อเนื่อง
- 4.) พัฒนางองค์กรให้มีความทันสมัยโปร่งใส และตรวจสอบได้ ผ่านการบริหารจัดการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

2.4.4. ค่านิยมองค์กร

S = Service mind รักการบริการ

มุ่งมั่นการให้บริการที่เป็นเลิศ เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่ดีและมีคุณภาพพร้อมตอบสนอง ความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้อง สะดวกและรวดเร็ว

A = Accountability สร้างความน่าเชื่อถือ

มุ่งมั่นพัฒนาการทำงานให้มีความชัดเจน โปร่งใสและประชาชนสามารถตรวจสอบ รวมไปถึงติดตามผลการดำเนินงานได้อย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น

V = Visionary ลงมืออย่างมีวิสัยทัศน์

สร้างการรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการออม รวมถึงส่งเสริมให้ประชาชนมีวินัยในการออม โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การเป็นเสาหลักของประเทศที่ส่งเสริมการออมเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตของคนไทยอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

E = Excellence ปฏิบัติด้วยความเป็นเลิศ

มุ่งมั่นที่จะพัฒนาองค์กร เพื่อให้ดำเนินงานที่เป็นเลิศโดยการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ สร้างให้เกิดการเรียนรู้ทั้งในระดับองค์กรและบุคลากรในองค์กร และยึดมั่นในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล

2.4.5. โครงสร้างการบริหารกองทุนการออมแห่งชาติ

กองทุนการออมแห่งชาติมีหน้าที่บริหารจัดการลงทุนและบริหารจัดการ ผู้ทำหน้าที่บริหารกองทุนคือ คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ (national savings fund committee) โดยมีองค์ประกอบของคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ (มาตรา 11) มีจำนวน 21 ท่าน ประกอบด้วย ดังต่อไปนี้

ประธานกรรมการ จำนวน 1 ท่าน คือ ปลัดกระทรวงการคลัง

กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 8 ท่าน ประกอบด้วย

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ปลัดกระทรวงแรงงาน

เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม

ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

กรรมการซึ่งเป็นสมาชิก⁴ เป็นสมาชิกและ กรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญ เป็นบุคคลที่ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการตามหลักเกณฑ์และวิธีของรัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยคำนึงถึงการกระจายตัวในทุกภูมิภาคและความเท่าเทียมจำนวน 6 ท่าน

กรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญ⁵ จำนวน 1 ท่าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

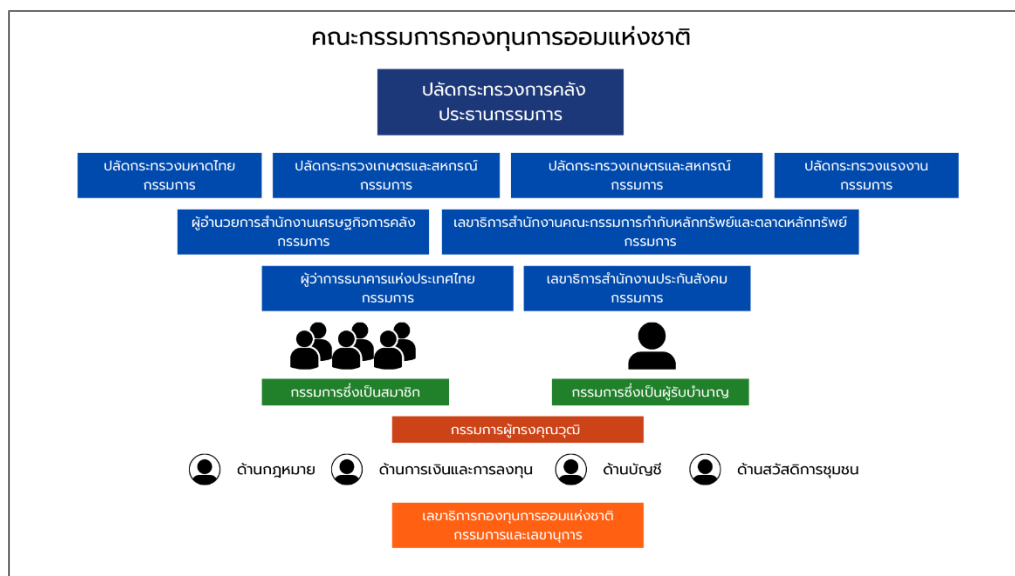
⁴ พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 มาตรา 12 บัญญัติว่า “การเลือกกรรมการซึ่งเป็นสมาชิกและ กรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยคำนึงถึงการกระจายตัวในทุกภูมิภาคและความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง ทั้งนี้ จะให้มีการขึ้นบัญชีไว้สำหรับผู้ได้รับ คະแนนถัดไปจากผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการซึ่งเป็นสมาชิกหรือกรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญเพื่อประโยชน์ตามมาตรา 17 วรรคหนึ่ง ด้วยก็ได้”

⁵ พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 มาตรา 17 บัญญัติว่า “ในกรณีที่กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกหรือ กรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญผู้ใดพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้ผู้ซึ่งได้คะแนนถัดไปซึ่งขึ้นบัญชีไว้ในการเลือก กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกหรือกรรมการ ซึ่งเป็นผู้รับบำนาญเป็นกรรมการแทน ในกรณีที่ไม่มีผู้ขึ้นบัญชีไว้ให้ดำเนินการ เลือกกรรมการซึ่งเป็นสมาชิกหรือกรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญขึ้นใหม่ตามมาตรา 12”

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน มาจากการคัดเลือกโดยประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกและกรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญประชุม ร่วมกันเพื่อเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิโดยในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ด้านบัญชี ด้านการเงินและการลงทุน และด้านสวัสดิการชุมชนด้านละ 1 ท่าน

กรรมการและให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ จำนวน 1 ท่าน

รูปภาพที่ 14 : คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษาจากพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2554)

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติตามมาตรา 20

1. กำหนดนโยบายและออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งในการบริหาร
2. กำหนดนโยบายการลงทุนของกองทุนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยกฎกระทรวง
3. กำกับดูแลการบริหารจัดการของกองทุน
4. ออกข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติงานของเลขาธิการและรองเลขาธิการด้านการลงทุนและการมอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทนเลขาธิการและรองเลขาธิการด้านการลงทุน
5. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับเก็บรักษาและจ่ายเงินของกองทุน
6. พิจารณามอบหมายให้สถาบันการเงินหรือนิติบุคคลอื่นจัดการเงินของกองทุน
7. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

8. ออกระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับเกี่ยวกับการพนักงาน ระบบพนักงานสัมพันธ์ การบรรจุแต่งตั้ง ถอดถอน และวินัยพนักงานและลูกจ้างของกองทุน การกำหนดเงินเดือน และเงินอื่น ๆ รวมตลอด ถึงการสงเคราะห์และสวัสดิการต่าง ๆ
9. เสนอแนะต่อรัฐมนตรีในการปรับปรุงอัตราเงินสะสมและเงินสมทบ
10. ปฏิบัติงานอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

โดยปัจจุบันคณะกรรมการกองทุน มีจำนวน 21 ท่าน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 : รายชื่อคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติและตำแหน่ง

รายชื่อ	ตำแหน่ง
นางสาวชุนหจิต สังข์ใหม่	รองปลัดกระทรวงการคลัง (ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ)
นางพัชรี อาระยะกุล	กรรมการ (ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)
ดร.ทองเปลว กองจันทร์	กรรมการ (ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)
นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ	กรรมการ (ปลัดกระทรวงมหาดไทย)
นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์	กรรมการ (ปลัดกระทรวงแรงงาน)
นายบุญสงค์ ทัพชัยยุทธ์	กรรมการ (เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม)
นายพรชัย สุธีระเวช	กรรมการ (ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง)
ดร.เศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ	กรรมการ (ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย)
นางสาวรีนวดี สุวรรณมงคล	กรรมการ (เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์)
นายบุญเสริม จิตเจนนสุวรรณ	กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกภาคเหนือ
นายวิโรจน์ รอดดำ	กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกภาคใต้
นายเอ็นนู ซื่อสุวรรณ	กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกภาคกลาง
นางสำรวย โล่ห์นารายณ์	กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
นายเจษฎา มิ่งสมร	กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกภาคตะวันออก
นายพงศ์ศักดิ์ หุตะจิตต์	กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกภาคตะวันตก
นายสุริยะ ประสาทบัณฑิตย์	กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกปฏิบัติหน้าที่กรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญ
นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านกฎหมาย
นางสาววิมล ชาตะมีนา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านบัญชี
นางพิลาสลักษณ์ ยุคเกษมวงค์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการเงินและการลงทุน
นายบุญธรรม เลิศสุขีเกษม	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสวัสดิการชุมชน
นางจารุลักษณ์ เรืองสุวรรณ	กรรมการและเลขานุการ เลขาธิการคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ

ที่มา : รายงานประจำปี 2564 (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2564) ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2564

นอกจากนี้ยังมีคณะอนุกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ คณะอนุกรรมการที่พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติกำหนดให้จัดตั้งขึ้นมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ คณะอนุกรรมการการลงทุน ประเภทที่ 2 คือ คณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการมีมติแต่งตั้งขึ้นเพื่อช่วยปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ได้แก่ คณะอนุกรรมการธรรมาภิบาล คณะอนุกรรมการกฎหมาย คณะอนุกรรมการด้านยุทธศาสตร์

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะอนุกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน เลขาธิการ คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ และรองเลขาธิการคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ ด้านการลงทุน คณะอนุกรรมการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะอนุกรรมการตรวจสอบ คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และการตลาด คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการปรับปรุง กฎหมายของกองทุนการออมแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการ ออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ โดยมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบงานในส่วนที่ได้รับมอบหมาย

2.4.6. ประเภทบัญชีของกองทุนการออมแห่งชาติ

กองทุนการออมแห่งชาติจัดให้มีบัญชี 3 บัญชี คือ 1.) บัญชีเงินรายบุคคล 2.) บัญชีเงิน บำนาญ และ 3.) บัญชีเงินกองกลาง โดยบัญชีเงินรายบุคคลจะใช้ติดตามยอดคงเหลือในบัญชีของ บุคคลในช่วงที่ยังทำงานอยู่ เมื่ออายุครบอายุ 60 ปี ยอดคงเหลือในบัญชีจะถูกโอนไปยังบัญชีเงิน บำนาญ บัญชีเงินบำนาญนี้จะถูกใช้เพื่อจ่ายบำนาญให้ผู้เข้าร่วมโครงการไปจนถึงอายุ 80 ปี ส่วนของ รายรับที่มาจากการลงทุนของบัญชีเงินบำนาญจะโอนไปยังบัญชีเงินกองกลางเพื่อช่วยในการจ่ายเงิน รายปีให้ผู้ร่วมโครงการหลังจากอายุ 80 ปีไปแล้ว บัญชีเงินกองกลางเป็นของกองทุนการออมแห่งชาติ มีชื่อของผู้เข้าร่วมรายบุคคล เงินในบัญชีเงินกองกลางจะถูกนำไปใช้ในการจ่ายบำนาญให้ผู้มีคุณสมบัติ ที่มีอายุเกิน 80 ปี ซึ่งใช้เงินในบัญชีเงินบำนาญหมดแล้วรวมทั้งใช้ในการจ่ายเงินสมทบเข้าบัญชีเงิน รายบุคคล หากมีการประกันผลตอบแทนจากการลงทุน

2.4.7. ผู้มีสิทธิเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ

ผู้มีสิทธิสมัครสมาชิกต้องมีสัญชาติไทย มีอายุอยู่ในช่วง 15-60 ปี ประกอบอาชีพอิสระ ไม่มี นายจ้าง หรือไม่มีอาชีพ ตัวอย่างอาชีพที่สมัครเป็นสมาชิกได้ เช่น เกษตรกร ค้าขาย แม่บ้าน เจ้าของ ร้าน ฟรีแลนซ์ ขับรถรับจ้าง แท็กซี่ มอเตอร์ไซด์ รับจ้าง นักเรียน นิสิตและนักศึกษา โดยต้องไม่เป็น ผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม ยกเว้นเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ทางเลือกที่ 1 สามารถสมัครได้ นอกจากนี้ต้องไม่เป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ สมาชิกกองทุน สำรองเลี้ยงชีพ หรือสมาชิกกองทุนหรืออยู่ในระบบบำเหน็จบำนาญอื่นที่มีการจ่ายสมทบโดยรัฐบาล หรือนายจ้าง

2.4.8. วิธีการสมัครสมาชิก

- 1.) สมัครด้วยตนเอง หรือ มอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการแทน
- 2.) แสดงบัตรประชาชนของผู้สมัคร ในกรณีมอบอำนาจต้องแนบบัตรประชาชนของผู้มอบอำนาจ 2 ชุด และของผู้รับมอบอำนาจ 1 ชุด
- 3.) ไม่ต้องเปิดบัญชีธนาคาร
- 4.) ส่งเงินออมงวดแรก ขึ้นต่ำนจำนวน 50 บาท

โดยหน่วยรับสมัครของกองทุนการออมแห่งชาติ ได้แก่ ที่ว่าการอำเภอทั่วประเทศ สำนักงานคลังจังหวัด สถาบันการเงินชุมชน 128 แห่ง ตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน ธนาคารของรัฐทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารออมสิน และธนาคารกรุงไทยทุกสาขาทั่วประเทศ รวมทั้งเคาน์เตอร์เซอร์วิส เทสโก้ โลตัส บิ๊กซี ไปรษณีย์ไทย และตู้บุญเติม เป็นต้น

รูปภาพที่ 15 : ช่องทางการสมัครและส่งเงินออมสะสม

ที่มา : รายงานประจำปี 2562 กองทุนการออมแห่งชาติ หน้า 13

2.4.9. การจ่ายเงินเข้ากองทุนและการจ่ายเงินสมทบ

การจ่ายเงินเข้ากองทุนมาจาก 2 ทางคือ ช่องทางที่ 1 จากสมาชิกส่งเงินสะสมเข้ากองทุนการออม ซึ่งเป็นการส่งเงินของแต่ละเดือนหรือแต่ละครั้งมาสะสมขั้นต่ำได้ตั้งแต่ 50 บาทขึ้นไป แต่เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 13,200 บาทต่อปี ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนขึ้นตามกฎกระทรวงกำหนดอัตราการจ่ายเงินสะสมและเงินสมทบ พ.ศ.2566 สูงสุดไม่เกิน 30,000 บาท ช่องทางที่ 2 รัฐบาลจ่ายเงินสมทบตามระดับอายุของสมาชิก เป็นอัตราส่วนกับจำนวนเงินที่สะสม ตามระดับอายุของสมาชิกและเป็นอัตราส่วนกับจำนวนเงินสะสม โดยมีอัตราตามที่กำหนด ในบัญชีเงินสมทบท้ายพระราชบัญญัติและเมื่อรวมกันแล้วในปีหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกินจำนวนเงินสมทบสูงสุดทั้งนี้ กฎกระทรวงกำหนดอัตราการจ่ายเงินสะสมและเงินสมทบ พ.ศ.2558 ไว้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 : อัตราการจ่ายเงินสะสมและเงินสมทบ

อายุสมาชิก	อัตราเงินสมทบต่อเงินสะสม	เงินสมทบสูงสุดที่จะกำหนดโดยกฎกระทรวง
ไม่ต่ำกว่า 15 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี	ร้อยละ 50	600 บาท/ปี
มากกว่า 30 ปี แต่ไม่เกิน 50 ปี	ร้อยละ 80	960 บาท/ปี
มากกว่า 50 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี	ร้อยละ 100	1,200 บาท/ปี

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ 2554

อย่างไรก็ตามในระหว่างการศึกษาวิจัยฉบับนี้มีการประกาศกฎกระทรวงกำหนดอัตราการจ่ายเงินสะสมและเงินสมทบ พ.ศ.2566 เงินสมทบสูงสุดที่จะกำหนดโดยกฎกระทรวงจึงปรับเป็นไม่เกิน 1,800 บาทต่อปีในทุกช่วงอายุ เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ เพิ่มแรงจูงใจในการออม สร้างความมั่นคงในการดำรงชีพยามชราภาพ และเป็นการรองรับสังคมสูงวัย

สำหรับอัตราเงินสมทบอาจเปลี่ยนแปลงโดยคำนึงถึงสถานะเศรษฐกิจและจะมีการพิจารณา ทบทวน การจ่ายเงินสมทบทุก 5 ปี การจ่ายเงินสมทบให้จ่ายภายในสิ้นเดือนถัดจากเดือนที่สมาชิกจ่ายเงินสะสมเข้า กองทุน ในกรณีที่สมาชิกไม่จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนให้สมาชิก รายนั้นยังคงการเป็นสมาชิกต่อไปแต่รัฐบาลไม่ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนสำหรับสมาชิกรายนั้น ซึ่งสามารถการคำนวณโดยสูตรดังต่อไปนี้

$$\text{เงินบำนาญ} = \frac{\text{เงินในบัญชีเงินรายบุคคล} \times \left\{ \frac{(1 + \text{ประมาณการอัตราผลตอบแทนสุทธิ})^{\text{จำนวนปีที่นำมาคำนวณเงินบำนาญ}} - 1}{\text{ประมาณการอัตราผลตอบแทนสุทธิ}} \right\}}{\text{จำนวนเดือนที่นำมาคำนวณเงินบำนาญ}}$$

ตัวอย่างการคาดการณ์เงินบำนาญรายเดือนจากกองทุนการออมแห่งชาติที่คาดว่าจะได้รับ โดยมีเงื่อนไขการออมคือ เริ่มออมไม่ต่ำกว่าครั้งละ 50 บาท แต่เมื่อรวมกันแล้วในภายใน 1 ปีต้องไม่เกิน 13,200 บาท หรือไม่เกินเดือนละ 1,100 บาท ส่งเงินออมต่อเนื่องจนครบ 60 ปี ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 12 : เงินบำนาญที่คาดว่าจะได้รับจากกองทุนการออมแห่งชาติ

เริ่มออม ตั้งแต่อายุ	จำนวนเงินสะสมต่อเดือน (บาท)											
	50	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1,000	1,100
15	764	1,528	2,455	3,382	4,308	5,235	6,162	7,088	8,015	8,941	9,868	10,795
20	605	1,210	1,924	2,638	3,353	4,067	4,781	5,496	6,210	6,924	7,638	8,353
25	477	957	1,498	2,042	2,585	3,130	3,674	4,218	4,761	4,305	5,849	6,393
30	375	749	1,156	1,564	1,971	2,378	2,785	3,192	3,599	4,006	4,413	4,821
35	276	552	849	1,147	1,444	1,741	2,039	2,336	2,634	2,931	3,228	3,526
40	197	393	603	812	1,021	1,231	1,440	1,649	1,859	2,068	2,277	2,487
45	133	266	405	543	682	821	960	1,098	1,237	1,376	1,514	1,653
50	82	164	246	328	410	492	574	656	738	820	902	984
55	37	73	110	146	183	219	256	292	329	365	402	438
59	7	13	20	27	33	40	47	53	60	67	73	80

หมายเหตุ : การคาดการณ์อยู่ภายใต้สมมติฐานคือ อัตราผลตอบแทนสุทธิร้อยละ 4.5 ต่อปี โดยสมาชิกต้องส่งเงินออมเป็นประจำทุกเดือนอย่างต่อเนื่อง หากบำนาญที่ได้คำนวณมีจำนวนต่ำกว่า 500 บาท สมาชิกจะได้รับเงินดำรงชีพเดือนละ 500 บาทจนกว่าเงินในบัญชีจะหมด (สัปดาห์)
ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ ปี 2558

ปัจจุบันกองทุนการออมแห่งชาติได้พัฒนาโปรแกรมคำนวณเงินบำนาญกองทุนการออมแห่งชาติ เพื่ออำนวยความสะดวกให้สมาชิกสามารถรับรู้อัตราเงินบำนาญโดยประมาณที่จะได้รับจากจำนวนเงินสะสมซึ่งต้องส่งเงินสะสมอย่างต่อเนื่องจนถึงอายุ 60 ปี ผลจากการคำนวณจะเป็นผลรวมกับเงินที่รัฐสมทบและดอกเบี้ย โดยประมาณทั้งหมดแล้วภายใต้สมมติฐานผลตอบแทนการลงทุนอยู่ที่ร้อยละ 3.5 ต่อปี ทั้งนี้โปรแกรมได้รับการออกแบบให้ผู้ใช้สามารถเลือกรูปแบบการคำนวณบำนาญได้ 2 รูปแบบ ได้แก่ คำนวณบำนาญจาก “ยอดเงินที่ต้องการหรือกำลังส่งเงินสะสม” และ คำนวณบำนาญจาก “ยอดเงินบำนาญที่ต้องการได้รับ” ซึ่งการคำนวณโดยโปรแกรมทั้ง 2 รูปแบบ ผู้ใช้ต้องระบุอายุที่เริ่มส่งเงินสะสม ระบุวิธีส่งเงินสะสมเป็นรายเดือนหรือรายปีแล้วระบุยอดเงินที่ส่งสะสมหรือระบุยอดเงินบำนาญที่ต้องการได้รับตามรูปแบบที่เลือกคำนวณ และคลิกปุ่มเริ่มคำนวณ โปรแกรมจึงคำนวณเป็นผลลัพธ์ได้ ดังต่อไปนี้

- 1.) คำนวณบำนาญจาก “ยอดเงินที่ต้องการหรือกำลังส่งเงินสะสม” โปรแกรมจะคำนวณจ่ายยอดเงิน บำนาญที่จะได้รับหลังอายุ 60 ปี จากยอดเงินส่งสะสมที่ระบุ
- 2.) คำนวณบำนาญจาก “ยอดเงินบำนาญที่ต้องการได้รับ” โปรแกรมจะคำนวณแจ้งจำนวนเงินที่ต้อง ส่งสะสมเป็นรายเดือนหรือรายปีให้ทราบ เพื่อให้ได้ยอดเงินบำนาญตามที่ระบุหรือใกล้เคียงที่สุด

รูปภาพที่ 16 : โปรแกรมคำนวณเงินบำนาญกองทุนการออมแห่งชาติ

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ

ซึ่งเมื่อนำเงินสมทบจากรัฐบาลมาเปรียบเทียบกับดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน โดยประมาณ จะได้สัดส่วนดอกเบี้ย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13 : เงินสมทบที่ได้รับโดยคิดเทียบกับดอกเบี้ยเงินฝากประจำโดยประมาณ

อายุสมาชิก	เงินสมทบ	ดอกเบี้ยเงินฝากประจำต่อปี
ไม่ต่ำกว่า 15 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี	600 บาท/ปี	ร้อยละ 4.54
มากกว่า 30 ปี แต่ไม่เกิน 50 ปี	960 บาท/ปี	ร้อยละ 7.27
มากกว่า 50 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี	1,200 บาท/ปี	ร้อยละ 9.09

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ

ผู้ศึกษาแสดงตารางคำนวณเงินในบัญชีกองทุนการออมแห่งชาติทั้งหมด เมื่ออายุครบ 60 ปี และออมเงินแบบฝากประจำ โดยคำนวณจากการส่งเงินออมตั้งแต่ 15-60 ปี มีระยะเวลาการออมรวม 45 ปี อายุช่วง 30-60 ปี มีระยะเวลาการออมรวม 30 ปี และ 50-60 ปี มีระยะเวลาการออมรวม 10 ปี ส่งเงินออมต่อเดือนละ 100 และ 1,100 บาท ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 14 : เปรียบเทียบระหว่างเงินในบัญชีกองทุนการออมแห่งชาติกับออมเงินแบบฝากประจำ

ช่วงอายุที่เริ่มออม	จำนวนเงินออมต่อเดือน (บาท)	เงินสะสมของสมาชิก (บาท)	เงินสมทบและดอกเบี้ยรวม (บาท)	เงินในบัญชีกองทุนการออมแห่งชาติทั้งหมด เมื่ออายุครบ 60 ปี* (บาท)	ออมเงินแบบฝากประจำ** (บาท) ดอกเบี้ย 1.36%
15	100	54,000	161,822	215,822	74,815
	1,100	12,000	16,689	28,689	12,935
30	100	270,000	464,376	734,376	374,075
	1,100	60,000	26,262	86,262	64,676
50	100	594,000	916,608	1,510,608	822,964
	1,100	132,000	40,357	172,357	142,288

หมายเหตุ : สมาชิกต้องส่งเงินสะสมอย่างต่อเนื่องจนถึงอายุ 60 ปี

* คำนวณตามสูตรการคำนวณบำนาญโดยสมมติฐานผลตอบแทนการลงทุนอยู่ที่ร้อยละ 3.5 ต่อปี

** คำนวณจากอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยเงินฝาก 12 เดือนของธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารพาณิชย์ใหญ่ 5 แห่ง

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ

ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเงินในบัญชีกองทุนการออมแห่งชาติทั้งหมดเมื่ออายุครบ 60 ปีกับออมเงินแบบฝากประจำ โดยอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยฝาก 12 เดือนของธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารพาณิชย์ใหญ่ 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.36 หากส่งเงินออมเดือนละ 100 บาท ซึ่งเหมาะสำหรับนักเรียน นักศึกษาหรือผู้ที่มีกำลังส่งเงินจำกัด หากเริ่มออมอายุ 15 จะได้รับบำนาญตลอดชีวิตเดือนละ 1,040 บาทและหากส่งเงินออม เดือนละ 1,100 บาท หรือรวม 13,200 บาทต่อปี เริ่มออมอายุเท่าไรก็ได้ ซึ่งหากส่งเงินออมต่อเนื่องครบ 10 ปี ขึ้นไป สมาชิกก็สามารถรับเงินบำนาญตลอดชีวิตเดือนละ 830-7,277 บาท จะเห็นได้ว่าเงินในบัญชีกองทุนการออมแห่งชาติมากกว่าเมื่อเทียบกับการออมเงินแบบฝากประจำ โดยเงินบำนาญที่สมาชิกได้รับขึ้นอยู่กับจำนวนเงินออมของสมาชิกและอัตราผลตอบแทนการลงทุน ณ วันที่คำนวณ ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ เงินออมสะสมของสมาชิก เงินสมทบจากรัฐบาล ผลประโยชน์ของเงินสะสมที่นำไปลงทุน และผลประโยชน์ของเงินสมทบที่นำไปลงทุนตามสโลแกนที่ว่า “คุณออม รัฐช่วยออม คุณได้บำนาญ”

2.4.10. การค้ำประกันผลตอบแทนโดยรัฐ

รัฐบาลจะรับประกันให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการนำเงินสะสมและเงินสมทบไปลงทุนไม่น้อยกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำประเภท 12 เดือนโดยเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์แห่งใหญ่ 5 แห่ง ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยจะคำนวณเปรียบเทียบผลตอบแทนที่ได้รับกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำดังกล่าวในวันที่สมาชิกสิ้นสมาชิกภาพเพราะอายุครบ 60 ปีหรือเสียชีวิต

2.4.11. การลงทุนของกองทุนการออมแห่งชาติ

การจัดการเงินของกองทุนการออมแห่งชาติอยู่ภายใต้ระดับความเสี่ยงที่ถูกกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 และกฎกระทรวงการจัดการเงินของกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2558 โดยลงทุนหรือมีไว้ซึ่งหลักทรัพย์ที่มีความมั่นคงสูงตามข้อ 6 (1) ในกฎกระทรวงการจัดการเงินของกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2558 กล่าวคือกองทุนการออมแห่งชาติต้องลงทุนตามสัดส่วนที่กฎหมายได้ระบุไว้ว่าต้องลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำอย่างน้อยร้อยละ 60 ของเงินกองทุน ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคาร บัตรเงินฝาก พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย ตราสารหนี้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน ตราสารหนี้ของธนาคาร และหุ้นกู้ของบริษัทที่มีอันดับความน่าเชื่อถือสูง ส่วนอีก ร้อยละ 40 ที่เหลือสามารถนำไปลงทุนในตราสารอื่น ๆ ที่ได้รับอนุญาต เช่น ตราสารทุน (สูงสุดไม่เกินร้อยละ 10 ในหนึ่งบริษัทและไม่

เกินร้อยละ 20 ของเงินกองทุน) ลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ (สูงสุดร้อยละ 10 ของเงินกองทุน) อสังหาริมทรัพย์และพันธบัตรที่มีความน่าเชื่อถือต่ำ

2.4.12. การยกเว้นการเสียภาษีและการลดหย่อน

กองทุนการออมแห่งชาติเป็นระบบที่ได้รับการยกเว้นภาษี เงินสะสมของสมาชิกสามารถนำไปหักลดหย่อนภาษีได้เงินสมทบของรัฐบาลเป็นรายได้ที่ไม่ต้องนำไปคิดภาษี รายได้จากการลงทุนเมื่อได้รับมาแล้วไม่ต้องเสียภาษี และผลประโยชน์ที่จ่ายออกจากกองทุนโดยก็ไม่ต้องเสียภาษี นอกจากนี้เงินสะสมกองทุนการออมแห่งชาติใช้เป็นค่าลดหย่อนภาษีได้ตามที่จ่ายจริง สำหรับคนที่จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนการออมแห่งชาติ ซึ่งเป็นสิทธิประโยชน์สำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งถือเป็นมาตรการที่รัฐบาลสนับสนุนกองทุนการออมแห่งชาติ เนื่องจากจากการสืบค้นข้อมูลจากสำนักโฆษก สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรีมีรายงานเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2558 คณะรัฐมนตรีได้มีมติสรุปเกี่ยวกับมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนกองทุนการออมแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

1.) กำหนดให้ผู้มีเงินได้สามารถหักลดหย่อนเงินสะสมเข้ากองทุนการออมแห่งชาติในการคำนวณเงินได้สุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามจำนวนที่จ่ายจริง ในลักษณะการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้เท่าที่สมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติจ่ายเป็นเงินสะสมเข้ากองทุน ทั้งนี้เมื่อรวมกับเงินสะสมในลักษณะทำนองเดียวกันแล้วต้องไม่เกินกว่าจำนวนตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนด

2.) ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่สมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติหรือบุคคล ได้แสดงเจตนาไว้แก่กองทุนการออมแห่งชาติหรือทายาทของสมาชิกได้รับจากกองทุนการออมแห่งชาติ ในกรณีที่สมาชิกสิ้นสมาชิกภาพเพราะอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์หรือมีกฎหมายกำหนดให้การสิ้นสมาชิกภาพเพราะเหตุอื่น ถือว่าเป็นการสิ้นสมาชิกภาพ เนื่องจากอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์หรือสิ้นสมาชิกภาพเพราะเสียชีวิต

3.) ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่สมาชิก ได้รับจากกองทุนการออมแห่งชาติในกรณีที่ทุพพลภาพก่อนอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามข้อ 1-3 ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากร ประกาศกำหนด

4.) ยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับกิจการของกองทุนการออมแห่งชาติ

5.) ยกเว้นอากรแสตมป์สำหรับการกระทำตราสารกองทุนการออมแห่งชาติ

สำหรับผลประโยชน์ของเงินสะสมที่สมาชิกได้รับจากกองทุนการออมแห่งชาติ ในกรณีที่สิ้นสมาชิกภาพ เนื่องจากลาออกจากกองทุน เห็นควรให้รวมคำนวณเงินได้สุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเช่นเดียวกับการลาออกจากกองทุนอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกัน ซึ่งเป็นสิทธิทางภาษีในรูปแบบเดียวกับสมาชิกและกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพและกองทุนประกันสังคม

2.4.13. สิทธิประโยชน์ของการออมเงินกับกองทุนการออมแห่งชาติ

สิทธิประโยชน์ที่สมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติจะได้รับนั้นถือเป็นสิทธิเฉพาะตัวไม่สามารถโอนได้มี 4 กรณี สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1.) กรณีสมาชิกอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ (รวมถึงผู้ที่มิอายุ 50 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่สมัครในช่วง 1 ปีแรก นับแต่วันที่กองทุนเปิดรับสมาชิกได้ออมจนครบ 10 ปี หรือเมื่อผู้นั้นอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์และได้แจ้งยุติการเป็นสมาชิกของกองทุน) ให้มีสิทธิได้รับบำนาญจากเงินสะสมเงินสมทบและผลประโยชน์ของเงินดังกล่าวไป ตลอดอายุขัย ทั้งนี้ในวันที่คำนวณบำนาญ หากเงินในบัญชีของสมาชิกผู้ใด เมื่อคำนวณบำนาญแล้วมีจำนวนน้อยกว่าบำนาญขั้นต่ำ สมาชิกผู้นั้นจะได้รับ “เงินดำรงชีพ” เป็นจำนวนเท่ากับบำนาญขั้นต่ำเป็นรายเดือน จนกว่าเงินในบัญชีจะหมดบำนาญที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละเดือน

2.) กรณีสมาชิกทุพพลภาพก่อนอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ สมาชิกจะขอรับเงินสะสมและผลประโยชน์ของเงินสะสมทั้งหมดหรือบางส่วนจากกองทุนก็ได้ โดยให้ขอรับได้เพียงครั้งเดียว ส่วนเงินสมทบ และผลประโยชน์ของเงินสมทบจะจ่ายเป็นบำนาญให้สมาชิกเมื่ออายุครบ 60 ปี ซึ่งในกรณีที่สมาชิกคงเงินไว้ในกองทุนทั้งหมดหรือบางส่วนจะนำเงินที่คงไว้นี้มาคำนวณจ่ายบำนาญด้วย

3.) กรณีสมาชิกลาออกจากกองทุน ให้สมาชิกมีสิทธิได้รับเงินสะสมและผลประโยชน์ของเงินสะสม จากกองทุนส่วนเงินสมทบและผลประโยชน์ของเงินสมทบให้ตกเป็นของกองทุน

4.) กรณีสมาชิกเสียชีวิต กองทุนจะจ่ายเงินที่มีอยู่ในบัญชีของสมาชิก รายนั้น ให้แก่บุคคลที่สมาชิกได้แสดงเจตนาไว้ต่อกองทุนหรือหากมิได้แสดงเจตนาไว้จะจ่ายให้แก่ทายาท ทั้งนี้สิทธิการรับเงินทั้งปวงเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งเป็นสิทธิเฉพาะตัวไม่สามารถโอนแก่กันได้

2.5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติของกองทุนการออมแห่งชาติ

2.5.1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกองทุนการออมแห่งชาติ

ผู้ศึกษาได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกองทุนการออมแห่งชาติ ซึ่งมีข้อสังเกตจากข้อค้นพบของงานวิจัยต่าง ๆ โดยสามารถแบ่งข้อมูลได้ 2 ประเด็นคือ 1.) แร่งงานนอกระบบส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักกองทุนการออมแห่งชาติ 2.) การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 แร่งงานนอกระบบส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักกองทุนการออมแห่งชาติ โดยงานวิจัยที่ศึกษาประเด็นดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

อาริยา วงศ์สุวรรณ (2559) ศึกษาเรื่อง**ความต้องการเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติของผู้ประกอบอาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้างบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิต** เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (survey research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ในประเด็นของการรับรู้ในการจัดตั้งกองทุนแห่งชาติพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่รู้จักกองทุนการออมแห่งชาติ โดยมีผลการศึกษาเชิงประจักษ์ ดังตารางต่อไปนี้ (อาริยา วงศ์สุวรรณ, 2016)

ตารางที่ 15 : การรู้จักกองทุนการออมแห่งชาติ

การ รู้จักกองทุนการออมแห่งชาติ	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
รู้จัก	8	13.3
ไม่รู้จัก	52	86.7

ที่มา : (อาริยา วงศ์สุวรรณ, 2016) หน้า 29

ปิติพันธุ์ อ่อนจันทร์และพิทักษ์ ศรีสุขใส (2560) ศึกษาเรื่อง**ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในกองทุนการออมแห่งชาติของผู้ประกอบอาชีพอิสระในอำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่** การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (survey research) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ท่าน เป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระในอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และอธิบายโดยใช้แบบจำลองโลจิสติกแบบทวิ (binary logistic regression) และใช้แบบจำลองสมการถดถอยแบบพหุคูณและประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (ordinary least square) พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างไม่ทราบว่ามีการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติเพื่อส่งเสริมการออมเพื่อการชราภาพ ร้อยละ 63 อันเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ทั่วถึงหรือลงไปไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย หรืออาจจะเกิดจากการขาดความสนใจหรือไม่ได้ติดตามข่าวสารของกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง (ปิติพันธุ์ อ่อนจันทร์ & พิทักษ์ ศรีสุขใส, 2017)

ชนิษฐา แต่มบุญเลิศชัย และคณะ (2561) ศึกษาเรื่อง **โครงการผลของการให้ความรู้ทางการเงินกับแรงจูงใจในการออม : กรณีจักรยานยนต์รับจ้าง** เป็นการวิจัยแบบผสม (mixed methods research) โดยอาศัยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ (quantitative research) อาศัยข้อมูลจากการลงทะเบียนจักรยานยนต์รับจ้างในเขตกรุงเทพมหานครเป็นฐานในการสุ่ม โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่มเพื่อวิเคราะห์ผลของการให้ความรู้ทางการเงินและการให้แรงจูงใจในการออม จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณพบว่า ผู้ขับขี่จักรยานยนต์รับจ้างยังเข้าไม่ถึงการให้ข้อมูลของกองทุนการออมแห่งชาติ และเมื่อทราบข้อมูลแล้ว แม้ว่าจะมีความสนใจแต่ยังคงมีแรงเฉื่อยอยู่มาก ทำให้ตลอดระยะเวลาของการดำเนินโครงการมีผู้ขับขี่ที่ตัดสินใจเปิดบัญชีกับกองทุนการออมแห่งชาติเพียงแค่ 1 ท่านเท่านั้น และการเปิดบัญชีนั้นทำเพียงครั้งเดียวไม่ได้มีการส่งเงินออมอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาดำเนินโครงการแต่อย่างใด (ชนิษฐา แต่มบุญเลิศชัย et al., 2018)

กมลวรรณ วรรณธนี และคณะ (2563) ศึกษาเรื่อง **รูปแบบการส่งเสริมการออมของแรงงานนอกระบบ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกองทุนการออมแห่งชาติกรณีศึกษาตำบลบางนมโคอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา** เป็นการวิจัยแบบผสม (mixed methods research) โดยในเชิงปริมาณ (quantitative research) ใช้แบบสอบถามและแบบติดตามผลเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ท่าน ประกอบกับใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยการใช้คำถามในการสนทนาแบบกลุ่ม จำนวน 50 ท่าน ผลการศึกษาประเด็นการทราบถึงการจัดตั้งกองทุนแห่งชาติพบว่าแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ (Wanthanang et al., 2020)

ณัฐธินิชา คงเหลือ และนารี วงศ์เลิศคุณากร (2564) ศึกษาเรื่อง **แนวทางการเพิ่มจำนวนผู้สมัครออมเงินกับกองทุนการออมแห่งชาติ กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร** เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้การวิจัยแบบสำรวจ (survey research) มีแบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ท่าน วิเคราะห์โดยใช้หลักสถิติผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในช่วงอายุ 15 – 29 ปี ไม่รู้จักกองทุนการออมแห่งชาติ อีกทั้งยังไม่ทราบรายละเอียดของการสมัคร ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการทำแบบสอบถามพบว่า การประชาสัมพันธ์ของกองทุนการออมแห่งชาติยังไม่ทั่วถึงและยังไม่เจาะกลุ่มเป้าหมายหมายเท่าที่ควร ทั้งนี้ผู้ที่ทราบการประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่รับรู้ได้จากช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ของธนาคารและสื่อโทรทัศน์ (ณัฐธินิชา คงเหลือ & นารี วงศ์เลิศคุณากร, 2021)

ดังนั้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกองทุนการออมแห่งชาติ ผู้ศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงการสำรวจ (survey research) และงานวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) อย่างไรก็ตามข้อค้นพบจากการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่รู้จักกองทุนการออมแห่งชาติ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของกองทุนการออมแห่งชาติยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เท่าที่ควร

ประเด็นที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ โดยงานวิจัยที่ศึกษาประเด็นดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

เจน จงจันสี (2558) ศึกษาเรื่อง **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ : กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร** เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ท่าน แบ่งเป็นผู้ที่ตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ จำนวน 200 ท่าน และผู้ที่ไม่ตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ จำนวน 200 ท่าน ซึ่งเมื่อนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยแบบจำลองโลจิท (logit model) ในรูปแบบจำลองโลจิสติกแบบทวิ (binary logistic regression) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 17.0 ณ ระดับความเชื่อมั่นอย่างน้อยร้อยละ 95 พบว่าปัจจัยที่ทำให้ กลุ่มผู้ที่ตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติคือการได้รับเงินสมทบจากรัฐบาล และเมื่อให้เรียงลำดับความสำคัญของสาเหตุที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติ 4 อันดับ คือการได้รับเงินสมทบจากรัฐบาล รองลงมาคือการได้รับผลตอบแทนจากกองทุน ความมั่นคงของกองทุน และเพื่อเป็นหลักประกันหลังเกษียณตามลำดับ โดยมีผลการศึกษาเชิงประจักษ์ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 16 : ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ	กลุ่มที่ตัดสินใจสมัคร	
	มีผลในการตัดสินใจจำนวน 200 ตัวอย่าง	ร้อยละ
เพื่อเป็นหลักประกันหลังเกษียณ	178	89.0
การได้รับผลตอบแทนจากกองทุน	183	91.5
การได้รับเงินสมทบจากรัฐบาล	191	95.5
ความมั่นคงของกองทุน	179	89.5
สถานะเศรษฐกิจ	139	69.5
เสถียรภาพทางการเมือง	135	67.5

ที่มา : (เจน จงจันสี, 2015) หน้า 66

อาริยา วงศ์สุวรรณ (2559) ศึกษาเรื่องความต้องการเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติของผู้ประกอบอาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้างบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิต พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สาเหตุที่ไม่ตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติเนื่องจากเห็นว่าผลตอบแทนที่จะได้รับไม่คุ้มค่า เงินบำนาญที่จะได้รับเมื่ออายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ไม่เพียงพอ อีกทั้งไม่เข้าใจสิทธิและไม่ทราบรายละเอียด ในขณะที่เหตุผลที่ต้องการเป็นสมาชิกของกองทุนการออมส่วนใหญ่เนื่องจากต้องการมีเงินออมไว้ใช้ในยามชราและไม่เป็นภาระของลูกหลาน โดยมีผลการศึกษาเชิงประจักษ์ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 17 : ความต้องการเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ

ความต้องการเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
ต้องการ	17	28.3
ไม่ต้องการ	43	71.7

ที่มา : (อาริยา วงศ์สุวรรณ, 2016)

ปิติพันธุ์ อ่อนจันทร์ และพิทักษ์ ศรีสุขใส (2560) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการออมในกองทุนการออมแห่งชาติของผู้ประกอบอาชีพอิสระในอำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ พบว่าเหตุผลที่สำคัญที่สุดในการเลือกออมกับกองทุนการออมแห่งชาติคือ ต้องการมีบำนาญเมื่ออายุครบ 60 ปี อีกทั้งกองทุนการออมแห่งชาติมีการจ่ายเงินสมทบ และค่าประกันดอกเบี้ยไม่น้อยกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนของธนาคารพาณิชย์ ย่อมจูงใจให้เกิดการตัดสินใจออม โดยกลุ่ม

ตัวอย่างที่เลือกออมส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม กลุ่มอาชีพการผลิตและงานทักษะฝีมือ กลุ่มอาชีพขายส่งขายปลีกและซ่อมแซมยานยนต์ตามลำดับ ในขณะที่ เหตุผลของผู้ที่ไม่เลือกออม เนื่องจากมีรายได้น้อย มีรายจ่ายมาก พอใจการออมในรูปแบบเดิม ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ กองทุนการออมแห่งชาติและมีภาระหนี้สินจำนวนมาก โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เลือกออมส่วนใหญ่คือ กลุ่มอาชีพการปรุงอาหารจำหน่าย กลุ่มอาชีพการก่อสร้างและแรงงานทั่วไปตามลำดับ นอกจากนี้ จากผลศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมกับกองทุนการออมแห่งชาติมากที่สุดคือการไม่มี หนี้สิน เนื่องจากการไม่มีหนี้สินส่งผลให้ภาระรายจ่ายของบุคคลลดลงหรือมองอีกด้านหนึ่งบุคคลมี รายได้เพียงพอต่อรายจ่ายจึงไม่ก่อหนี้สิน รายได้หลังหักรายจ่ายจึงเป็นเงินสามารถนำไปเก็บออมได้ (จิตพันธ์ุ อ่อนจันทร์ & พิทักษ์ ศรีสุขใส, 2017)

กมลวรรณ วรรณธำ และคณะ (2563) ศึกษาเรื่องรูปแบบการส่งเสริมการออมของ แรงงานนอกระบบ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกองทุนการออมแห่งชาติกรณีศึกษาตำบล บางนมโคอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้สรุปผลการศึกษาว่า ความประสงค์จะออมเงิน กับกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบ ส่วนใหญ่ประสงค์จะออมเงินกับกองทุนการออม แห่งชาติ สาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเลือกจะออมเงินกับกองทุนการออมแห่งชาติ 3 อันดับแรก ได้แก่ ต้องการมีบำนาญเมื่ออายุครบ 60 ปี รองลงมาต้องการสร้างวินัยในการออมและกองทุนมีความมั่นคง เนื่องจากแรงงานนอกระบบขาดหลักประกันในการคุ้มครอง สวัสดิการต่าง ๆ จากนายจ้างหรือ ผู้ประกอบการจึงหาช่องทางที่สามารถสร้างหลักประกันหลังเกษียณอายุ (Wanthanang et al., 2020)

ณัฐธิดา คงเหลือ และนารี วงศ์เลิศคุณากร (2564) ศึกษาเรื่องแนวทางการเพิ่มจำนวน ผู้สมัครออมเงินกับกองทุนการออมแห่งชาติ กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ได้สรุปผล การศึกษาในประเด็นของสาเหตุที่ตัดสินใจสมัครออมเงินกับกองทุนการออมแห่งชาติเนื่องจากมองว่า กองทุนมีความมั่นคง เพราะกองทุนการออมแห่งชาติถูกจัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติกองทุนการออม แห่งชาติ พ.ศ.2554 จึงสามารถสร้างความมั่นใจได้ว่าจะได้รับเงินสะสม เงินสมทบ และ เงิน ผลประโยชน์คืนและได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กำหนดไว้ อีกทั้งการยกเลิกพระราชบัญญัตินั้นเป็นสิ่งที่ กระทำได้ยาก (ณัฐธิดา คงเหลือ & นารี วงศ์เลิศคุณากร, 2021)

ดังนั้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการเป็นสมาชิก กองทุนการออมแห่งชาติ มีข้อค้นพบจากการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ สาเหตุในการ

ตัดสินใจเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติ เนื่องจากต้องการมีบำนาญเมื่ออายุครบ 60 ปี มีแรงจูงใจในการได้รับเงินสมทบจากรัฐบาล กองทุนมีความมั่นคงมีกฎหมายรองรับ ในขณะที่ผู้ที่ไม่ต้องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติ เนื่องจากเห็นว่าผลตอบแทนไม่คุ้มค่า เงินบำนาญที่จะได้รับเมื่ออายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ไม่เพียงพอ อีกทั้งไม่เข้าใจผลประโยชน์ที่จะได้รับจากกองทุนการออมแห่งชาติอย่างละเอียดและครบถ้วน เป็นต้น อย่างไรก็ตามงานวิจัยจากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงจุดแข็งและข้อจำกัดจากมุมมองความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งผู้มีสิทธิและไม่มีสิทธิเข้าร่วมสมัครเป็นสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติ

นอกจากนี้ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยส่วนใหญ่ยังเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากปัญหาคือประชาชนยังไม่ทราบว่ามีการออมแห่งชาติและไม่เข้าใจหลักเกณฑ์ของกองทุนการออมแห่งชาติอย่างชัดเจน จากการทบทวนงานวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่จึงมีข้อเสนอแนะในประเด็นการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ เช่น กองทุนการออมแห่งชาติควรมีการประชาสัมพันธ์หรือให้ความรู้ในเรื่องของกองทุนการออมแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มแรงงานนอกระบบเป็นสำคัญ ควรมีหน่วยงานย่อยประจำจังหวัดเพื่อเพิ่มช่องทางการทำงานให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง (อาริยา วงศ์สุวรรณ, 2016)

ทั้งนี้เนื่องจากกองทุนการออมแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมเงินสำหรับเป็นหลักประกันหลังเกษียณ กลุ่มอาชีพที่มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิก เช่น นักเรียน นักศึกษา พ่อค้าแม่ค้า และอาชีพรับจ้างทั่วไปที่เป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบ ดังนั้นควรจัดตั้งหน่วยงานที่สามารถให้ข้อมูลของกองทุนการออมแห่งชาติ เพื่อสามารถให้ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและชัดเจน เข้าใจง่าย (เจน จงจันสี, 2015) สอดคล้องกับข้อเสนอให้มีการเร่งประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงเพื่อกระตุ้นให้มีการสมัครเป็นสมาชิกของกองทุนมากขึ้น เช่น อาศัยผู้นำในระดับท้องถิ่น อาทิ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. เป็นต้น ในการประชาสัมพันธ์ หรือนอกจากกองทุนการออมแห่งชาติจะรับสมัครสมาชิกผ่านธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารกรุงไทยแล้ว ควรมีการจัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่ในการประชาสัมพันธ์และรับสมัครสมาชิก เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้โดยตรง (ณัฐธัญญา คงเหลือ & นารี วงศ์เลิศคุณากร, 2021)

2.5.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ผู้ศึกษาได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ เพื่อนำมาเป็นแนวทางเบื้องต้นในการศึกษา ปัจจัยความสำเร็จและสามารถนำมาประยุกต์เป็นตัวแปรเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ กรอบงานวิจัยของการศึกษางานชิ้นนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ทองใบ สุตขารี (2536) ศึกษาเรื่อง *เรื่องการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสหวิทยาลัยอีสานใต้* เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ออกแบบการวิจัยโดยใช้ข้อมูลแบบตัดขวาง เพื่อศึกษาการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2527 ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรลักษณะโครงสร้างของนโยบาย ทรัพยากร การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนจากการเมือง การติดต่อสื่อสารและภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์เชิงปฏิบัตินสูงกับการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานและภาวะผู้นำเป็นชุดตัวแปรเชิงนโยบายที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสำเร็จการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ ตัวแปรการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานมีอำนาจจำแนกการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติตามระดับความสำเร็จได้ดีที่สุด (ทองใบ สุตขารี, 1993)

จินตนา สิงหเทพ (2540) ศึกษาเรื่อง *เรื่องการนำนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* โดยทำการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ และจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการการจัดการสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มีการจัดทำนโยบายตรงตามปัญหาที่กำลังประสบอยู่ ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานคือ 1.) ความไม่ชัดเจนของวัตถุประสงค์ในระดับกระทรวง เนื่องจากไม่มีคู่มือในการปฏิบัติตามแผนและนโยบาย รวมไปถึงระดับจังหวัดไม่ได้ดัดแปลงนโยบายจากกระทรวงมาเป็นของจังหวัด 2.) การประสานงานระดับจังหวัดในแต่ละส่วนราชการระดับจังหวัดและระดับกระทรวงไม่มีการประสานงานในการจัดทำโครงการ บางครั้งทำให้เกิดการซ้ำซ้อนและสิ้นเปลืองงบประมาณ 3.) จังหวัดไม่มีอำนาจอย่างแท้จริงในการดำเนินการลงโทษผู้กระทำผิดตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม 4.) ปัญหาด้านงบประมาณจังหวัดได้รับการอนุมัติอย่างไม่เพียงพอและขาดความต่อเนื่อง (จินตนา สิงหเทพ, 1997)

ประณยา ชัยรังสี (2556) ศึกษาเรื่อง *เรื่องการนำนโยบายการพัฒนาสังคมไปปฏิบัติ กรณีศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์* เป็นงานวิจัยในรูปแบบการประเมิน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบชั้นภูมิและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่าความสำเร็จของการนำนโยบายการพัฒนาสังคมไปปฏิบัติมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก อันเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม การจูงใจ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วม ความผูกพันและการยอมรับ เหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จของการนำนโยบายการพัฒนาสังคมไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญ (ประณยา ชัยรังษี et al., 2013)

พสุภา ชินวโรโสภาค (2558) ศึกษาเรื่อง **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรอินทรีย์ในระดับชุมชนของประเทศไทย : กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ในจังหวัดอุบลราชธานีและศรีสะเกษ** เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินโครงการไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจาก 1.) การกำหนดเป้าหมาย มาตรฐาน ทรัพยากร รวมถึงวัตถุประสงค์ของนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการทำเกษตรในระบบเคมีไปเป็นเกษตรในระบบอินทรีย์ไม่ชัดเจนมากเพียงพอ 2.) ทศนคติของเกษตรกรบางรายยังเชื่อในการเกษตรแบบเคมีซึ่งมองว่าให้ผลผลิตที่งอกงามกว่าเมื่อเทียบกับเกษตรแบบอินทรีย์ อย่างไรก็ตามก็ยังมีปัจจัยในเชิงบวก คือ 1.) เจ้าหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์ที่ดีและมีการประสานงานกันดีระหว่างกับเกษตรกรในพื้นที่และ 2.) มีการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น เช่น การสนับสนุนวัตถุดิบเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ที่สำคัญคือการตลาดเกษตรอินทรีย์ หากไม่มีตลาดสำหรับขายผลผลิตผลและการกำหนดราคาที่เหมาะสม เกษตรกรจะไม่มีแรงจูงใจที่จะดำเนินการต่อ (พสุภา ชินวโรโสภาค, 2558)

รุ่งนภา ตรีแก้ว (2560) ศึกษาเรื่อง **ปัจจัยความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัย สารพิษไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานคร** เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติของสำนักพัฒนาสังคมมี 4 ประการ ได้แก่ 1.) สำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานที่มีความเหมาะสมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2.) บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน (เจ้าหน้าที่ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรของสำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานคร) มีความเหมาะสม มีความรู้ความสามารถมีความเชี่ยวชาญด้านเกษตรเป็นอย่างดี 3.) มีการสื่อสารภายในองค์กรของสำนักพัฒนาสังคมเป็นอย่างดี 4.) ผู้บริหารฝ่ายการเมืองให้ความสำคัญในนโยบายการส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัย สารพิษแม้ไม่ใช่อันดับต้นแต่พร้อมให้การสนับสนุน (รุ่งนภา ตรีแก้ว, 2560)

สุชาติ ชวัญเมือง (2563) ศึกษาเรื่องปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมความยั่งยืนของการพัฒนาเมืองในอนาคต กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมความยั่งยืนของการพัฒนาเมืองในอนาคตของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีเกิดจาก 1.) การสนับสนุนจากผู้บริหาร 2.) งบประมาณ และ 3.) การมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งการได้รับความร่วมมือจากองค์กรต่างประเทศในการจัดหางบประมาณ การสร้างทรัพยากรบุคคลในชุมชนและการสื่อสารกับคนในชุมชนเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของโครงการ (สุชาติ ชวัญเมือง, 2563)

นิรุต หัตถะผะสุ (2564) ศึกษาเรื่องกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานขององค์การภาครัฐเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน กรณีศึกษากระทรวงมหาดไทย เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยความสำเร็จในการนำนโยบายด้านการกำจัดความยากจนและด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติไปปฏิบัติ ได้แก่ นโยบายมีความชัดเจนและสอดคล้องกับแผนระดับชาติ นโยบายได้รับความสำคัญจากฝ่ายการเมืองและฝ่ายบริหาร การนำระบบเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม มีความเพียงพอของทรัพยากร หน่วยงานมีความพร้อมและมีการมอบหมายงานที่ชัดเจน บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่องานแต่ยังขาดความรู้เรื่องความยั่งยืนและการใช้กลไกคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานเป็นหลัก รวมทั้งพบว่าการดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์กร (cooperation) ด้วยการมีกระบวนการประสาน การดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานที่ดีผ่านเครื่องมือคณะกรรมการ หนังสือราชการ และสื่อออนไลน์และบุคลากรส่วนใหญ่มีความเข้าใจและเข้าถึงประชาชนเป็นอย่างดี ส่งผลดีต่อพฤติกรรมกรรมการดำเนินงานร่วมกัน (นิรุต หัตถะผะสุ, 2564)

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เนื่องจากเป็นการศึกษาข้อมูลเชิงลึกจากผู้ปฏิบัติโดยตรง จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับผลต่อความสำเร็จของนโยบายในเชิงบวก เช่น ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ภาวะผู้นำ งบประมาณ การสนับสนุนจากการเมือง หรือหน่วยงานอื่น ๆ การสื่อสาร ส่วนร่วมของประชาชนและความพร้อมของหน่วยงาน ตลอดจนปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งนี้ผู้ศึกษาจึงรวบรวมตัวแปรต่าง ๆ จากงานวิจัยข้างต้น

เพื่อสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงปัจจัยที่มีผลความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 18 : สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของนโยบายจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แหล่งที่มา	ด้านเนื้อหา สาระนโยบาย	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนโยบาย						
		ความร่วมมือ ในการปฏิบัติงาน	ภาวะผู้นำ	งบประมาณ	การสนับสนุนจากการเมือง หรือหน่วยงานอื่น ๆ	การสื่อสาร	ส่วนร่วมของ ประชาชน	ความพร้อมของ หน่วยงาน
ทองใบ สุคตขารี (2536)	★	★	★		★	★		
จินตนา สิงห์เทพ (2540)	★			★		★		★
ประณยา ชัยรังสี (2556)		★						
พสุภา ชินวโรโสภาค (2558)	★	★			★	★		
รุ่งนภา ตริแก้ว (2560)		★				★		★
สุชาวดี ขวัญเมือง (2563)				★		★	★	
นิรุฒ ทัดละผลสุ (2564)	★	★		★				★

ที่มา : ประมวลข้อมูลโดยผู้ศึกษา

2.5.3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายไปปฏิบัติของกองทุนการออมแห่งชาติ

จากการสืบค้นผู้ศึกษาค้นพบว่ามีผู้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติของกองทุนการออมแห่งชาติ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กฤติยาภรณ์ ประสานสุข (2562) ทำการศึกษาเรื่องกลไกการขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) สู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ : กรณีศึกษากระทรวงมหาดไทย วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยการศึกษาวิจัยจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งวิเคราะห์ด้วยตัวแบบของอเล็กซานเดอร์ Program - Implementation Process (PIIP) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายแผนงานและการนำนโยบายที่อยู่ในรูปแผนงานไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามข้อสรุปพบว่ากลไกที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนนโยบายนี้คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ในพื้นที่สหราชอาณาจักร สร้างการรับรู้ในชุมชน เพื่อให้ได้มาซึ่งจำนวนยอดสมาชิกที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด (กฤติยาภรณ์ ประสานสุข, 2562)

การศึกษาเรื่องกลไกการขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) สู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ : กรณีศึกษากระทรวงมหาดไทย เป็นงานวิจัยที่ผู้ศึกษามองว่าเป็นการรวบรวมกระบวนการโดยเน้นที่ต้นทางโดยเฉพาะการทำความเข้าใจกับกระทรวงมหาดไทย ทำให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงกลไกการขับเคลื่อนนโยบายในภาพรวม ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการนำเป็นข้อมูลเบื้องต้น

ดังนั้นจากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้ศึกษานำมาเป็นกรอบแนวทางในการออกแบบการศึกษาวินัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์” โดยผู้ศึกษาเลือกใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เช่นเดียวกับงานวิจัยเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ส่วนใหญ่นิยมใช้วิธีการดังกล่าว เนื่องจากต้องการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการเชิงลึก จากประสบการณ์ ข้อเท็จจริง ในการขับเคลื่อนตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงในระดับพื้นที่ อย่างไรก็ตามงานวิจัยชิ้นนี้มีความแตกต่างจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนำนโยบายของกองทุนการออมแห่งชาติไปปฏิบัติที่ผ่านมา เนื่องจากผู้ศึกษาจะแสดงให้เห็นถึงวิธีการขับเคลื่อนนโยบายของกองทุนการออมแห่งชาติตั้งแต่ต้นน้ำไปยังปลายน้ำผ่านการดำเนินการของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ โดยเลือกจังหวัดนครสวรรค์เป็นกรณีศึกษา เพื่อสะท้อนถึงปัญหาและ

อุปสรรคในการดำเนินงานจากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ตลอดจนปัจจัยที่นำมาซึ่งความสำเร็จของโครงการตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยฉบับนี้

2.6. กรอบแนวคิดในการวิจัย (conceptual framework)

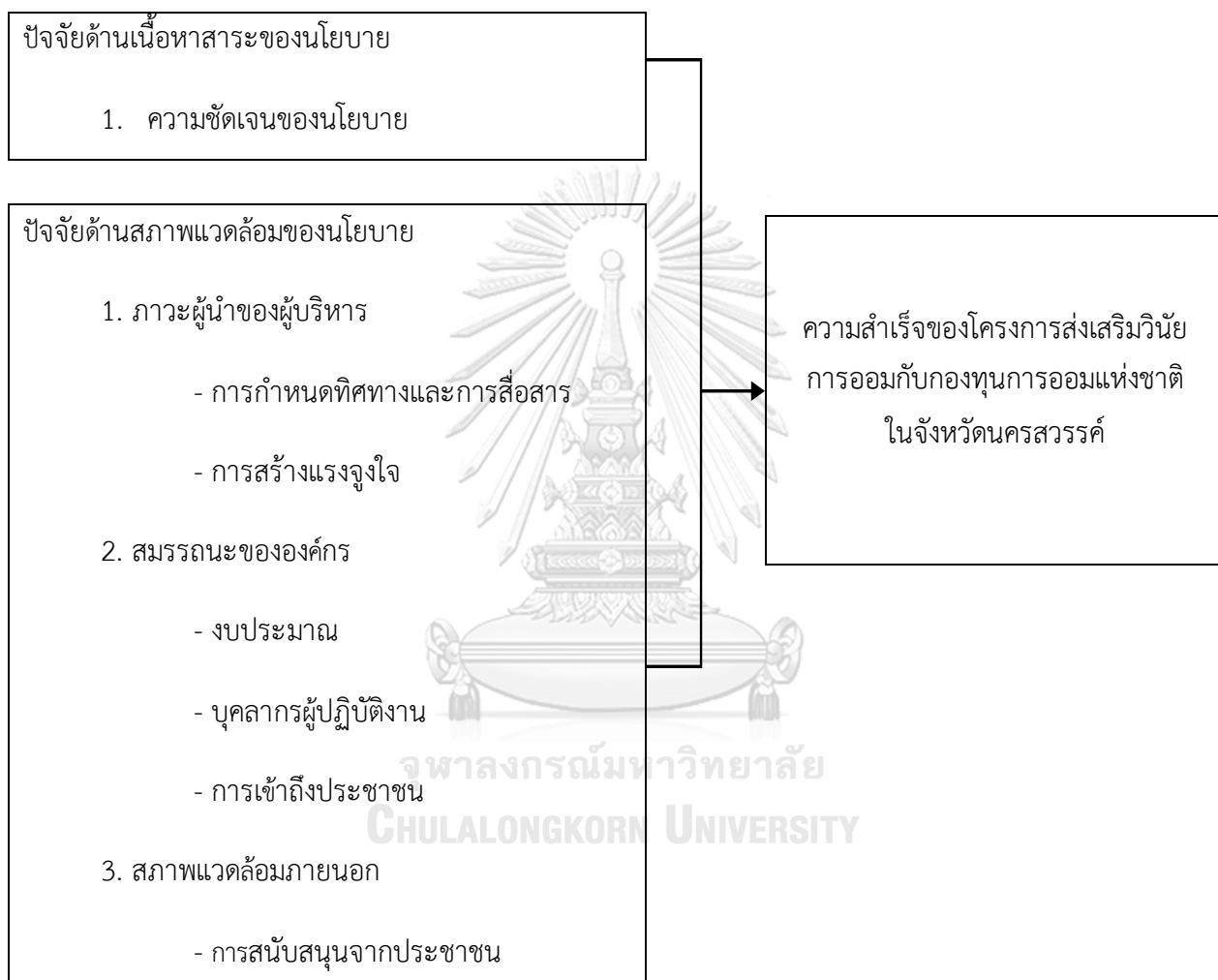
จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติข้างต้น ผู้ศึกษาได้รวบรวมตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์”

กรอบแนวคิดของงานชิ้นนี้สร้างมาจากทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่าง โดยใช้ตัวแบบ A conceptual Framework of the Implementation Process จากการนำเสนอของ Sabatier & Mazmanian เนื่องจากผู้ศึกษาเห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์แบบต่อเนื่อง โดยมีฐานคิดที่ว่า หากมีการออกแบบนโยบายและจัดโครงสร้างในการนำไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี จะเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติสู่ความสำเร็จได้ โดยพิจารณาความซับซ้อนของนโยบายและความหลากหลายของปัจจัยต่าง ๆ บนพื้นฐานของเหตุและผล นอกจากนี้เป็นตัวแบบที่มีความสมบูรณ์ เนื่องจากเข้ามาอุดช่องว่าง ในบางที่ทฤษฎีที่ไม่ได้พิจารณาถึงความสามารถของนโยบายในการกำหนดโครงสร้างการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยแบ่งเป็น 2 ปัจจัยหลักคือ สมรรถนะของนโยบายในการกำหนดโครงสร้างของการปฏิบัติ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนโยบาย

ซึ่งปัจจัยด้านเนื้อหาของสาระของนโยบายผู้ศึกษามีความสนใจในประเด็นของความชัดเจนและความเป็นไปได้ของนโยบาย และสำหรับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ผู้ศึกษาได้ประยุกต์กับการพัฒนาตัวแบบเชิงบูรณาการ จากการนำเสนอของ วรเดช จันทรรศร ภายใต้ฐานคิดที่ว่า การมีส่วนร่วมจะนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพ การนำนโยบายมาปฏิบัติจึงเป็นเรื่องของแรงจูงใจ ภาวะผู้นำที่เหมาะสม ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานการสร้างทีมงาน ซึ่งกำหนดตัวแปรอิสระไว้ 3 ตัวแปร คือ 1.) สมรรถนะขององค์กร 2.) ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และ 3.) สภาพแวดล้อมภายนอก ประกอบกับปัจจัยย่อยที่ผู้ศึกษาได้หยิบยกมาจากตัวแบบด้านการจัดการที่ให้ความสำคัญกับสมรรถนะขององค์กรเป็นหลักบนพื้นฐานของทฤษฎีองค์การ ทั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาเป็นไปได้อย่างได้ข้อจำกัดต่าง ๆ ผู้ศึกษาจึงสร้างกรอบแนวคิดโดยเลือกเฉพาะปัจจัยสำคัญ (critical success factors) มาประยุกต์

เป็นตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยด้านเนื้อหาสาระของนโยบายประกอบด้วย 1 ตัวแปร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนโยบาย 3 ตัวแปรหลัก 6 ตัวแปรย่อย โดยมีกรอบงานวิจัยดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 17 : กรอบงานวิจัย

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษา

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์” ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายและการปฏิบัติสำหรับการขับเคลื่อนโครงการในจังหวัดนครสวรรค์ ผู้ศึกษาได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

3.1. รูปแบบและวิธีการวิจัย

3.1.1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (documentary search)

3.1.2. การลงพื้นที่ศึกษาในภาคสนาม (field trial)

3.2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3.3. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1. ข้อมูลปฐมภูมิ

3.3.2. ข้อมูลทุติยภูมิ

3.4. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

3.1. รูปแบบและวิธีการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้รูปแบบการวิจัยในเชิงคุณภาพ (qualitative research) เนื่องจากผู้ศึกษาต้องการศึกษาข้อมูลในเชิงลึกเน้นเชิงเหตุและผลเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอน ปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้อง โดยต้องอาศัยข้อเท็จจริงจากข้อมูลส่วนบุคคล ทักษะ ทักษะ ประสิทธิภาพ ความคิดเห็น รวมไปถึงข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนโครงการ โดยผู้ศึกษาทำการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท มีรูปแบบการศึกษาดังต่อไปนี้

3.1.1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (documentary search)

เป็นการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากการรวบรวมเอกสารวิชาการ หนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความวารสารทางอินเทอร์เน็ต กฎหมาย บทความ ข่าว รายงานของส่วนราชการ หนังสือสั่งการของทางราชการ ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้น ทำให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงแนวคิดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อเท็จจริงต่าง ๆ จากนั้นและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ (content analysis) สรุปความตามประเด็นสำคัญเพื่อพัฒนาเป็นกรอบงานวิจัย ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบการอธิบายเชิงพรรณนา (descriptive method)

3.1.2. การลงพื้นที่ศึกษาในภาคสนาม (field trial)

โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key-informant) ซึ่งผู้ศึกษาได้แบ่งออกเป็นจำนวน 4 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารกองทุนการออมแห่งชาติ คณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์ สมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ผู้มีสิทธิสมัครสมาชิกแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ อันได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึกที่จะสามารถตอบคำถามและวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยได้อย่างครบถ้วน รวมทั้งสิ้น 29 ท่าน ดังนี้

- กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ โดยผู้ศึกษาเลือกผู้บริหารที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ เพื่อสัมภาษณ์เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทิศทางและกลไกการขับเคลื่อนตั้งแต่ในระดับนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ รวมทั้งสิ้น 7 ท่าน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 5 ท่าน และการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (snowball sampling) จำนวน 2 ท่าน
- คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้ศึกษาเลือกจากผู้ที่มีความสำคัญในการดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นผู้ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานให้ดำเนินการปฏิบัติงานโดยตรง รวมทั้งสิ้น 13 ท่าน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 6 ท่าน และการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (snowball sampling) จำนวน 7 ท่าน
- กลุ่มสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ จำนวน 3 ท่าน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยผู้ศึกษาเลือกจากการแนะนำของคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการในจังหวัดนครสวรรค์
- กลุ่มผู้มีสิทธิสมัครสมาชิกแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ จำนวน 6 ท่าน โดยใช้วิธีการลงพื้นที่คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental selection sampling)

นอกจากนี้ผู้ศึกษาลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากกิจกรรมเสวนาถอบทเรียนการเป็นหน่วยรับสมัครสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติเพื่อร่วมฟังเสวนารูปแบบการสนทนากลุ่ม (focus group) ในนามของผู้เก็บข้อมูลจังหวัดนครสวรรค์ ณ ห้องเรสซิเดนซ์ โรงแรมริเวอร์ไซด์ กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 19-20 เมษายน พ.ศ.2566 ในหัวข้อ “การเพิ่มประสิทธิภาพการเป็นหน่วยบริการ กอช.” โดยมีผู้เข้าอบรมจำนวนทั้งสิ้น 44 คน โดยคัดเลือกจากตัวแทนและหน่วยหน่วยบริการ กอช.ที่มีผลการดำเนินงานสูงสุด ประกอบด้วย ตัวแทนจากจังหวัดนครสวรรค์จำนวน 38 ท่าน ตัวแทนจากจังหวัดนราธิวาส 3 ท่าน และตัวแทนจากจังหวัดมหาสารคาม 3 ท่าน

3.2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ศึกษากำหนดหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล (unit of analysis) เนื่องจากผู้ศึกษาเห็นว่ากลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ตลอดจนประชาชนในจังหวัด ทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนและไม่เป็นสมาชิก สามารถให้ข้อมูลเพื่อตอบคำถามงานวิจัยได้อย่างครบถ้วน โดยเฉพาะคณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์บุคคลเหล่านี้เป็นผู้มีประสบการณ์ตรงในการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยตรง โดยใช้วิธีการการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากลักษณะของกลุ่มที่เลือกให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเพื่อตอบคำถามของงานวิจัย ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลหรือรายละเอียดที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ได้ นอกจากนี้ผู้ศึกษายังใช้การเลือกสุ่มตัวอย่างแบบอื่น ๆ เช่น การเลือกสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (snowball sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยการแนะนำของผู้ที่ให้สัมภาษณ์ไปแล้ว และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental selection sampling) เพื่อทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเห็นในการดำเนินโครงการ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 : ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สังกัด ตำแหน่ง ช่วงเวลาและสถานที่การสัมภาษณ์

กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ				
ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	สังกัด/ตำแหน่ง	วันที่เก็บข้อมูล	สถานที่
1	นายอรุณศักดิ์ จรุงวงศ์นิรมล	กองทุนการออมแห่งชาติ ตำแหน่ง : รองเลขาธิการคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ ด้านการลงทุน	23 กุมภาพันธ์ 2566	ระบบออนไลน์ผ่าน Webex app
2	นางจรัสสรสา ศรีเทียน	กองทุนการออมแห่งชาติ ตำแหน่ง : ผู้ช่วยผู้อำนวยการกลุ่มงานวางแผนการตลาดและส่งเสริมการออม	23 กุมภาพันธ์ 2566	ระบบออนไลน์ผ่าน Webex app
3	นายบุญธรรม เลิศสุขีเกษม	กองทุนการออมแห่งชาติ ตำแหน่ง : กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านสวัสดิการสังคม	21 กุมภาพันธ์ 2566	กรมป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย
4	นายบุญเสริม จิตเจนสุวรรณ	กองทุนการออมแห่งชาติ ตำแหน่ง : กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกภาคเหนือกองทุนการออมแห่งชาติ	6 กุมภาพันธ์ 2566	โรงแรมรามารักษ์ กรุงเทพมหานคร
5	ดร.วิโรทย์ โกศลพิศิษฐ์กุล	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ตำแหน่ง : ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	10 มีนาคม 2566	ห้องประชุม 302 ชั้น 3 สำนักงาน เศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
6	นายอาคม เต็มพิทยาไพสิฐ	กระทรวงการคลัง ตำแหน่ง : รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	14 กุมภาพันธ์ 2566	โรงแรมรามารักษ์ กรุงเทพมหานคร (สัมภาษณ์ออนไลน์)
7	นายอภิชัย สายสตุติ	กองทุนการออมแห่งชาติ ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการกลุ่มงานกิจกรรมองค์กร	20 เมษายน 2566	ห้องเกราทอง ชั้น 2 โรงแรมริเวอร์ไซด์ กรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการส่งเสริมวินัยการออกมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์			
ลำดับ	สังกัด/ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	วันที่เก็บข้อมูล	สถานที่
1	อธิบดีผู้อำนวยการจังหวัดนครสวรรค์ หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย	14 กุมภาพันธ์ 2566	สำนักงานผู้ตรวจราชการ มหาดไทย
2	ปลัดจังหวัดนครสวรรค์	24 เมษายน 2566	ศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์
3	ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ) ผู้รับผิดชอบประสานงานกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์	23 มกราคม 2566	ศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์
4	ท้องถิ่นจังหวัด ตำแหน่ง : นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นปฏิบัติการ	23 มกราคม 2566	ศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์
5	ธนาคารออมสิน ตำแหน่ง : พนักงานสนับสนุนการปฏิบัติงาน 7	23 มกราคม 2566	ศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์
6	พัฒนาการชุมชน ตำแหน่ง : นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ	23 มกราคม 2566	ศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์
7	เจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญการ	23 มกราคม 2566	ศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์
8	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 ต.นครสวรรค์ตก อ.เมือง จ.นครสวรรค์	23 มกราคม 2566	ศาลาประจำหมู่บ้าน
9	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4 ต.ท่าตะโกโน อ.ท่าตะโกโน จ.นครสวรรค์	20 เมษายน 2566	ห้องโถงของ ชั้น 2 โรงแรมริเวอร์ไซด์กรุงเทพมหานคร
10	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 9 ต.ชุมตาบง อ.ชุมตาบง จ.นครสวรรค์	18 เมษายน 2566	สัมภาษณ์ผ่านโทรศัพท์มือถือ
11	ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 ต.ชุมตาบง อ.ชุมตาบง จ.นครสวรรค์	18 เมษายน 2566	สัมภาษณ์ผ่านโทรศัพท์มือถือ
12	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 9 ต.ปางสวรรค์ อ. ชุมตาบง จ.นครสวรรค์	18 เมษายน 2566	สัมภาษณ์ผ่านโทรศัพท์มือถือ
13	ครูผู้ประสานงาน	24 เมษายน 2566	โรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์

กลุ่มสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ			
ลำดับ	สังกัด/ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	วันที่เก็บข้อมูล	สถานที่
1	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 ต.นครสวรรค์ตก อ.เมือง จ.นครสวรรค์	23 มกราคม 2566	ศาลาประจำหมู่บ้าน ห้องเกราทอง ชั้น 2
2	ตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน ต.หนองปิง อ.เมือง จ.นครสวรรค์	19 เมษายน 2566	โรงแรมริเวอร์ไซด์ กรุงเทพมหานคร
3	สารวัตรกำนัน หมู่ที่ 7 ต.นครสวรรค์ตก อ.เมือง จ.นครสวรรค์	23 มกราคม 2566	ศาลาประจำหมู่บ้าน

กลุ่ม ผู้มีสิทธิสมัครสมาชิกแต่ไม่ป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ			
ลำดับ	อาชีพของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	วันที่เก็บข้อมูล	สถานที่
1	นักเรียน	24 เมษายน 2566	จังหวัดนครสวรรค์
2	นักเรียน	24 เมษายน 2566	จังหวัดนครสวรรค์
3	แม่บ้าน/รับจ้างทั่วไป	24 เมษายน 2566	จังหวัดนครสวรรค์
4	ค้าขาย	24 เมษายน 2566	จังหวัดนครสวรรค์
5	มอเตอร์ไซด์รับจ้าง	24 เมษายน 2566	จังหวัดนครสวรรค์
6	รับจ้างทั่วไป	24 เมษายน 2566	จังหวัดนครสวรรค์

3.3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้การเก็บข้อมูลจาก 2 แหล่ง ประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data)

3.3.1. ข้อมูลปฐมภูมิ

ผู้ศึกษาใช้เครื่องมือการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) จากการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) การเลือกสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (snowball sampling) และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental selection sampling) โดยในแต่ละกลุ่มมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้ศึกษามีการกำหนดประเด็นที่จะสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลโดยอิสระและตั้งคำถามในบางประเด็นเพื่อขยายความให้เกิดความชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยมีโครงสร้างคำถาม 4 ชุด ดังต่อไปนี้

- คำถามชุดที่ 1 : ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ
- คำถามชุดที่ 2 : ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์
- คำถามชุดที่ 3 : ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ
- คำถามชุดที่ 4 : ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ผู้มีสิทธิสมัครสมาชิกแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ

เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาจึงนำประเด็นคำถามมาหาค่า IOC (index of item-objective congruence) จากผู้เชี่ยวชาญ โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการวิจัย IOC เพื่อค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามหรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา ทำการตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อความคำถามได้เป็น 3 กรณีดังนี้

ให้ค่าเป็น “1” เมื่อผู้ประเมินเห็นว่า ข้อสอบข้อนั้น ๆ วัดได้ตรงตาม วัตถุประสงค์ข้อดังกล่าว

ให้ค่าเป็น “0” เมื่อผู้ประเมินไม่แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้น ๆ วัดได้ตรงตาม วัตถุประสงค์ข้อดังกล่าว

ให้ค่าเป็น “-1” เมื่อผู้ประเมินเห็นว่า ข้อสอบข้อนั้น ๆ ไม่ได้วัดตรงตามวัตถุประสงค์ข้อดังกล่าว

ซึ่งการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ ในระดับพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์” ผ่านการตรวจสอบแบบสอบถามการวิจัย IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ดังต่อไปนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรมา นิติเกษตรสุนทร

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 : อาจารย์ ดร.ชฎิล โรจนานนท์

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 : อาจารย์ ดร.วงอร พัวพันสวัสดิ์

นอกจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) แล้ว ผู้ศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเสวนาถอดบทเรียนการเป็นหน่วยรับสมัครสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ที่จัดขึ้นโดยกองทุนการออมแห่งชาติ เพื่อร่วมฟังการเสวนารูปแบบการสนทนากลุ่ม (focus group) ในนามของผู้เก็บข้อมูลในจังหวัดนครสวรรค์ ในหัวข้อ “การเพิ่มประสิทธิภาพการเป็นหน่วยบริการ กอช.” โดยมีประเด็นคำถามเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

หัวข้อที่ 1.การสำรวจการปฏิบัติงานของหน่วยรับสมัครและส่งเงินออม โดยมีประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

1.1.) ท่านดำเนินงานส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติอย่างไร ถึงได้รับผลการดำเนินงานสูงสุด

1.2.) ท่านมีช่องทางการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ แก่ประชาชนในพื้นที่อย่างไร

1.3.) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหาในการดำเนินงานรับสมัครและส่งเงินออมสะสมให้สมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ

1.4.) ท่านต้องการให้กองทุนการออมแห่งชาติ สนับสนุนเพิ่มเติมด้านอะไร เพื่อส่งเสริมการทำงานหน่วยรับสมัครและส่งเงินออมในพื้นที่

หัวข้อที่ 2.การเพิ่มประสิทธิภาพการเป็นหน่วยบริการ กองทุนการออมแห่งชาติ โดยมีประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

2.1.) เพื่อให้หน่วยบริการของท่านมียอดสมาชิกใหม่และส่งเสริมเงินออมเพิ่มขึ้น ท่านจะมีวิธีการอย่างไร

2.2.) หากหน่วยบริการของท่านมีความไม่โปร่งใสในการทำงาน ท่านจะมีวิธีการจัดการแก้ไขอย่างไรและป้องกันอย่างไร

2.3.) หากภายในวันทำการประชาชนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ และส่งเงินสะสมงวดถัดไปเป็นจำนวนมาก ท่านมีวิธีการบริหารจัดการข้อมูลและเงินสะสมที่นำส่งอย่างไร ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.4.) ท่านคิดว่าองค์ประกอบใดบ้างที่เป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานของหน่วยบริการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2.5.) หากจะให้หน่วยบริการอื่น ประสบความสำเร็จเหมือนหน่วยของท่านจะแนะนำอย่างไร

3.3.2. ข้อมูลทฤษฎีมาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการ โดยดำเนินการค้นคว้า รวบรวมแนวคิดทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดของงานวิจัยครั้งนี้ และใช้เป็นแนวทางการออกแบบประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมไปถึงการศึกษาค้นคว้าข้อมูลขององค์กรเพื่อให้เข้าใจข้อมูลพื้นฐานก่อนที่จะไปดำเนินการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key-informant) ซึ่งข้อมูลที่ได้จากเอกสารเหล่านี้ ผู้ศึกษานำมาใช้เพื่อตรวจสอบกับข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล ในการนำมาประกอบการวิเคราะห์ผลศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ ในระดับพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์”

3.4. แนวทางการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เนื่องจากเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ผู้ศึกษามีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บข้อมูล โดยหลังจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลได้แต่ละครั้ง จะนำมาถอดเทปบันทึกอย่างละเอียด เรียบเรียง และเชื่อมโยงข้อมูลจากข้อสังเกตเข้าด้วยกัน ผู้ศึกษาจะทำการบันทึกข้อมูลโดยมีการจัดระเบียบข้อมูลแยกเนื้อหาข้อมูลตามหมวดหมู่ประเด็นหัวข้อที่ทำการศึกษา ซึ่งคัดเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและลดทอนเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องในงานวิจัยออกไปเบื้องต้น ทั้งนี้การคัดเนื้อหาอ้างอิงจากรอบแนวคิดที่กำหนดไว้เป็นฐานคิดหลัก

2. ผู้ศึกษานำข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ที่ได้เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) อาศัยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีผลกระทบต่อกระบวนการนโยบายทั้งในด้านการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ประกอบกับข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ที่ได้จากการค้นคว้าเอกสารมาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรและปรากฏการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การตีความสังเคราะห์ ตีความ เชื่อมโยงข้อมูลเชิงป ระจักษ์ (successive approximation) เพื่อสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยตามกรอบงานวิจัย อันนำมาซึ่งข้อสรุปในการตอบคำถามและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ต่อไป

3. การนำเสนอข้อมูล ผู้ศึกษาแสดงให้เห็นถึงความเป็นมาของโครงการ กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตั้งแต่ในระดับนโยบายถึงในระดับพื้นที่ ตลอดจนปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จเพื่อตอบคำถามงานวิจัยครั้งนี้ในรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา (descriptive analysis)

บทที่ 4

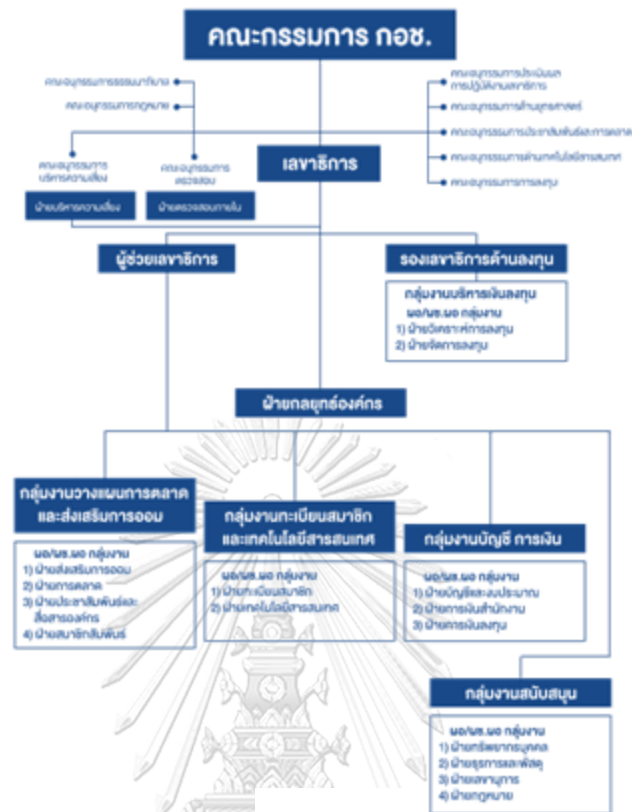
โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่

เนื้อหาในบทที่ 4 ผู้ศึกษาจะอธิบายถึงวิธีการในการดำเนินโครงการตั้งแต่ในระดับนโยบายจนถึงในระดับพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ และข้อเท็จจริงจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการโดยตรง ซึ่งสามารถสะท้อนถึงวิธีดำเนินการ หลักคิด ความคิดเห็นรวมไปถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน อย่างไรก็ตามแม้ว่าโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่จะมีชื่อในรูปของโครงการ แต่มีลักษณะของการดำเนินการเป็นการนำนโยบายบทบาทของกองทุนการออมแห่งชาติในการส่งเสริมการออมภาคประชาชนไปปฏิบัติในระดับพื้นที่ ผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศไทย เพื่อเข้าถึงกลุ่มประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของกองทุนโดยตรง

4.1. แนวคิดและที่มาของโครงการ

เนื่องด้วยสัดส่วนจำนวนแรงงานนอกระบบในประเทศไทยจำนวนมากยังไม่มีระบบบำนาญรองรับหลังเกษียณอายุ การออมเพื่อการเกษียณถูกยกเป็นวาระแห่งชาติที่รัฐบาลให้ความสำคัญจึงได้นำพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 ที่เคยประกาศใช้เพื่อเป็นช่องทางการออมในรูปแบบบำนาญหลังเกษียณอายุของกลุ่มแรงงานนอกระบบมาปฏิบัติอย่างเป็นทางการ โดยการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติและเปิดรับสมัครสมาชิกอย่างเป็นทางการ วันแรกเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2558 ผ่านหน่วยรับสมัคร 5 แห่ง ได้แก่ 1.) กองทุนการออมแห่งชาติ 2.) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 3.) ธนาคารออมสิน 4.) ธนาคารกรุงไทย และ 5.) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ โดยได้รับเงินจากรัฐบาลเพื่อใช้ในการบริหารกิจการกองทุนเป็นทุนประเดิม ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2555 เป็นต้นมา ตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) บทเฉพาะกาล มาตรา 66 กล่าวคือ “ในวาระเริ่มแรกให้รัฐบาลจัดสรรเงินเข้าบัญชีเงินกองกลางตามมาตรา 46 (3) เป็นจำนวนหนึ่งพันล้านบาทเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุน ” โดยมีโครงสร้างองค์กรของกองทุนการออมแห่งชาติดังรูปต่อไปนี้

รูปภาพที่ 18 : โครงสร้างองค์กรของกองทุนการออมแห่งชาติ

ที่มา : รายงานประจำปี 2560 หน้า 11

กองทุนการออมแห่งชาติเดิมมีสำนักงานชั่วคราวที่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ต่อมาย้ายสำนักงานมาตั้งที่อาคารเพ็ญศรีพิชัยสนธิ ชั้น 2 และชั้น 3 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งตั้งอยู่ที่ 420/1 ถนนราชวิถี แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร อยู่ในรูปแบบการเช่าพื้นที่ ซึ่งมีแผนการการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์เสมือนเครื่องมือในการวางทิศทางการดำเนินงานขององค์กร 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 20 : ยุทธศาสตร์กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2558

ยุทธศาสตร์	รายละเอียด
ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการพัฒนาองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> - ด้านระบบบัญชีการวางโครงสร้างพื้นฐาน งานบัญชี การเงิน ให้เป็นระบบอยู่ในมาตรฐานที่ดี - ด้านทรัพยากรบุคคล การจัดทำโครงสร้างองค์กร โครงสร้างอัตรากำลังโครงสร้างเงินเดือน รวมถึงการสรรหาบุคลากร - ด้านการจัดหาพื้นที่สำนักงานและอุปกรณ์สำนักงาน เพื่อรองรับการปฏิบัติงานของพนักงาน และบริการสมาชิกอย่างเพียงพอในระยะเริ่มต้น
ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการออม	<ul style="list-style-type: none"> - เตรียมความพร้อมด้านระบบงานเพื่อรองรับการรับสมัครสมาชิก - ประชาสัมพันธ์กองทุนการออมแห่งชาติในช่วงการเปิดตัว - สร้างและเสริมเครือข่ายการรับสมัครสมาชิก - จัดสัมมนากลุ่มย่อย - รับสมัครสมาชิกให้ได้ 400,000 คน
ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำแผนแม่บทการลงทุน - กำหนดผลตอบแทนการลงทุนไม่น้อยกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนของธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่งตามที่คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติกำหนด

ที่มา : รายงานประจำปี 2558 หน้า 30-31

ในช่วงเริ่มต้นหากเปรียบกองทุนการออมแห่งชาติเป็นผลิตภัณฑ์ชิ้นหนึ่ง เรียกว่าได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความใหม่มาก ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก บทบาทที่สำคัญและภารกิจหลักของการบริหารงานกองทุนคือการระดมทาสมาชิก กล่าวคือเป็นช่วงของการเริ่มต้นในการแนะนำสินค้าให้เป็นที่รู้จักโดยเฉพาะในกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นไปตามยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการออม ทั้งนี้มีเป้าหมายในการดำเนินการรับสมัครสมาชิกจำนวน 400,000 คนในปีแรก ซึ่งสอดคล้องกับสารจากเลขาธิการคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

“สิ่งที่เป็นภารกิจสำคัญที่สุดในช่วงแรกของการดำเนินงานก็คือการหาสมาชิก ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำหายอย่างมาก”

(ข้อมูลจากผู้สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร จากรายงานประจำปี 2558)

“ภารกิจสำคัญของ กอช. คือการส่งเสริมให้ประชาชนทั่วประเทศที่มีสิทธิสมัครเข้าถึงสวัสดิการที่จัดว่าเป็น ปันโตเถาแรก คือให้สมาชิกได้มีเงินซื้อข้าวกินทุกเดือนตอนแก่”

(ข้อมูลจากผู้สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร จากรายงานประจำปี 2558)

วิธีการหาสมาชิกในช่วงแรกทำได้โดยการลงพื้นที่จัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด (event marketing) และการประชาสัมพันธ์โดยการออกบูธในงานสำคัญ ๆ เช่น งานมหกรรมนวัตกรรมเพื่อผู้สูงอายุในโครงการสุขสูงวัยสร้างไทยแข็งแรง งานมหกรรมไทยแลนด์ สมาร์ท มั่นนี้ 2015 รวมไปถึงการสร้างการรับรู้ในวงกว้างโดยอาศัยสื่อรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ ออกรายการโทรทัศน์ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติโดยเฉพาะรายละเอียดหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด เงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ของการเป็นสมาชิก

ทั้งนี้การลงพื้นที่มีข้อดีคือ เป็นการสื่อสารแบบสองทิศทางระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ให้ข้อมูลและประชาชน หากเกิดข้อสงสัยหรือต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมสามารถสอบถามได้ทันที แต่ก็มีข้อจำกัดคือ อาจเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนในการสื่อสารได้ ผู้ให้ข้อมูลจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจข้อมูลเป็นอย่างดีครอบคลุมและครบถ้วน ในขณะที่การประชาสัมพันธ์โดยการใช้สื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เป็นการสื่อสารแบบทางเดียว มีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าแต่นำมาซึ่งการสร้างโอกาสการรับรู้และจดจำให้กองทุนในวงกว้างมากกว่า เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านหนังสือพิมพ์ ออกรายการโทรทัศน์ แต่ก็มีข้อจำกัดคือ การประเมินประสิทธิผลการสื่อสารโดยเฉพาะการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรงทำได้ยากกว่า

รูปภาพที่ 19 : งานมหกรรมนวัตกรรมเพื่อผู้สูงอายุในโครงการสุขสูงวัยสร้างไทยแข็งแรง
ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่า แจ้งวัฒนะ

ที่มา : รายงานประจำปี 2558 หน้า 41

รูปภาพที่ 20 : งานมหกรรมไทยแลนด์ สมาร์ท มั่นนี้ 2015 ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าว

ที่มา : รายงานประจำปี 2558 หน้า 43

รูปภาพที่ 21 : การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์

ที่มา : รายงานประจำปี 2558 หน้า 48-52

ดังนั้นผู้ศึกษามองว่าภารกิจหลักและการดำเนินงานในช่วงระยะเริ่มต้นที่สำคัญของกองทุน คือ การเร่งหาสมาชิกใหม่เข้าสู่กองทุน เนื่องจากเป็นช่วงตั้งหลักของหน่วยงาน องค์ประกอบที่สำคัญของกองทุนคือ เงินสะสมซึ่งต้องมาจากสมาชิกมีเกณฑ์กำหนดเริ่มต้นที่ 50 บาท การทำให้กองทุน การออมแห่งชาติเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ขยายการรับรู้ ซึ่งเป็น กระบวนการที่ต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างความเข้าใจระหว่งองค์กรกับสาธารณชนเพื่อการ บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ในที่นี้คือกองทุนการออมแห่งชาติและกลุ่มเป้าหมายคือผู้มีสิทธิสมัครเป็น สมาชิกของกองทุน

ในช่วงแรกผู้ศึกษามีข้อสังเกตว่า รูปแบบการประชาสัมพันธ์ล้วนเป็นการลองผิดลองถูก ไม่ได้ เจาะจงกลุ่มเป้าหมายโดยตรงเท่าที่ควร อีกทั้งลักษณะการทำงานอยู่ในรูปแบบเชิงรับมากกว่าเชิงรุก ด้วยข้อจำกัดในเรื่องต่าง ๆ เช่น หน่วยงานมีขนาดเล็กไม่มีสาขาในระดับพื้นที่ ยังไม่เป็นที่รู้จัก งบประมาณมีจำกัด ซึ่งจากการศึกษาพบว่าในปีแรกกองทุนมีพนักงานเพียงจำนวน 25 คน แต่ต้อง ดำเนินงานที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายคือแรงงานนอกระบบที่ประกอบอาชีพอิสระจำนวนกว่า 25 ล้าน ซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศ กองทุนการออมแห่งชาติจึงจำเป็นต้องออกแบบการรับสมัครและ การส่งเงินออมสะสมโดยอาศัยธนาคารของรัฐจำนวน 3 แห่งเป็นหน่วยรับสมัครหลัก รวมกันแล้วมี

จำนวน 3,303 สาขาครอบคลุมทั่วประเทศและเพิ่มหน่วยรับสมัครขึ้นอีก 1 แห่งในปีถัดมาคือ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) จึงทำให้มีหน่วยรับสมัครเพิ่มเป็น 3,489 แห่ง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่ายังไม่ มีแบบแผนหรือทิศทางในการดำเนินการที่เจาะกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับคำ สัมภาษณ์จากผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

“เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2558 การขับเคลื่อนอาศัยธนาคารของรัฐเป็นหลัก ทั้ง 4 แห่ง กรุงเทพ ออมสิน ธ.ก.ส. และธอส.”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“สมัยศึกดาบรพร เป็นช่วงเริ่มต้น เราไม่รู้ว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร จึงจะถูกจุด ทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ เราก็เดินประชาสัมพันธ์ที่ๆ

เช่น การเดินสาย การเดินทูลตามงานต่าง ๆ”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“เดิมการดำเนินงานจะเป็นในเชิงรับ รอให้คนมาสมัคร”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

“กองทุนการออมมี พ.ร.บ. ตั้งแต่ 2554 ทำจริง 2558 กะทันหันเหมือนกัน

ให้มาเริ่มต้นเรามีพนักงานจำนวนจำกัด 25 คน

การดำเนินงานไม่สามารถ worldwide ได้ทั่วประเทศ แล้วเราไม่มีสาขาด้วย”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

ผลการดำเนินการในช่วงปีแรก ตั้งแต่เปิดรับสมัครจนถึงปี 2558 รวมเป็นเวลา 4 เดือน 11 วัน มีจำนวนสมาชิกรวมทั้งสิ้นจำนวน 391,738 คน มีมูลค่ากองทุน 1,176.29 ล้านบาท ภายใต้การทำงาน ของพนักงานเพียง 25 คน (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2558) ส่วนใหญ่สมัครผ่านธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจำนวน 216,616 คน คิดเป็นร้อยละ 55.80 รองมาคือธนาคารออมสิน และธนาคารกรุงไทยตามลำดับ ผู้สมัครสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 60.61 อยู่

ในช่วงอายุมากกว่า 30 ปีแต่ไม่เกิน 50 ปี อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด รองลงมาคือภาคกลาง และผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ซึ่งสมาชิกเป็นกลุ่มเดียวกับในช่วง พ.ศ.2559 มีผู้สมัครเป็นสมาชิกใหม่จำนวนรวมทั้งสิ้นจำนวน 132,579 คน ผู้สมัครสมาชิกที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 60.40 อยู่ในช่วงอายุมากกว่า 30 ปีแต่ไม่เกิน 50 ปี อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด รองลงมาคือภาคกลาง และผู้สมัครส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร

เมื่อพิจารณาจากผลการดำเนินงานของกองทุนเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายจากการสืบค้นในรายงานเอกสารประจำปีพบว่า ในช่วง พ.ศ.2558-2559 เป็นช่วงที่กองทุนไม่สามารถหาสมาชิกได้ตามเป้าหมาย แม้ว่ามูลค่าของกองทุนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ก็ตาม อาจทำให้กองทุนมีความเสี่ยงในการประเมินผลการดำเนินงานโดยเฉพาะความจำเป็นในการมีอยู่ของกองทุน เนื่องจากไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 21 : เปรียบเทียบค่าเป้าหมายกับผลการดำเนินการของกองทุนการออมแห่งชาติ

ปี	เป้าหมายในการเพิ่มสมาชิก (คน)	จำนวนสมาชิก (คน)	มูลค่ากองทุน (ล้านบาท)	ผลการดำเนินการ
2558	400,000	391,738	1,176.29	ต่ำกว่าเป้าหมาย
2559	1,500,000	524,317	3,246.91	ต่ำกว่าเป้าหมาย

ที่มา : รายงานประจำปี 2558 และ 2559

เหล่านี้อาจเป็นผลมาจากกองทุนการออมแห่งชาติเป็นนโยบายที่ค่อนข้างใหม่ การประชาสัมพันธ์ยังไม่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 ในหัวข้องานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกองทุนการออมแห่งชาติที่สามารถสรุปข้อค้นพบได้ว่า แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักกองทุนการออมแห่งชาติ เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ทั่วถึงหรือลงไปไม่ถึงกลุ่มเป้าหมายหรืออาจจะเกิดจากการขาดความสนใจหรือไม่ได้ติดตามข่าวสารของกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง (ปิติพันธุ์ อ่อนจันทร์ & พิทักษ์ ศรีสุขใส, 2017) ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติและคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ดังต่อไปนี้

“ปัญหาคือคนในต่างจังหวัด ขาดการรับรู้ ไม่รู้จัก กอช.”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“ประเด็นสำคัญคือจำนวนสมาชิก เราดำเนินการมาหลายปีแล้ว แต่จำนวนสมาชิกยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จึงเป็นความท้าทาย หากตัวชี้วัดจำนวนสมาชิกยังไม่ขยับ ต้องมีการทบทวนว่า กอช. มีความเหมาะสมในการดำรงอยู่หรือไม่”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“ในช่วงเริ่มต้นตั้งแต่ปี 2557-2558 มีสมาชิกหลักแสน ประมาณ 400,000-500,000 คน หากเป็นอย่างนี้ต่อไป กอช. ต้องถูกยุบเนื่องจากเป็นกองทุนที่ไม่มี การเคลื่อนไหว”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“วิธีการของ กอช. ที่ดำเนินมาตั้งแต่ก่อตั้งหน่วยงานผมมองว่าบริหารล้มเหลว ไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ ตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา กอช. เดินมาไม่ถูกทาง ดูได้จากยอดจำนวนสมาชิกไม่ถึงล้านคน”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม

กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากปัญหาดังกล่าวถือว่าเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติต้องประเมินการดำเนินงานในช่วงเวลาที่ผ่านมา รวมไปถึงหาแนวทางแก้ปัญหาเพื่อความอยู่รอดและดำรงอยู่ต่อไปของกองทุน โจทย์ที่สำคัญคือเราจะสามารถเข้าถึงผู้มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้อย่างไร ซึ่งหากพิจารณาตั้งแต่พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 คณะผู้บริหารมองว่ากองทุนการออมแห่งชาติถูกออกแบบให้เป็นหน่วยงานขนาดเล็ก ไม่มีสาขาในพื้นที่ต่างจังหวัด แต่มุ่งหวังผลสำเร็จภายใต้ต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่ต่ำ จึงจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกลไกและเครือข่ายที่มีอยู่แล้วของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ธนาคาร เป็นกระบอกเสียงในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกองทุนการออมแห่งชาติ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครแล้วกระจายอยู่ทั่วประเทศ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

“กอช. ออกแบบโดยต้องใช้กลไกภาครัฐ โดยดีไซน์ของ พ.ร.บ. ต้องใช้กลไกภาครัฐ
ในการขยายฐานของคนที่ได้รับบำนาญ พ.ร.บ. ไม่ได้ดีไซน์ให้เรา มีสาขา
ซึ่งในช่วงประมาณปี 2560-2561 เราดำเนินกลยุทธ์ที่ตรงกับ
พ.ร.บ. กองทุนการออมแห่งชาติ คือการใช้กลไกภาครัฐ”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“การดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยความร่วมมือของเครือข่าย”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

เมื่อเข้าสู่ พ.ศ. 2560 กองทุนการออมแห่งชาติเริ่มปรับวิธีการหาสมาชิกโดยอาศัยกลไก
เครือข่ายหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว โดยการทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงานต่าง ๆ
เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
มนุษย์ และกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น แม้ว่าจะมีการทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงาน
ต่าง ๆ หลากหลายหน่วยงาน แต่จากการศึกษาพบว่าจุดเปลี่ยนสำคัญของกองทุนที่นำมาซึ่งยอด
สมาชิกจำนวนที่ก้าวกระโดดจากจำนวน 610,683 คน เป็น 2,334,085 คน ในระยะเวลาเพียง 1 ปี
เท่านั้นแต่สามารถระดมสมาชิกใหม่ได้เพิ่มขึ้นมากถึง 1,723,402 คน จากการทำความบันทึกความ
ร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทย เพื่อที่จะสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ครอบคลุมทั้ง 76 จังหวัด
สอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติและคณะทำงาน
ขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ดังต่อไปนี้

“แม้ว่าเราจะเซ็นไปหลายที่ เพราะเซ็นไปคือกระดาษแผ่นเดียว
ถ้าเซ็นแล้วไม่ทำก็ไร้ความหมาย ขึ้นกับผู้บริหารทางนั้นด้วยว่าจะเอาด้วยรึป่าว”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“เพราะหน่วยงานในแวดวงราชการทั้งหมด
มหาดไทยแทรกซึมในทุกพื้นที่เลยใกล้ชิดประชาชน”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

ซึ่งสาเหตุที่ทำให้มีข้อเสนอการทำความบันทึกความร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทย เนื่องจากในขณะนั้นคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติมีผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทยอยู่ด้วย จึงเสนอการใช้กลไกของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมทั้ง 76 จังหวัดครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อการระดมสมาชิกและปรับรูปแบบการทำงานเป็นเชิงรุกระดับพื้นที่ เนื่องจากกลไกของมหาดไทยสามารถครอบคลุมและเข้าถึงประชาชนทั่วประเทศรวมถึงใกล้ชิดกับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนบุคลากรในเครือข่ายมหาดไทย เช่น กลุ่มของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เหล่านี้ล้วนมีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกด้วย สอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

“การทำงานในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านก็ดี ถิ่นที่อยู่คือหมู่บ้าน ชุมชน เราจึงใช้ประสบการณ์ในเชิงพื้นที่จากการทำงานในมหาดไทย”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“การทำ MOU กับกระทรวงมหาดไทยเป็นการใช้อำนาจทางอ้อม เรียกว่าการทำแต่้ม ถ้าให้เปรียบเทียบเหมือนการทำประกัน รู้สึกเกรงใจเพื่อน เกรงใจผู้ใหญ่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีสิทธิสมัครหมด”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

ดังนั้นแนวคิดของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่มาจากปัญหาในเรื่องของผลการดำเนินการของกองทุนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้โดยเฉพาะจำนวนยอดสมาชิก อันเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ที่ไร้ทิศทางไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติจึงร่วมกันหาแนวทางเพื่อกระตุ้นยอดสมาชิกของกองทุนเพื่อต่อยอดในเรื่องของการออมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติมีผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทยอยู่ด้วย จึงเสนอแนวทางการขับเคลื่อนในเชิงรุกจากประสบการณ์การทำงานในระดับพื้นที่ โดยอาศัยกลไกจากกระทรวงมหาดไทยเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อย่างครอบคลุมทั่วประเทศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมีความสนใจศึกษากระบวนการขับเคลื่อนนโยบายของกองทุนการออมแห่งชาติจากความร่วมมือของกระทรวงมหาดไทยตั้งแต่ต้นน้ำสู่ปลายน้ำ เพื่อตอบคำถามที่ว่า การขับเคลื่อนแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออม

แห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์มีวิธีดำเนินการอย่างไร เหตุใดจึงสามารถนำมาซึ่งยอดสมาชิกกองทุนที่ก้าวกระโดด รวมไปถึงในระหว่างการทำงานมีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง

4.1.1. การบันทึกความร่วมมือระหว่างกองทุนการออมแห่งชาติและกระทรวงมหาดไทย

การบันทึกความร่วมมือ (Memorandum of Understanding : MOU) หมายถึง “บันทึกความเข้าใจ” เป็นรูปแบบการจัดทำหนังสือที่แสดงความประสงค์ของบุคคลหรือนิติบุคคลตั้งแต่ 2 คน หรือฝ่ายขึ้นไปที่จะทำความร่วมมือกันโดยเต็มใจตามเงื่อนไขที่ระบุ มีการวางแผนทำกิจกรรมร่วมกัน โดยไม่ถือว่าเป็นสัญญาผูกมัดใด ๆ (non-legally binding agreement) มักเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “บันทึกความเข้าใจความร่วมมือ” เป็นหลักฐานยืนยันถึงการสนับสนุนการทำงานร่วมกัน การให้ความช่วยเหลือ ด้านทรัพยากร องค์ความรู้และบุคลากรระหว่างหน่วยงาน (พิสิษฐ์ วงศ์เจริญธนา, 2563) โดยหนังสือไม่ถือเป็นสัญญาผูกมัด เพียงแต่แสดงความต้องการของผู้ลงนามว่าจะปฏิบัติตามที่ระบุไว้ในเงื่อนไข เช่น สถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งในประเทศไทยทำบันทึกความเข้าใจกับสถาบันในต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษา (นฤมล บุญแต่ง, 2562)

การบันทึกความร่วมมือระหว่างกองทุนการออมแห่งชาติและกระทรวงมหาดไทย เกิดจากความเห็นพ้องต้องกันของคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติถึงสถานการณ์ของประเทศกำลังจะก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ จึงมีความจำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้ความรู้ด้านการออมไว้ใช้ยามเกษียณอายุ สำหรับแรงงานนอกระบบ โดยให้ความสำคัญกับบุคลากรในส่วนราชการหรือหน่วยงานภายใต้การกำกับของกระทรวงมหาดไทยที่ไม่ได้รับสวัสดิการเรื่องบำนาญเพื่อให้มีเงินออมเพียงพอสำหรับการดำรงชีพหลังเกษียณ กล่าวได้ว่ากองทุนการออมแห่งชาติมุ่งหวังการต่อยอดขยายผลสัมฤทธิ์ของเครือข่ายการออมต่อไปในระยะยาว รวมไปถึงต้องการเพิ่มประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ให้สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากยิ่งขึ้น โดยขยายความร่วมมือไปยังส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ

เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ.2560 จึงได้มีการบันทึกความร่วมมือ (MOU) การส่งเสริมความร่วมมือการออมระหว่างกองทุนการออมแห่งชาติและกระทรวงมหาดไทย ถือเป็นก้าวเริ่มต้นความร่วมมือที่ดีที่ทั้งสองหน่วยงานร่วมกันผลักดันให้กลุ่มประชาชนที่ยังไม่สามารถเข้าถึงระบบการออมที่รัฐบาลให้การสนับสนุนเงินสมทบตามช่วงอายุให้ได้มีสวัสดิการ และเงินบำนาญไว้ใช้ดำรงชีพในยามเกษียณตลอดจนสัมฤทธิ์ผลได้ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม และเป้าหมายของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านสังคมกำหนดไว้ภายใต้ประเด็นการปฏิรูปการออม สวัสดิการ และการลงทุนเพื่อสังคม อันเป็นประเด็นหลักสำคัญในการ

สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตและประสิทธิภาพด้านการจัดสวัสดิการพื้นฐานของรัฐที่จะนำประชาชนได้อย่างทั่วถึง (ฝ่ายประชาสัมพันธ์และสื่อสารองค์กร, 2560) ซึ่งการจัดทำข้อตกลงร่วมกันมีขอบเขตความร่วมมือและบทบาทหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยในการทำความร่วมมือดังต่อไปนี้

- 1.) กระทรวงมหาดไทยจะให้ความร่วมมือกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ในเรื่องดังต่อไปนี้
 - 1.1. ส่งเสริมและสนับสนุนในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจกรรมด้านวิชาการหรือการให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องสิทธิประโยชน์ของการเป็นสมาชิก กองทุนการออมแห่งชาติเพื่อให้บุคลากรในส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในโครงสร้างหรือการกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยสนใจที่จะสมัครเป็นสมาชิก
 - 1.2. ส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมของกองทุนการออมแห่งชาติ และ กิจกรรมอื่น ๆ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิประโยชน์ของการเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ให้กับบุคลากรในส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในโครงสร้างหรือการกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยสนใจที่จะเป็นสมาชิกกับกองทุนการออมแห่งชาติ
 - 1.3. ส่งเสริมให้บุคลากรในส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในโครงสร้างหรือการกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยที่ยังมิได้รับสิทธิสวัสดิการเรื่องบำเหน็จบำนาญ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ และไม่เป็นผู้ประกันตัวตามกฎหมายประกันสังคมซึ่งส่งเงินเพื่อได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายของกองทุนการออมแห่งชาติ ได้มีสิทธิสวัสดิการเรื่องบำเหน็จบำนาญโดยการเป็นสมาชิก กับกองทุนการออมแห่งชาติ
 - 1.4. สนับสนุนข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความร่วมมือกับกองทุนการออมแห่งชาติ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมในด้านอื่น ๆ ร่วมกันตามความเหมาะสม
- 2.) เพื่อให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการออมเงินกับกองทุนการออมแห่งชาติ ภายใต้ขอบเขตความร่วมมือระหว่างกระทรวงมหาดไทยและกองทุนการออมแห่งชาติตกลงดำเนินงานในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- 2.1. จัดให้มีกิจกรรมด้านวิชาการและการให้ความรู้เกี่ยวกับการออมเงินของกองทุนการออมแห่งชาติ
- 2.2. ส่งเสริมความรู้ทางการเงินและการออมเงินไว้ใช้ในวัยชราให้กับบุคลากรในส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในโครงสร้างหรือการกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยที่ยังมิได้รับสิทธิสวัสดิการเรื่องบำเหน็จบำนาญ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของกองทุนการออมแห่งชาติ และจัดให้มีกิจกรรมอื่น ๆ เกี่ยวกับการออมเงินของกองทุนการออมแห่งชาติ ให้กับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในโครงสร้าง หรือการกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย เช่น จัดทำคู่มือเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ ให้กับกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น
- 2.3. จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมต่าง ๆ ของกองทุนการออมแห่งชาติ รวมทั้งจัดทำแผนการดำเนินการและวิธีประชาสัมพันธ์หรือวิธีการดำเนินงานตามบันทึกความร่วมมือฉบับนี้ ร่วมกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่โครงสร้างและการกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยเพื่อให้ดำเนินงานตามบันทึกความร่วมมือฉบับนี้ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยเป็นไปตามการดำเนินงานที่ตกลงร่วมกัน
- 2.4. การสนับสนุนกิจกรรมด้านอื่น ๆ ร่วมกันตามความเหมาะสม

ดังนั้นขอบเขตความร่วมมือและบทบาทหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยในการทำบันทึกความร่วมมือครั้งนี้โดยสรุปคือ มีบทบาทหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ส่งเสริมและสนับสนุนในการให้ความรู้เกี่ยวกับการออมเงินของกองทุนการออมแห่งชาติ เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องสิทธิประโยชน์ของการเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ อันนำมาซึ่งความสนใจที่จะสมัครเป็นสมาชิกกับกองทุนการออมแห่งชาติ สำหรับบุคคลที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติและจำเป็นต้องส่งเสริมให้ออมเงินอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สมาชิกมีบำนาญที่เพียงพอสำหรับเกษียณอายุได้อย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์การจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ นอกจากนี้สนับสนุนกิจกรรมในด้านอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

4.1.2. ความร่วมมือของกระทรวงมหาดไทยสู่โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่

กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการ ส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครอง

ท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณสุข การพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนเข้มแข็ง เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มีแนวทางในการขับเคลื่อนร่วมกับทุกภาคส่วน ครอบคลุมทั้ง 3 ระดับ 5 กลไก และ 7 ภาควิชาการ ประกอบด้วย 1.) การมีส่วนร่วมใน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ หรือชุมชน 2.) กลไกเชื่อมประสาน 5 กลไก ได้แก่ การประสานงานภาควิชาการ การบูรณาการแผนงานและยุทธศาสตร์ การติดตามและประเมินผล การจัดการองค์ความรู้ และการสื่อสารสังคม 3.) การปฏิบัติงานร่วมกับ 7 ภาควิชาการ ได้แก่ ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาควิชาการ ภาควิชาการ ภาควิชาการ ภาควิชาการ ภาควิชาการ และภาคสื่อสารมวลชน (สำนักนโยบายและแผน, 2566) โดยมีโครงสร้างหน่วยงานดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 22 : โครงสร้างของกระทรวงมหาดไทย

ที่มา : แผนปฏิบัติการราชการกระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2566-2570

จากโครงสร้างของหน่วยงานจะเห็นได้ว่าจุดแข็งของกระทรวงมหาดไทยคือ การมีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนภารกิจสำคัญไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ มีกลไกการบริหารงานที่ชัดเจน ครอบคลุมและเชื่อมโยงในทุกระดับทั่วประเทศ ตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมีฐานข้อมูลที่สำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ เช่น ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร ฐานข้อมูลที่ดิน ฐานข้อมูลด้านสาธารณสุข ฐานข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัด ฐานข้อมูลแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฐานข้อมูลหมู่บ้าน ชุมชน ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน

(จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน เป็นต้น อีกทั้งองค์กรมีผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอเป็นแกนกลางในการบูรณาการทุกภาคส่วน (area manager) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับพื้นที่

ซึ่งการบันทึกความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสองหน่วยงานดำเนินงานภายใต้ขอบเขตความร่วมมือในบันทึกความร่วมมือตามเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของกองทุนการออมแห่งชาติและกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีในการลงนามทำข้อตกลงการบันทึกความร่วมมือโดยนายสมชัย สัจจพงษ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ประธานกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ ลงนามพร้อมด้วยนายฉัตรชัย พรหมเลิศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย นางสาวโสภาวดี เลิศมนัสชัย กรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ รักษาการแทนเลขาธิการคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ และนายบุญธรรม เลิศสุขีเกษม รองปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นพยานในการทำการบันทึกความร่วมมือ (MOU) การส่งเสริมความร่วมมือการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ

การบันทึกความร่วมมือ (MOU) การส่งเสริมความร่วมมือการออมระหว่างกองทุนการออมแห่งชาติและกระทรวงมหาดไทย แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานได้เล็งเห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับการออมของแรงงานนอกระบบตามแผนปฏิรูปประเทศด้านสังคมที่กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานร่วมรับผิดชอบในการสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนการออมแห่งชาติจึงได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มสมาชิกกลุ่มเป้าหมายในระดับภูมิภาค โดยอาศัยกลไกความร่วมมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานจึงได้จัดทำ **“โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับ กอช. ในระดับพื้นที่”** ภายใต้การสนับสนุนของกระทรวงมหาดไทย การจัดทำโครงการที่กำกับติดตามโดยผู้ว่าราชการจังหวัดและการแต่งตั้งคณะทำงานโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน นำร่อง 10 จังหวัด ประกอบด้วย สุราษฎร์ธานี สงขลา ขอนแก่น อุบลราชธานี แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ พิษณุโลก อุตรดิตถ์ อุดรธานีและชลบุรี ซึ่งเรียกว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดทำโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่และเพื่อให้การดำเนินการเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติจึงได้แต่งตั้ง **“คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่”** เพื่อรับผิดชอบงานในระดับพื้นที่โดยตรง ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการ 9 ท่านโดยมีท่านปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานอนุกรรมการ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 22 : คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่

ชื่อ	ตำแหน่ง
นายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม	ประธานอนุกรรมการ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายสุริยะ ประสาทบัณฑิตย์	อนุกรรมการ กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกปฏิบัติหน้าที่กรรมการซึ่งเป็นผู้รับ บำนาญกองทุนการออมแห่งชาติ
นายธนาคม จงจิระ	อนุกรรมการ อธิบดีกรมการปกครอง
นายสมคิด จันทมฤก	อนุกรรมการ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายบุญเสริม จิตเจนนสุวรรณ	อนุกรรมการ กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกภาคเหนือกองทุนการออมแห่งชาติ
นางมุกดา อินต๊ะสาร	อนุกรรมการ
นางสาววิรัชญา สงวนเสริมศรี	อนุกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายบุญลือ ธรรมธรรักษ์	อนุกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักบริหาร การปกครองท้องที่
นางสาวจารุลักษณ์ เรืองสุวรรณ	อนุกรรมการและเลขานุการ เลขาธิการคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ

ที่มา : รายงานประจำปี 2564 ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2564

โดยมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน
กองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่มีดังต่อไปนี้

1. กำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ส่งเสริม
วินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัด โดยการสนับสนุนของ
กระทรวงมหาดไทย
2. กำหนดแผนการดำเนินงานและแผนปฏิบัติการโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับ กองทุน
การออมแห่งชาติในจังหวัดโดยการสนับสนุนของกระทรวงมหาดไทย
3. ให้ข้อเสนอ ข้อคิดเห็น และแนวทางในดำเนินงานให้กับกองทุนการออมแห่งชาติ รวมทั้ง
การให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมการออม

4. ให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงานในระดับจังหวัดในฐานะ “ผู้ช่วยปฏิบัติงานให้กองทุน” เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ โดยให้ถือเป็นคณะทำงานที่คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติให้ความเห็นชอบ
5. ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงาน
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

เพื่อให้แนวทางการขับเคลื่อนโครงการเป็นรูปธรรมและสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ กองทุนการออมแห่งชาติได้จัดการประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายภายใต้ “โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่” โดยได้เชิญผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง 76 จังหวัด เข้าร่วมประชุมในฐานะผู้เป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจดังกล่าว การชี้แจงแนวทางและนโยบายครั้งแรก เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ.2561 ณ ห้องประชุมแกรนด์ฮอลล์ 1 โรมแรมรามการ์เด้นส์ โดยมีนายประสงค์ พูนธเนศ ปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานในการเปิดงาน ซึ่งได้มีการชี้แจงแนวทางการขับเคลื่อน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ มอบนโยบายชี้แจงแนวทางดำเนินงาน และเป้าหมายการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ ทั้งนี้เริ่มดำเนินการโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาตินำร่องให้เกิดผลสำเร็จใน 31 พื้นที่ และขยายไปทั่วประเทศ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ มีความสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้บริหารดังต่อไปนี้

“โครงการที่เกิดขึ้นก็มาจากความร่วมมือของบอร์ด ท่านให้ข้อคิดเห็นจนเกิดมาเป็น MOU รวมถึงกรรมการสมาชิกมาจากแต่ละพื้นที่แต่ละภาค จึงเกิดการขับเคลื่อนร่วมกันที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมสำหรับโครงการนี้”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“วันนี้เราได้ร่วมกับทางกระทรวงมหาดไทย ดูแลพี่น้องทั้งประเทศในระดับหมู่บ้าน เป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญ ที่จะชี้ชวนให้ประชาชนเข้ามาเป็นสมาชิก”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“การดำเนินโครงการทำโดยอาศัยผู้ว่าราชการจังหวัด ในสังกัดของกระทรวงมหาดไทย
เป็นแกนในการหาสมาชิก ซึ่งมีแนวคิดมาจากบอร์ดบริหาร”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“เรามองว่าเป้าหมายของเราที่จะไปหาอยู่ในพื้นที่ เพราะคนที่จะสมัคร กอช.
ส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในเมือง ฉะนั้นการจะลงพื้นที่ที่ต้องอาศัยผู้ว่าราชการจังหวัด
กระทรวงมหาดไทย ขับเคลื่อนผ่านนายอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“ใช้ประสบการณ์ในเชิงพื้นที่จากการทำงานในมหาดไทย โดยกำหนดเป้าหมายในเชิงพื้นที่
อาศัยกลไกจากมหาดไทย กำหนดหมู่บ้านส่งเสริมวินัยการออม
จึงตั้งอนุขับเคลื่อนเชิงพื้นที่ทำหน้าที่ในการวางแผนการขับเคลื่อน”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“การลงพื้นที่ ผมเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจาก กอช. ไม่มีผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่
จึงผลักดันให้เกิดคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนของกระทรวงมหาดไทย
และมีการลงพื้นที่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั้ง 77 จังหวัดรวม กทม.”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

4.2. รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการ

4.2.1. การ กำหนดเป้าหมายของโครงการ

เนื่องด้วยอำนาจหน้าที่รับผิดชอบคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออม
แห่งชาติในระดับพื้นที่ ในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนิน
โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัด โดยการสนับสนุนของ
กระทรวงมหาดไทย ซึ่งคำนวณค่าเป้าหมายจากจำนวนสมาชิกใหม่ต่อหมู่บ้านคูณด้วยจำนวนหมู่บ้าน
ในจังหวัดนั้น ๆ สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 23 : รายชื่อจังหวัดแบ่งตามจำนวนเป้าหมาย

เป้าหมาย	จำนวน ไม่เกิน 5,000 คน	จำนวน 5,001-10,000 คน	จำนวน 10,001-20,000 คน	จำนวน 20,001-30,000 คน	จำนวน ตั้งแต่ 30,001 คน
จำนวน	4 จังหวัด	23 จังหวัด	32 จังหวัด	8 จังหวัด	9 จังหวัด
ชื่อ จังหวัด	ภูเก็ต	สิงห์บุรี	พิษณุโลก	สุรินทร์	ร้อยเอ็ด
	ตราด	ยะลา	นครสวรรค์	อุบลราชธานี	ศรีสะเกษ
	ระนอง	กระบี่	สุราษฎร์ธานี	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์
	สตูล	ประจวบคีรีขันธ์	สุพรรณบุรี	กาฬสินธุ์	อุดรธานี
		ระยอง	กำแพงเพชร	สกลนคร	มหาสารคาม
		ชัยนาท	สงขลา	เขียงราย	ขอนแก่น
		อ่างทอง	ตรัง	เพชรบูรณ์	เชียงใหม่
		มุกดาหาร	สุโขทัย	พระนครศรีอยุธยา	นครศรีธรรมราช
		ตาก	ยโสธร		นครราชสีมา
		ลำพูน	ลำปาง		
		นราธิวาส	กาญจนบุรี		
		อำนาจเจริญ	พัทลุง		
		อุทัยธานี	เลย		
		ปัตตานี	หนองคาย		
		ชลบุรี	ชุมพร		
		สมุทรสงคราม	พิจิตร		
		สมุทรสาคร	นครพนม		
		พังงา	จันทบุรี		
		นนทบุรี	ลพบุรี		
		สมุทรปราการ	หนองบัวลำภู		
		นครนายก	พะเยา		
		แม่ฮ่องสอน	ปราจีนบุรี		
		ปทุมธานี	อุตรดิตถ์		
			แพร่		
			ราชบุรี		
			สระบุรี		
		บึงกาฬ			

เป้าหมาย	จำนวน ไม่เกิน 5,000 คน	จำนวน 5,001-10,000 คน	จำนวน 10,001-20,000 คน	จำนวน 20,001-30,000 คน	จำนวน ตั้งแต่ 30,001 คน
ชื่อ จังหวัด			สระแก้ว		
			ฉะเชิงเทรา		
			เพชรบุรี		
			น่าน		
			นครปฐม		

ที่มา : เอกสารแนบท้ายประกาศกองทุนการออมแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าตอบแทนในการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติให้จังหวัด ประจำปี 2565

สำหรับค่าเป้าหมายในปี 2565 ใช้ฐานการคำนวณจากร้อยละของผลสำเร็จตามเป้าหมายในปี 2562 เป็นตัวตั้งจากนั้นระบุสัดส่วนจำนวนสมาชิกใหม่ต่อหมู่บ้าน หากจังหวัดที่มีผลการดำเนินงานในระดับดีจะมีค่าเป้าหมายในปีถัดไปลดลง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 24 : เกณฑ์การกำหนดค่าเป้าหมายแต่ละจังหวัด

ร้อยละของผลสำเร็จตาม เป้าหมาย ปี 2562	จังหวัดที่มีผลการดำเนินงาน มากกว่าร้อยละ 150 ขึ้นไป	จังหวัดที่มีผลการดำเนินงาน มากกว่าร้อยละ 100-150	จังหวัดที่มีผลการดำเนินงาน ร้อยละ 1-100
ค่าเป้าหมายปี 2565	สมาชิกใหม่ 10 คนต่อหมู่บ้าน	สมาชิกใหม่ 15 คนต่อหมู่บ้าน	สมาชิกใหม่ 20 คนต่อหมู่บ้าน
จำนวน	5 จังหวัด	45 จังหวัด	26 จังหวัด
ชื่อจังหวัด	พิษณุโลก	กาฬสินธุ์	อุดรธานี
	นครสวรรค์	สตูล	อุดรดิตถ์
	อุบลราชธานี	ระนอง	สระแก้ว
	สุรินทร์	ยะลา	พะเยา
	ตราด	ตาก	สระบุรี
		ชัยภูมิ	ราชบุรี
		ร้อยเอ็ด	เพชรบุรี
		สุราษฎร์ธานี	บึงกาฬ
		สกลนคร	ขอนแก่น
		กำแพงเพชร	แพร่
		ลำพูน	นครนายก
		พัทลุง	นครศรีธรรมราช
	สุพรรณบุรี	มหาสารคาม	
	ประจวบคีรีขันธ์	พระนครศรีอยุธยา	

ร้อยละของผลสำเร็จตามเป้าหมาย ปี 2562	จังหวัดที่มีผลการดำเนินงานมากกว่าร้อยละ 150 ขึ้นไป	จังหวัดที่มีผลการดำเนินงานมากกว่าร้อยละ 100-150	จังหวัดที่มีผลการดำเนินงานร้อยละ 1-100
ค่าเป้าหมายปี 2565	สมาชิกใหม่ 10 คนต่อหมู่บ้าน	สมาชิกใหม่ 15 คนต่อหมู่บ้าน	สมาชิกใหม่ 20 คนต่อหมู่บ้าน
ชื่อจังหวัด		เชียงราย	ปทุมธานี
		นราธิวาส	เชียงใหม่
		สงขลา	นครราชสีมา
		ตรัง	นนทบุรี
		ลำปาง	แม่ฮ่องสอน
		สุโขทัย	เพชรบุรี
		กระบี่	พังงา
		ปัตตานี	น่าน
		ภูเก็ต	นครปฐม
		ยโสธร	สมุทรปราการ
		กาญจนบุรี	สมุทรสาคร
		ชัยนาท	สมุทรสงคราม
		ศรีสะเกษ	
		มุกดาหาร	
		พิจิตร	
		ระยอง	
		สิงห์บุรี	
		อุทัยธานี	
		อำนาจเจริญ	
		เลย	
		นครพนม	
		ชุมพร	
		หนองคาย	
		ลพบุรี	
		บุรีรัมย์	
		ชลบุรี	
		หนองบัวลำภู	
		จันทบุรี	
		อ่างทอง	

ร้อยละของผลสำเร็จตามเป้าหมาย ปี 2562	จังหวัดที่มีผลการดำเนินงานมากกว่าร้อยละ 150 ขึ้นไป	จังหวัดที่มีผลการดำเนินงานมากกว่าร้อยละ 100-150	จังหวัดที่มีผลการดำเนินงานร้อยละ 1-100
ค่าเป้าหมายปี 2565	สมาชิกใหม่ 10 คนต่อหมู่บ้าน	สมาชิกใหม่ 15 คนต่อหมู่บ้าน	สมาชิกใหม่ 20 คนต่อหมู่บ้าน
ชื่อจังหวัด		ปราจีนบุรี	
		ฉะเชิงเทรา	

ที่มา : เอกสารแนบท้ายประกาศกองทุนการออมแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าตอบแทนในการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติให้จังหวัด ประจำปี 2565

ผลงานสำคัญของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ดังต่อไปนี้ ในปัจจุบันมีดังต่อไปนี้

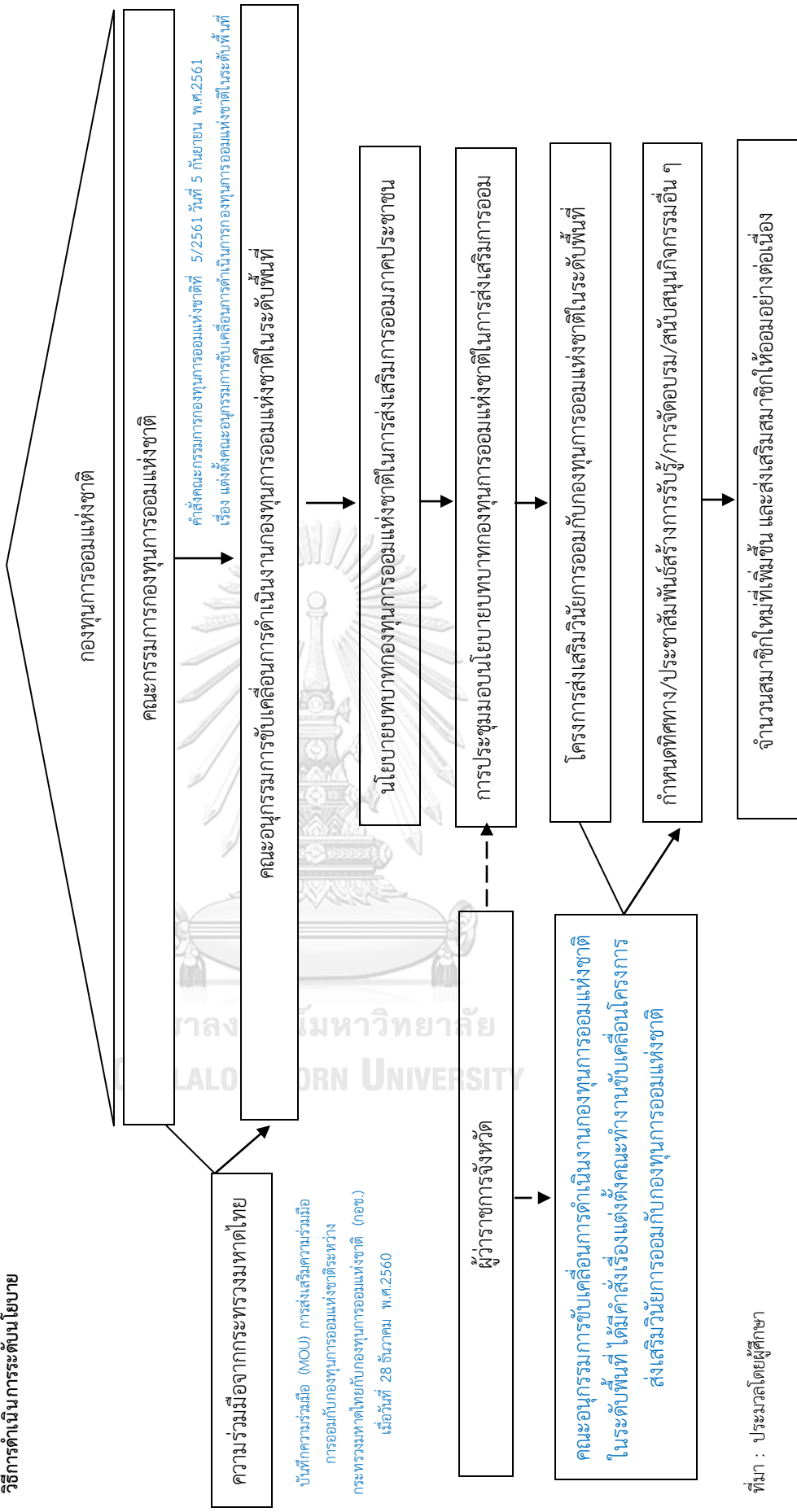
1. มอบนโยบายชี้แจงแนวทางดำเนินงาน และเป้าหมายการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ร่วมกันระหว่างกองทุนการออมแห่งชาติและกระทรวงมหาดไทยประจำปี พ.ศ.2565 โดยผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แทนตามที่ได้รับมอบหมาย หัวหน้าส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายรับผิดชอบงานกองทุนการออมแห่งชาติในพื้นที่ รวม 76 จังหวัด
2. พิจารณาและกำหนดแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อยอดสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติในเชิงรุกและ สนับสนุนให้เกิดการออมต่อเนื่องในพื้นที่ที่กำหนดเป้าหมายการเพิ่มจำนวนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติทั่วประเทศ เพื่อเร่งขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่
3. ให้ความเห็นชอบการดำเนินการ หลักเกณฑ์และเงื่อนไข โครงการต่าง ๆ รวมถึงโครงการส่งเสริมการออมโดยการสนับสนุนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ดำเนินการพิจารณาและวางแผนกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ภายใต้การสนับสนุนของกระทรวงมหาดไทย ประจำปี พ.ศ.2565
4. ชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน ปรับปรุงข้อมูลความคืบหน้าต่าง ๆ พร้อมแผนงานและเครื่องมือในการดำเนินงานของเสมียนตราอำเภอในการเป็นหน่วยรับสมัครสมาชิกและส่งเงินสะสมงวดถัดไป ประจำปี พ.ศ.2565 โดยผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย นายอำเภอ ปลัดอำเภอ เสมียนตราจังหวัด เสมียนตราอำเภอ และเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายรับผิดชอบงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่

5. พิจารณาแผนการลงพื้นที่จัดอบรมตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน และการจัดอบรมตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน หลักสูตรออนไลน์ โดยพิจารณาเลือกจัดอบรมในจังหวัดที่มีตัวแทนฯ จำนวนมากก่อน และดำเนินการอบรมอย่างต่อเนื่อง จนครบเป้าหมาย 35,000 คน
6. ร่วมลงพื้นที่จัดการประชุมและอบรมตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน เพื่อให้มีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย ปี พ.ศ.2565

รูปภาพที่ 23 : วิธีการดำเนินงานโครงการส่งเสริมวิทยการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่โดยสรุป

วิธีการดำเนินงานระดับนโยบาย

4.2.2. งบประมาณในการดำเนินโครงการ

เพื่อเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ จากการสนับสนุนของกระทรวงมหาดไทย อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 28 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 ประกอบกับมติของ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ ครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ.2563 เป็นการสนับสนุนจังหวัดให้มียกงบประมาณในการขับเคลื่อนโครงการให้ บรรลุเป้าหมายและสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเชิญชวนประชาชนมาสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ อันเป็นการเพิ่มยอดสมาชิกและทำให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนการออมเพื่อเงินดำรงชีพหลังเกษียณ เลขาธิการคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติจึงออกประกาศ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการโดยมีหลักเกณฑ์การอุดหนุนเงินให้กับแต่ละจังหวัด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 25 : หลักเกณฑ์การอุดหนุนเงินให้กับแต่ละจังหวัด

ขนาด	กลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก (S)	กลุ่มเป้าหมายขนาดกลาง (M)	กลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ (L)
จำนวนเป้าหมาย	ไม่เกิน 250,000 คน	250,001-500,000 คน	มากกว่า 500,000 คนขึ้นไป
เงินอุดหนุน	20,000 บาท	40,000 บาท	60,000 บาท
จังหวัด	1. ลำพูน	1. กระบี่	1. กาญจนบุรี
	2. มุกดาหาร	2. กำแพงเพชร	2. กาฬสินธุ์
	3. สตูล	3. จันทบุรี	3. ขอนแก่น
	4. อุทัยธานี	4. ฉะเชิงเทรา	4. ชลบุรี
	5. ชัยนาท	5. ชุมพร	5. ชัยภูมิ
	6. อ่างทอง	6. ตรัง	6. เชียงใหม่
	7. พังงา	7. ตาก	7. เชียงราย
	8. นครนายก	8. นครพนม	8. นครปฐม
	9. แม่ฮ่องสอน	9. น่าน	9. นครราชสีมา
	10. ตราด	10. บึงกาฬ	10. นครศรีธรรมราช
	11. สิงห์บุรี	11. ประจวบคีรีขันธ์	11. นครสวรรค์
	12. สมุทรสงคราม	12. ปราจีนบุรี	12. นนทบุรี
	13. ระนอง	13. ปัตตานี	13. นครราชสีมา
		14. พะเยา	14. บุรีรัมย์
		15. พัทลุง	15. ปทุมธานี
		16. พิจิตร	16. พระนครศรีอยุธยา
		17. เพชรบุรี	17. เพชรบูรณ์
		18.แพร่	18. พิษณุโลก
		19. ภูเก็ต	19. มหาสารคาม
		20. ยโสธร	20. ร้อยเอ็ด
		21. ยะลา	21. ระยอง
		22. ลพบุรี	22. ราชบุรี
		23. ลำปาง	23. ศรีสะเกษ
		24. เลย	24. สกลนคร
		25. สมุทรสาคร	25. สงขลา
		26. สระแก้ว	26. สมุทรปราการ
		27. สระบุรี	27. สุพรรณบุรี
		28. สุโขทัย	28. สุราษฎร์ธานี
		29. หนองคาย	29. สุรินทร์
		30. หนองบัวลำภู	30. อุตรดิตถ์
		31. อำนาจเจริญ	31. อุบลราชธานี
		32. อุตราดิตถ์	
รวม	13 จังหวัด	32 จังหวัด	31 จังหวัด

ที่มา : ประกาศกองทุนการออมแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการขอรับจัดสรรเงินอุดหนุนการส่งเสริมวินัยการออม ปี 2566

หลักเกณฑ์การอุดหนุนเงินให้กับแต่ละจังหวัด มีฐานการคำนวณจากจำนวนประชากรในจังหวัดที่มีอายุตั้งแต่ 15-60 ปีบริบูรณ์ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก (S) เป็นจังหวัดที่มีจำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมายไม่เกิน 250,000 คน กลุ่มเป้าหมายขนาดกลาง (M) เป็นจังหวัดที่มีจำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่ 250,001-500,000 คน และกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ (L) เป็นจังหวัดที่มีจำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมายมากกว่า 500,000 คนขึ้นไป ระยะเวลาในการดำเนินการเริ่มตั้งแต่มกราคมถึงธันวาคมในปีนั้น ๆ โดยจังหวัดต้องเสนอโครงการดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- 1.) เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักในการให้ความสำคัญกับการออม เพื่อวางแผนชีวิตภายหลังการเกษียณ
- 2.) เพื่อสนับสนุนการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม
- 3.) เพื่อส่งเสริมการเพิ่มจำนวนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติในพื้นที่ และกระตุ้นให้ประชาชนส่งเงินสะสมอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้จังหวัดต้องทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน ชี้แจงรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ ซึ่งหากจังหวัดใดมีประชากรมากกว่า 1 ล้านคนขึ้นไปและจัดกิจกรรมที่เกินกว่าเงินอุดหนุนที่ได้รับ สามารถเขียนเหตุผลและความจำเป็นในการขอรับเงินอุดหนุนเพิ่มเติมได้โดยพิจารณาเป็นรายกรณี

4.2.3. ขั้นตอนการขอรับเงินอุดหนุน

- 1.) จัดทำโครงการกรอบแบบเสนอโครงการ ตามที่กองทุนการออมแห่งชาติกำหนดให้ครบถ้วน
- 2.) ส่งแบบเสนอโครงการมาที่ Email : saraban@nsf.or.th

3.) กระบวนการที่กองทุนการออมแห่งชาติเบิกจ่ายเงินอุดหนุน

3.1.) กองทุนการออมแห่งชาติพิจารณาอนุมัติ

3.2.) กองทุนการออมแห่งชาติทำการโอนเงินอุดหนุนเข้าบัญชี “คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัด” ภายในเดือนถัดไป

3.3.) กองทุนการออมแห่งชาติส่งหนังสือแจ้งจังหวัด

4.) สิ่งที่จังหวัดต้องนำส่งกองทุนการออมแห่งชาติ

4.1.) สรุปโครงการพร้อมรายงานผลภายในสิ้นเดือนธันวาคมของปีนั้น ๆ

4.2.) ใบสำคัญรับเงินของจังหวัดหรือหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน

นอกจากนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้น จาก การสนับสนุนของกระทรวงมหาดไทยต่อยอดจากปีก่อนหน้า อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 28 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 ประกอบกับมติของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ ครั้งที่ 9/2564 เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2564 มีหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าตอบแทนให้กับจังหวัด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 26 : ค่าตอบแทนในการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติให้จังหวัด

เป้าหมาย	ไม่เกิน 5,000 คน	5,001-10,000 คน	10,001-20,000 คน	20,001-30,000 คน	ตั้งแต่ 30,001 คน
มีผู้สมัครสมาชิกใหม่ ร้อยละ 20 จะได้รับ	4,000 บาท	6,500 บาท	8,500 บาท	10,000 บาท	12,500 บาท
มีผู้สมัครสมาชิกใหม่ ร้อยละ 40 จะได้รับ	4,000 บาท	6,500 บาท	8,500 บาท	10,000 บาท	12,500 บาท
มีผู้สมัครสมาชิกใหม่ ร้อยละ 60 จะได้รับ	4,000 บาท	6,500 บาท	8,500 บาท	10,000 บาท	12,500 บาท
มีผู้สมัครสมาชิกใหม่ ร้อยละ 80 จะได้รับ	4,000 บาท	6,500 บาท	8,500 บาท	10,000 บาท	12,500 บาท
มีผู้สมัครสมาชิกใหม่ ร้อยละ 100 จะได้รับ	4,000 บาท	6,500 บาท	8,500 บาท	10,000 บาท	12,500 บาท
มีผู้สมัครสมาชิกใหม่ เกินกว่า ร้อยละ 100 จะได้รับ	4,000 บาท	6,500 บาท	8,500 บาท	10,000 บาท	12,500 บาท
สูงสุดรวมกันไม่เกิน	24,000 บาท	39,000 บาท	51,000 บาท	60,000 บาท	75,000 บาท

ที่มา : เอกสารแนบท้ายประกาศกองทุนการออมแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าตอบแทนในการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติให้จังหวัดปี 2565

ตารางที่ 27 : ค่าตอบแทนพิเศษในการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติให้จังหวัด

จำนวนเป้าหมาย	ไม่เกิน 5,000 คน	5,001-10,000 คน	10,001-20,000 คน	20,001-30,000 คน	ตั้งแต่ 30,001 คน	
ระยะเวลาในการดำเนินการสำเร็จตามเป้าหมาย มีผู้สมัครสมาชิกใหม่เกินกว่า 100	รอบที่ 1	4,000 บาท	6,500 บาท	8,500 บาท	10,000 บาท	12,500 บาท
	ช่วงเดือนกรกฎาคม-มิถุนายน ร้อยละ 100					
	รอบที่ 2	2,000 บาท	3,250 บาท	4,250 บาท	5,000 บาท	6,250 บาท
ช่วงเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม ร้อยละ 50						

หมายเหตุ : ค่าตอบแทนพิเศษในแต่ละรอบ คัดจากชั้นของค่าตอบแทนตามจำนวนเป้าหมายค่าตอบแทนในการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติให้จังหวัด โดยในรอบที่ 1 จะได้รับค่าตอบแทนพิเศษเต็มจำนวน และในรอบที่ 2 จะได้รับค่าตอบแทนพิเศษร้อยละ 50 ของค่าตอบแทนพิเศษในรอบที่ 1 ตามที่กำหนด

ที่มา : เอกสารแนบท้ายประกาศกองทุนการออมแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าตอบแทนในการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติให้จังหวัด ปี 2565

4.2.4. หลักเกณฑ์ในการพิจารณารางวัลการส่งเสริมการออม

เนื่องด้วยคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2541 ได้มีมติกำหนดให้วันที่ 31 ตุลาคมของทุกปีเป็นวันออมแห่งชาติ เพื่อเป็นการเน้นย้ำให้ประชาชนตระหนักถึงการใช้จ่ายอย่างประหยัดและเก็บออมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้คนไทยมีนิสัยการออมและถือว่าการออมเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวันจนกลายเป็นวัฒนธรรมการออมของชาติที่ทุกคนถือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง กองทุนการออมแห่งชาติในฐานะหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจสำคัญเพื่อส่งเสริมการออมเงินของสมาชิกและเพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำนาญและให้ผลตอบแทนแก่สมาชิกเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ จึงมีการจัดงานการออมแห่งชาติขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นความสำคัญของการออมและเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้ออมเงินไว้ใช้ยามเกษียณ รวมทั้งเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการร่วมมือส่งเสริมให้ประชาชนมีการออมอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบอันเป็นการสนับสนุนให้เกิดการออมภาพรวมในประเทศ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 28 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2564 ให้กับบุคคล หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายที่ให้การสนับสนุน และส่งเสริมกิจกรรมของกองทุนการออมแห่งชาติ อันส่งผลให้กองทุนมีสมาชิกเพิ่มมากขึ้น โดยรางวัลส่งเสริมการออมประเภทรางวัลระดับจังหวัด มอบให้แก่เกียรติคุณในแต่ละภูมิภาค ภาคละ 1 จังหวัด (6 ภูมิภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตกและภาคตะวันออก) โดยแต่ละภาคมีการแบ่งจังหวัด ดังต่อไปนี้

ภาคเหนือมีจำนวน 9 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย น่าน พะเยา แพร่ ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน และอุตรดิตถ์

ภาคกลาง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และอีก 21 จังหวัด ประกอบด้วย พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ ลพบุรี ชัยนาท อุทัยธานี สิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี นครนายก ปทุมธานี นนทบุรี นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 20 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย นครพนม สกลนคร อุตรดิตถ์ หนองบัวลำภู เลย มุกดาหาร กาฬสินธุ์ ขอนแก่น อำนาจเจริญ ยโสธร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ บึงกาฬ และอุบลราชธานี

ภาคตะวันตก มีจำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี ตาก ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และราชบุรี

ภาคตะวันออก มีจำนวน 7 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด

ภาคใต้ มีจำนวน 14 จังหวัด ได้แก่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต พัทลุง ตรัง ปัตตานี สงขลา สตูล นราธิวาส และยะลา

รวมทั้งสิ้น 12 รางวัล ประกอบด้วยรางวัลยอดเยี่ยมระดับจังหวัด ตามภูมิภาค 6 รางวัล และรางวัลจังหวัดที่มีผลการดำเนินงานการส่งเสริมวินัยการออมดีเด่นที่มีสมาชิกเพิ่มขึ้นจากเป้าหมายสูงสุดตามภูมิภาค 6 รางวัล นอกจากนี้ยังมีรางวัลระดับเครือข่ายให้กับหน่วยบริการสมาชิกและบุคคลที่เป็นเครือข่ายส่งเสริมการออม

4.3. การดำเนินงานในภาพรวมระดับนโยบายที่ผ่านมา

ปี พ.ศ.2561

- ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินการร่วมกับกองทุนการออมแห่งชาติ ประจำปี 2561
- แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ ครอบคลุมทั้ง 76 จังหวัด

ปี พ.ศ.2562

- ลงพื้นที่ประชุมส่งเสริมการออมและพบปะสมาชิกในพื้นที่กว่า 34 จังหวัดทั่วประเทศ
- แต่งตั้งหน่วยรับสมัครสมาชิกอาสาสมัคร 878 อำเภอ ดำเนินการ 480 อำเภอ
- สมาชิกใหม่เพิ่มขึ้น 1,723,402 ล้านคน

ปี พ.ศ.2563

- ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานร่วมกับกองทุนการออมแห่งชาติ ประจำปี 2563 (รูปแบบออนไลน์)
- สร้างเครือข่ายตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านโดยลงพื้นที่จัดอบรมตัวแทน 26 จังหวัด จำนวน 16,654 คน

ปี พ.ศ.2564

- ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานร่วมกับกองทุนการออมแห่งชาติ ประจำปี 2564 (รูปแบบออนไลน์)
- การอบรมทบทวนการเป็นหน่วยรับสมัครสมาชิกและรับเงินสะสมงวดถัดไป สำหรับสมาชิกตราอำเภอประจำปี พ.ศ.2564 (รูปแบบออนไลน์)
- อบรมตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติโดยลงพื้นที่และผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 3,325 คน

ปี พ.ศ.2565

- ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานร่วมกับกองทุนการออมแห่งชาติ ประจำปี 2565 (รูปแบบออนไลน์)
- การอบรมทบทวนการเป็นหน่วยรับสมัครสมาชิกและรับเงินสะสมงวดถัดไป สำหรับสมาชิกตราอำเภอประจำปี พ.ศ.2565 (รูปแบบออนไลน์)
- ลงพื้นที่อบรมตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติ 31 จังหวัดและจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 2 ครั้ง ให้กับตัวแทนจำนวน 16,260 คน
- มีตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติ ที่ผ่านการอบรมรวมทั้งสิ้นกว่า 36,000 คน

4.3.1. ผลการดำเนินงานหลังจากทำ MOU กับกระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ 28 : ผลการดำเนินการของกองทุนการออมแห่งชาติตั้งแต่ พ.ศ.2558-2564

ปี	จำนวนสมาชิก (คน)	มูลค่ากองทุน (ล้านบาท)	หมายเหตุ
2558	391,738	1,176.29	-
2559	524,317	3,246.91	-
2560	546,012	4,229.90	ทำ MOU กับมหาดไทย
2561	610,683	5,124.10	-
2562	2,334,085	6,890.47	-
2563	2,396,543	8,736.64	-
2564	2,458,916	10,661.01	-

ที่มา : รวบรวมจากรายงานประจำปี ตั้งแต่ พ.ศ.2558-2564

ผลจากการดำเนินการทำบันทึกความร่วมมือกันกระทรวงมหาดไทยผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่โดยการสนับสนุนของกระทรวงมหาดไทย ส่งผลให้ใน พ.ศ.2562 กองทุนการออมแห่งชาติมียอดสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดเป็นจำนวน 1,723,402 ล้านคน แต่ในช่วง พ.ศ.2563 และ พ.ศ.2564 มียอดสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นไม่มากนักและการส่งเงินสะสมงวดถัดไปของสมาชิกน้อยลง อันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ต้องเฝ้าระวัง เว้นระยะห่างและดำเนินการตามมาตรการที่รัฐกำหนด กองทุนการออมแห่งชาติจึงชะลอการจัดกิจกรรมการลงพื้นที่ต่าง ๆ พร้อมทั้งปรับแผนการดำเนินงานเป็นรูปแบบออนไลน์เพื่อความปลอดภัยจากการติดเชื้อมาก่อน อย่างไรก็ตาม ผลของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ เป็นตัวแปรสำคัญในการเพิ่มขึ้นของจำนวนสมาชิก

4.4. การนำนโยบายไปปฏิบัติ

4.4.1. สภาพโดยทั่วไปของจังหวัดนครสวรรค์

จังหวัดนครสวรรค์เมืองที่มีคำขวัญว่า “เมืองสี่แคว แห่มังกรพักผ่อนบึงบอระเพ็ด ปลารสเด็ดปากน้ำโพ” เป็นเมืองโบราณซึ่งสันนิษฐานว่าตั้งขึ้นในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ตัวเมืองตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาและหันหน้าเมืองไปทางน้ำซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออก ทำให้แสงอาทิตย์ส่องเข้าหน้าเมืองตลอดเวลา เมื่อ พ.ศ.2438 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพร้อมเมืองบริวารรอบ ๆ จังหวัดนครสวรรค์ จัดตั้งเป็นมณฑลนครสวรรค์หลังเปลี่ยนแปลงการปกครองกลายเป็นหน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาคตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ.2476 จังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่างของประเทศ ลักษณะภูมิศาสตร์โดยทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเกษตร เป็นที่ราบประมาณ 3 ใน 4 ของพื้นที่จังหวัด มีแม่น้ำสายสำคัญคือ แม่น้ำปิง แม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน ไหลมารวมกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาผ่านช่วงกลางของจังหวัด มีชื่อเรียกเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายมาตั้งแต่ในสมัยอยุธยาว่า “ปากน้ำโพ”

รูปแบบการปกครองในจังหวัดนครสวรรค์จัดตามลักษณะการปกครองส่วนภูมิภาค โดยแบ่งออกเป็น 15 อำเภอ 1,432 หมู่บ้าน 128 ตำบล และจัดรูปการปกครองตามลักษณะการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 21 แห่ง (เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 18 แห่ง) และองค์การบริหารส่วนตำบล 121 แห่ง

ตารางที่ 29 : เขตการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2564

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนตำบล	จำนวนเทศบาล	จำนวนอบต.
1	เมืองนครสวรรค์	172	16	2	16
2	โกรกพระ	65	9	3	7
3	ชุมแสง	126	11	2	11
4	ลาดยาว	149	12	2	12
5	บรรพตพิสัย	118	13	2	12
6	หนองบัว	107	9	1	9
7	ตาคลี	125	10	2	10
8	เก้าเลี้ยว	43	5	1	4
9	ท่าตะโก	112	10	1	10
10	ตากฟ้า	76	7	2	6
11	ไพศาลี	101	8	1	8
12	พยุหะคีรี	125	11	2	9
13	แม่วงก์	66	4	-	4
14	แม่เปิน	24	1	-	1
15	ชุมตาบง	23	2	-	2
รวมทั้งสิ้น		1,432	128	21	121

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2564

ที่มา : กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด

ประชากรจังหวัดนครสวรรค์ ณ 31 ธันวาคม พ.ศ.2564 จำนวน 1,035,028 คน เป็นเพศชาย จำนวน 504,657 คน คิดเป็นร้อยละ 48.76 เป็นเพศหญิง จำนวน 530,371 คน คิดเป็นร้อยละ 51.24 อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดคือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จำนวน 243,385 คน คิดเป็นร้อยละ 23.51 ของประชากรทั้งจังหวัด และอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุดคือ อำเภอชุมตาบง จำนวน 17,970 คน คิดเป็นร้อยละ 1.74 ของประชากรทั้งจังหวัด โดยเป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน จำนวน 1,033,058 คน คิดเป็นร้อยละ 99.81 ของจำนวนประชากรทั้งหมด นอกจากนี้มีผู้ที่ไม่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านจำนวน 1,970 คน คิดเป็นร้อยละ 0.19 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

4.4.1.1. สถานการณ์แรงงานของจังหวัดนครสวรรค์

จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในจังหวัดนครสวรรค์ในช่วงข้อมูลไตรมาส 4 ปี 2564 - ไตรมาส 1 - 3 ปี 2565 ของสำนักงานสถิติจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าประชากรวัยแรงงานในจังหวัดนครสวรรค์ มีประชากรที่อยู่ในวัยแรงงานหรือผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 781,859 คน เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงานจำนวน 534,872 คน ประกอบด้วย ผู้มีงานทำจำนวน 526,186 คน ผู้ว่างงานจำนวน 8,365 คน และผู้รอฤดูกาลจำนวน 321 คน และเป็นผู้อยู่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานจำนวน 246,987 คน

จากข้อมูลการสำรวจ พ.ศ.2565 พบว่ามีแรงงานนอกระบบจำนวน 350,139 คน คิดเป็นร้อยละ 68.72 ของประชากรที่มีงานทำ โดยส่วนใหญ่จะทำงานในภาคเกษตรจำนวน 203,566 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 58.14 นอกภาคเกษตรจำนวน 146,573 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 41.86 อุตสาหกรรมที่มีแรงงานนอกระบบสูงสุดคือ เกษตรกรรมจำนวน 203,566 คน คิดเป็นร้อยละ 58.14 ของประชากรแรงงานนอกระบบ รองลงมาคือการขายส่งและการขายปลีก จำนวน 67,359 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.24 ส่วนอาชีพที่มีการทำงานนอกระบบสูงสุดคือ ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านเกษตรและประมงจำนวน 184,572 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 52.71 สำหรับด้านการศึกษาแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 108,944 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31.11 (สำนักงานแรงงานจังหวัดนครสวรรค์, 2565)

ทั้งนี้มีจำนวนผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม ใน พ.ศ.2564 จำนวน 141,469 คน เพิ่มจาก พ.ศ.2563 จำนวน 15,620 คน คิดเป็น 11.04 โดยเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ซึ่งเป็นบุคคลทั่วไปที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์และไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์ ทำงานไม่มีนายจ้างหรือกลุ่มแรงงานนอกระบบมากที่สุดเป็นจำนวน 70,160 ราย (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด, 2564) สามารถเปรียบเทียบตั้งแต่ พ.ศ.2556-2564 ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 30 : จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 ตั้งแต่ พ.ศ.2556-2564

ปี	จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 (คน)
2556	23,906
2557	35,238
2558	33,525
2559	34,596
2560	37,192
2561	45,101
2562	51,872
2563	56,476
2564	70,160

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2564

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าจังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดที่มีแรงงานนอกระบบกล่าวคือ ผู้ที่ไม่มีสวัสดิการคุ้มครองทางสังคมที่มั่นคงรองรับสัดส่วนมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรที่มีงาน ทำโดยส่วนใหญ่จะทำงานในภาคเกษตร อีกทั้งระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา นอกจากนี้ยังมีจำนวนผู้ว่างงานคิดเป็นร้อยละ 1.56 ของกำลังแรงงานทั้งหมด ซึ่งกลุ่มเหล่านี้จัดว่ามีความเสี่ยงที่จะเกิดวิกฤตความยากจนหลังเกษียณอายุ กลุ่มเหล่านี้มีจำนวนไม่น้อยที่ยังต้องทำงานต่อหลังจากเกษียณอายุ (60 ปี) สาเหตุหนึ่งมาจากความต้องการรายได้ในการใช้จ่ายโดยเฉพาะในเรื่องค่ารักษาพยาบาล เนื่องจากกลุ่มเหล่านี้ไม่มีบำนาญเช่นเดียวกับแรงงานในระบบ การให้สิทธิโอกาสการเข้าถึงในการเข้าถึงระบบการออมเพื่อเป็นหลักประกันยามเกษียณจึงมีความจำเป็นอย่างมาก ในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในการดำเนินชีวิตหลังเกษียณอย่างมีคุณภาพ

ซึ่งรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมของสมาชิกและเป็นหลักประกันการจ่ายบำนาญให้แก่สมาชิกเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ เพื่อรองรับแรงงานที่ไม่มีนายจ้าง ไม่มีความคุ้มครองที่ได้จากภาครัฐช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างแรงงานนอกระบบและแรงงานในระบบ

4.4.2. การขับเคลื่อนนโยบายการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

เพื่อตอบคำถามงานวิจัยที่ว่า การขับเคลื่อนแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ มีวิธีการดำเนินการอย่างไรและมีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง ผู้ศึกษามีข้อค้นพบดังต่อไปนี้

จากการศึกษาพบว่า การขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์มีการดำเนินการโครงการทั้งหมด 3 โครงการ โดยจะมีโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ เป็นโครงการหลักและโครงการย่อยอีก 2 โครงการ คือ

- 1.) โครงการสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่ (ตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน) และ
- 2.) โครงการโรงเรียน กอช. 100% เพื่อให้เป็นตามวัตถุประสงค์คือ มีสมาชิกรายใหม่เพิ่มขึ้นและส่งเสริมการออมของสมาชิกเดิมอย่างต่อเนื่องโดยแต่ละโครงการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.4.2.1. โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ (จังหวัดนครสวรรค์)

กระทรวงมหาดไทยได้ลงนามบันทึกความร่วมมือ (MOU) เรื่อง การส่งเสริมความร่วมมือการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ เพื่อบูรณาการทำงานร่วมกันในการขับเคลื่อนการออมของภาคแรงงานนอกระบบ และคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ 5/2561 ณ วันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2561 แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้แทน เป็นประธานอนุกรรมการ (ปลัดกระทรวงมหาดไทยได้แต่งตั้งรองปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้แทน) เป็นผู้รับผิดชอบในระดับนโยบาย โดยได้กำหนดแนวทางการดำเนินการเชิงรุกและเป้าหมายให้แต่ละจังหวัดเพื่อนำไปสู่การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติให้กับประชาชนในระดับพื้นที่นำมาซึ่งเพิ่มสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติและส่งเสริมการออมของสมาชิกเดิมอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการเริ่มต้นจากกองทุนการออมแห่งชาติจัดส่งหนังสือเชิญให้กับผู้ว่า จังหวัดนครสวรรค์ให้เข้าร่วมการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานกับกองทุนการออมแห่งชาติ เพื่อมอบนโยบายแนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนการส่งเสริมการออมในระดับพื้นที่ ซึ่งในภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น การประชุมมอบนโยบายบทบาทของกองทุนการออมแห่งชาติในการส่งเสริมการออมภาคประชาชน โดยผู้เข้าร่วมประชุมในแต่ละจังหวัดจะได้รับแนวทางและเป้าหมายจากกองทุนการ

ออมแห่งชาติในหาสมาชิกตั้งแต่มกราคมถึงธันวาคมในปีนั้น ดังยกตัวอย่างเป้าหมายการดำเนินงานของจังหวัดนครสวรรค์ ปี 2566 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 31 : เป้าหมายการดำเนินงานของจังหวัดนครสวรรค์ปี 2566

จังหวัด	เป้าหมายการดำเนินงาน ปี 2566			เงินอุดหนุน (บาท)
	สมาชิก (คน)	ออมต่อเนื่อง (คน)	ตัวแทน กอช. (คน)	
นครสวรรค์	1,434	107,395	116	60,000

ที่มา : เอกสารข้อมูลการดำเนินการขับเคลื่อนส่งเสริมวินัยการออมในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ จากกองทุนการออมแห่งชาติ

เมื่อจังหวัดนครสวรรค์ได้รับเป้าหมายจากกองทุนการออมแห่งชาติ จะนำมาชี้แจงต่อให้กับคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก ผ่านการประชุมดำเนินการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์เพื่อแบ่งสัดส่วนเป้าหมายและกำหนดเป้าหมายให้แต่ละส่วนรับผิดชอบปฏิบัติในลำดับต่อไป อย่างไรก็ตามจังหวัดสามารถออกแบบการดำเนินการได้อย่างอิสระ เช่น การแต่งตั้งคณะทำงานอาจเพิ่มหรือลดจากแนวทางของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ได้ตามความเหมาะสม เพื่อบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการนโยบาย แต่ต้องมีเป้าประสงค์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการคือ การเพิ่มสมาชิกใหม่ให้กับกองทุนและส่งเสริมสมาชิกให้มีการออมอย่างต่อเนื่องภายใต้การสนับสนุนและชี้แนะจากกองทุนการออมแห่งชาติ

รูปภาพที่ 24 : การประชุมดำเนินการขับเคลื่อน
โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

ที่มา : ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

การดำเนินการของคณะทำงานเป็นไปตามการวางแผนจากความร่วมมือของกระทรวงมหาดไทยและกองทุนการออมแห่งชาติ โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ได้มีคำสั่งให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเป็นการดำเนินการเชิงรุกในการขับเคลื่อนนโยบายกองทุนการออมแห่งชาติระดับในพื้นที่ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด อาศัยอำนาจตามมาตรา 57 (2) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2535 แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2553 และคำสั่งจังหวัดนครสวรรค์ ที่ 1191/2565 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2565 เรื่องแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งมอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการสังกัด ส่วนกลาง นายอำเภอ ปฏิบัติราชการแทน และกำกับดูแลผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ ฉบับที่ 4 เดือน มีนาคม พ.ศ.2565 ทั้งนี้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ (รับผิดชอบงานที่ทำการปกครองจังหวัดนครสวรรค์)
2. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์
3. ท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์
4. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครสวรรค์
5. แรงงานจังหวัดนครสวรรค์
6. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์
7. ศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์
8. เกษตรจังหวัดนครสวรรค์
9. ประชาสัมพันธ์จังหวัดนครสวรรค์
10. หัวหน้าสำนักงานจังหวัดนครสวรรค์
11. อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
12. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
13. ผู้อำนวยการออมสินเขตนครสวรรค์
14. ผู้อำนวยการฝ่ายอาวุโสสำนักงานเขตนครสวรรค์
15. ปลัดจังหวัดนครสวรรค์
16. พัฒนาการจังหวัดนครสวรรค์
17. คลังจังหวัดนครสวรรค์

โดยมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจกรรมด้านวิชาการหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการออมเงินของกองทุนการออมแห่งชาติ เพื่อให้บุคลากรในส่วนราชการที่ยังมิได้รับสวัสดิการเรื่องบำเหน็จบำนาญตลอดจนประชาชนผู้มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ หรือมีความสนใจที่จะสมัครเป็นสมาชิก
2. กำหนดกลยุทธ์ เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อให้ได้มาซึ่งจำนวนสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติที่เพิ่มขึ้น
3. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

4.4.2.2. การดำเนินงานของคณะกรรมการในส่วนของอำเภอ

จากแนวทางของคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ กำหนดค่าเป้าหมายให้จังหวัดนครสวรรค์ระดมอาสาสมัครใหม่จำนวน 10 คนต่อหมู่บ้าน โดยจากข้อมูลเขตการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นพบว่าจังหวัดนครสวรรค์มีจำนวน 1,432 หมู่บ้าน จึงมีค่าเป้าหมายอาสาสมัครใหม่จำนวน 14,320 คน ซึ่งมอบเป้าหมายให้แต่ละอำเภอส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติรวมกัน ให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 20 ของเป้าหมายทั้งหมด โดยการแบ่งสัดส่วนตามจำนวนประชากรในแต่ละอำเภอ มีฐานคำนวณมาจากจำนวนหมู่บ้านในอำเภอนั้น ๆ คูณด้วยสอง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 32 : เป้าหมายอาสาสมัครใหม่ในแต่ละอำเภอ ปี 2565

อำเภอ	เป้าหมายอาสาสมัครใหม่ (คน)
เมืองนครสวรรค์	344
โกรกพระ	130
ชุมแสง	252
ลาดยาว	298
บรรพตพิสัย	236
หนองบัว	214
ตากสิน	250
เก้าเลี้ยว	86
ท่าตะโก	224
ตากฟ้า	152
ไพศาลี	202
พยุหะคีรี	250
แม่วงก์	132
แม่เปิน	48
ชุมตาบง	46
รวมทั้งสิ้น	2,864

ที่มา : หนังสือจังหวัดนครสวรรค์ ที่ นว. 0018.1/ว 18160 เรื่องคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

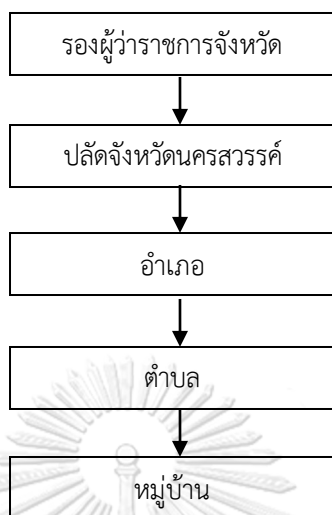
การดำเนินงานในจังหวัดนครสวรรค์มีผู้รับผิดชอบหลักคือ ปลัดจังหวัดนครสวรรค์ ทำหน้าที่ในการประสานงานและกระจายเป้าหมายสมาชิกใหม่ให้กับอำเภอนำไปปฏิบัติในรูปของคำสั่ง เพื่อเป็นไปตามแนวทางของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ ซึ่งมีการกำหนดให้ระดมอาสาสมัครใหม่จำนวน 10 คนต่อหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์พบว่าปลัดจังหวัดและทีมงานจะเป็นผู้ให้ความรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ ผ่านการประชุมของอำเภอ รวมไปถึงลงพื้นที่ในบางอำเภอ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“เราจะประชาสัมพันธ์จัดอบรม พี่ก็เป็นวิทยากร มาอบรมกับ กอช. เพื่อนำความรู้ไปอบรมต่อ เราประชาสัมพันธ์แต่ไม่รับสมัคร ให้เป็นหน้าที่ของคนในพื้นที่เค้า”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

โดยเมื่ออำเภอได้รับหนังสือมอบหมายคำสั่งดังกล่าวจากจังหวัด ดำเนินงานต่อโดยอาศัยกลไกของกระทรวงมหาดไทยในการกระจายเป้าหมาย เพื่อเข้าถึงประชาชนในระดับหมู่บ้านโดยผ่านผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของกระทรวงมหาดไทยในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งอำเภอออกหนังสือเพื่อชี้แจงแนวทางและกำหนดยอดสมาชิกรายใหม่ให้กับผู้นำชุมชน กล่าวได้ว่าผู้ที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ถึงกลุ่มชาวบ้านโดยตรงคือกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่นั้น ๆ โดยมีลำดับการสั่งการเป็นทอด ๆ ดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 25 : คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ
ในจังหวัดนครสวรรค์โดยใช้กลไกกระทรวงมหาดไทย

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษา

วิธีการประชาสัมพันธ์ของผู้นำชุมชนคือ การประกาศตามหอกระจายข่าว เสียงตามสาย ประชุมประจำเดือนหมู่บ้านอย่างน้อยเดือนละ ครั้ง รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น ไลน์ เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสารให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติให้กับคนในชุมชน รับทราบ เช่น นโยบาย วัตถุประสงค์ สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ เงื่อนไข โดยผู้นำชุมชนจะทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์และเป็นหน่วยรับสมัครในครั้งแรกเท่านั้น สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่ม คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ดังต่อไปนี้

“ใช้หอกระจายข่าว ประชุมประจำเดือนหมู่บ้าน ลงสื่อของตามออนไลน์”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ผู้ใหญ่ประชาสัมพันธ์เอง ดูตามใบโบร์ชัวร์”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ประกาศตามหอกระจายข่าว ประชุมหมู่บ้านเพียงเดือนละครั้ง และใช้เสียงตามสาย”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

การหาสมาชิกในช่วงแรกของผู้นำชุมชนเริ่มจากการชักชวนคนในครอบครัว เครือญาติ คนรู้จักใกล้ตัวเป็นอันดับแรก เนื่องจากสามารถสื่อสารและจูงใจให้มาสมัครเป็นสมาชิกได้ง่ายกว่ากลุ่มอื่น ๆ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ดังต่อไปนี้

“เริ่มหาจากสมาชิกญาติ ๆ คนใกล้ชิด บอกมาออมเงิน
ชาวบ้านที่เป็นลูกบ้าน ไม่เข้าใจหรอก”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“คนแรก ๆ ที่หามาเป็นสมาชิก คือให้คนในครอบครัวก่อน
แล้วกระจายไปยังกลุ่มเพื่อนฝูง แล้วค่อยบอกลูกบ้าน”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

คณะทำงานในส่วนของอำเภอและหมู่บ้านในจังหวัดนครสวรรค์ ไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงาน แต่ในส่วนของจังหวัดจะมีค่าตอบแทนพิเศษจากกองทุนการออมแห่งชาติ เนื่องจากมียอดสมาชิกเพิ่มมากขึ้นตามเกณฑ์ที่ทางกองทุนกำหนด ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าเป็นหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติหลังได้รับคำสั่งจากทางจังหวัดและอำเภอตามลำดับ เพื่อให้ได้มาซึ่งยอดสมาชิกใหม่ตามที่กำหนดเป้าหมายไว้

การหาสมาชิกเพื่อให้ได้ยอดเป้าหมายตามคำสั่งโดยเฉพาะในระดับหมู่บ้านทำได้ยาก เนื่องจากประชาชนยังไม่มี ความเข้าใจรูปแบบการออมของกองทุนการออมแห่งชาติเท่าที่ควร มีรายได้ไม่เพียงพอในการออม ส่วนใหญ่กลุ่มผู้ที่มีสิทธิสมัครหาเข้ากินค่า รายได้ไม่แน่นอน เพื่อให้ได้ยอดตามที่จังหวัดกำหนด กำนั้น ผู้ใหญ่บ้านจึงใช้วิธีการออกเงินส่วนตัวเพื่อเป็นทุนตั้งต้นในการออมตามยอดเริ่มต้นของการสมัครเป็นสมาชิกคือ 50 บาทต่อคน โดยให้ลูกบ้านนำเอกสารมาสมัครและส่งเงิน

ออมสะสมต่อด้วยตนเอง สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริม
วินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“หายอดหมู่ละ 10 คน ผู้ใหญ่ไม่รู้หาจากไหนหรอก ก็เป้าหมาย 10 คน
คนละ 50 ก็ 500 บาท แล้วไปหาพรรคพวก ลูกหลานเจ้าหน้าที่มาสมัคร”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“นอกจากจะไม่มึงบให้แล้ว ยังต้องใช้งบส่วนตัว สมมุติค่าสมัคร 50 บาท
เราก็ช่วยลูกบ้านออก ค่าขอมาเท่าไร เราก็ทำให้ได้ตามยอดตลอด”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ไม่มึงบประมาณ มีบางครั้งที่ต้องออกเงินออมให้ ทางชาวบ้านไม่ยอม
เราก็ส่งชื่อกับเลขบัตรประชาชนไป แล้วเราไปบอกว่า
ผู้ใหญ่ยอมให้เป็นทุนนะ ถ้าอยากออมเพิ่มต้องส่งต่อเอง”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“งบส่วนตัวทั้งนั้น ใครไม่มีสมัคร เราก็ออกให้ก่อน”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

แม้ว่าจะไม่มีคำตอบแทน แต่การดำเนินงานของจังหวัดนครสวรรค์นำมาซึ่งจำนวนสมาชิก
ตามเป้าหมาย เหล่านี้มาจากกลยุทธ์ของคณะทำงาน ในการสร้างภาวะการแข่งขันโดยมีการให้
รางวัลเป็นแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้การระดมสมาชิกให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้
ประธานคณะทำงานมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการ จัดทำสื่อรายงานบัญชีสมาชิกยอดสมาชิกล่าสุดของ
แต่ละอำเภอและหมู่บ้าน พร้อมจัดอันดับเรียงตามลำดับยอดสมาชิกใหม่สูงสุดไปถึงต่ำที่สุด ประกาศ
ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น ไลน์กลุ่มอำเภอ เพื่อเป็นการติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ภาพการณ์

แข่งขันดังกล่าวส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่หยุดนิ่ง กล่าวคือผู้รับผิดชอบในแต่ละอำเภอจะมีความพยายามหายอดเป้าหมายมาได้ตามที่กำหนด เนื่องจากถูกแรงกดดันจากการรับรู้ในวงกว้างหรือมีความรู้สึกลัวการเสียหาย สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“ผมจัดทำบัญชีโดยให้แต่ละอำเภอรายงานความคืบหน้าของสมาชิกโดยคิดเป็นร้อยละ

จากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวมาทำเป็นสื่อ จากนั้นส่งเข้ากลุ่มไลน์ พร้อมข้อความ

ตัวอย่างเช่น ขอขอบพระคุณอำเภอตากาลี่ที่ทำยอดสมาชิกเพิ่มขึ้นได้สูงสุด

หรือ หากอำเภอไหนยอดน้อย ๆ พยายามอีกหน่อยเพื่อให้ถึงเป้าหมาย

โดยจัดทำสื่อดังกล่าว ส่งในไลน์กลุ่มสัปดาห์ละ 2 ครั้ง และทำถี่ขึ้นเป็นในทุก ๆ สัปดาห์”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

นอกจากนี้หากอำเภอหรือหมู่บ้านใด สามารถระดมยอดสมาชิกใหม่ได้ตามกำหนดจะมีรางวัลในรูปแบบของโล่รางวัลหรือเกียรติบัตรให้กับอำเภอหรือหมู่บ้านนั้น ๆ อีกทั้งผลการดำเนินงานยังมีส่วนในการพิจารณาประเมินการทำงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านอีกด้วย สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“ต้องหาสมาชิก ทำยอดให้อำเภอ มีการจัดอันดับผลงาน”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ถ้าทำยอดได้เยอะ ผลงานดี

อาจได้เลื่อนขั้น เราก็กี่ผลงานนี้ อยู่ที่ตำบลจะเป็นคนพิจารณา

โดยที่ปลัดจังหวัดส่งสัญญาณไป ว่าให้นำผลการสมัคร กอช. มาพิจารณาประกอบด้วย”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“รางวัลมันก็มี อย่างน้อยเราได้แล้วชั้น 2 ชั้น ทางอำเภอพิจารณาให้”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

4.4.2.2.1. ผลการดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ

จากการศึกษาข้อมูลเอกสารรายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมวินัยการออมในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีการกำหนดส่งผลการดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอให้กับส่วนกลางในช่วงเดือนกันยายน โดยมีผลการดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 33 : ผลการดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของกระทรวงมหาดไทย

อำเภอ	สมาชิกใหม่ที่อำเภอส่งส่วนกลาง (คน)
1	51
2	102
3	77
4	168
5	506
6	166
7	160
8	232
9	232
10	270
11	267
12	375
13	276
14	357
15	234
รวมทั้งสิ้น	3,373

หมายเหตุ : ผลการดำเนินงานผู้ศึกษาทำการคละในแต่ละอำเภอ ซึ่งไม่เรียงตามตาราง 32 เป้าหมายสมาชิกใหม่ในแต่ละอำเภอ ปี 2565

ที่มา : เอกสารรายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมวินัยการออมในพื้นที่

จากผลการดำเนินการจะเห็นได้ว่า อาศัยกลไกของกระทรวงมหาดไทยในการขับเคลื่อนตามแนวทางของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ โดยมีเป้าหมายรวมในการระดมสมาชิกใหม่จำนวน 2,864 คน ในเดือนกันยายน พ.ศ.2565 สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จจำนวน 3,373 คน คิดเป็นร้อยละ 117.77 ทั้งนี้เมื่อตรวจสอบข้อมูลเทียบกับเป้าหมายที่ระบุไว้ พบว่าอำเภอในจังหวัดนครสวรรค์จำนวน 15 อำเภอ สามารถดำเนินงานได้เป็นไปตามเป้าหมายจำนวน 12 อำเภอ และไม่สามารถดำเนินงานได้เป็นไปตามเป้าหมายจำนวน 3 อำเภอ ทั้งนี้ท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ ผู้ดำรงตำแหน่งในฐานะประธานคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ได้ให้ทางฝ่ายเลขานุการได้ทำหนังสือสอบถามปัญหาและอุปสรรคและให้แจ้งดำเนินการให้ครบตามเป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งในบางอำเภอคณะทำงานลงพื้นที่เพื่อติดตามความคืบหน้าด้วยตัวเอง สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“หากพบว่ายังมีบางอำเภอที่ไม่ให้ความสนใจ หรืออำเภอที่อยู่ท้ายแถว
ผมจะลงพื้นที่ เพื่อไปหาปัญหาว่าเกิดจากอะไรด้วยตนเอง”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

4.4.2.2.2. ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ

1. เนื่องด้วยการดำเนินงานใช้กลไกของกระทรวงมหาดไทย ในรูปแบบของคำสั่ง เชิงการบังคับ ในการดำเนินการเพื่อให้ได้ยอดสมาชิกใหม่ตามที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้ไม่เกิดความต่อเนื่องในการออมเนื่องจากผู้สมัครเป็นสมาชิกไม่ได้สมัครด้วยความสมัครใจอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามในมุมมองของผู้ปฏิบัติส่วนหนึ่งเห็นว่าเป็นโครงการที่ดี แต่ไม่เห็นด้วยกับวิธีการเนื่องจากการดำเนินงานในรูปแบบของการบังคับมากกว่าความสมัครใจ กล่าวคือเน้นค่าเป้าหมายเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“คนเป็นสมาชิกแทบหมดหมู่บ้าน โดยเฉพาะในช่วงแรกสุด ทำไปหลายร้อยเลย
ยอดได้แต่ปัญหาส่วนใหญ่คือขาดความต่อเนื่อง”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“แม้ว่าเราจะทำผลงานได้เป็นที่ 1 แต่ขาดประชาสัมพันธ์ที่ยั่งยืน
เหมือนไฟไหม้ฟาง ช่วงแรกโหมงเอายอด แล้วก็แผ่วไป”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ได้ตัวเลขแต่ไม่ได้คุณภาพคือ ถ้าประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ทำได้มันดี”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ทำเอายอด ผู้ใหญ่บ้านประชาสัมพันธ์แล้ว
ก็จบอยู่แค่ตรงนั้น ยังไม่มีการต่อยอด หรือ ส่งต่อน้อย”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ผู้นำชุมชน กำนัน เค้าก็ไฟไหม้ฟาง บังคับทำยอด
ต้องได้เท่านี้ ๆ เป็นการบ้ำตัวเลข ยุคคลังตัวเลข”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“หายากอยู่แล้ว ต้องบังคับกันบ้าง ให้ภาคสมัครใจเองนียาก แนะนำไปก็ไม่ค่อยมา”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“นายอำเภอบางแห่งไปสั่งเลย เอารายชื่อมา
ซึ่งเกิดการต่อต้าน แต่ถ้าทำโดยการบอกผู้ใหญ่บ้าน
ความดีความชอบปีนี้จะให้พิเศษ มันมีกลยุทธ์
แต่แต่ละคนมีวิธีไม่เหมือนกัน อย่างไรก็ตาม ทำแล้วต้องสำเร็จ”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

2. ผู้ปฏิบัติส่วนหนึ่งมองว่าโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์เป็นงานฝาก ทำให้มีภาระงานที่เพิ่มขึ้น รวมไปถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลของกองทุนการออมแห่งชาติ เช่น สิทธิประโยชน์ เงื่อนไข รูปแบบการออมยังมีไม่มากเท่าที่ควรแม้จะได้รับการอบรมมาแล้ว ส่งผลอย่างมากต่อการนำไปสื่อสารต่อโดยเฉพาะกับชาวบ้านในชุมชน สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“ถามที่ว่ารู้เรื่องมากมาย ก็ไม่มาก เพราะที่ก็มีงานประจำ
พอมาจับก็ฉิวฉินใจ กอซ. มันเป็นงานฝาก”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ผมเป็นผู้นำ ก็ส่งเงินไปที่เดียว ยังไม่รู้เงื่อนไขการส่งเลย”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“เอาเอกสารที่ทางอำเภอให้มาว่ามีกองทุนออมแห่งชาติ แล้วส่งให้ทางชาวบ้าน

ส่วนฝากแบบไหน ผมก็ยังไม่เข้าใจ แต่ต้องหาสมาชิก”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ผมเองก็ยังไม่รู้ เบิกได้ตอน บางที่ผมถือเอกสาร

ไม่ชำนาญ ยากจะอธิบายให้เข้าใจ ผมเองก็ไม่รู้ว่าผลตอบแทนเป็นอย่างไรบ้าง”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ได้กระตาคมาแผ่นหนึ่ง
ก็เหมือนไปอ่านให้ลูกบ้านฟัง เราอธิบายไม่ได้ เค้าไม่เข้าใจ ไม่ได้อบรมเรื่องการพูด”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

3. การหาสมาชิกโดยสมัครใจทำได้ยาก เนื่องจากชาวบ้านมองว่าผลตอบแทนยังไม่จูงใจเท่าที่ควร รวมไปถึงสิทธิประโยชน์ยังไม่ตอบสนองความต้องการเท่าที่ควร เช่น ไม่มีเงินปันผลระหว่างการออม ไม่สามารถกู้เงินระหว่างการออมได้ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“ระบบของ กอช. ออมกู้ไม่ได้ เงินสมทบยังน้อยอยู่”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“นำเงินไปฝากกับออมทรัพย์ยิ่งดีกว่า ชัดสนกว่า ดอกเบี้ยถูก ลีนปีมีปันผล”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

4. การขับเคลื่อนโครงการด้วยบุคลากรของกระทรวงมหาดไทยทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากต้องโอนย้ายอยู่ตลอดเวลาของตำแหน่งงานโดยเฉพาะผู้นำที่มีความต้องการผลักดันนโยบายที่แตกต่างกัน การเปลี่ยนของผู้นำมีผลกับการดำเนินงาน จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่กองทุนการออมแห่งชาติมีการจัดประชุมมอบนโยบายผ่านโครงการกองทุนการออมแห่งชาติ โดยมีหนังสือคำสั่งให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประจำในทุก ๆ ปี เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินการของโครงการ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้บริหารและคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“เราจึงต้องเชิญมาปีละครั้ง ตั้งแต่ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอ ปลัดอำเภอ มาถึงจังหวัด ผู้ว่า รองผู้ว่า เพราะระบบมหาดไทยเปลี่ยนตลอด ปีหนึ่ง 2 ครั้ง คนที่ได้รับการอบรมจากการประชุมครั้งนี้ย้ายจากนี้ไปนั้น โอเค หากในพื้นที่นั้นทำก็ทำแต่ได้เลย แต่พวกเขาใหม่ที่เขาเข้าสู่ระบบ บางคนไม่เคยรับรู้เรื่อง กอช.”
(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“รัฐมนตรีสั่ง ประธานบอร์ดสั่ง เจ้าหน้าที่ก็ไปไม่ถึง เพราะบางหน่วยเปลี่ยนคนประชุมตลอด”
(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“เมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหารทิศทางการขับเคลื่อนจึงไม่มีความแน่นอน”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“คนที่ได้รับการอบรม รับนโยบายจากการประชุมครั้งนี้ย้ายจากนี้ไปนั้น พออีกปีมีบุคลากรเข้ามาใหม่ กำนันบางคน หรือนายอำเภอรุ่นใหม่ ที่เข้ามาสู่ระบบ ยังไม่เคยรับรู้เรื่อง กอช.”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“กอส. ในระดับหมู่บ้านที่เราขอความช่วยเหลืออยู่คนึง เพราะนายอำเภอ ได้รับแต่งตั้งใหม่ ไม่รู้จัก กอส.”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

4.4.2.2.3. ข้อเสนอแนะของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ

1. คณะทำงานต้องสร้างความต่อเนื่องในการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสมัครใจในการเป็นสมาชิก รวมไปถึงให้ความรู้กับผู้นำทั้งในระดับจังหวัดและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“เราต้องเชิญมาตั้งแต่ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอ ปลัดอำเภอ มาถึงจังหวัด ผู้ว่า รองผู้ว่า เพื่อมาประชุมอบรม เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลง”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ต้องกระตุ้นเรื่อย ๆ ชาวบ้านยุ่งกับการทำมาหากิน ไม่ได้สนใจ ผู้นำชุมชนต้องให้ความรู้ พูดซ้ำ ๆ อย่างสม่ำเสมอ”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

2. เนื่องจากมีปัญหาในการสื่อสารให้กับกลุ่มชาวบ้าน ต้องการให้มีวิทยากรมาสร้างความเข้าใจให้ชาวบ้านโดยตรง สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“ต้องพูดภาษาชาวบ้าน พูดทฤษฎีไม่ฟังหรอก มีการยกตัวอย่าง case study ให้ดู”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“จริง ๆ มันต้องมีวิทยากรมาแนะนำให้ความรู้เพื่อให้เข้าใจอย่างเด่นชัด”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

3. ควรเพิ่มแรงจูงใจในการออมมากยิ่งขึ้น และมีความสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ดังต่อไปนี้

“ต้องหอะไรูจใจ ต้องคิดใหม่
ให้เค้าเห็นประโยชน์โดยตรง วิธีสอนที่ดีที่สุดคือ การทำให้เห็น”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

4. ควรปรับเปลี่ยนทัศนคติว่าการขับเคลื่อนนโยบายผ่านโครงการดังกล่าวเป็นงานฝาก เพราะคณะทำงานคือ หน่วยงานของราชการที่ต้องทำประโยชน์เพื่อประชาชน สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

CHULALONGKORN UNIVERSITY

“เราเป็นราชการ ทุกเรื่องที่เป็นราชการคืองานของเรา
จะบอกว่ายันนี้เพิ่มหรือลดไม่ใช่ วิธีราชการต้องเป็นแบบนี้”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

4.4.2.2.4. ผลจากการทำ Focus group ของคณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์

ผู้ศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเสวนาถอดบทเรียนการเป็นหน่วยรับสมัครสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติ เพื่อร่วมฟังการเสวนารูปแบบการสนทนากลุ่ม (focus group) ในนามของผู้เก็บข้อมูลจังหวัดนครสวรรค์ ณ ห้องเรสซิเดนซ์ โรงแรมริเวอร์ไซด์ กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 19-20 เมษายน พ.ศ.2566 ในหัวข้อ “การเพิ่มประสิทธิภาพการเป็นหน่วยบริการ กอช.” โดยผู้เข้าอบรมจำนวนทั้งสิ้น

44 ท่าน ประกอบด้วยตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติจาก 3 จังหวัด โดยคัดเลือกจากตัวแทนและหน่วยหน่วยบริการของกองทุนการออมแห่งชาติที่มีผลการดำเนินงานสูงสุด ประกอบด้วย กลุ่มนครสวรรค์จำนวน 38 ท่าน นราธิวาส 3 ท่านและมหาสารคาม 3 ท่าน ซึ่งผลจากการเสวนารูปแบบการสนทนากลุ่ม (focus group) สามารถสะท้อนถึงวิธีการทำงานในแต่ละกลุ่มในจังหวัดนครสวรรค์ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะอย่างชัดเจน ทั้งนี้ผลที่ผู้ศึกษาได้นำมาเสนอในรายงานฉบับนี้คือ ประเด็นการเสวนาจากคณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์เท่านั้น โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มย่อย ประกอบด้วย 1.) กลุ่มคณะทำงานระดับจังหวัด สมาชิกในกลุ่ม เช่น ปลัดอำเภอที่ทำงานส่วนกลาง เจ้าหน้าที่ปกครอง 2.) กลุ่มคณะทำงานระดับอำเภอ สมาชิกในกลุ่ม เช่น ปลัดอำเภอที่ทำงานในส่วนอำเภอ 3.) กลุ่มคณะทำงานระดับหมู่บ้าน สมาชิกในกลุ่ม เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หัวข้อที่ 1 : การปฏิบัติงานของหน่วยรับสมัครและส่งเงินออม

1.1.) ท่านดำเนินงานส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติอย่างไร ถึงได้รับผลการดำเนินงานสูงสุด

กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
กลุ่มคณะทำงานระดับจังหวัด	กลุ่มคณะทำงานระดับอำเภอ	กลุ่มคณะทำงานระดับหมู่บ้าน
กำหนดวาระเรื่องกองทุนการออมแห่งชาติในการประชุมทุกครั้งทุกหมู่บ้าน	ประชาสัมพันธ์ผ่านการประชุมประจำเดือนของอำเภอเพื่อให้กำนันผู้ใหญ่บ้านนำไปประชาสัมพันธ์แจ้งต่อการประชุมหมู่บ้าน	จัดทำประชุมประชาคมทุกหมู่บ้าน
ให้ผู้นำเป็นแกนในการขับเคลื่อน และเป็นตัวอย่างโดยการเป็นสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติ	ทำเป็นโครงการส่งเสริมการออมระดับอำเภอ ในการให้รางวัลกำนันผู้ใหญ่บ้านและตัวแทน กอช. ที่หาสมาชิกได้จำนวนสูงสุด	ให้ความรู้การเก็บออมและเปิดรับสมัคร
ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง		ผู้นำต้องถึนลงพื้นที่ด้วยตัวเอง
กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน		

1.2.) ท่านมีช่องทางการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติแก่ประชาชนในพื้นที่อย่างไร

กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
กลุ่มคณะกรรมการระดับจังหวัด	กลุ่มคณะกรรมการระดับอำเภอ	กลุ่มคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน
หอกระจายข่าวและวิทยุหมู่บ้าน	เวทีประชุมระดับอำเภอ ระดับตำบล และหมู่บ้าน	เสียงตามสายในหมู่บ้าน
โบรชัวร์ แผ่นพับ	หอกระจายข่าวหมู่บ้าน	บอกต่อปากต่อปาก
ไลน์กลุ่มจังหวัด	ไลน์กลุ่มอำเภอ	ไลน์กลุ่ม
การพบปะในงานสำคัญ ๆ เช่น งานบวช	สื่อออนไลน์ เช่น Facebook , tiktok	
โรงเรียน		

1.3.) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหาในการดำเนินงานรับสมัครและส่งเงินออมสะสมให้สมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน		
กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
กลุ่มคณะกรรมการระดับจังหวัด	กลุ่มคณะกรรมการระดับอำเภอ	กลุ่มคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน
ประชาชนยังขาดความเข้าใจและเห็นภาพผลประโยชน์ที่จะได้รับ	ระบบการรับสมัครกองทุนการออมแห่งชาติ	บางครอบครัวไม่มีเงิน หาเข้ากินค่า
ประชาชนมีรายได้ไม่เพียงพอ		ยังไม่มั่นใจในการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ
ชาตวินัยในการออม		ทับซ้อนกับประกันสังคม
กองทุนการออมแห่งชาติไม่มีสาขาในพื้นที่		

แนวทางการแก้ปัญหาในการดำเนินงาน		
กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
กลุ่มคณะกรรมการระดับจังหวัด	กลุ่มคณะกรรมการระดับอำเภอ	กลุ่มคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน
มีวิทยากรเฉพาะเป็นตัวแทนจาก กองทุนการออมแห่งชาติในการ ประชาสัมพันธ์โดยตรง	พัฒนาความเสถียรของระบบรับสมัคร	ส่งเสริมการเก็บเงินวันละ 2-3 บาท
มีการจัดตั้งหน่วยงานกองทุนการ ออมแห่งชาติเฉพาะเพื่อรองรับการ ทำงานในอนาคตรูปแบบ one stop service		สร้างความมั่นใจในตัวกองทุนการ ออมแห่งชาติ
		ปรับเกณฑ์การเพิ่มอายุสมาชิก ขยาย จาก 60 ปี เป็น 70 ปี
		ส่งเสริมการออมตั้งแต่เด็กที่มีบัตร ประชาชน อายุ 7 ปีขึ้นไป
		แจกเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย

1.4.) ท่านต้องการให้กองทุนการออมแห่งชาติสนับสนุนเพิ่มเติมด้านอะไร เพื่อส่งเสริมการทำงานหน่วยรับสมัครและส่งเงินออมในพื้นที่

กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
กลุ่มคณะกรรมการระดับจังหวัด	กลุ่มคณะกรรมการระดับอำเภอ	กลุ่มคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน
งบประมาณ	หน่วยอำเภอขอสนับสนุนอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องเสียงเคลื่อนที่ โรลล์ทอป สำหรับการออกบูธเพื่อใช้ใ การลงพื้นที่	จัดกิจกรรมติดตามการรับสมัคร อย่างต่อเนื่อง
	ทำบัตรประจำตัวสมาชิกในรูปแบบ ของ ATM	แจกเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย
	ประกันชีวิต ค่ารักษาพยาบาล ทุพลภาพ	

หัวข้อที่ 2 : การเพิ่มประสิทธิภาพการเป็นหน่วยบริการกองทุนการออมแห่งชาติ

2.1.) เพื่อให้หน่วยบริการของท่านมียอดสมาชิกใหม่และส่งเสริมเงินออมเพิ่มขึ้น ท่านจะมีวิธีการอย่างไร

กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
กลุ่มคณะกรรมการระดับจังหวัด	กลุ่มคณะกรรมการระดับอำเภอ	กลุ่มคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน
สร้างความเข้าใจในการรับรู้ถึงสิทธิประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ในพื้นที่	เป็นนโยบายของผู้บริหารในระดับจังหวัด อำเภอและส่วนราชการในภาคีความร่วมมือ	ลงพื้นที่ทุกหมู่บ้าน รับสมัครสมาชิกใหม่
	ควรมีโทรทัศน์สำหรับการประชาสัมพันธ์	กระตุ้นและติดตามสมาชิกรายเก่าให้ออมอย่างต่อเนื่อง
	ผู้รับความคิดเห็นและแจ้งร้องเรียน	
	แบบประเมินความพึงพอใจให้กับประชาชน และตัวแทน กอช. ประจำหมู่บ้าน	

2.2.) หากหน่วยบริการของท่านมีความไม่โปร่งใสในการทำงาน ท่านจะมีวิธีการจัดการแก้ไขอย่างไรและป้องกันอย่างไร

กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
กลุ่มคณะกรรมการระดับจังหวัด	กลุ่มคณะกรรมการระดับอำเภอ	กลุ่มคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน
ตรวจสอบวิธีการทำงานของผู้รับผิดชอบนั้น และส่งสัญญาณว่าทางหน่วยงานรับรู้ หากยังคงกระทำ ความผิดแจ้งผู้บังคับบัญชา ดำเนินการตามกระบวนการ	นำส่งเงินกับธนาคารในเช้าของวันรุ่งขึ้น หรือโอนผ่านธนาคารก่อนเวลา 23.00 น.	ตรวจสอบยอดเงินที่ส่งและยอดเงินที่ถือว่าตรงกันหรือไม่

2.3.) หากภายในวันทำการประชาชนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ และส่งเงินสะสมงวดถัดไปเป็นจำนวนมาก ท่านมีวิธีการบริหารจัดการข้อมูลและเงินสะสมที่นำส่งอย่างไร ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
กลุ่มคณะกรรมการระดับจังหวัด	กลุ่มคณะกรรมการระดับอำเภอ	กลุ่มคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน
สมัครให้ครบตามจำนวนโดยมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการในช่วงเวลาที่บริหารได้	-	ขอเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาช่วย

2.4.) ท่านคิดว่าองค์ประกอบใดบ้างที่เป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานของหน่วยบริการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
กลุ่มคณะกรรมการระดับจังหวัด	กลุ่มคณะกรรมการระดับอำเภอ	กลุ่มคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน
ค่าตอบแทน และ นำเข้าเป็นภารกิจหนึ่งของหน่วยงาน	ขวัญกำลังใจโดยให้รางวัล เช่น ใบเกียรติบัตร ชั้นพิเศษจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ	เพิ่มเงินประกันให้สูงขึ้น และสร้างแรงจูงใจในการออมต่อเนื่อง เช่น หากออมเงินต่อเนื่องเกิน 5 ปี ติดต่อกัน จะได้รับของที่ระลึก (gift voucher)
		ควรเพิ่มเงินสมทบจากการลงทุนเป็น 2 เท่า จาก 50 บาทเป็น 100 บาท
		ในกรณีอายุครบ 60 ปี จัดทำ smart card เพื่อถอนเงินบำนาญมาใช้ หรือเชื่อมโยงกับบัตรผู้สูงอายุ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

2.5.) หากจะให้หน่วยบริการอื่น ประสบความสำเร็จเหมือนหน่วยของท่านจะแนะนำอย่างไร

กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
กลุ่มคณะกรรมการระดับจังหวัด	กลุ่มคณะกรรมการระดับอำเภอ	กลุ่มคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน
ถ่ายทอดประสบการณ์การทำงาน ความสำเร็จ ได้เป็นแนวทางในการปฏิบัติในหน่วยงานนั้น ๆ	ตั้งใจทำงานและให้ความสำคัญกับ กองทุนการออมแห่งชาติมากขึ้น	จัดอบรมเวที เสริมมิตรา ผู้นำท้องถิ่น ตัวแทน กอช. ร่วมกันในทุกตำบล อำเภอ จังหวัด

รูปภาพที่ 26 : กิจกรรมเสวนาถอดบทเรียนการเป็นหน่วยรับสมัครสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ

ที่มา : ผู้ศึกษาจากการจัดกิจกรรมเสวนาถอดบทเรียนการเป็นหน่วยรับสมัครสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ วันที่ 19-20 เมษายน พ.ศ.2566 ณ ห้องเรสซิเดนซ์ โรงแรมริเวอร์ไซด์ กรุงเทพมหานคร

4.4.2.2.5. ผลการศึกษาจากกิจกรรมเสวนาถอดบทเรียนการเป็นหน่วยรับสมัครสมาชิก กองทุนการออมแห่งชาติเรื่องความรู้เกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเสวนาถอดบทเรียนการเป็นหน่วยรับสมัครสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติทุกท่าน ต้องมีการทำแบบทดสอบ Pre-test และ Post-test ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) จำนวน 8 ข้อ ซึ่งมีผลการทดสอบรายละเอียดในแต่ละข้อ ดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 ท่านคิดว่าข้อใดตอบถูกต้องที่สุด

- 1.) สมาชิก กอช. จำเป็นต้องส่งเงินออมสะสมทุกเดือน
- 2.) สมาชิกไม่จำเป็นต้องส่งเงินออมทุกเดือนและไม่จำเป็นต้องเท่ากันทุกเดือน ส่งเงินออมสะสมขั้นต่ำ 50 บาทต่อครั้ง สูงสุดไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี
- 3.) ออมเงินกับ กอช. สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้สูงสุดปีละ 30,000 บาท แต่ทั้งนี้เมื่อรวมกับ RMF กบข. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ฯลฯ แล้วไม่เกิน 500,000 บาท
- 4.) ผู้มีสิทธิสมัครสมาชิก กอช. ได้คือ ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และมาตรา 39 เท่านั้น
- 5.) ข้อ 2. และข้อ 3. ถูก

ตารางที่ 34 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 1

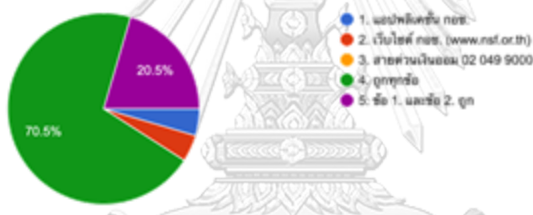
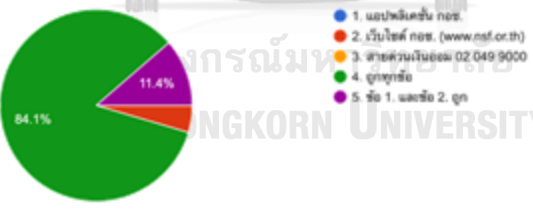
ข้อที่ 1 ท่านคิดว่าข้อใดตอบถูกต้องที่สุด		จำนวนที่	ร้อยละ
คำตอบ : 5.ข้อ 2. และข้อ 3. ถูก		ตอบถูก	
Pre-test	<p> <ul style="list-style-type: none"> 1. สมาชิก กอช. จำเป็นต้องส่งเงินออมสะสมทุกเดือน 2. สมาชิกไม่จำเป็นต้องส่งเงินออมทุกเดือน... 3. ออมเงินกับ กอช. สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้สูงสุดปีละ 30,000 บาท แต่ทั้งนี้เมื่อรวมกับ RMF กบข.... 4. ผู้มีสิทธิสมัครสมาชิก กอช. ได้คือ ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และมาตรา 39... 5. ข้อ 2. และข้อ 3. ถูก </p>	23/44	52.3
Post-test	<p> <ul style="list-style-type: none"> 1. สมาชิก กอช. จำเป็นต้องส่งเงินออมสะสมทุกเดือน 2. สมาชิกไม่จำเป็นต้องส่งเงินออมทุกเดือน... 3. ออมเงินกับ กอช. สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้สูงสุดปีละ 30,000 บาท แต่ทั้งนี้เมื่อรวมกับ RMF กบข.... 4. ผู้มีสิทธิสมัครสมาชิก กอช. ได้คือ ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และมาตรา 39... 5. ข้อ 2. และข้อ 3. ถูก </p>	15/44	34.1

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้ศึกษา

ข้อที่ 2 ท่านสามารถตรวจสอบสิทธิผู้ที่สนใจสมัครสมาชิก กอช. ผ่านช่องทางใดบ้าง

- 1.) แอปพลิเคชัน กอช.
- 2.) เว็บไซต์ กอช. (www.nsf.or.th)
- 3.) สายด่วนเงินออม 02 049 9000
- 4.) ถูกทุกข้อ
- 5.) ข้อ 1. และข้อ 2. ถูก

ตารางที่ 35 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 2

ข้อที่ 2 ท่านสามารถตรวจสอบสิทธิผู้ที่สนใจสมัครสมาชิก กอช. ผ่านช่องทางใดบ้าง		จำนวนที่	ร้อยละ
คำตอบ : 4.ถูกทุกข้อ		ตอบถูก	
Pre-test		31/44	70.5
Post-test		37/44	84.1

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้ศึกษา

ข้อที่ 3 ข้อใดอธิบายการส่งเงินออมสะสมและเงินสมทบ ได้อย่างถูกต้องที่สุด

- 1.) กู้กัก ปัจจุบันอายุ 16 ปีส่งเงินออมสะสมปีละ 2,000 บาทได้รับเงินสมทบ 600 บาทต่อปี
- 2.) กู้โก้ ปัจจุบันอายุ 30 ปีส่งเงินออมสะสมปีละ 30,000 บาทได้รับเงินสมทบ 1,800 บาทต่อปี
- 3.) ออย ปัจจุบันอายุ 20 ปี ส่งเงินออมสะสมปีละ 3,000 บาท ได้รับเงินสมทบ 1,800 บาทต่อปี
- 4.) ข้อ 1. และข้อ 2. ถูก
- 5.) ข้อ 2. และข้อ 3. ถูก

ตารางที่ 36 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 3

ข้อที่ 3 ข้อใดอธิบายการส่งเงินออมสะสมและเงินสมทบ ได้อย่างถูกต้องที่สุด		จำนวนที่ ตอบถูก	ร้อยละ
คำตอบ : 2. กู้โก้ ปัจจุบันอายุ 30 ปี ส่งเงินออมสะสมปีละ 30,000 บาท ได้รับเงินสมทบ 1,800 บาทต่อปี			
Pre-test	<ul style="list-style-type: none"> 1. กู้กัก ปัจจุบันอายุ 16 ปี ส่งเงินออมสะสมปีละ 2,000 บาท ได้รับเงินสมทบ 600 บาทต่อปี 2. กู้โก้ ปัจจุบันอายุ 30 ปี ส่งเงินออมสะสมปีละ 30,000 บาท ได้รับเงินสมทบ 1,800 บาทต่อปี 3. ออย ปัจจุบันอายุ 20 ปี ส่งเงินออมสะสมปีละ 3,000 บาท ได้รับเงิน... 4. ข้อ 1. และข้อ 2. ถูก 5. ข้อ 2. และข้อ 3. ถูก 	9/44	20.5
Post-test	<ul style="list-style-type: none"> 1. กู้กัก ปัจจุบันอายุ 16 ปี ส่งเงินออมสะสมปีละ 2,000 บาท ได้รับเงินสมทบ 600 บาทต่อปี 2. กู้โก้ ปัจจุบันอายุ 30 ปี ส่งเงินออมสะสมปีละ 30,000 บาท ได้รับเงินสมทบ 1,800 บาทต่อปี 3. ออย ปัจจุบันอายุ 20 ปี ส่งเงินออมสะสมปีละ 3,000 บาท ได้รับเงิน... 4. ข้อ 1. และข้อ 2. ถูก 5. ข้อ 2. และข้อ 3. ถูก 	20/44	45.5

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้ศึกษา

ข้อที่ 4 ท่านคิดว่าสมาชิก กอช. มีสิทธิขอรับเงินคืนในกรณีใดบ้าง

- 1.) อายุครบ 60 ปีบริบูรณ์
- 2.) เป็นบุคคลทุพพลภาพ เช่น การสูญเสียอวัยวะหรือความสามารถทางร่างกายจนไม่สามารถใช้งานได้
- 3.) ลาออกจากการเป็นสมาชิก กอช.
- 4.) เสียชีวิต
- 5.) ถูกทุกข้อ

ตารางที่ 37 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 4

ข้อที่ 4 ท่านคิดว่าสมาชิก กอช. มีสิทธิขอรับเงินคืนในกรณีใดบ้าง		จำนวนที่	ร้อยละ
คำตอบ : 5.ถูกทุกข้อ		ตอบถูก	
Pre-test		36/44	81.8
Post-test		33/44	75.0

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้ศึกษา

ข้อที่ 5 ข้อใดกล่าวถึงกองทุนการออมแห่งชาติ หรือ กอช. ไม่ถูกต้อง

- 1.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554
- 2.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ
- 3.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ
- 4.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เริ่มเปิดดำเนินการครั้งแรกเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2558
- 5.) ไม่มีข้อใดถูกต้อง

ตารางที่ 38 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 5

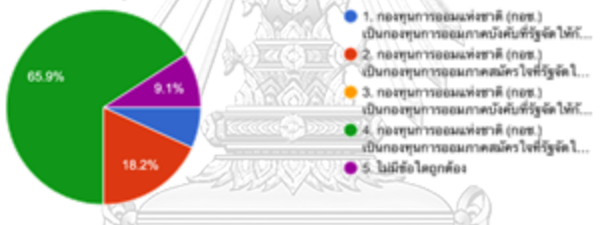
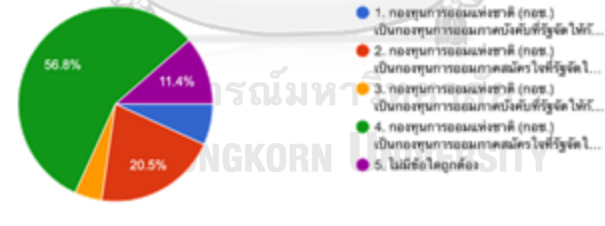
ข้อที่ 5 ข้อใดกล่าวถึงกองทุนการออมแห่งชาติ หรือ กอช. ไม่ถูกต้อง		จำนวนที่ตอบถูก	ร้อยละ
คำตอบ : 3.กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ			
Pre-test	<ul style="list-style-type: none"> 1. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 2. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็น... 3. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็น... 4. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เริ่มเปิดดำเนินการครั้งแรกเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2558 5. ไม่มีข้อใดถูกต้อง 	16/44	36.4
Post-test	<ul style="list-style-type: none"> 1. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 2. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็น... 3. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็น... 4. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เริ่มเปิดดำเนินการครั้งแรกเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2558 5. ไม่มีข้อใดถูกต้อง 	14/44	31.8

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษา

ข้อที่ 6 ข้อใดอธิบายความเป็นมาของกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ได้อย่างถูกต้องที่สุด

- 1.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นกองทุนการออมภาคบังคับที่รัฐจัดให้กับแรงงานในระบบ
- 2.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นกองทุนการออมภาคสมัครใจที่รัฐจัดให้กับแรงงานในระบบ
- 3.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นกองทุนการออมภาคบังคับที่รัฐจัดให้กับแรงงานนอกระบบ
- 4.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นกองทุนการออมภาคสมัครใจที่รัฐจัดให้กับแรงงานนอกระบบ
- 5.) ไม่มีข้อใดถูกต้อง

ตารางที่ 39 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 6

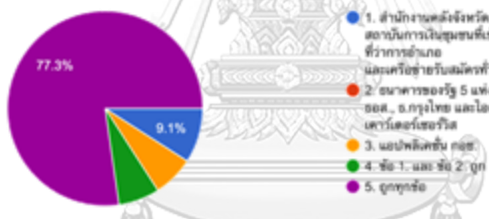
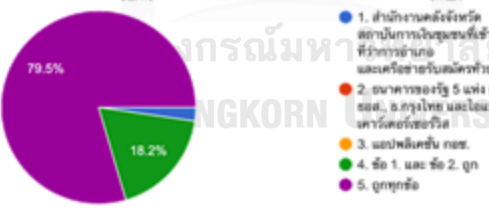
ข้อที่ 6 ข้อใดอธิบายความเป็นมาของกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ได้อย่างถูกต้องที่สุด		จำนวนที่ ตอบถูก	ร้อยละ
คำตอบ : 4.กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นกองทุนการออมภาคสมัครใจที่รัฐจัด ให้กับแรงงานนอกระบบ			
Pre-test	 <ul style="list-style-type: none"> 1. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นกองทุนการออมภาคบังคับที่รัฐจัดให้... 2. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นกองทุนการออมภาคสมัครใจที่รัฐจัดให้... 3. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นกองทุนการออมภาคบังคับที่รัฐจัดให้... 4. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นกองทุนการออมภาคสมัครใจที่รัฐจัดให้... 5. ไม่มีข้อใดถูกต้อง 	29/44	65.9
Post-test	 <ul style="list-style-type: none"> 1. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นกองทุนการออมภาคบังคับที่รัฐจัดให้... 2. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นกองทุนการออมภาคสมัครใจที่รัฐจัดให้... 3. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นกองทุนการออมภาคบังคับที่รัฐจัดให้... 4. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นกองทุนการออมภาคสมัครใจที่รัฐจัดให้... 5. ไม่มีข้อใดถูกต้อง 	25/44	56.8

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษา

ข้อที่ 7 หากมีผู้ที่สนใจอยากสมัครเป็นสมาชิก กอช. ท่านจะแนะนำให้ผู้สมัครผ่านช่องทางใด

- 1.) สำนักงานคลังจังหวัด สถาบันการเงินชุมชนที่เข้าร่วม ที่ว่าการอำเภอ และเครือข่ายรับสมัครทั่วประเทศ
- 2.) ธนาคารของรัฐ 5 แห่ง (ธ.ก.ส., ธ.ออมสิน, ธอส., ธ.กรุงไทย และไอแบงก์) เทลโก้โลดส์ เคาน์เตอร์ เซอร์วิส
- 3.) แอปพลิเคชัน กอช.
- 4.) ข้อ 1. และ ข้อ 2. ถูก
- 5.) ถูกทุกข้อ

ตารางที่ 40 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 7

ข้อที่ 7 หากมีผู้ที่สนใจอยากสมัครเป็นสมาชิก กอช. ท่านจะแนะนำให้ผู้สมัครผ่านช่องทางใด		จำนวนที่ตอบถูก	ร้อยละ
คำตอบ : 5.ถูกทุกข้อ			
Pre-test	 <ul style="list-style-type: none"> 1. สำนักงานคลังจังหวัด สถาบันการเงินชุมชนที่เข้าร่วม ที่ว่าการอำเภอ และเครือข่ายรับสมัครทั่วประเทศ 2. ธนาคารของรัฐ 5 แห่ง (ธ.ก.ส., ธ.ออมสิน, ธอส., ธ.กรุงไทย และไอแบงก์) เทลโก้โลดส์ เคาน์เตอร์ เซอร์วิส 3. แอปพลิเคชัน กอช. 4. ข้อ 1. และ ข้อ 2. ถูก 5. ถูกทุกข้อ 	34/44	77.3
Post-test	 <ul style="list-style-type: none"> 1. สำนักงานคลังจังหวัด สถาบันการเงินชุมชนที่เข้าร่วม ที่ว่าการอำเภอ และเครือข่ายรับสมัครทั่วประเทศ 2. ธนาคารของรัฐ 5 แห่ง (ธ.ก.ส., ธ.ออมสิน, ธอส., ธ.กรุงไทย และไอแบงก์) เทลโก้โลดส์ เคาน์เตอร์ เซอร์วิส 3. แอปพลิเคชัน กอช. 4. ข้อ 1. และ ข้อ 2. ถูก 5. ถูกทุกข้อ 	35/44	79.5

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้ศึกษา

ข้อที่ 8 ข้อใดอธิบายการจัดตั้งกองทุนและลักษณะกิจการของกองทุนได้ถูกต้อง

- 1.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิกและเพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำนาญ และให้ประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิกเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ
- 2.) ทรัพย์สินของกองทุน ได้แก่ เงินสะสม เงินสมทบ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้ รายได้อื่น และผลประโยชน์หรือทรัพย์สินของกองทุน
- 3.) ไม่มีข้อใดถูกต้อง
- 4.) ถูกเฉพาะข้อ 2.
- 5.) ข้อ 1. และข้อ 2. ถูก

ตารางที่ 41 : สัดส่วนจำนวนการตอบถูกของผลการทดสอบก่อนและหลังอบรมข้อที่ 8

ข้อที่ 8 ข้อใดอธิบายการจัดตั้งกองทุนและลักษณะกิจการของกองทุนได้ถูกต้อง		จำนวนที่ตอบถูก	ร้อยละ
คำตอบ : 5 ข้อ 1. และข้อ 2. ถูก			
Pre-test	<p> <ul style="list-style-type: none"> ● 1. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์... ● 2. ทรัพย์สินของกองทุน ได้แก่ เงินสะสม เงินสมทบ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ เงินที่รัฐบาลจัดสรร ให้ รายได้อื่น และผลประโยชน์หรือทรัพย์สินของกองทุน ● 3. ไม่มีข้อใดถูกต้อง ● 4. ถูกเฉพาะข้อ 2. ● 5. ข้อ 1. และข้อ 2. ถูก </p>	23/44	52.3
Post-test	<p> <ul style="list-style-type: none"> ● 1. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์... ● 2. ทรัพย์สินของกองทุน ได้แก่ เงินสะสม เงินสมทบ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ เงินที่รัฐบาลจัดสรร ให้ รายได้อื่น และผลประโยชน์หรือทรัพย์สินของกองทุน ● 3. ไม่มีข้อใดถูกต้อง ● 4. ถูกเฉพาะข้อ 2. ● 5. ข้อ 1. และข้อ 2. ถูก </p>	16/44	36.4

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้ศึกษา

สามารถวิเคราะห์ผลแบบทดสอบ Pre-test และ Post-test ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 44 ท่าน ส่วนใหญ่เป็นคณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์จำนวน 38 ท่าน และอีก 6 ท่าน เป็นคณะทำงานจังหวัดมหาสารคามและนราธิวาส จังหวัดละ 3 ท่าน

ตารางที่ 42 : เปรียบเทียบสัดส่วน (ร้อยละ) ของผู้ที่ตอบถูกระหว่าง Pre-test และ Post-test ในแต่ละข้อ

ข้อ	Pre-test	Post-test	สรุป
1	52.3	34.1	คะแนน Pre-test มากกว่า Post-test
2	70.5	84.1	คะแนน Pre-test น้อยกว่า Post-test
3	20.5	45.5	คะแนน Pre-test น้อยกว่า Post-test
4	81.8	75.0	คะแนน Pre-test มากกว่า Post-test
5	36.4	31.8	คะแนน Pre-test มากกว่า Post-test
6	65.9	56.8	คะแนน Pre-test มากกว่า Post-test
7	77.3	79.5	คะแนน Pre-test น้อยกว่า Post-test
8	52.3	36.4	คะแนน Pre-test มากกว่า Post-test

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษา

ตารางที่ 43 : เปรียบเทียบสถิติของผู้ที่ตอบถูกระหว่าง Pre-test และ Post-test

สถิติ	Pre-test	Post-test
คะแนนเฉลี่ย (Mean)	4.57 / 8 คะแนน	4.43 / 8 คะแนน
ค่ามัธยฐาน (Median)	5 / 8 คะแนน	4 / 8 คะแนน

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษา

รูปภาพที่ 27 : แผนภูมิแสดงการแจกแจงคะแนนรวมแบบทดสอบ Post-test

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า คะแนนหลังการอบรมมีมากกว่าร้อยละ 50 ส่วนใหญ่ได้คะแนนรวมอยู่ที่ 6 คะแนนเต็ม 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 75 โดยคะแนนในส่วน Pre-test มีค่าเฉลี่ยที่มากกว่า Post-test สะท้อนได้ถึงความรู้ความเข้าใจของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ความรู้ของกองทุนการออมแห่งชาติสู่ระดับพื้นที่ ทั้งนี้ผู้ศึกษาพบว่าข้อมูลในส่วนของข้อที่มีผู้ตอบถูกไม่ถึงร้อยละ 50 ทั้งก่อนและหลังการอบรมส่วนใหญ่เป็นข้อเดิม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบทดสอบ Pre-test ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) พบว่า คำตอบที่อัตราการตอบถูกไม่ถึงร้อยละ 50 มีจำนวน 2 ข้อคือ ข้อที่ 3 และข้อที่ 5 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อที่ 3 ข้อใดอธิบายการส่งเงินออมสะสมและเงินสมทบ ได้อย่างถูกต้องที่สุด โดยมีตัวเลือกดังนี้

ตัวเลือกที่ 1.) กุ๊กกิก ปัจจุบันอายุ 16 ปีส่งเงินออมสะสมปีละ 2,000 บาทได้รับเงินสมทบ 600 บาทต่อปี

ตัวเลือกที่ 2.) กุ๊กไก่ ปัจจุบันอายุ 30 ปีส่งเงินออมสะสมปีละ 30,000 บาทได้รับเงินสมทบ 1,800 บาทต่อปี

ตัวเลือกที่ 3.) ออย ปัจจุบันอายุ 20 ปี ส่งเงินออมสะสมปีละ 3,000 บาท ได้รับเงินสมทบ 1,800 บาทต่อปี

ตัวเลือกที่ 4.) ข้อ 1. และข้อ 2. ถูก

ตัวเลือกที่ 5.) ข้อ 2. และข้อ 3. ถูก

คำตอบที่ถูกต้องคือตัวเลือกที่ 2.) กุ๊กไก่ ปัจจุบันอายุ 30 ปีส่งเงินออมสะสมปีละ 30,000 บาทได้รับเงินสมทบ 1,800 บาทต่อปี โดยมีผู้ตอบถูกจำนวน 9 คนจากจำนวนผู้เข้าอบรมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 20.5 สำหรับผู้ที่ตอบผิดเลือกตัวเลือกที่ 4.) จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 รองลงมาคือ ตัวเลือกที่ 5.) จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 25

ข้อที่ 5 ข้อใดกล่าวถึงกองทุนการออมแห่งชาติ หรือ กอช. ไม่ถูกต้อง โดยมีตัวเลือกดังนี้

ตัวเลือกที่ 1.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554

ตัวเลือกที่ 2.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

ตัวเลือกที่ 3.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

ตัวเลือกที่ 4.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เริ่มเปิดดำเนินการครั้งแรกเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2558

ตัวเลือกที่ 5.) ไม่มีข้อใดถูกต้อง

คำตอบที่ถูกต้องคือตัวเลือกที่ 3.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ โดยมีผู้ตอบถูกจำนวน 14 คนจาก

จำนวนผู้เข้าอบรมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 31.82 สำหรับผู้ที่ตอบผิดส่วนใหญ่เลือกตัวเลือกที่ 2.)
จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8

ดังนั้นในส่วนของก่อนการอบรม ข้อที่อัตราการตอบถูกไม่ถึงร้อยละ 50 เกี่ยวข้องกับ การอธิบายการส่งเงินออมสะสมและเงินสมทบและ ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ เช่น วันที่เริ่มดำเนินการ ลักษณะการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ

และเมื่อวิทยากรให้ความรู้แล้วผู้เข้าร่วมอบรมต้องทำแบบทดสอบ Post-test ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) อีกครั้ง โดยพบว่าอัตราการตอบถูกไม่ถึงร้อยละ 50 มี **จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย ข้อที่ 1 ข้อที่ 3 ข้อที่ 5 และข้อที่ 8** โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อที่ 1 ท่านคิดว่าข้อใดตอบถูกต้องที่สุด โดยมีตัวเลือกดังนี้

ตัวเลือกที่ 1.) สมาชิก กอช. จำเป็นต้องส่งเงินออมสะสมทุกเดือน

ตัวเลือกที่ 2.) สมาชิกไม่จำเป็นต้องส่งเงินออมทุกเดือนและไม่จำเป็นต้องเท่ากันทุกเดือน ส่งเงินออมสะสมขั้นต่ำ 50 บาทต่อครั้ง สูงสุดไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี

ตัวเลือกที่ 3.) ออมเงินกับ กอช. สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้สูงสุดปีละ 30,000 บาท แต่ทั้งนี้เมื่อรวมกับ RMF กบข. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ฯลฯ แล้วไม่เกิน 500,000 บาท

ตัวเลือกที่ 4.) ผู้มีสิทธิสมัครสมาชิก กอช. ได้คือ ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และมาตรา 39 เท่านั้น

ตัวเลือกที่ 5.) ข้อ 2. และข้อ 3. ถูก

คำตอบที่ถูกต้องคือตัวเลือกที่ ตัวเลือกที่ 5.) ข้อ 2. และข้อ 3. ถูก โดยมีผู้ตอบถูกจำนวน 15 คนจากจำนวนผู้เข้าอบรมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 34.1 สำหรับผู้ที่ตอบผิดส่วนใหญ่เลือกตัวเลือกที่ 2.) จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 47.7

ข้อที่ 3 ข้อใดอธิบายการส่งเงินออมสะสมและเงินสมทบได้อย่างถูกต้องที่สุด โดยมีตัวเลือกดังนี้

ตัวเลือกที่ 1.) กุ๊กกีก ปัจจุบันอายุ 16 ปีส่งเงินออมสะสมปีละ 2,000 บาทได้รับเงินสมทบ 600 บาทต่อปี

ตัวเลือกที่ 2.) กุ๊กไก่ ปัจจุบันอายุ 30 ปีส่งเงินออมสะสมปีละ 30,000 บาทได้รับเงินสมทบ 1,800 บาทต่อปี

ตัวเลือกที่ 3.) ออย ปัจจุบันอายุ 20 ปี ส่งเงินออมสะสมปีละ 3,000 บาท ได้รับเงินสมทบ 1,800 บาทต่อปี

ตัวเลือกที่ 4.) ข้อ 1. และข้อ 2. ถูก

ตัวเลือกที่ 5.) ข้อ 2. และข้อ 3. ถูก

คำตอบที่ถูกต้องคือตัวเลือกที่ 2.) กุ๊กไก่ ปัจจุบันอายุ 30 ปีส่งเงินออมสะสมปีละ 30,000 บาทได้รับเงินสมทบ 1,800 บาทต่อปี โดยมีผู้ตอบถูกจำนวน 20 คนจากจำนวนผู้เข้าอบรมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 45.5 สำหรับผู้ที่ตอบผิดส่วนใหญ่เลือกตัวเลือกที่ 5.) จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5

ข้อที่ 5 ข้อใดกล่าวถึงกองทุนการออมแห่งชาติ หรือ กอช. ไม่ถูกต้อง โดยมีตัวเลือกดังนี้

ตัวเลือกที่ 1.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554

ตัวเลือกที่ 2.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

ตัวเลือกที่ 3.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

ตัวเลือกที่ 4.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เริ่มเปิดดำเนินการครั้งแรกเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2558

ตัวเลือกที่ 5.) ไม่มีข้อใดถูกต้อง

คำตอบที่ถูกต้องคือตัวเลือกที่ 3.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ โดยมีผู้ตอบถูกจำนวน 14 คนจากจำนวนผู้เข้าอบรมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 31.82 สำหรับผู้ที่ตอบผิดเลือกตัวเลือกที่ 2.) จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5

ข้อที่ 8 ข้อใดอธิบายการจัดตั้งกองทุนและลักษณะกิจการของกองทุนได้ถูกต้อง โดยมีตัวเลือกดังนี้

ตัวเลือกที่ 1.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิกและเพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำนาญ และให้ประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิกเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ

ตัวเลือกที่ 2.) ทรัพย์สินของกองทุน ได้แก่ เงินสะสม เงินสมทบ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้ รายได้อื่น และผลประโยชน์หรือทรัพย์สินของกองทุน

ตัวเลือกที่ 3.) ไม่มีข้อใดถูกต้อง

ตัวเลือกที่ 4.) ถูกเฉพาะข้อ 2.

ตัวเลือกที่ 5.) ข้อ 1. และข้อ 2. ถูก

คำตอบที่ถูกต้องคือตัวเลือกที่ 5.) ข้อ 1. และข้อ 2. ถูก โดยมีผู้ตอบถูกจำนวน 16 คนจากจำนวนผู้เข้าอบรมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 36.4 สำหรับผู้ที่ตอบผิดส่วนใหญ่เลือกตัวเลือกที่ 1.) จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 54.4

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแม้ว่าจะมีการอบรมเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของกองทุนการออมแห่งชาติแล้ว ข้อที่อัตราการตอบถูกไม่ถึงร้อยละ 50 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการอธิบายการส่งเงินออมสะสมและเงินสมทบและข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ เช่น วันที่เริ่มดำเนินการลักษณะการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ และลักษณะกิจการของกองทุน อย่างไรก็ตามยังพบว่าข้อที่มีอัตราการตอบถูกไม่ถึงร้อยละ 50 ยังคงเป็นข้อเดียวกับก่อนการอบรม จึงเป็นข้อสังเกตว่าการอบรมสามารถช่วยให้ผู้เรียนนโยบายไปปฏิบัติโดยเฉพาะในระดับพื้นที่เข้าใจในข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติได้มากขึ้นเพียงใด

4.4.2.3. การดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการ

นอกจากการทำงานโดยใช้กลไกของกระทรวงมหาดไทยในส่วนของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ ยังขอความร่วมมือจากส่วนราชการที่เป็นคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 13 หน่วยงาน โดยมีเป้าหมายรวมให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 10 ของเป้าหมายรวมทั้งจังหวัด โดยกำหนดเป้าหมายให้ส่วนราชการที่เป็นคณะทำงานนำไปดำเนินการ มีฐานคำนวณจากจำนวนหน่วยงานย่อยภายในหน่วยงานนั้น ๆ หากมีหน่วยงานย่อยถึงระดับอำเภอจะได้รับสัดส่วนความรับผิดชอบต่อเป้าหมายที่มากกว่า ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 44 : เป้าหมายสมาชิกใหม่ในแต่ละส่วนราชการ ปี 2565

ส่วนราชการ	เป้าหมายสมาชิกใหม่ (คน)
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์	100
สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์	300
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครสวรรค์	100
สำนักงานแรงงานจังหวัดนครสวรรค์	100
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์	500
สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์	100
สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนครสวรรค์	100
สำนักงานจังหวัดนครสวรรค์	100
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	200
สำนักงานคลังจังหวัดนครสวรรค์	100
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครสวรรค์	100
สำนักงานเขตนครสวรรค์ (บมจ.กรุงเทพฯ)	100
ธนาคารออมสินเขตนครสวรรค์	100
รวมทั้งสิ้น	2,000

ที่มา : หนังสือจังหวัดนครสวรรค์ที่ นว. 0018.1/ว 18160 เรื่องคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

ซึ่งจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์คณะทำงานผู้ปฏิบัติในส่วนราชการ พบว่าการคณะทำงานมีการดำเนินการคล้าย ๆ กันคือ เมื่อได้รับคำสั่งขอความร่วมมือจากจังหวัด ส่วนราชการที่เป็นคณะทำงานจะดำเนินการหาสมาชิกตามยอดเป้าหมายที่กำหนดไว้ส่วนใหญ่จะมีหน้าที่เป็นหน่วยรับสมัคร กล่าวคือหน่วยงานในคณะทำงานเป็นตัวกลางในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูล แต่บางส่วนราชการ

จะทำหน้าที่ทั้งสมัครและรับเงินออมที่สมาชิกสะสมต่อด้วย เช่น สำนักงานคลังจังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตนครสวรรค์ ธนาคารออมสินเขตนครสวรรค์ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่ม คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ดังต่อไปนี้

“ท้องถิ่นได้รับหนังสือจากทางจังหวัดเพื่อให้หน่วยงาน ประชาสัมพันธ์กับประชาชน โดยมีค่าเป้าหมายระบุไว้ชัดเจน”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“เป็นคำสั่งจากจังหวัด ให้ดำเนินนโยบายของรัฐบาล”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

สำหรับความคิดเห็นของคณะทำงานส่วนราชการต่อการปฏิบัติจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ พบว่า ทุกท่านมีความเห็นตรงกันว่า เป็นนโยบายที่ดีควรได้รับการสนับสนุน สามารถช่วยให้กลุ่ม แรงงานนอกระบบได้มีหลักประกันหลังเกษียณที่มีระบบการจัดการโดยภาครัฐ มีความน่าเชื่อถือ ซึ่ง การออมของกลุ่มแรงงานนอกระบบส่วนหนึ่งเป็นในลักษณะของกลุ่มออมทรัพย์ที่มีการบริหารจัดการ กันเอง ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารโดยเฉพาะเรื่องของการทุจริต ทั้งนี้มีความเห็นว่าเป็นโครงการที่ สามารถทำไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติภารกิจหลักได้ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงาน ขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“มองว่าเป็นโครงการที่ดี ควรได้รับการสนับสนุน”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ถ้าพี่เป็นชาวบ้าน ออมแล้วยังได้เพิ่ม ไม่เหมือนออมที่อื่น
แต่พี่เห็นผลประโยชน์จริง ๆ แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำได้ ตอบโจทย์คนที่เข้าไม่ถึงระบบบำนาญ”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม

กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“สังเกตดูว่าประชาชนจะเชื่อมั่นของรัฐมากกว่าการปฏิบัติของราชการจะมีความชัดเจนกว่า”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม

กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

4.4.2.3.1. ผลการดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการ

จากการศึกษาข้อมูลเอกสารรายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมวินัยการออมในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีการกำหนดส่งผลการดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการให้กับส่วนกลางในช่วงเดือนกันยายน โดยมีผลการดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการ มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 45 : ผลการดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการของจังหวัดนครสวรรค์

ส่วนราชการ	สมาชิกใหม่ที่หน่วยงานส่งส่วนกลาง (คน)
1	50
2	26
3	-
4	23
5	4
6	-
7	62
8	-
9	5
10	17
11	-
12	-
13	-
รวมทั้งสิ้น	187

หมายเหตุ : ผลการดำเนินงานผู้ศึกษาทำการคณะในแต่ละอำเภอ ซึ่งไม่เรียงตามตารางที่ 44 เป้าหมายสมาชิกใหม่ในแต่ละส่วนราชการ ปี 2565

ที่มา : เอกสารรายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมวินัยการออมในพื้นที่ กรมการปกครองจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2565

จากผลการดำเนินการจะเห็นว่าหน่วยงานราชการที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมีเป้าหมายรวมในการระดมสมาชิกใหม่จำนวน 2,000 คน ในเดือนกันยายน พ.ศ.2565 สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จจำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 9.35 ทั้งนี้เมื่อตรวจสอบข้อมูลเทียบกับเป้าหมายที่ระบุไว้ พบว่าส่วนราชการส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายได้

จากการสัมภาษณ์พบว่าหน่วยงานที่เป็นคณะทำงานทุกส่วนมีการนำไปปฏิบัติในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่หรือส่วนราชการนั้น ๆ ในลักษณะที่แตกต่างกันไป เช่น การติดบอร์ดประกาศ แจกแผ่นพับและใบปลิว แต่จะสังเกตได้ว่าการระดมสมาชิกใหม่มีทั้งส่วนราชการที่มียอดส่งและไม่มีเลย ทั้งนี้ส่วนราชการที่มียอดสมาชิกใหม่จะประชาสัมพันธ์ไปพร้อมกับภารกิจงานหลักของตน เช่น การเพิ่มประเด็นของกองทุนการออมแห่งชาติในการประชาสัมพันธ์ระหว่างปฏิบัติงานหลัก โดยเฉพาะการทำงานลงพื้นที่ชุมชน เนื่องจากผู้ที่มีคุณสมบัติที่สามารถเป็น

สมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติได้จะอยู่ในพื้นที่ชนบทมากกว่าเขตเมือง อย่างไรก็ตามการขับเคลื่อนของส่วนราชการขึ้นกับผู้นำของส่วนราชการนั้นด้วยว่าสนับสนุนการผลักดันนโยบายดังกล่าวมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“แนวทางการประชาสัมพันธ์จะเป็นการให้ความรู้ ตีตลาดประกาศ และมีการลงพื้นที่”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“พัฒนาชุมชนทำงานกับคน มีพัฒนาการรับผิดชอบในพื้นที่ จึงเข้าถึงโดยตรง
การให้ข้อมูลผ่านเราจึงง่ายทั้งให้ความรู้ สนับสนุน”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“เราทำงานกับคนทุกกลุ่ม โดยกระจายให้ทั่วในพื้นที่ที่รับผิดชอบ
ในทุกตำบลมีเจ้าหน้าที่ของเรา เมื่อมีโครงการในการสนับสนุน
การเข้าถึงของพัฒนารย่อมใกล้ชิดกว่า”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“เราทำหน้าที่เป็นแค่ตัวกลาง อยากให้ท่านได้รับประโยชน์”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“หากธนาคารออมสินมีงบประมาณที่ เช่น กองทุนหมู่บ้าน ประกันกลุ่ม จะเพิ่มแคมเปญ กอช.

เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย เนื่องจากกลุ่มเหล่านี้เป็นสามารถเป็นสมาชิก กอช. ได้ด้วย”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

ทั้งนี้คณะทำงานที่เป็นส่วนราชการไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงาน มีการขับเคลื่อนผ่านหนังสือขอความร่วมมือและเอกสารแนบเป็นอินโฟกราฟิกสำหรับการนำไปประชาสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามผู้ให้สัมภาษณ์ในส่วนราชการมองว่า เป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อได้มาซึ่งยอดสมาชิกใหม่ตามที่กำหนดเป้าหมายไว้ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“ไม่มีงบประมาณในการสนับสนุน เป็นการปฏิบัติตามระเบียบคำสั่งจากจังหวัด”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ไม่มีงบประมาณให้กับสาขา เป็นเพียงการขอความร่วมมือ
และเราเป็นส่วนหนึ่งในคณะทำงาน กอช.”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“ไม่มีงบประมาณแต่เราได้ให้ประโยชน์กับสังคม ชุมชน ยิ่งเป็นนโยบายของรัฐเราจึงต้องทำ

เพราะเกิดประโยชน์กับประชาชน เราทำเพื่อประชาชน

การประชาสัมพันธ์บางครั้งไม่ต้องมีงบประมาณ เป็นงานช่วยชาวบ้าน”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“แม้ว่าไม่มีงบประมาณ เราต้องมีผลรายงานในที่ประชุม หากไม่ทำก็เสียหน้าเพราะเป็นคณะทำงาน มันบ่งบอกความรับผิดชอบของเรา”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

4.4.2.3.2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการ

1. นโยบายกองทุนการออมแห่งชาติ เป็นนโยบายที่ค่อนข้างใหม่ ขาดการประชาสัมพันธ์ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่รู้จักรวมไปถึงผลตอบแทนยังไม่จูงใจกลุ่มสมาชิกเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัด เช่น สภาพคล่อง เหล่านี้เป็นสาเหตุทำให้ประชาชนยังไม่สนใจเข้าร่วมสมัครเป็นสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติเท่าที่ควร สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“ประชาชนมองว่าเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่าย”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ผลตอบแทนของ กอช. มากกว่าธนาคาร เนื่องจากดอกเบี้ยธนาคารต่ำ
แต่ธนาคารสามารถถอนได้สะดวกมากกว่า”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ผลตอบแทนยังไม่ดึงดูด เนื่องจากกว่าจะเห็นภาพค่อนข้างใช้ระยะเวลายาว”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

2. ผู้ปฏิบัติส่วนหนึ่งมองว่าโครงการดังกล่าวเป็นงานฝาก ทำให้มีภาระงานที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งในบางส่วนไม่เข้าใจข้อมูลของกองทุนการออมแห่งชาติที่ชัดเจน เช่น ส่วนราชการไม่ทราบว่ากองทุนการออมแห่งชาติมีแอปพลิเคชันในการตรวจสอบการสมัครและส่งเงินสะสมอย่างครบวงจร สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“เป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นจากงานประจำ
ซึ่งภาระที่เพิ่มขึ้นมาจากการส่งรายละเอียดให้กับ กอช.”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ถ้ามีแอปพลิเคชันต้องสอนให้เค้าดูด้วย โอนเงินผ่านแอปพลิเคชัน พี่ไม่รู้ว่ามีแล้วยัง”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

3. แม้ว่าการแบ่งเป้าหมายจะมีจำนวนค่าเป้าหมายที่ชัดเจน แต่ไม่มีการแบ่งขอบเขตพื้นที่อย่างชัดเจน ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการระดมสมาชิกใหม่ เนื่องจากเมื่อประชาสัมพันธ์แล้วมีความซ้ำซ้อนกับอีกหน่วยงานหนึ่งที่ประชาสัมพันธ์เช่นกัน โดยเฉพาะคณะทำงานในส่วนของอำเภอ เหล่านี้มีสาเหตุจากเป้าหมายของสมาชิกล้วนเป็นผู้มีคุณสมบัติกลุ่มเดียวกัน ทำให้มีผลต่อการทำยอดเป้าหมายที่จังหวัดกำหนดของส่วนราชการ รวมไปถึงทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความสับสน สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“การประชาสัมพันธ์มีความซ้ำซ้อนแบ่งแยกในกลุ่มพื้นที่ไม่ชัดเจน
หน่วยงานเราประชาสัมพันธ์ในขณะที่ยังมีพื้นที่ชนกันทำให้ชาวบ้าน
ต้องเลือกว่าจะสมัครกับหน่วยงานใด ซึ่งส่งผลกระทบต่อเป้าหมายความรับผิดชอบของหน่วยงาน”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

4.2.2.3.3. ข้อเสนอแนะของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการ

1. ควรสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิกเพิ่มขึ้น เนื่องจากการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ เป็นการออมระยะยาว ซึ่งระหว่างทางควรมีผลตอบแทนให้สมาชิกได้เห็นภาพถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ เช่น เงินปันผล สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“ควรเพิ่มผลตอบแทน ในรูปของเงินปันผล”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

2. ควรมีงบประมาณเพื่อสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“หากมีงบประมาณในการประชาสัมพันธ์

อาจทำให้สามารถออกแบบรูปแบบการประชาสัมพันธ์ได้มากยิ่งขึ้น”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“ถ้ามีงบประมาณสำหรับประชาสัมพันธ์ก็ดี จะได้เข้าถึงมากขึ้น

เพื่อมีอุปกรณ์ในการประชาสัมพันธ์ อาจจะมีแผ่นป้าย

หรืออาจมีเอกสารส่งมือทุก ๆ คน บางครั้งการพูดคุยอย่างเดียว มันยังไม่เห็นภาพ”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

3. ควรกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นเพื่อป้องกันความซ้ำซ้อนในการระดมสมาชิกใหม่ในแต่ละพื้นที่ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

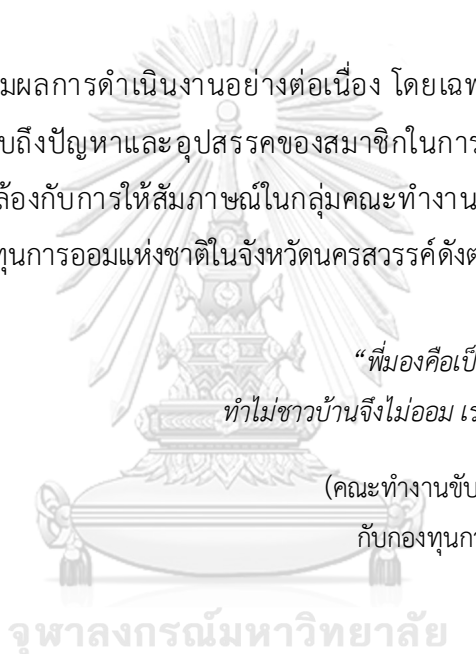
“ควรแบ่งพื้นที่การหาสมาชิก ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

4. ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการส่งเงินออมต่อเนื่องของสมาชิกเพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของสมาชิกในการส่งเงินออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“ที่มองคือเป็นชาวบ้านกลุ่มรากหญ้า มีเงินไม่มาก
ทำไมชาวบ้านจึงไม่ออม เราต้องรู้ว่าเค้ามีปัญหาอุปสรรคอะไร”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของจังหวัดนครสวรรค์เป็นส่วนพระราชกรณียกิจของหน่วยขับเคลื่อนหลักที่นำมาซึ่งยอดสมาชิกสูงสุดในจังหวัดนครสวรรค์คือ กลุ่มโรงเรียน โดยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม นครสวรรค์ซึ่งเป็นคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ในรูปของโครงการ “โรงเรียน กอช. 100%”

โดยมีแนวความคิดริเริ่มมาจากรองผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นประธานคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อขับเคลื่อนบทบาทของกองทุนการออมแห่งชาติในการส่งเสริมการออม สร้างการรับรู้ และวางแผนการออมเงินเพื่อวัยเกษียณตามวัตถุประสงค์ของกองทุนการออมแห่งชาติ โดยรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ได้จัดการประชุมผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อมอบนโยบายและแนวทางการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติ

เพื่อขับเคลื่อนโครงการโรงเรียน กอช. 100% โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัด นครสวรรค์ และคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมในจังหวัดนครสวรรค์เข้าร่วมการประชุมด้วย

ทั้งนี้ในคราวการประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการ ออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ.2565 ที่ประชุมมีมติ เห็นชอบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ดำเนินการเชิญชวนนักเรียนที่มีอายุ 15 ปีบริบูรณ์สมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ

รูปภาพที่ 28 : การประชุมผู้บริหารสถานศึกษา ณ ห้องประชุมโรงเรียนโกรกพระ อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์

ที่มา : ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติใน จังหวัดนครสวรรค์

4.4.2.4. โครงการ “โรงเรียน กอช. 100%”

4.4.2.4.1. แนวคิดของโครงการและหลักการในการดำเนินโครงการ

เนื่องจากคณะทำงานมองว่าวิธีการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกองทุนการออมแห่งชาติที่เป็นกองทุนการออมภาคสมัครใจ ซึ่งไม่นำไปสู่การต่อยอดในการออมอย่างต่อเนื่อง การใช้กลไกของกระทรวงมหาดไทยนำมาซึ่งจำนวนสมาชิกตามเป้าหมายแต่อาจไม่นำไปสู่ความยั่งยืนได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“ปีแรกมันผิดเจตนารมณ์ ไปบังคับ ให้ไปหาลูกบ้าน
ให้ได้ 20 คน มันใช่เจตนารมณ์ของการออมหรือ”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“กระทรวงสั่ง เราทำ มันก็เสร็จ แต่ผิดเจตนารมณ์
ไม่นำไปสู่ความยั่งยืน ไม่ฝังไปถึงวินัยการออมแน่นอน”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะประธานคณะทำงานและคณะทำงาน จึงมีแนวคิดในการส่งเสริมการออมให้เกิดความยั่งยืน โดยได้ศึกษาแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีและแผนปฏิรูปประเทศด้านสังคม พบว่าคนไทยต้องมีหลักประกันรายได้หลังเกษียณเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ จึงตั้งเป้าหมายให้กับคณะทำงานในรูปแบบการวางยุทธศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ.2562-2580 ซึ่งจังหวัดนครสวรรค์ตั้งเป้าหมายไว้ประมาณ 200,000 คน โดยคำนวณจากร้อยละ 20 ของประชากรในจังหวัดนครสวรรค์โดยประมาณ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ จึงมีแนวคิดในการจัดทำโครงการ “โรงเรียน กอช. 100%” สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“เราต้องมาวางแผนว่าจะทำปี 2562 ถึง 2580 ต้องให้ถึงเป้าในปี 2580 ให้ได้ 20%
ของประชากร เราควรวางแผนเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

เมื่อมีการวางแผนเป้าหมายตามยุทธศาสตร์แล้ว ลำดับถัดมาคือต้องระดมหาผู้ที่มีคุณสมบัติสมัคร
เป็นสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติได้ วิธีการของคณะทำงานไม่ว่าจะเป็นในส่วนของอำเภอหรือ
ส่วนราชการล้วนเป็นการระดมหาสมาชิกที่กระจายผ่านการประชาสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามหาก
พิจารณาตามคุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ กลุ่มที่น่าสนใจคือ
กลุ่มนักเรียนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป อยู่ในช่วงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-6 โดยอาศัยอำนาจตาม
ความในมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และ
มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร พ.ศ.2547 เพื่อให้การดำเนินการ
ต่าง ๆ เกี่ยวกับการสมัครเพื่อเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ทั้งนี้สาเหตุที่เลือกกลุ่ม
นักเรียน เนื่องจากมีคุณสมบัติที่สามารถสมัครได้ ไม่มีความซับซ้อนกับกลุ่มประกันสังคมหรือสวัสดิการ
ความคุ้มครองอื่น ๆ การเข้าถึงทำได้ง่าย และมีความพร้อมในเรื่องของข้อมูลนักเรียน สอดคล้องกับ
การให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออม
แห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย “เราต้องตั้งเกณฑ์ กำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัด
CHULALONGKORN UNIVERSITY ซึ่งนักเรียนหาง่าย มีทะเบียน มีข้อมูลพร้อม”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“มาหาคนลูกค้าทั่วไปคือมันกระจาย จะทำอย่างไร ตกปลาในบ่อปลา
กับในแม่น้ำอะไรง่ายกว่า เรียกว่ายิงนกในกรง ยังไงก็ได้ไปเมื่อไหร่ก็เจอ”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

ในช่วงเริ่มต้นทางจังหวัดส่งหนังสือเพื่อขอความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา โดยขอความร่วมมือให้ทางโรงเรียนช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติให้กับนักเรียน รวมไปถึงทำหน้าที่เป็นหน่วยรับสมัคร แต่พบว่าการประชาสัมพันธ์ในช่วงเริ่มต้นมีนักเรียนที่สนใจสมัครเป็นสมาชิกไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่ม คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ดังต่อไปนี้

“ในช่วงเริ่มต้นการส่งเสริมโดยการไปประชาสัมพันธ์ ก็ยังนั่ง

ใช้วิธีทางอ้อมให้ ผอ. พื้นที่ ไปสั่ง ผอ. โรงเรียน สั่งครู
ครูมอบหมายให้ครูแนะแนว ครูประจำชั้น วิธีการนี้พบว่าเข้าไม่ถึง ยังไม่ได้ผล”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“เดิมเราวางให้ครูแนะแนว เป็นคนดำเนินการ ใช้คาบแนะแนวในการอธิบายและดำเนินการ
เนื่องจากเจอเด็กในแต่ละชั้น สัปดาห์ละ 1 วัน มีเวลาในการพูดคุยกับเด็ก
โดยให้รายชื่อนักเรียนกับครูไปและให้ดำเนินการ แต่มีปัญหาที่เด็กไม่สมัคร”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“การดำเนินงานของครูแนะแนวอาจไม่ตอบโจทย์ คำว่าโรงเรียน กอช 100%”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

รูปภาพที่ 29 : การจัดอบรม ให้ความรู้กับกลุ่มนักเรียน

ที่มา : ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติใน
จังหวัดนครสวรรค์

จากปัญหาดังกล่าวจึงคิดหาแนวทางใหม่ โดยยังคงตั้งกลุ่มเป้าหมายที่กลุ่มนักเรียนเช่นเดิม จึงมีการเสนอแนวคิดการหาทุนสำหรับการออมเริ่มต้น เนื่องจากกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มที่อาจต้องพึ่งพารายได้จากผู้ปกครอง จึงเป็นข้อจำกัดในการตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิกกับกองทุนการออมแห่งชาติ หากนักเรียนกลุ่มนี้มีผู้สนับสนุนทุนการออมตั้งต้นให้ จะสามารถดำเนินการให้นักเรียนเป็นสมาชิกได้อย่าง 100% ตามชื่อโครงการ ซึ่งคณะกรรมการมองว่าด้วยอุปนิสัยใจคอของคนไทยเป็นคนที่ชอบช่วยเหลือ ทำบุญ อีกทั้งปกติมีการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนเป็นประจำ จึงมีแนวคิดเปลี่ยนจากเงินทุนการศึกษาเป็นเงินทุนตั้งต้นสำหรับการออมให้กับนักเรียน โดยจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการในจังหวัดนครสวรรค์เรียกกลุ่มผู้สนับสนุนเหล่านี้ว่า “ผู้ใหญ่ใจดี” คือองค์กรหรือผู้มีจิตศรัทธาร่วมสมทบทุนเพื่อส่งเสริมวินัยการออมให้นักเรียนเพื่อดำเนินโครงการโรงเรียน กอช.100% สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“คนไทยอยากทำบุญ นิสัยพื้นฐานใจบุญ”

(คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ปกติเคยทำบุญกับคนในรูปของทุนการศึกษา อันนี้คือจุดขาย
 ทุน 1,000 บาทให้ทุนการศึกษา ได้อย่างมาก 2 คน
 แต่ทุน 1,000 บาท ให้ทุนการออมกับ กอช. ได้ 20 คน”

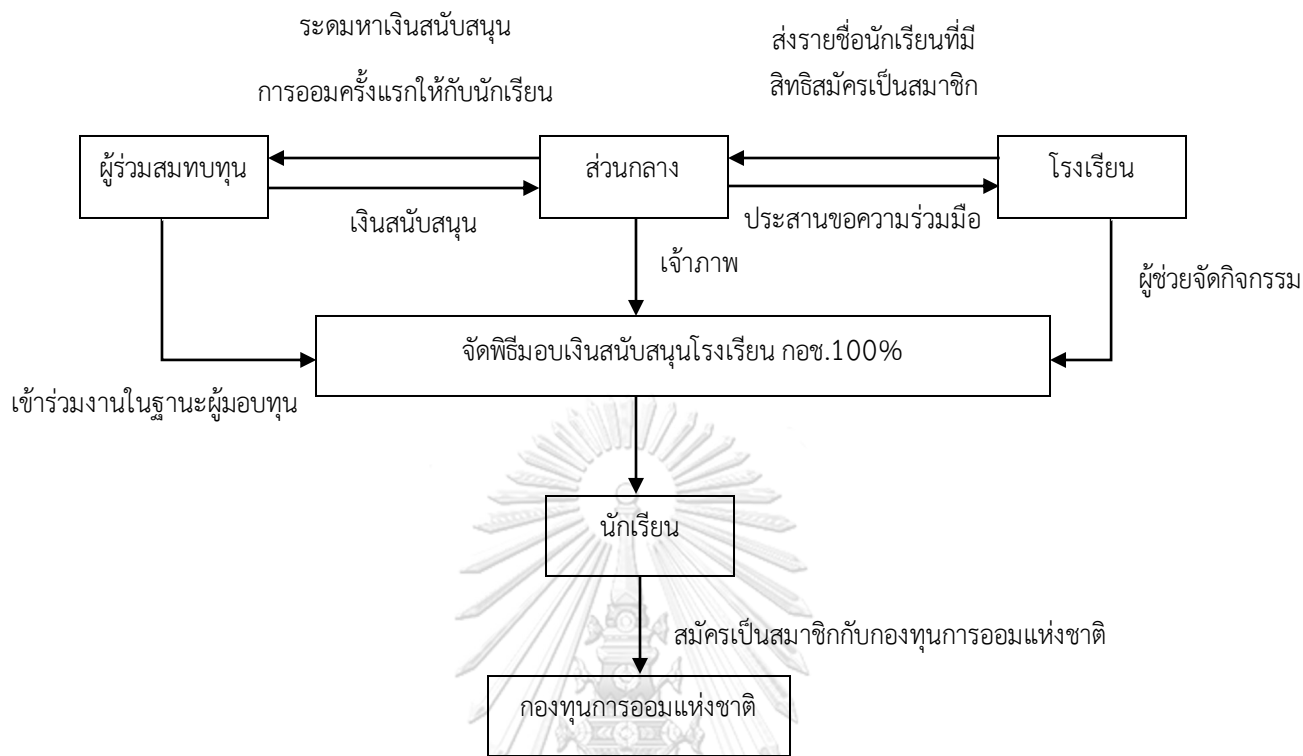
(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
 กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

การระดมเงินออมตั้งต้นเป็นหน้าที่ของการดำเนินงานของคณะทำงานส่วนกลาง เช่น
 รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดอำเภอ จากนั้นเมื่อมียอดเงินสนับสนุนจากองค์กรหรือผู้มีจิตศรัทธาร่วม
 สมทบทุนเพื่อส่งเสริมวินัยการออมให้แก่นักเรียนเพื่อดำเนินโครงการโรงเรียน กอช.100% ทาง
 คณะทำงานส่วนกลางจะประสานขอผลการสำรวจข้อมูลจำนวนนักเรียนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์
 ที่กองทุนการออมแห่งชาติได้กำหนดจากแต่ละโรงเรียน ในขณะนั้นเริ่มจากโรงเรียนขนาดเล็กก่อน

ทั้งนี้คณะทำงานส่วนกลางจะเป็นผู้คำนวณระหว่างยอดเงินสมทบทุนเพื่อส่งเสริมวินัยการ
 ออมและจำนวนนักเรียนในโรงเรียนนั้น ๆ เพื่อจัดพิธีมอบเงินสนับสนุนให้แก่นักเรียนในสถานศึกษา
 ตัวอย่างเช่น ผลการสำรวจข้อมูลจำนวนนักเรียนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ในโรงเรียนแห่งหนึ่งมีจำนวน
 1,000 คน คณะทำงานส่วนกลางจะรวบรวมเงินจากการสมทบทุนเพื่อเป็นเงินออมตั้งต้นจำนวน
 50,000 บาท เพื่อมอบเป็นเงินทุนตั้งต้นสำหรับการออมครั้งแรกให้แก่นักเรียนในโรงเรียนนั้นเพื่อจัด
 พิธีมอบเงินสนับสนุนโรงเรียน กอช.100%

เหล่านี้จึงเป็นที่มาของชื่อโครงการที่ว่า “โรงเรียน กอช.100%” เนื่องจากจำนวนนักเรียนใน
 โรงเรียนทั้งหมดเป็นสมัครเป็นสมาชิกกับกองทุนการออมแห่งชาติ โดยสามารถสรุปภาพรวมการ
 ดำเนินงานดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 30 : การดำเนินงานโครงการ “โรงเรียน กอช. 100%”

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษา

นอกจากนี้เมื่อมีการจัดพิธีมอบเงินสนับสนุนโรงเรียน กอช.100% แล้ว คณะทำงานส่วนกลางจะจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น Line group , Facebook ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์อย่างมากในการประชาสัมพันธ์เพื่อระดมเงินสนับสนุนจากองค์กรหรือผู้มีจิตศรัทธาร่วมสมทบทุนเพื่อส่งเสริมวินัยการออมให้แก่เด็กนักเรียนในการดำเนินโครงการโรงเรียน กอช.100% เนื่องจากสื่อออนไลน์เผยแพร่ในวงกว้างทำให้มีผู้สนใจในการร่วมสมทบทุนเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“พอเค้าเห็นรูปในสื่อประชาสัมพันธ์ เค้าก็ถามต่อ ๆ กัน ว่าไปทำอะไร
ทำไมได้ถ่ายรูปรูปกับผู้ใหญ่คนนั้น คนนี้ เกิดความสนใจอยากร่วมสมทบทุนกับเราด้วย”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

รูปภาพที่ 31 : ตัวอย่างสื่อประชาสัมพันธ์โครงการโรงเรียน กอช.100%

ที่มา : ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

4.4.2.4.2. วัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียน กอช.100%

- 1.) เพื่อส่งเสริมวินัยการออมให้กับนักเรียนในโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์
- 2.) เพื่อให้ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์มีหลักประกันรายได้ในวัยชราเพียงพอต่อการดำรงชีพในอนาคต

4.4.2.4.3. เป้าหมายของโครงการโรงเรียน กอช.100%

นักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ มีจำนวนทั้งสิ้น 40 แห่ง จำนวนกลุ่มเป้าหมายรวมประมาณ 11,000 ราย โดยฐานการคำนวณค่าเป้าหมายมาจากการสำรวจข้อมูลจำนวนนักเรียนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ของแต่ละโรงเรียน โดยสามารถแบ่งตามอำเภอได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 46 : โรงเรียนที่นักเรียนมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติโดยแบ่งตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวน	โรงเรียน
อำเภอเมืองนครสวรรค์	8 โรงเรียน	ประกอบด้วย 1.) โรงเรียนนครสวรรค์ 2.) โรงเรียนสตรีนครสวรรค์ 3.) โรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม 4.) โรงเรียนพระบางวิทยา 5.) โรงเรียนบ้านแก่งซังชลิตวิทยา 6.) โรงเรียนบึงบอระเพ็ดวิทยา 7.) โรงเรียนเทศบาลนครสวรรค์ 8.) โรงเรียนสวนกุหลาบ
อำเภอลาดยาว	3 โรงเรียน	ประกอบด้วย 1.) โรงเรียนลาดยาววิทยาคม 2.) โรงเรียนเทศบาลประชาสวรรค์ 3.) โรงเรียนวังเมืองชนประสิทธิ์วิทยาคม
อำเภอแม่เปิน	1 โรงเรียน	1.) โรงเรียนอนุบาลแม่เปิน
อำเภอชุมตะบง	1 โรงเรียน	2.) โรงเรียนห้วยน้ำวิทยาคาร
อำเภอเก้าเลี้ยว	2 โรงเรียน	ประกอบด้วย 1.) โรงเรียนเก้าเลี้ยววิทยา 2.) โรงเรียนหัวดงราชพรทมาภรณ์
อำเภอโกรกพระ	1 โรงเรียน	1.) โรงเรียนโกรกพระ
อำเภอแม่वंก	1 โรงเรียน	1.) โรงเรียนแม่वंกพิทยาคม
อำเภอตากฟ้า	2 โรงเรียน	ประกอบด้วย 1.) โรงเรียนตากฟ้าวิชาประสิทธิ์ 2.) โรงเรียนอุดมปัญญาประชานุเคราะห์
อำเภอไพศาลี	3 โรงเรียน	ประกอบด้วย 1.) โรงเรียนไพศาลีพิทยา 2.) โรงเรียนตะคร้อพิทยา 3.) โรงเรียนวังข่อยพิทยา
อำเภอหนองบัว	2 โรงเรียน	ประกอบด้วย 1.) โรงเรียนหนองบัว 2.) โรงเรียนวังบ่อพิทยา

อำเภอ	จำนวน	โรงเรียน
อำเภอท่าตะโก	2 โรงเรียน	ประกอบด้วย 1.) โรงเรียนท่าตะโกนพิทยาศึกษา 2.) โรงเรียนพนมรอกวิทยา
อำเภอบรรพตพิสัย	3 โรงเรียน	ประกอบด้วย 1.) โรงเรียนตากลิปราชาสวรรค์ 2.) โรงเรียนทหารอากาศอนุสรณ์ 3.) โรงเรียนจันเสนเอ็งสุวรรณอนุสรณ์
อำเภอพยุหะคีรี	3 โรงเรียน	ประกอบด้วย 1.) โรงเรียนพยุหะพิทยาคม 2.) โรงเรียนเขาทองพิทยาคม 3.) โรงเรียนเขากะลาพิทยาคม
อำเภอตากลิ	6 โรงเรียน	ประกอบด้วย 1.) โรงเรียนตากลิปราชาสวรรค์ 2.) โรงเรียนทหารอากาศอนุสรณ์ 3.) โรงเรียนจันเสนเอ็งสุวรรณอนุสรณ์ 4.) โรงเรียนหนองโพพิทยาศึกษา 5.) โรงเรียนช่องแคพิทยาคม 6.) โรงเรียนลาดทิพรสพิทยาศึกษา

ที่มา : เอกสารรายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมวินัยการออมในพื้นที่ กรมการปกครองจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2565

ระยะเวลาดำเนินโครงการโรงเรียน กอช.100% ตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 47 : รายละเอียดกิจกรรมและผู้รับผิดชอบ

ลำดับ	หัวระยะเวลา	รายละเอียดกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
1	18-22 กรกฎาคม 2565	จัดทำร่างรายละเอียดโครงการขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนการออมแห่งชาติ	-ปกครองจังหวัด
2	25-29 กรกฎาคม 2565	จัดประชุมชี้แจงคณะทำงานระดับจังหวัด อำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ	-ปกครองจังหวัด -สพม.นครสวรรค์ -อำเภอ
3	1-5 สิงหาคม 2565	หน่วยงานและสถานศึกษาจัดทำคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบและสำรวจข้อมูลจำนวนนักเรียนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์	-สถานศึกษา -อำเภอ
4	8-11 สิงหาคม 2565	จังหวัดทำคำสั่งเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละหน่วยงานและเชิญชวนองค์กรหรือผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคเพื่อส่งเสริมวินัยการออมให้แก่นักเรียน	-ปกครองจังหวัด
5	15-19 สิงหาคม 2565	สพม.นครสวรรค์ ส่งบัญชีจำนวนและรายชื่อนักเรียนที่มีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนการออมแห่งชาติกำหนดให้จังหวัด	-สพม.นครสวรรค์
6	22-31 สิงหาคม 2565	จัดพิธีมอบเงินสนับสนุนให้แก่นักเรียนในสถานศึกษา	-ปกครองจังหวัด -องค์กร/ผู้มีจิตศรัทธา -สถานศึกษา
7	1-14 กันยายน 2565	สถานศึกษาดำเนินการนำข้อมูลนักเรียนที่สมัครมอบให้หน่วยงานที่รับลงทะเบียนบันทึกข้อมูลและส่งหลักฐานให้จังหวัด	-สถานศึกษา -อำเภอ
8	15-22 กันยายน 2565	จังหวัดตรวจสอบยอดการสมัครสมาชิก	-ปกครองจังหวัด
9	23-30 กันยายน 2565	รายงานผลการดำเนินงานและส่งหลักฐานการใช้จ่ายเงินให้กองทุนการออมแห่งชาติ	-ปกครองจังหวัด
10	1-15 ตุลาคม 2565	จัดพิธีมอบโล่รางวัลให้แก่โรงเรียนที่มีผู้สมัครตรงตามเป้าหมาย	-ปกครองจังหวัด -สถานศึกษา

ที่มา : กรมการปกครองจังหวัดนครสวรรค์

4.4.2.4.4. งบประมาณ

เบิกจ่ายจากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนการออมแห่งชาติ โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนให้จังหวัดในการดำเนินงานส่งเสริมวินัยการออมในพื้นที่ปี 2565 จำนวน 60,000 บาท โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 48 : แจกแจงค่าใช้จ่ายของโครงการ “โรงเรียน กอช.100%” จังหวัดนครสวรรค์ ปี 2565

รายการ	จำนวน	ค่าใช้จ่าย
ค่าจัดทำโล่ประกาศเกียรติคุณ	39 โล่ (โล่ละ 1,000 บาท)	39,000 บาท
ค่าออกแบบและจัดทำป้ายไวเนล	จำนวน 37 ป้าย (ป้ายละ 350 บาท)	12,950 บาท
ค่าวัสดุตกแต่งสถานที่มอบเงินสนับสนุนและมอบโล่รางวัล	-	4,000 บาท
ค่าวัสดุและเอกสารสำหรับการจัดประชุมและดำเนินโครงการ	-	4,050 บาท
	รวมทั้งสิ้น	60,000 บาท

หมายเหตุ : สามารถถัวจ่ายทุกรายการได้ตามความเหมาะสม

4.4.2.4.5. วิธีดำเนินการของโรงเรียน

- 1.) เชิญชวนนักเรียนในโรงเรียนที่มีตั้งแต่อายุ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (โรงเรียนในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครสวรรค์)
- 2.) โรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมวินัยการออมสู่โครงการ “โรงเรียน กอช.100%” เพื่อดำเนินการขับเคลื่อน โดยมีหน้าที่จัดทำทะเบียนนักเรียนที่มีคุณสมบัติ ประสานงานการสมัคร รวมทั้งส่งเสริมวินัยการออมเมื่อมีการสมัครแล้ว
- 3.) สถานศึกษารวบรวมเอกสารและข้อมูลการสมัครของนักเรียนนำให้หน่วยรับลงทะเบียนดำเนินการและส่งหลักฐานการสมัครให้จังหวัดตรวจสอบ
- 4.) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจเอกชน องค์กรสาธารณกุศล หรือบุคคลที่มีจิตศรัทธาร่วมส่งเสริมวินัยการออมให้กับนักเรียน โดยการสนับสนุนค่าใช้จ่ายครั้งแรกที่สมัคร

5.) จังหวัดจัดทำประกาศโครงการ “โรงเรียน กอช.100%” และมอบโล่รางวัลให้แก่ผู้รับผิดชอบ (ผู้ประสานงาน) ของโรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์สมัครเข้าร่วมโครงการทุกคน (ร้อยละ 100)

6.) จังหวัดและโรงเรียน “โรงเรียน กอช.100%” ร่วมกันส่งเสริมวินัยการออมให้กับนักเรียนในปีถัดไป เพื่อให้โรงเรียนยังคงสภาพ พร้อมทั้งจัดทำประกาศจังหวัดมอบให้ทุกปีที่มีนักเรียนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เข้าร่วมโครงการทุกคน

รูปภาพที่ 32 : กิจกรรมมองเห็นส่งเสริมการออมให้กับนักเรียนภายใต้โครงการ กอช. 100%

ที่มา : ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

การแต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมวินัยการออมสู่โครงการ “โรงเรียน กอช.100%” ขึ้นอยู่กับการจัดการของแต่ละโรงเรียน โดยโรงเรียนจะมีหน้าที่ในการรับสมัครเท่านั้น นักเรียนที่สมัครเป็นสมาชิกต้องส่งเงินออมสะสมด้วยตนเองผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งนี้ผู้ศึกษาจึงยกตัวอย่างการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครสวรรค์โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือ คณะกรรมการที่ปรึกษา มีหน้าที่ ให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงาน ตลอดจนแก้ไขปัญหาอุปสรรค เพื่อให้การปฏิบัติงานของทุกฝ่ายเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

กลุ่มที่ 2 คือ คณะกรรมการดำเนินการดำเนินการรับสมัคร มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการรับสมัครนักเรียนเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ การศึกษาปี...

2. วางแผนกำหนดขั้นตอนการรับสมัครนักเรียนเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ การศึกษาปี...
3. จัดเตรียมรายชื่อนักเรียน และจัดเตรียมใบสมัคร และอุปกรณ์ต่าง ๆ
4. ประสานกับกรรมการทุกฝ่าย และครูที่ปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 6 ทุกห้อง ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
5. ตรวจสอบความถูกต้องในการกรอกข้อมูลใบสมัครของนักเรียน สรุปรายชื่อนักเรียนที่สมัคร เข้าร่วมโครงการและรายงานผลการสมัคร
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มที่ 3 คือ คณะกรรมการประชาสัมพันธ์และรวบรวมข้อมูลทางเว็บไซต์ มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ดาวโหลดรายชื่อและข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียนจากระบบสารสนเทศ
2. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับสมัครนักเรียนเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ปีการศึกษา...
3. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยการแจ้งครูที่ปรึกษาทางโรงเรียนได้มีการจัดทำสื่อเพื่อชี้แจงแนวทางการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 33 : สื่อประกอบการแจ้งแนวทางปฏิบัติสำหรับครูที่ปรึกษา

แจ้งครูที่ปรึกษานักเรียนชั้น ม.2, ม.4, ม.5, ม.6

แจ้งให้นักเรียนในที่ปรึกษาของท่าน
นำสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน (ถ่ายเอกสารทั้งด้านหน้าและด้านหลังบัตร)
โดยนักเรียนลงชื่อรับรองสำเนาถูกต้อง แนบเป็นหลักฐานในการสมัครสมาชิก
โครงการการออมแห่งชาติ (กอช.)

หากนักเรียนไม่สามารถถ่ายสำเนาได้ ให้**นำบัตรประชาชนตัวจริงมา**
โดยทางโรงเรียนจะบริการถ่ายสำเนาบัตรประชาชนให้

โดยนักเรียนสามารถส่งเอกสาร/บัตรประชาชนให้กับกรรมการคุมสอบแต่ละห้อง

- สำหรับนักเรียนชั้น ม.4-6 ให้นำมาวันจันทร์ ที่ 12 กันยายน 2565
- สำหรับนักเรียนชั้น ม.2 ให้นำมาวันอังคาร ที่ 13 กันยายน 2565

• หมายเหตุ หากนักเรียนของท่านได้รับ **ใบสมัครสมาชิก กอช.แล้ว**
ให้นำมาส่งกรรมการคุมสอบพร้อมรับรองสำเนาบัตรในวันจันทร์ (ม.4, ม.5, ม.6)
หรือในวันอังคาร (ม.2)

ที่มา : ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติใน
จังหวัดนครสวรรค์

ทั้งนี้ทางจังหวัดมีรางวัลในรูปของโล่รางวัลให้แก่ผู้รับผิดชอบหลักของโรงเรียนที่ขับเคลื่อนการส่งเสริมวินัยการออมเกินร้อยละ 50 ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

4.4.2.4.6. ผลการดำเนินงานของโรงเรียน

จากการศึกษาข้อมูลเอกสารรายงานผลการดำเนินงานของโครงการโรงเรียน กอช.100% ให้กับส่วนกลางในช่วงเดือนกันยายน มีผลการดำเนินงานดังต่อไปนี้

ตารางที่ 49 : ผลการดำเนินงานของโรงเรียน กอช. 100% โดยแบ่งเป็นอำเภอ

อำเภอ	สมาชิกรายใหม่ (คน)
1	3,001
2	634
3	342
4	785
5	486
6	451
7	695
8	785
9	595
10	264
11	165
12	111
13	256
14	-
15	392
รวมทั้งสิ้น	8,962

หมายเหตุ : ผลการดำเนินงานผู้ศึกษาทำการคละในแต่ละอำเภอ

ที่มา : เอกสารรายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมวินัยการออมในพื้นที่ กรมการปกครองจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2565

จากผลการดำเนินโครงการโรงเรียน กอช.100% จะเห็นได้ว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายรวมในการระดมสมาชิกใหม่จำนวน 11,000 คน ในเดือนกันยายน พ.ศ.2565 สามารถดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน 8,962 คน คิดเป็นร้อยละ 81.47 โดยทุกอำเภอสามารถดำเนินงานได้เป็นไปตาม

การส่งเสริมการออมโดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนย่อมส่งผลดีต่อนักเรียนและกองทุน เพราะนอกจากกองทุนจะได้จำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นแล้ว ด้วยหลักการของการออมที่ว่ายิ่งออมตั้งแต่อายุน้อยยิ่งได้รับผลประโยชน์ในรูปของบำนาญมากขึ้นด้วย กล่าวคือหากสมาชิกออมตั้งแต่อายุน้อยอย่างต่อเนื่องจะนำมาซึ่งผลตอบแทนที่สูงขึ้นในระยะยาว สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติและคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“ไม่เป็นการเบียดเบียนเป้าหมายวัตถุประสงค์หลักคือ ให้คนไทยมีการออม จะออมในระบบไหนก็แล้วแต่ คนที่ไม่มีมีการออมรองรับให้มาที่นี้ หลักของมันคือ ยิ่งออมเร็ว ดอกผลระยะเวลาก็จะเป็นตัวคูณ เมื่ออายุ 60 ก็มากยิ่งขึ้น ถ้าออมช้า ระยะการออมน้อย ผลตอบแทนน้อยลง ต้องใช้เงินออมในจำนวนมากขึ้น”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“ไม่ผิดวัตถุประสงค์ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายของเราตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไป การเข้าถึงกลุ่มเด็กนักเรียน นักศึกษา กลับถือว่าเป็นข้อดีของกองทุน เพราะอยู่กับเราระยะยาว เงินของเค้าเราเอาไปบริหารทำอะไรต่อได้”

(คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“วัตถุประสงค์เรา focus คนที่ไม่มีบำนาญรองรับ เราไม่รู้ว่าจะเด็กคนนั้นโตแล้วเป็นอย่างไร อาจจะประกอบอาชีพอิสระ ไม่ได้เป็นข้าราชการ หรืออาจเป็นชั่วคราว ทำให้เค้ามีทางเลือกในการสร้างบำนาญ อีกอย่างคือเด็กนี่แหละสำคัญ ให้เค้ามีเงินในระบบบำนาญตั้งแต่เด็ก ๆ ผมมองว่า time value ของการลงทุนระบบบำนาญคือยาวนาน ยิ่งดี ภาษาชาวบ้านคืออายุมากช่วยไม่ทันแล้ว ออมให้ตายก็ได้เดือนละหลักร้อย ซึ่งไม่พอกินแต่คนอายุน้อย ๆ พอจบได้เป็นหมื่น พอไปได้”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

“เยาวชนเป็นแรงงานในอนาคตอยู่แล้ว ถือว่าเป็นการออมยามชราภาพ
เป็นการสร้างความตระหนักรู้ในการออม”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

4.4.2.4.7. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะทำงานภายใต้โครงการโรงเรียน

กอช.100%

1. ขาดความต่อเนื่องของผู้นำและผู้ประสานงานทั้งทางโรงเรียนและทางจังหวัด เนื่องจากเมื่อมีการเปลี่ยนผู้ประสานงานส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ รวมถึงขั้นตอนกระบวนการทำงาน นอกจากนี้หากมีการเปลี่ยนผู้นำ ความเอาใจจริงเอาใจในการผลักดันนโยบายย่อมมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“ผู้นำมีส่วน ปีแรกกับปีนี้ต่างกันมาก เดิม ผอ. เป็นคนสั่งเลย
ลงหน้าเสาธง อธิบายเอง แปปเดียว สามารถรวบรวมใบสมัครส่งคลังได้หมดเลย”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

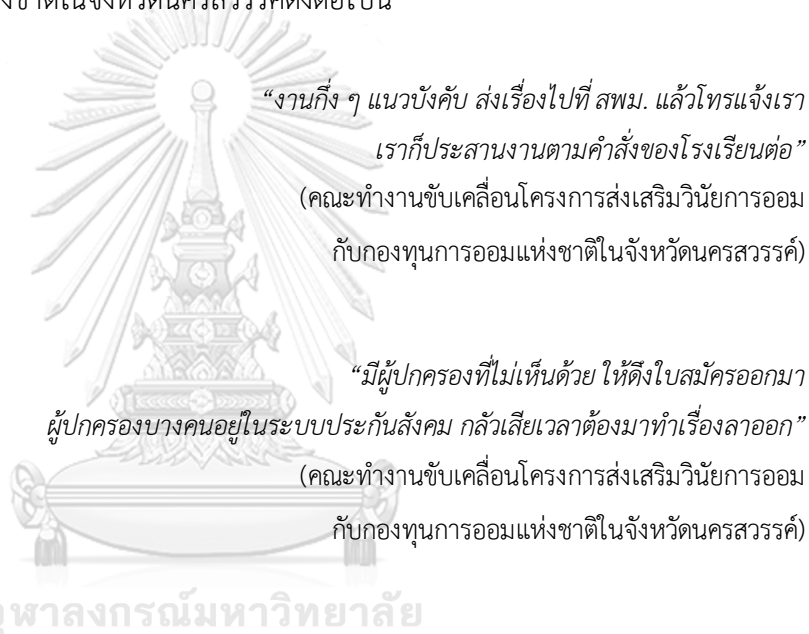
“เดิมคลังมีข้อมูลที่เคยมีมา ๆ ชัดเจน การจัดการระบบดี ทำงานไว
พอเปลี่ยนเป็นอีกหน่วยงาน ผอ. ก็เปลี่ยน ก็ดีแหละ แต่คลังเดิมแม่นกว่า”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“ข้อมูลเกี่ยวกับ กอช. เราก็เข้าใจบ้าง ไม่เข้าใจบ้าง
ได้รับมอบหมายให้ประชาสัมพันธ์ที่นึ่งก็อ่านทีนึ่ง ไปอบรมก็ฟังบ้าง ไม่ฟังบ้าง”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

2. ทางโรงเรียนมองว่าเป็นโครงการที่ดี แต่ควรให้โรงเรียนเป็นตัวกลางในการประชาสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามการสมัครควรมาจากความสมัครใจของนักเรียนอย่างแท้จริง ทั้งนี้การดำเนินการรูปแบบดังกล่าวพบว่ามีกลุ่มผู้ปกครองที่ไม่เห็นด้วยในการจัดกิจกรรมดังกล่าว เนื่องจากมองว่าอาจจะเป็นปัญหาในภายหลัง อาจเสียเวลาในการทำเรื่องออกจากการสมัครเป็นสมาชิกของกองทุน ซึ่งเมื่อมีกลุ่มผู้ปกครองที่ไม่เห็นด้วยส่งผลต่อค่าเป้าหมายที่ทางจังหวัดมอบหมายให้รับผิดชอบ หากมีการส่งยอดจำนวนนักเรียนไม่ครบทางโรงเรียนต้องดำเนินการชี้แจงกับจังหวัดในส่วนขอเหตุผลของนักเรียนที่ไม่สมัครเป็นสมาชิกด้วย สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

3. ไม่มีงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“ไม่มีงบประมาณประชาสัมพันธ์ ส่งใบสมัครมา เราถ่ายเอกสารเอง กระดาษก็ใช้ของโรงเรียน ปีที่คลังจังหวัดทำก็ให้ใบชั่วคราวแจกบ้าง”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

4. เป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นของครู โดยเฉพาะการจัดงาน สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่ม คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัด นครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“งานรับรางวัล เราต้องเตรียมสถานที่ ทุกอย่างจัดเอง
ในมุมมองผู้บริหารน่าจะชอบจัดที่โรงเรียนมากกว่า ได้ต้องรับแขก”
(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

5. ความซ้ำซ้อนของกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากนักเรียนบางคน จะสมัครสมาชิกกับอำเภอหรือ ทาง หน่วยงานราชการอื่น ๆ แล้ว สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อน โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“เด็กสมัครกับหมู่บ้านแล้ว บางทีเด็กไม่รู้ เพราะพ่อแม่สมัครให้แล้ว”
(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

4.4.2.4.8. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของคณะทำงานภายใต้โครงการ โรงเรียน กอช.

100%

1. การสมัครควรเป็นความสมัครใจของนักเรียนเอง เนื่องจากหากนักเรียนเข้าใจในรูปแบบการ ออม สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ จะนำไปสู่การส่งเงินออมอย่างต่อเนื่องและเกิดค้ำค้ำกับ เงินทุนตั้งต้นการออมที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้สมทบ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่ม คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัด นครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“เป็นโครงการที่ดี แต่ต้องให้เค้าสมัครใจเอง เพื่อให้เค้าส่งเงินออมต่อเนื่องเอง
เงินที่บริจาคไปก็ไม่เสียเปล่า เพราะถ้าเราบังคับทุกคน
เด็กก็ได้ใส่ใจ ถึงเข้าใจแค่ไหนก็ไม่เอา มันก็จะค้างอยู่แล้ว”
(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

2. ควรประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้มากยิ่งขึ้น โดยมีวิทยากรจากภายนอกเข้ามาให้ความรู้กับนักเรียนโดยตรง สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“ผอ. พุด ครู พุดอาจไม่ตื่นเต้น ให้คนมีวาทศิลป์ในการพูด มาให้ความรู้”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

และเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของการทำความร่วมมือ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ที่มีการจัดทำ “โครงการสร้างเครือข่าย ในระดับพื้นที่ (ตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน)” เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ.2563 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการโครงสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ

4.4.2.5. โครงการสร้างเครือข่าย ในระดับพื้นที่ (ตัวแทน กอช. ประจำหมู่บ้าน)

ตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน เป็นกลไกสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ และเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเชิญชวนประชาชนสมัครเป็นสมาชิกกับกองทุนการออมแห่งชาติและส่งเสริมการออมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่ตระหนักถึงความสำคัญ และเกิดการวางแผนการออมเงิน เพื่อดำรงชีพวัยเกษียณ โดยมีการประกาศเรื่องการรับสมัครกองทุนครั้งแรกเมื่อ 31 มกราคม พ.ศ.2563 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 28 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 ประกอบกับมติที่ประชุมครั้งที่ 3/2565 เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ.2565 ได้ประกาศการรับสมัครและเงื่อนไขการจ่ายค่าตอบแทน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.4.2.5.1. บทบาทและหน้าที่ของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน

1. ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติแก่ประชาชนในหมู่บ้าน
2. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติแก่ประชาชนในหมู่บ้าน
3. แนะนำและส่งเสริมให้เกิดการออมรายใหม่และสนับสนุนให้เกิดการออมอย่างต่อเนื่องของสมาชิกเดิม

4. นำส่งใบแจ้งยอดเงินสะสมของสมาชิกและคู่มือสมาชิกให้แก่สมาชิกในหมู่บ้าน
5. ให้คำปรึกษา ตอบข้อสงสัยและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ ให้แก่สมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติในหมู่บ้าน

ทั้งนี้ตัวแทนต้องดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิก (PDPA) สามารถดูได้ดังต่อไปนี้

1. ตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน ต้องแจ้งขอความยินยอมในการใช้ข้อมูลของสมาชิก ในการรับสมัครสมาชิกใหม่ หรือส่งเงินสะสมของสมาชิกเดิม
2. ตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านต้องเก็บรักษาข้อมูลสมาชิก เช่น ชื่อนามสกุล เลขบัตรประชาชน ที่อยู่อาศัย เบอร์โทร อายุและยอดเงินสะสม ห้ามเปิดเผยให้แก่บุคคลอื่น
3. หากตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกหรือนำไปหาผลประโยชน์อันนำมาซึ่งความเสียหายต่อสมาชิก จะมีโทษตามกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

4.4.2.5.2. การสมัครเป็นสมาชิกและเงื่อนไขการเป็นสมาชิก

กองทุนการออมแห่งชาติ ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้หมู่บ้านมีตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ท่าน โดยการสมัครของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน ซึ่งผู้สมัครต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1.) เป็นสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติในขณะยื่นใบสมัคร
- 2.) มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ผู้ใหญ่บ้านหรือสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติในพื้นที่ของตน จำนวน 2 ท่าน รับรองคุณสมบัติ
- 3.) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำหรือมีชื่อในทะเบียนบ้านในหมู่บ้านที่ทำการสมัครตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน
- 4.) ไม่มีประวัติเสื่อมเสียทางการเงิน การพนันและสารเสพติด
- 5.) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- 6.) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ

ผู้สมัครต้องกรอกใบสมัครกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านให้ครบถ้วน พร้อมทั้งมีการรับรองคุณสมบัติตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านจากผู้ใหญ่บ้านหรือสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติในพื้นที่ของตนจำนวน 2 ท่าน พร้อมแนบสำเนาหน้าบัญชีธนาคาร กรณีรับค่าตอบแทนเป็นเงินโอนเข้าบัญชีธนาคาร โดยนำไปสมัครไปยื่นที่หน่วยรับสมัครสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ณ ที่ทำการปกครองอำเภอทั่วประเทศ (เสมียนตราอำเภอ) หรือส่งเอกสารการสมัครมายังสำนักงานกองทุนการออมแห่งชาติ (ฝ่ายส่งเสริมการออมและการตลาด)

ในกรณีที่หมู่บ้านใดมีผู้สนใจสมัครเป็นตัวแทนมากกว่า 1 คน ให้ผู้ใหญ่เป็นผู้คัดเลือกผู้สมัครที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพียง 1 คนเท่านั้น ทั้งนี้การสมัครตัวแทนจะสมบูรณ์ เมื่อมีคุณสมบัติครบถ้วน และผ่านการอบรมหลักสูตรการเป็นตัวแทนประจำหมู่บ้านตามที่กองทุนการออมแห่งชาติกำหนด และผู้สมัครตกลงยอมรับเงื่อนไขขอบทบาทหน้าที่ของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน นอกจากนี้การเป็นตัวแทนจะสิ้นสุดลงภายในเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- 1.) ลาออกจากการเป็นตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน
- 2.) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามการเป็นตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน
- 3.) พ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ
- 4.) ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านได้
- 5.) กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศ

โดยผู้ที่เป็นตัวแทนจะต้องมีบัตรตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติซึ่งจะได้ต่อเมื่อผ่านการอบรมตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านแล้ว

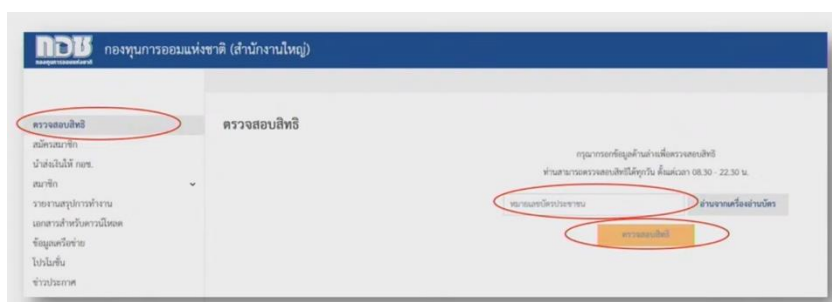
รูปภาพที่ 34 : ตัวอย่างบัตรตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน

ที่มา : ข้อมูลจากจัดอบรมตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านรูปแบบออนไลน์

และในส่วนของผู้แทนจะมีระบบของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติเพื่อตรวจสอบสิทธิคุณสมบัติของผู้ที่สนใจว่ามีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติหรือไม่ โดยเลือกเมนูตรวจสอบสิทธิ > กรอกเลขบัตรประชาชน > ตรวจสอบสิทธิ

รูปภาพที่ 35 : การตรวจสอบสิทธิผ่านระบบตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติ

ที่มา : ข้อมูลจากจัดอบรมตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านรูปแบบออนไลน์

โดยผลการตรวจสอบสิทธิ จะปรากฏเป็น 4 กรณี คือ 1.) เป็นสมาชิก กอช.แล้ว 2.) มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิก กอช. 3.) ไม่มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิก กอช. เนื่องจากเป็นผู้สมัครประกันตนมาตรา 39 (สำนักงานประกันสังคม) และ 4.) ไม่มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิก กอช.

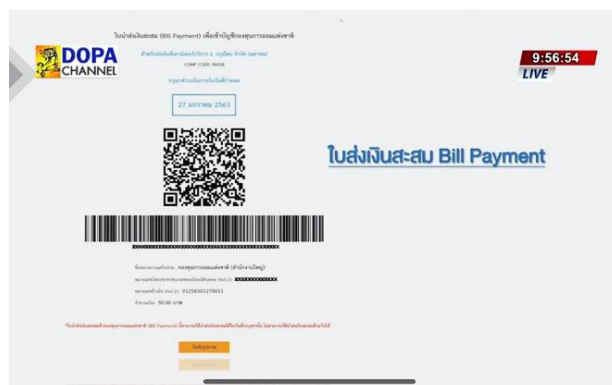
รูปภาพที่ 36 : ผลการตรวจสอบสิทธิจากระบบกองทุนการออมแห่งชาติ

ที่มา : ข้อมูลจากจัดอบรมตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านรูปแบบออนไลน์

ซึ่งหากตรวจสอบสิทธิแล้วสามารถสมัครได้ จะมีระบบรับสมัครสมาชิกและนำส่งเงินออมให้กับกองทุนการออมแห่งชาติในรูปแบบของการสแกน QR CODE

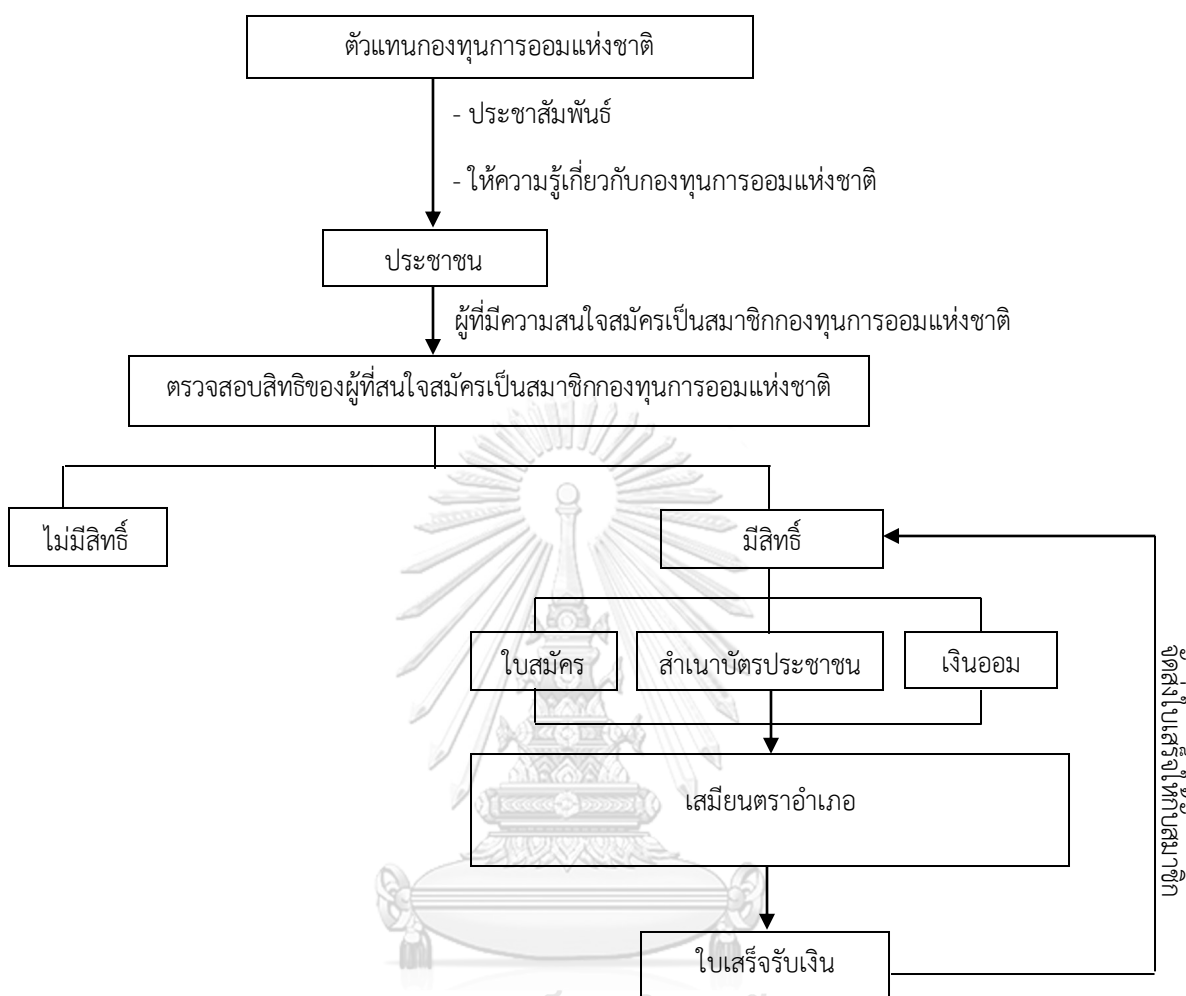
รูปภาพที่ 37 : ตัวอย่างใบนำส่งเงินสะสมสำหรับตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติ

ที่มา : ข้อมูลจากจัดอบรมตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านรูปแบบออนไลน์

อย่างไรก็ตาม หากไม่ใช้ระบบตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติ ผู้ที่เป็นตัวแทนสามารถส่งใบสมัครและเงินสะสมได้ที่เสมียนตราอำเภอ โดยวิธีการดำเนินงานของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านในการสมัครสมาชิก ต้องยื่นเอกสารผ่านเสมียนตราอำเภอ ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 38 : การสมัครสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติสำหรับตัวแทนประจำหมู่บ้าน

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ

ซึ่งผู้ที่ดำรงหน้าที่เป็นตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน จะได้รับค่าตอบแทนโดยมีเงื่อนไขอัตราการจ่ายเงิน ดังต่อไปนี้

- 1.) กรณีสมาชิกใหม่ผ่านระบบทะเบียนสมาชิก โดยผ่านระบบทะเบียนสมาชิกสำหรับตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติในโทรศัพท์เคลื่อนที่หรืออุปกรณ์อื่น ๆ จะได้รับค่าตอบแทนรายละ 10 บาท
- 2.) กรณีรับสมัครสมาชิกใหม่โดยการยื่นเอกสารการสมัครผ่านเสมียนตราอำเภอ จะได้รับค่าตอบแทนรายละ 5 บาท

- 3.) กรณีที่สมาชิกเดิมหรือสมาชิกใหม่ส่งเงินสะสมกองทุนการออมแห่งชาติจะจ่ายค่าตอบแทนในอัตราดังต่อไปนี้

ตารางที่ 50 : อัตราค่าตอบแทนของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน

เงินสะสมของสมาชิก	อัตราค่าตอบแทน
ตั้งแต่ 1 บาท ถึง 100,000 บาท	ร้อยละ 1
ตั้งแต่ 100,001 บาท ถึง 200,000 บาท	ร้อยละ 1.5
ตั้งแต่ 200,001 บาทขึ้นไป	ร้อยละ 2

ที่มา : ประกาศกองทุนการออมแห่งชาติ เรื่องการรับสมัครตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน

การจ่ายเงินค่าตอบแทนจะจ่ายตามการระบุดูความประสงค์ในใบสมัครตัวแทน ซึ่งประกอบด้วย 3 วิธี ดังต่อไปนี้

- 1.) รับเป็นเงินโอนเข้าบัญชีธนาคาร
- 2.) รับเป็นเงินโอนเข้าบัญชีพร้อมเพย์ (prompt pay) ที่ผูกกับเลขบัตรประชาชนของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน โดยตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติจะต้องชำระค่าธรรมเนียมตามที่ธนาคารกำหนด
- 3.) รับเป็นเงินสะสมเข้าบัญชีสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ทั้งนี้จะจ่ายเงินให้กับตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติ เป็นประจำทุก ๆ 3 เดือน โดยเริ่มนับตั้งแต่เดือนมกราคมของแต่ละปีเป็นไตรมาสแรก ทั้งนี้ดำเนินการจ่ายเงินให้แก่ตัวแทน ไม่เกินวันที่ 15 ของเดือนเมษายน กรกฎาคม ตุลาคมและมกราคม (ปีถัดไป)

ดังนั้นตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน ทำหน้าที่แทนกองทุนการออมแห่งชาติ ที่ในการชักชวนและให้ความรู้เกี่ยวกับของกองทุนการออมแห่งชาติกับชาวบ้านในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ ผู้ศึกษามองว่าตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน ถูกออกแบบให้มีลักษณะคล้ายกับตัวแทนประกันชีวิต เนื่องจากตัวแทนประกันนั้นจะมีสังกัดที่แน่นอนว่าเป็นตัวแทนของบริษัทประกันใด เช่นเดียวกับตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน ที่ต้องเป็นผู้คุณสมบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กองทุนการออมแห่งชาติกำหนด และผ่านการรับรองจากกองทุนการออมแห่งชาติ โดยมีบัตรตัวแทนให้เพื่อยืนยันตัวตน ทั้งนี้จังหวัดนครสวรรค์มีตัวแทนทั้งหมด จำนวน 1,311 คน โดยมีรายละเอียดโดยแบ่งตามอำเภอต่อไปนี้

ตารางที่ 51 : เป้าหมาย จำนวนตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน
และสัดส่วนในจังหวัดนครสวรรค์โดยแบ่งรายอำเภอ

อำเภอ	เป้าหมายตัวแทน กอช. ประจำหมู่บ้าน (คน)	จำนวนตัวแทน กอช.ประจำ หมู่บ้าน (คน)	คิดเป็น (ร้อยละ)
เมืองนครสวรรค์	172	172	100
โกรกพระ	65	65	100
ชุมแสง	126	105	83.33
ลาดยาว	149	149	100
บรรพตพิสัย	118	118	100
หนองบัว	107	107	100
ตากถ้ำ	125	125	100
เก้าเลี้ยว	43	40	93.02
ท่าตะโก	112	112	100
ตากฟ้า	76	76	100
ไพศาลี	101	101	100
พยุหะคีรี	125	125	100
แม่วงก์	66	66	100
แม่เปิน	24	24	100
ชุมตาบง	23	23	100
รวมทั้งสิ้น	1,432	1,311	91.55

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้ศึกษาจากเอกสารข้อมูลตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน รายจังหวัดของกองทุนการออมแห่งชาติ ปี 2564

การดำเนินงานของตัวแทน มีการจัดการประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ แนวทางการดำเนินงาน และเป้าหมายการส่งเสริมการออมระดับหมู่บ้านในจังหวัดนครสวรรค์ นอกจากนี้ยังมีการจัดอบรมตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติโดยทีมงานและวิทยากรจากกองทุนการออมแห่งชาติ ในหัวข้อ “ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติและการเป็นตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน” และ “เครื่องมือสำคัญกับการเป็นตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติ” ทั้งนี้ในก่อนและหลังการอบรมผู้เข้าร่วมการอบรมจำเป็นต้องทำแบบทดสอบและแบบประเมินก่อนและหลังการอบรม

รูปภาพที่ 39 : จัดอบรมตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านรูปแบบออนไลน์

การถ่ายทอดสด การอบรมตัวแทน กอช. ประจำหมู่บ้าน ประจำปี พ.ศ. 2565 (Video Conference System)

ที่มา : YouTube

การถ่ายทอดสด "การอบรมตัวแทน กอช. ประจำหมู่บ้านออนไลน์ ครั้งที่ 2/2565

รูปภาพที่ 40 : ประชุมส่งเสริมวินัยการออมกับ กอช. ในระดับพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ณ ห้องประชุม The Sun โรงแรม 42C เดอะชิค โฮเทล อ.เมืองนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์

ที่มา : ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์พบว่า ตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติส่วนใหญ่ในจังหวัดนครสวรรค์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านหรือญาติของผู้ใหญ่ในหมู่บ้าน นั้น ๆ ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติทั้งสิ้น มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการสมัครตัวแทนมาจากจังหวัดและอำเภอ ตัวแทนจะทำหน้าที่เป็นผู้รับสมัครและประชาสัมพันธ์ให้ลูกบ้านในหมู่บ้านที่ตนรับผิดชอบส่งเงินออมกับกองทุนการออมแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง วิธีการของตัวแทนในการประชาสัมพันธ์ของแต่ละคนแตกต่างกัน เช่น ประชาสัมพันธ์ตามเสียงตามสายในหมู่บ้าน ตั้งจุดรับสมัครตามตลาด งานเทศกาลของจังหวัด สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“ตัวแทน กอช. ประจำหมู่บ้าน ให้เราหาคนมาออมเงินให้ได้มากที่สุด เหมือนไปบอกให้เค้ามีหลักประกันในอนาคต แล้วก็ช่วยเค้ารับสมัครไปในตัว”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

นอกจากนี้ตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติ ที่มีผลการดำเนินงานในระดับดี จะได้รับผลตอบแทนในรูปของเกียรติบัตรและของกำนัลพิเศษ เช่น โทรศัพท์มือถือจากทางกองทุนการออมแห่งชาติ

4.4.2.5.3. ผลการดำเนินงานของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน

จากการศึกษาข้อมูลของกองทุนการออมแห่งชาติรายงานผลการดำเนินงานตัวแทน กองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน ในช่วงเดือนมกราคมถึงมิถุนายน พ.ศ.2565 โดยมีผลการดำเนินงานมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 52 : ผลการดำเนินงานของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน โดยแบ่งเป็นอำเภอ

อำเภอ	สมาชิกรายใหม่ (คน)
แก้งเลี้ยว	14
โคกพระ	5
ชุมตาบง	18
ชุมแสง	31
ตากฟ้า	3
ตากลิ	16
ท่าตะโก	32
บรรพตพิสัย	16
พยุหะคีรี	27
ไพศาลี	3
เมืองนครสวรรค์	167
แม่เปิน	65
แม่วงก์	5
ลาดยาว	12
หนองบัว	8
รวมทั้งสิ้น	422

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ ข้อมูลในช่วงข้อมูล ณ มกราคม-มิถุนายน พ.ศ.2565

4.4.2.5.4. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของตัวแทนกองทุนการออมประจำหมู่บ้าน

1. ตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านยังสื่อสารความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติยังได้ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความเข้าใจในเนื้อหาของกองทุนอย่างลึกซึ้ง จึงอธิบาย ถ่ายทอดองค์ความรู้ได้เพียงเบื้องต้นเท่านั้น สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“แม้ว่าจะเข้าถึงข้อมูลจากการอบรม อย่างเราอธิบายไม่ค่อยถูก
วิทยากรน่าจะคุยโอเคกว่า เราอธิบายเป็นขอต ๆ ให้เห็นภาพแบบเค้าพูดไม่ได้”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

2. สิทธิประโยชน์ของกองทุนการออมแห่งชาติ ยังไม่จูงใจประชาชนเท่าที่ควร สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“เงินน้อย ได้บำนาญน้อย

ถ้าเจ็บป่วยก็ไม่มีหลักประกันสุขภาพ แต่ประกันสังคมมี”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

4.4.2.5.5. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน

1. ควรมีงบประมาณในการประชาสัมพันธ์หรือดำเนินการที่เพียงพอ เนื่องจากการลงพื้นที่ไม่สามารถทำคนเดียวได้ทั้งหมด ต้องอาศัยทีมงาน ซึ่งจำเป็นต้องงบประมาณส่วนตัวในการจัดการ เช่น ค่าน้ำมันรถ ค่าเอกสาร ค่าจ้างทีมงาน สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“พื้นนะทำคนเดียวไม่ทันหรอก หาทีมงานไปช่วย ต้องจ่ายต้องเลี้ยงข้าว
เค้าเรียกว่ากลุ่มมวลชน ที่ส่วนใหญ่ไปวันพระ แจก ๆ กรอก ๆ มา”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

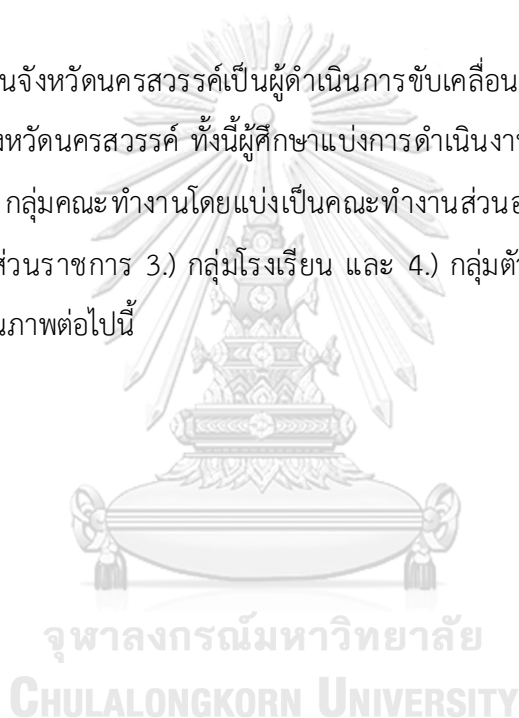
“เมื่อสมัครและส่งเงินสะสมแรก ๆ จะมี statement กลับมา ที่ต้องไปแจกตามบ้าน
คิดว่าไหวมั๊ย คุณต้องแจกเอง มาให้พี่รับผิดชอบ พี่ไม่โอเคเลยนะ
ลูกบ้านไม่ใช่น้อย หลายร้อยใบ ต้องแจกให้ครบ งบประมาณไม่มี ไม่ใช่มาทิ้งภาระ
ผู้ช่วยศักยภาพไม่มาก บางคนอายุเยอะ”

(คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

4.4.3. ผลการดำเนินการภาพรวมในจังหวัดนครสวรรค์

ตัวชี้วัดสำคัญในการรายงานผลการดำเนินการคือ จำนวนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ และการส่งเสริมการออมอย่างต่อเนื่องที่เพิ่มขึ้นในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการดำเนินการทั้งหมดมาจากการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ผ่านการดำเนินโครงการทั้งหมด 3 โครงการ โดยจะมีโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่เป็นโครงการหลัก และโครงการย่อยอีก 2 โครงการ คือ 1.) โครงการสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่ (ตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน) และ 2.) โครงการโรงเรียน กอช.100%

คณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์เป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนการส่งเสริมการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ทั้งนี้ผู้ศึกษาแบ่งการดำเนินงานเป็น 4 ส่วน ซึ่งความเชื่อมโยงกัน ประกอบด้วย 1.) กลุ่มคณะทำงานโดยแบ่งเป็นคณะทำงานส่วนอำเภอ 2.) กลุ่มคณะทำงานโดยแบ่งเป็นคณะทำงานส่วนราชการ 3.) กลุ่มโรงเรียน และ 4.) กลุ่มตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน ดังแผนภาพต่อไปนี้

ทั้งนี้คณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์ได้เป้าหมายของการระดมสมาชิกใหม่ใน พ.ศ. 2565 จำนวน 14,320 คน คำนวณจากจำนวนหมู่บ้านคุณด้วย 10 โดยคณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์ได้แบ่งความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

ตารางที่ 53 : สัดส่วนค่าน้ำหนักความรับผิดชอบการดำเนินการระดมสมาชิก

การดำเนินการ ในส่วนของอำเภอ	การดำเนินการ ในส่วนของราชการ	การดำเนินการในส่วนของ โครงการโรงเรียน กอช.100%
ร้อยละ 20	ร้อยละ 10	ร้อยละ 70

ที่มา : กรมการปกครองจังหวัดนครสวรรค์

อย่างไรก็ตามการทำงานโดยคณะทำงานไม่มีการกำหนดสัดส่วนเป้าหมายของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านในรูปแบบเดียวกับกลุ่มอื่น ๆ เช่น การดำเนินการระดมสมาชิกใหม่ในส่วนของอำเภอว่าต้องระดมสมาชิกให้ได้จำนวนเท่าไร ซึ่งกลุ่มเหล่านี้คณะทำงานรับผิดชอบตัวชี้วัดที่ได้รับมอบหมายจากกองทุนการออมแห่งชาติคือ จำนวนของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านเท่านั้น แต่สำหรับสัดส่วนสมาชิกที่ตัวแทนต้องดำเนินการ จะขึ้นตรงกับกองทุนการออมแห่งชาติโดยตรง

โดยผู้ศึกษาสามารถสรุปผลการดำเนินการภาพรวมในการระดมสมาชิกใหม่ในปี 2565 ได้ว่ามีจำนวนสมาชิกใหม่ทั้งสิ้น 12,964 คน ซึ่งเป็นผลรวมจากการในช่วงเดือนมกราคมถึงกันยายนโดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ 1.) การดำเนินการระดมสมาชิกใหม่ในส่วนของอำเภอ จำนวน 3,373 คน 2.) การดำเนินการระดมสมาชิกใหม่ในส่วนของส่วนราชการ จำนวน 187 คน 3.) การดำเนินการระดมสมาชิกใหม่ในส่วนของกลุ่มนักเรียนภายใต้โครงการโรงเรียน กอช.100% จำนวน 8,962 คน และ 4.) การดำเนินการระดมสมาชิกใหม่ในส่วนของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านจำนวน 442 คน

จะเห็นได้ว่าเน้นค่าน้ำหนักของการดำเนินการในจังหวัดนครสวรรค์อยู่ที่กลุ่มของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อเทียบกับเป้าหมายที่คณะทำงานได้กำหนด 14,320 คน สามารถดำเนินการในช่วงเดือนมกราคมถึงกันยายนได้แล้วเสร็จจำนวน 12,964 คน แม้จะยังไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่คณะทำงานกำหนดไว้ แต่สามารถดำเนินการได้ถึงร้อยละ 90.53 และยังคงมีระยะเวลาในการดำเนินการต่อจนถึงสิ้นปี

ตารางที่ 54 : สรุปผลการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมการออม
กับกองทุนการออมแห่งชาติในแต่ละส่วน

ความรับผิดชอบ	การดำเนินการ ในส่วนของอำเภอ	การดำเนินการ ในส่วนของราชการ	การดำเนินการในส่วนของ โครงการโรงเรียน กอช.100%	รวม
ผลการดำเนินการ (คน)	3,373	187	8,962	12,522
คิดเป็น (ร้อยละ)	26.95	1.49	71.56	100

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษา

ทั้งนี้ผลของการดำเนินการระดมสมาชิกใหม่ในส่วนของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน ไม่ได้จัดอยู่ในความรับผิดชอบของคณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์โดยตรง แต่ทางจังหวัดโดยเฉพาะในส่วนของอำเภอจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประชาสัมพันธ์โดยเฉพาะการรับสมัครหาตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน เพื่อบรรลุเป้าหมายของกองทุนการออมแห่งชาติที่มีการกำหนดตัวชี้วัดจำนวนตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติในแต่ละจังหวัดรับผิดชอบ

สำหรับจังหวัดนครสวรรค์มีตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน ตั้งแต่ พ.ศ.2563-2565 รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,316 คน ซึ่งยังขาดอีกจำนวน 116 คน จังหวัดจึงมีตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านครบทุกหมู่บ้าน อย่างไรก็ตามดังที่กล่าวไปข้างต้น จำนวนสมาชิกใหม่ที่ระดมจากตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านจะเข้าระบบตัวแทนของกองทุนการออมแห่งชาติโดยตรง โดยไม่ต้องรายงานผ่านจังหวัด

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงจำนวนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์แต่ละปี จากผลการดำเนินงานจะเห็นได้ว่า ปัจจุบัน พ.ศ.2565 จำนวนแรงงานนอกระบบในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 251,919 คน เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติจำนวน 107,393 คน คิดเป็นร้อยละ 42.63

จำนวนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดสูงสุดอยู่ในช่วง พ.ศ.2561 มีจำนวนสมาชิกเพียง 658 คน เพิ่มขึ้นเป็นมากถึง 82,523 คน จากการขับเคลื่อนของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ และโครงการโรงเรียน กอช.100% ซึ่งเป็นโครงการที่ริเริ่มขึ้นในจังหวัดนครสวรรค์โดยผู้นำคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้งบประมาณ

จากเงินอุดหนุนในการดำเนินการเพื่อระดมสมาชิกใหม่ และการดำเนินโครงการสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่ที่เกิดขึ้นในปีถัดมา

อย่างไรก็ตามในช่วง พ.ศ.2563 และ พ.ศ.2564 พบว่ามียอดสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นไม่มากนัก อันเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ต้องดำเนินการตามมาตรการที่รัฐกำหนด จึงชะลอการจัดกิจกรรมการลงพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะโครงการโรงเรียน กอช. 100% เนื่องจากโรงเรียนต้องปิดทำการเรียนการสอนปรับแผนการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์ เพื่อความปลอดภัยจากการติดเชื้อดังกล่าว ซึ่งเมื่อสถานการณ์เริ่มกลับมาดีขึ้น คณะทำงานสามารถลงพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมในชุมชนได้ รวมไปถึงโรงเรียนกลับมาเปิดดำเนินการตามปกติอีกครั้ง คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ จึงเร่งขับเคลื่อนการดำเนินการระดมสมาชิก ทำให้หลังจากในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงมียอดสมาชิกที่เพิ่มขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายอีกครั้ง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 55 : จำนวนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ในแต่ละปี

จำนวนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ในแต่ละปี							
ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
4,834 คน	2,930 คน	157 คน	658 คน	83,181 คน	1,356 คน	2,096 คน	12,181 คน
รวมทั้งสิ้น							107,393 คน

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม พ.ศ.2565

นอกจากจำนวนสมาชิกในแต่ละปีแล้ว จำนวนเงินออมในแต่ละปีของจังหวัดนครสวรรค์มีผลการดำเนินการ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 56 : จำนวนเงินออมนำส่งในจังหวัดนครสวรรค์รายปี

จำนวนเงินออมนำส่งในจังหวัดนครสวรรค์ในแต่ละปี	
ปี	จำนวนเงินออม (บาท)
2558	6,743,683
2559	11,144,914.97
2560	10,441,067.03
2561	11,170,967.75
2562	31,308,608.77
2563	27,007,511.14
2564	24,463,511.97
2565	23,058,817.31

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม พ.ศ.2565

เมื่อพิจารณาตัวเลขดังกล่าวจะพบว่าหลังจาก พ.ศ.2562 มีจำนวนการส่งเงินออมที่ลดลง สาเหตุหนึ่งเนื่องจาสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สอดคล้องกับผลการวิจัย ผลที่พบว่ากระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อรายได้อยู่ในระดับมาก (สุพรรณรัตน์ มาศรัตน์ & ประสิทธิ์ชัย เดชขำ, 2022) เพราะตามสมการการออมคือ $S = Y - C$ เมื่อรายได้ลดลงส่งผลให้การออมเงินลดลงด้วยหากยังมีรายจ่ายที่เท่าเดิม ทั้งนี้ผู้ศึกษาพบข้อสังเกตของผลการดำเนินการโดยเฉพาะยอดสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ไม่สามารถสะท้อนกลุ่มแรงงานนอกระบบได้อย่างแท้จริง เนื่องจากผลรวมของสมาชิกกองทุนมีกลุ่มนักเรียนอยู่ด้วย โดยเฉพาะในช่วงที่มีการจัดตั้งโครงการโรงเรียน กอช.100% โดยผู้ศึกษายกตัวอย่างผลการดำเนินการใน พ.ศ.2565 มีสมาชิกใหม่ทั้งสิ้นจำนวน 12,964 คน เป็นนักเรียนมา 8,962 คน คิดเป็นร้อยละ 69.13

นอกจากนี้จังหวัดนครสวรรค์ได้รับรางวัลเป็นจังหวัดที่มียอดสมาชิกสูงสุดระดับจังหวัด ประจำปีในภาคกลาง และรางวัลผลการดำเนินงานการส่งเสริมวินัยการออมดีเด่นที่มีสมาชิกเพิ่มขึ้นจากเป้าหมายสูงสุดอย่างต่อเนื่องในภาคกลางอย่างต่อเนื่อง โดยรางวัลดังกล่าวกองทุนการออมแห่งชาติเป็นคนกำหนดเกณฑ์มีจำนวนทั้งสิ้น 6 รางวัลตามภูมิภาคของประเทศไทย โดยมีผลรางวัลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 57 : รางวัลยอดเยี่ยมสมาชิกสูงสุดระดับจังหวัดประจำปี พ.ศ.2564-2565 โดยตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จังหวัดที่ได้รับรางวัล	
	ประจำปี 2564	ประจำปี 2565
เหนือ	เชียงราย	น่าน
ตะวันออกเฉียงเหนือ	อุบลราชธานี	มหาสารคาม
ตะวันออก	ฉะเชิงเทรา	ตราด
ตะวันตก	ตาก	ราชบุรี
กลาง	นครสวรรค์	นครสวรรค์
ใต้	พัทลุง	นราธิวาส

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม พ.ศ.2565

ตารางที่ 58 : รางวัลจังหวัดที่มีผลการดำเนินงาน
การส่งเสริมวินัยการออมดีเด่นที่มีสมาชิกเพิ่มขึ้นจากเป้าหมายสูงสุด โดยแบ่งตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จังหวัดที่ได้รับรางวัล ประจำปี 2565
เหนือ	น่าน
ตะวันออกเฉียงเหนือ	มหาสารคาม
ตะวันออก	ตราด
ตะวันตก	ราชบุรี
กลาง	นครสวรรค์
ใต้	นราธิวาส

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม พ.ศ.2565

อย่างไรก็ตามแม้ว่าในแต่ละภูมิภาคจะมีจังหวัดที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมสมาชิกสูงสุดระดับจังหวัด และรางวัลจังหวัดที่มีผลการดำเนินงานการส่งเสริมวินัยการออมดีเด่นที่มีสมาชิกเพิ่มขึ้นจากเป้าหมายสูงสุดแตเมื่อนำจำนวนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติของจังหวัดที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมสมาชิกสูงสุดระดับจังหวัดมาเปรียบเทียบกับจำนวนแรงงานนอกระบบในจังหวัดเพื่อวัดผลการดำเนินการตามเจตนารมณ์การส่งเสริมการออมของแรงงานนอกระบบ โดยมีสัดส่วนดังต่อไปนี้

ตารางที่ 59 : เปรียบเทียบจำนวนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติกับจำนวนแรงงานนอกระบบ
ในจังหวัดที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมสมาชิกสูงสุดในแต่ละภูมิภาค

ภาค	จังหวัด	จำนวนแรงงาน นอกระบบ (คน)	จำนวนสมาชิก กอช.(คน)	คิดเป็น (ร้อยละ)
กลาง	นครสวรรค์	251,919	107,393	42.63
ตะวันออกเฉียงเหนือ	อุบลราชธานี	569,305	118,486	20.81
ตะวันตก	ตาก	112,251	20,615	18.37
เหนือ	เชียงราย	332,015	60,300	18.16
ตะวันออก	ฉะเชิงเทรา	147,189	25,125	17.07
ใต้	พัทลุง	142,482	21,355	14.99

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม พ.ศ.2565

จะเห็นจากจังหวัดที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมสมาชิกสูงสุดระดับจังหวัด มีผู้ที่เป็นสมาชิกของ กองทุนการออมแห่งชาติเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนแรงงานนอกระบบ จังหวัดนครสวรรค์มีสัดส่วนมากที่สุดคือร้อยละ 42.63 ซึ่งสะท้อนได้ว่าการดำเนินการในจังหวัดนครสวรรค์สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในสัดส่วนที่มากที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อศึกษาวิธีการทำงานของนครสวรรค์จากการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ผ่านโครงการทั้งหมด 3 โครงการข้างต้นพบว่า จำนวนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติมีสัดส่วนที่เป็นกลุ่มนักเรียนที่อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปซึ่งเป็นไปตามคุณสมบัติที่กองทุนการออมแห่งชาติกำหนดไว้มากที่สุด

โดยผู้ศึกษาได้รวบรวมรางวัลทั้งหมดที่จังหวัดนครสวรรค์ได้รับจากกองทุนการออมแห่งชาติรวมทั้งสิ้น 12 รางวัล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปี พ.ศ.2562

- ใบประกาศเกียรติคุณ เนื่องจากจังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดที่มีผลการดำเนินการส่งเสริมวินัยการออมดีเด่นที่มีสมาชิกผ่านเกณฑ์ร้อยละ 25 ในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่โดยการสนับสนุนของกระทรวงมหาดไทย
- ใบประกาศเกียรติคุณ เนื่องจากจังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดที่มีผลการดำเนินการส่งเสริมวินัยการออมดีเด่นที่มีสมาชิกผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติระดับพื้นที่โดยการสนับสนุนของกระทรวงมหาดไทย

นอกจากรางวัลในระดับจังหวัดแล้ว จังหวัดนครสวรรค์ยังได้รับรางวัลในระดับบุคคลด้วยคือ นายปรีชา เดชพันธุ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ ในฐานะประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ โดยได้รับมอบโล่รางวัลเกียรติยศบุคคลที่ส่งเสริมการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติยอดเยี่ยม เนื่องจากมีผลการดำเนินงานเป็นจังหวัดที่มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นสูงที่สุด เป็นอันดับ 1 ของประเทศ ประจำปี 2565 อีกด้วย

รูปภาพที่ 42 : รางวัลการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

ที่มา : ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

รูปภาพที่ 43 :เกียรติบัตรการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

ที่มา : ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

รูปภาพที่ 44 : โล่รางวัลการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการออม

ที่มา : ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

จากการศึกษาผู้ศึกษาพบข้อสังเกตว่าแม้ว่าในจังหวัดนครสวรรค์จะมียอดสมาชิกเพิ่มขึ้นแต่กลับสวนทางกับยอดการออมต่อเนื่อง ซึ่งหากไม่มีการออมอย่างต่อเนื่องของสมาชิกก็ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายของการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติได้ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติดังต่อไปนี้

“ทุกวันนี้สมัครและหยุดแค่นั้น ไม่มีประโยชน์ที่คุณได้คนล้านคนแต่ไม่ส่งเงิน”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผลการศึกษาจากข้อมูลการออมต่อเนื่อง (รายการ) ที่ส่งเงินออมสะสมผ่านหน่วยรับสมัครเสมียนตราอำเภอพบว่า มีการออมต่อเนื่องในช่วง พ.ศ.2565 มีผู้ส่งเงินออมต่อเนื่องจำนวน 1,456 รายการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 60 : ข้อมูลการออมต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ.2562-2565 ของหน่วยรับสมัครเสมียนตราอำเภอ

จังหวัด	จำนวนสมาชิก กอช. (คน)	การออมต่อเนื่อง (รายการ) ของหน่วยรับสมัคร เสมียนตราอำเภอ
นครสวรรค์	107,393	1,456

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2565

โดยมีรายละเอียดการออมต่อเนื่อง (รายการ) ของหน่วยรับสมัครเสมียนตราอำเภอดังต่อไปนี้

ตารางที่ 61 : ข้อมูลการออมต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2562-2565

ของหน่วยรับสมัครสมาชิกออมตราอำเภอ โดยแยกตามอำเภอ

อำเภอ	สมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ (คน)	การออมต่อเนื่อง (รายการ)
เมืองนครสวรรค์	17,481	1
ลาดยาว	9,981	128
ตากาลี	9,722	439
บรรพตพิสัย	8,340	-
พยุหะคีรี	8,138	-
ชุมแสง	8,072	-
ไพศาลี	7,271	-
ท่าตะโก	7,114	-
หนองบัว	6,906	-
ตากฟ้า	5,885	172
แม่วงก์	5,604	45
โกรกพระ	4,845	3
เก้าเลี้ยว	4,297	653
ชุมตาบง	1,889	-
แม่เปิน	1,848	-
รวมทั้งสิ้น	107,393	1,456

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม พ.ศ.2565

จะเห็นได้ว่าจากเป้าหมายการจัดทำโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ทั้ง 2 ประการ คือ 1.) มีจำนวนสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้น และ 2.) การส่งเงินการออมของสมาชิกอย่างต่อเนื่อง คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์เน้นเป้าหมายแรก คือการหาสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นเป็นหน้าที่หรือภารกิจหลัก มากกว่าการส่งเสริมการออมอย่างต่อเนื่อง โดยสังเกตได้จากการกำหนดตัวชี้วัดในการดำเนินงาน

นอกจากนี้ข้อมูลจากกองทุนการออมแห่งชาติการออมต่อเนื่อง (รายการ) ของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านในช่วง พ.ศ.2565 มีผู้ส่งเงินออมต่อเนื่องจำนวน 36,687 รายการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 62 : ข้อมูลการออมต่อเนื่องในปี 2565 ของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน

จังหวัด	จำนวนสมาชิก กอช. (คน)	การออมต่อเนื่อง (รายการ) ของ ตัวแทน กอช. ประจำหมู่บ้าน
นครสวรรค์	107,393	36,687

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม พ.ศ.2565

โดยมีรายละเอียดการออมต่อเนื่องของของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านในแต่ละอำเภอดังต่อไปนี้

ตารางที่ 63 : ข้อมูลการออมต่อเนื่องใน พ.ศ.2565 ของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติ
ประจำหมู่บ้าน โดยแยกตามอำเภอ

อำเภอ	สมาชิก กอช. (คน)	การออมต่อเนื่อง (รายการ)
เมืองนครสวรรค์	17,481	3,356
ลาดยาว	9,981	1,285
ตากาลี	9,722	4,139
บรรพตพิสัย	8,340	1,361
พยุหะคีรี	8,138	1,850
ชุมแสง	8,072	788
ไพศาลี	7,271	5,331
ท่าตะโก	7,114	1,976
หนองบัว	6,906	3,202
ตากฟ้า	5,885	3,464
แม่วงก์	5,604	2,499
โกรกพระ	4,845	3,458
เก้าเลี้ยว	4,297	1,295
ชุมตาบง	1,889	506
แม่เปิน	1,848	2,177
รวม	107,393	36,687

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม พ.ศ.2565

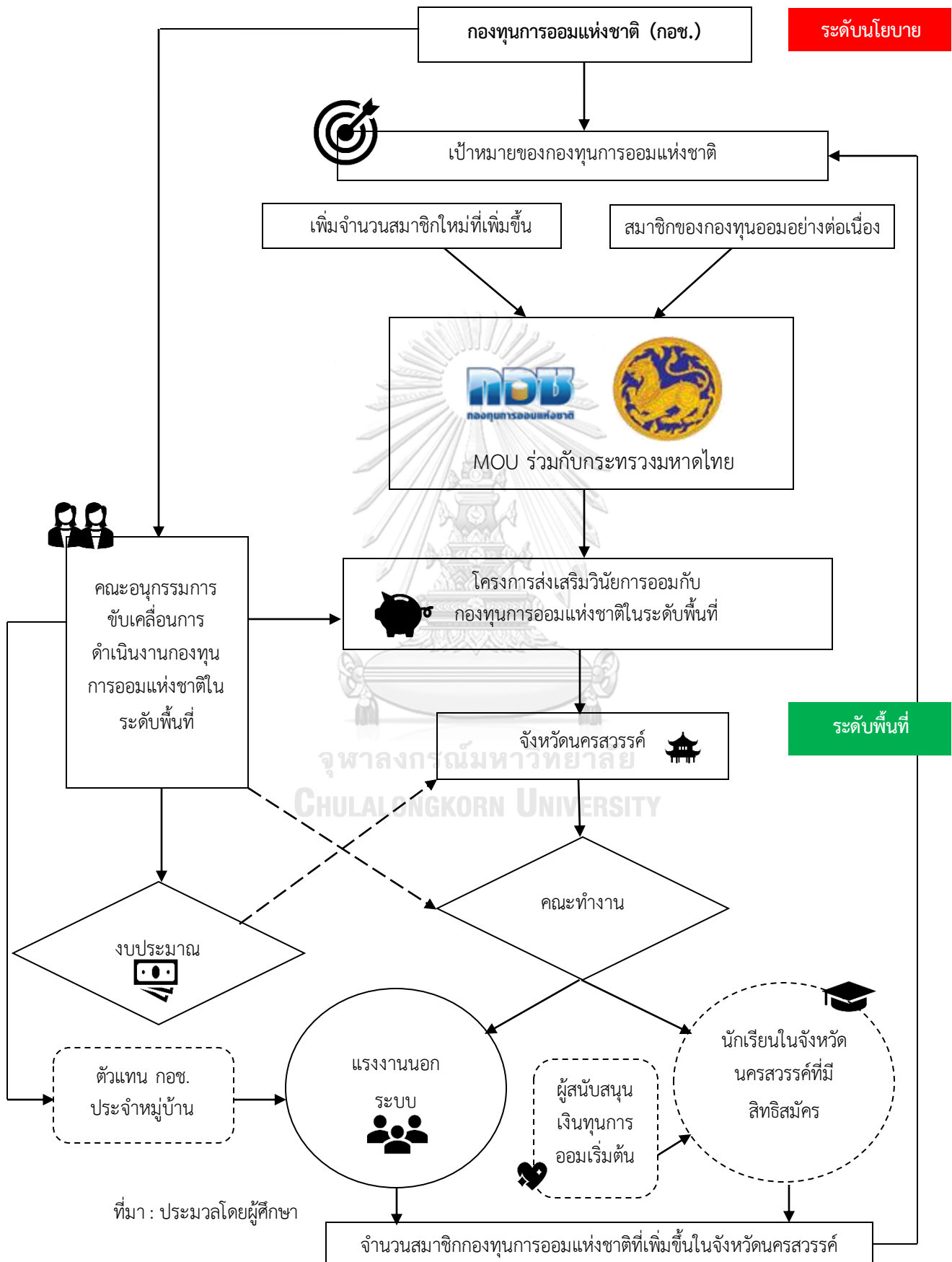
จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่าข้อมูลการออมต่อเนื่องของตัวแทนกองทุนการออมประจำหมู่บ้านมากกว่าข้อมูลในส่วนของหน่วยรับสมัครสมาชิกในอำเภอซึ่งเป็นคณะทำงานในจังหวัด แม้ว่าการทำงานของคณะทำงานจะสามารถระดมสมาชิกได้มากกว่าตัวแทนกองทุนการออมประจำหมู่บ้าน อันเนื่องมาจากเป้าหมายการส่งเสริมให้สมาชิกส่งเงินออมอย่างต่อเนื่องถูกออกแบบให้เป็นหน้าที่

ความรับผิดชอบของตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านโดยตรง อย่างไรก็ตามแม้ว่าสมาชิกจะส่งเงินออมด้วยตนเอง ผ่านแอปพลิเคชันหรือธนาคาร ยอดรายการเงินสะสมจะถูกบันทึกเข้ากับตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านในพื้นที่นั้น ๆ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าจากเป้าหมายของกองทุนการออมแห่งชาติทั้ง 2 ประการคือ 1.) การมีจำนวนสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้น และ 2.) การส่งเสริมการออมของสมาชิกอย่างต่อเนื่อง โดยหากพิจารณาจากวิธีการทำงานจังหวัดนครสวรรค์มีดำเนินขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติที่เน้นการเพิ่มจำนวนสมาชิกใหม่ที่เพิ่มขึ้นมากกว่าเน้นให้สมาชิกของกองทุนออมอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถสรุปภาพรวมการขับเคลื่อนนโยบายตั้งแต่กองทุนการออมแห่งชาติสู่ระดับพื้นที่ได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

รูปภาพที่ 45 : ภาพรวมแนวทางการดำเนินการในจังหวัดนครสวรรค์

4.4.4. ทศนคติของประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติต่อการดำเนินโครงการ

ผลการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกลุ่มผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติส่วนใหญ่รู้จักกองทุนการออมแห่งชาติจากการประชาสัมพันธ์จากอำเภอและหน่วยงานราชการโดยเฉพาะกลุ่มของคณะทำงานในส่วนของอำเภอที่เข้าถึงในระดับพื้นที่ และเห็นด้วยกับระบบที่สามารถสร้างบำนาญให้ตนหลังจากเกษียณอายุได้ โดยสามารถมีพฤติกรรมการออม 2 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1.) สมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติที่สมัครแล้วส่งเงินออมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีความเข้าใจในสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ เห็นว่าเป็นโครงการที่สามารถทำให้ตนมีบำนาญหลังจากเกษียณอายุ เช่นเดียวกับแรงงานในระบบได้ สมาชิกส่วนหนึ่งคือ กลุ่มของผู้นำชุมชน ที่เริ่มต้นจากการสมัครเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับชาวบ้านในพื้นที่ก่อน สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ดังต่อไปนี้

“หลังจากสมัครเป็นสมาชิก มีการส่งเงินออมทุกเดือนละ 100 บาท”

(กลุ่มสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

“พื่อมทุกเดือน เดือนละ 1,000 บาท”

(กลุ่มสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“ตอนสมัครเนื่องจากเห็นแก่ประโยชน์ที่ได้รับ
อีกอย่างเราเป็นผู้นำ ต้องทำให้ลูกบ้านเชื่อมั่นก่อน”

(กลุ่มสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์)

ซึ่งผู้ศึกษามีข้อสังเกตว่านอกจากความรู้ ความเข้าใจแล้วของผู้เป็นสมาชิกที่ส่งเงินออมอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบที่มีฐานะระดับกลางถึงสูง เช่น กำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ไม่มีภาระหนี้สินมากนัก เนื่องจากมองว่ากองทุนการออมแห่งชาติเป็นทางเลือกสำหรับการออมที่มีผลตอบแทนมากกว่าการฝากแบบประจำ แม้ว่าสภาพคล่องจะน้อยกว่าแต่เป็นการออมอีกรูปแบบหนึ่งที่สามารถให้สิทธิประโยชน์ในอนาคตได้

2.) สมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติที่หลังจากสมัครแล้วไม่มีการส่งเงินออมอย่างต่อเนื่องในการออม กลุ่มเหล่านี้ขาดความสม่ำเสมอในการส่งเงินออมต่อหรือส่งเงินออมเฉพาะในครั้งแรกที่สมัครเท่านั้น เนื่องจากตอนสมัครต้องการทำยอดสมาชิกให้กับจังหวัด ไม่มีความเข้าใจในการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ รวมไปถึงมองว่าสิทธิประโยชน์ยังไม่น่าสนใจ ไม่มีผลตอบแทนที่เป็นแรงจูงใจในการส่งเงินออม นอกจากนี้มองว่าการส่งเงินออมกับประกันสังคมมีความคุ้มค่ามากกว่า เนื่องจากมีสิทธิการรักษาพยาบาลด้วย

4.4.5. ทศนคติของประชาชนที่มีสิทธิสมัครแต่ไม่เป็นสมาชิก กองทุนการออมแห่งชาติต่อการดำเนินโครงการ

ผลการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกลุ่มผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ส่วนใหญ่ไม่รู้จักกองทุนการออมแห่งชาติ แม้ว่าในส่วนน้อยจะรู้จัก จากการประชาสัมพันธ์ของทางจังหวัด แต่ตัดสินใจไม่เลือกที่จะสมัครเป็นสมาชิกกับกองทุนการออมแห่งชาติ เนื่องจากความไม่คุ้มค่าในผลตอบแทนที่จะได้รับ รวมไปถึงมีการออมรูปแบบอื่น ๆ อยู่แล้ว เช่น ประกันสังคม ประกันแบบออมทรัพย์ รวมไปถึงการหยอดกระปุก สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มผู้มีสิทธิสมัครสมาชิกแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

“ผลประโยชน์มันไม่คุ้ม ไปฝากประกันชีวิตยังคุ้มกว่า”

(กลุ่มผู้มีสิทธิสมัครสมาชิกแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“ประกันสังคมขาดส่งได้ด้วย ถ้าช่วงไหนไม่มี 3 เดือน

แล้วส่งเดือนละ 100 ผมเราก็น่าจะมีส่วนนะ”

(กลุ่มผู้มีสิทธิสมัครสมาชิกแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ)

อย่างไรก็ตามพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกลุ่มผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ล้วนมีประกันสังคมมาตรา 40 อยู่แล้ว และส่วนหนึ่งเข้าระบบประกันสังคมในช่วงของสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในโครงการเราชนะ เพื่อช่วยเยียวยาให้ประชาชนที่เป็นผู้มีสัญชาติไทยอายุเกิน 18 ปี ไม่อยู่ในระบบประกันสังคม ตามมาตรา 33 ไม่เป็นลูกจ้าง พนักงานรัฐวิสาหกิจ ราชการ และไม่เป็นผู้มีอาชีพอิสระที่มีเงินได้พึงประเมินเกิน 300,000 บาท รวมไปถึงต้องมีเงินฝากทุกบัญชีรวมกันไม่เกิน 500,000 บาท โดยภาครัฐจ่ายเงินช่วยเหลือจำนวน 7,000 บาทต่อคน รวม

ทั้งหมด 31.1 ล้านคน ภายใต้กรอบวงเงินประมาณ 210,200 ล้านบาท ซึ่งเป็นงบที่มาจากงบเงินกู้ และงบเยียวยา สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติดังต่อไปนี้

“ตัวเลขที่เราเคยลงทะเบียนโครงการลงทะเบียนฯ เปิดโอกาสให้มาตรา 40 ด้วย คือคนที่ไม่ได้อยู่ในระบบแรงงานเลย เข้ามาเป็นสมาชิก และได้รับเงินช่วยเหลือ ในขณะที่มาตรา 40 มีจำนวนไม่มาก แต่พอลงทะเบียนเราชนะก็พบว่า คนที่อยู่นอกระบบเดือจริง ๆ เป็นหลัก 10 ล้าน”

(กลุ่มผู้บริหารของกองทุนการออมแห่งชาติ)

นอกจากนี้ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกลุ่มผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติส่วนใหญ่ไม่มีเงินเพียงพอที่จะแบ่งมาเป็นเงินออม เนื่องด้วยลักษณะของแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่หาเช้ากินค่ำ มีรายได้ที่ไม่แน่นอนประสบภาวะการใช้เงินเดือนชนเดือน ตลอดจนมีภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ โดยเมื่อมีรายได้จะนำไปจ่ายหนี้สินก่อนเป็นอันดับแรกและนำไปใช้สำหรับค่าใช้จ่ายประจำวันรวมถึงมีภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ เงินออมแต่ละเดือนจึงเป็นเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายแล้ว สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ในกลุ่มผู้มีสิทธิสมัครสมาชิกแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติดังต่อไปนี้

“ผมเอาเงินเดือนใช้สำหรับผ่อนบ้าน ผ่อนรถส่งให้ลูกเรียน ผมกินใช้ทุกวันนี่คือที่ปลูกค่าให้ ใช้วันต่อวัน เอาที่ไหนเก็บ มันไม่เหลือ”

(กลุ่มผู้มีสิทธิสมัครสมาชิกแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ)

“แค่ส่งค่าเทอมลูก ส่งรถก็หมดแล้ว ทำยังไงให้มีเงินออม นั่นสิ ยังไม่เคยคิดเลย”

(กลุ่มผู้มีสิทธิสมัครสมาชิกแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ)

“เก็บเดือนเท่าไรไม่แน่นอน เหลือจ่ายเท่าไรก็เก็บเท่านั้น”

(กลุ่มผู้มีสิทธิสมัครสมาชิกแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ)

“ผมไม่เคยคิดถึงเรื่องออมเลยนะหลังจากช่วงโควิด ก่อนโควิดยังมีเงินบ้าง แต่พอโควิดตงงานก็ต้องเอาส่วนนี้มาใช้จนหมด ให้ออมปกติก็หยอดกระปุกเอา”

(กลุ่มผู้มีสิทธิสมัครสมาชิกแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ)

“ไม่ได้วางแผนหลังเกษียณอีกตั้งหลายปี ถ้าเกษียณก็กลับบ้านต่างจังหวัด ไปทำสวน”

(กลุ่มผู้มีสิทธิสมัครสมาชิกแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ)

ดังนั้นผลการสัมภาษณ์ของกลุ่มแรงงานนอกระบบผู้มีสิทธิสมัครแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติโดยสรุป สามารถสะท้อนให้เห็นว่าการประชาสัมพันธ์ยังเข้าไม่ถึงกลุ่มแรงงานนอกระบบอย่างทั่วถึง และสาเหตุที่ไม่ตัดสินใจเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ มาจากแรงจูงใจในด้านผลตอบแทนที่ยังไม่เพียงพอและขาดการวางแผนในเรื่องของการออมเพื่อยามเกษียณอย่างจริงจัง อันเนื่องมาจากข้อจำกัดด้วยลักษณะของแรงงานนอกระบบ เช่น การมีรายได้ที่ค่อนข้างต่ำและไม่แน่นอน มีภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ

บทที่ 5

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

เนื้อหาบทที่ 5 ผู้ศึกษาอภิปรายผลวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อตอบคำถามงานวิจัยที่ว่า ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์โดยตรง ตั้งแต่ระดับผู้บริหาร คณะทำงาน ตลอดจนผู้ได้รับผลประโยชน์จากโครงการ รวมทั้งสิ้นจำนวน 29 ท่าน

ทั้งนี้ผลการศึกษาพบว่า มีความสอดคล้องตามกรอบงานวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษาตามกรอบงานวิจัยเป็น 2 ส่วนคือ ปัจจัยด้านเนื้อหาสาระของนโยบายและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนโยบาย โดยในแต่ละส่วนประกอบด้วยปัจจัยย่อย ๆ คือ

- 1.) ความชัดเจนของนโยบาย
- 2.) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
- 3.) สมรรถนะขององค์การ และ
- 4.) สภาพแวดล้อมภายนอก ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 : ปัจจัยด้านเนื้อหาสาระของนโยบาย

5.1. ความชัดเจนของนโยบาย

ความชัดเจนของนโยบายเป็นรากฐานความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เรียกได้ว่าเป็นปัจจัยแรกของความสำเร็จ เพราะหากนโยบายมีความไม่ชัดเจนจะทำให้ผู้นำไปปฏิบัติเกิดความเข้าใจที่บิดเบือนจากวัตถุประสงค์ที่แท้จริงได้ โดยเฉพาะนโยบายที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือวิถีชีวิตของคนในสังคม เช่นเดียวกันกับนโยบายกองทุนการออมแห่งชาติที่มุ่งให้คนในสังคมโดยเฉพาะกลุ่มแรงงานนอกระบบมีวินัยในการออม เพื่อได้หลักประกันหลังเกษียณในรูปของบำนาญที่เพียงพอในการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพ

อย่างไรก็ตามเนื้อหาสาระของนโยบายเป็นตัวกำหนดว่า “ใคร” หรือ “หน่วยงานใด” เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานหลัก ซึ่งหน่วยงานรับผิดชอบหลักเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการขับเคลื่อนนโยบายให้บรรลุผล เพราะแต่ละหน่วยงานต่างก็มีศักยภาพในการผลักดันนโยบายที่แตกต่างกันไป

การวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบายและแผนยุทธศาสตร์จะนำไปสู่การอภิปรายผลในประเด็นของปัจจัยด้านเนื้อหาสาระของนโยบายเนื่องจากสามารถสะท้อนถึงความสามารถของนโยบายในการกำหนดโครงสร้างของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้

จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารในระดับนโยบาย แผนสู่โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ผู้ศึกษาพบว่าโครงการดังกล่าวเป็นบทบาทหลักของกองทุนการออมแห่งชาติ ซึ่งมีความสอดคล้องตั้งแต่แผนระดับชาติจนถึงแผนของหน่วยงานอย่างชัดเจน เพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและต้องการสร้างความเป็นธรรมให้กับแรงงานในทุกกลุ่ม โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบได้มีหลักประกันทางรายได้ในวัยเกษียณที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

แม้ว่าจะมีระบบประกันสังคมมาตรา 40 ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปและไม่เกิน 65 ปี สามารถสมัครเป็นผู้ประกันตนโดยสมัครใจ โดยมีเงื่อนไขต้องเป็นบุคคลมิใช่ลูกจ้างตามมาตรา 33 หรือไม่มีความคุ้มครองอื่น ๆ จากภาครัฐ เข้าเป็นผู้ประกันตน โดยรัฐจ่ายเงินสมทบและมีสิทธิประโยชน์พื้นฐานคุ้มครองต่าง ๆ ให้ตามเงื่อนไข ซึ่งเมื่อพิจารณากับนโยบายของกองทุนการออมแห่งชาติพบว่า กลุ่มเป้าหมายและหลักการโดยเฉพาะการจ่ายเงินสมทบที่มีความซ้ำซ้อนและคล้ายคลึงกัน กล่าวคือเป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบที่ไม่ได้รับการคุ้มครองอื่น ๆ จากภาครัฐ แต่สิ่งหนึ่งที่สมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติจะได้รับแตกต่างจากประกันสังคมอย่างชัดเจนคือ “บำนาญ” ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาโครงการศึกษาวิจัยเรื่องการสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยเกี่ยวกับแรงงานนอกระบบเพื่อการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ว่าหนึ่งในห้าของความต้อการเร่งด่วนด้านสวัสดิการของแรงงานนอกระบบอันดับที่ 3 คือการออมทรัพย์สินบำนาญให้แก่แรงงานนอกระบบ (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, 2561) ซึ่งในขณะนั้นยังไม่มีหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบระบบบำนาญของแรงงานนอกระบบอย่างเป็นรูปธรรม

การสร้างระบบบำนาญสำหรับแรงงานนอกระบบจึงเป็นประเด็นที่ได้รับความสำคัญในการปฏิรูประบบการออมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของระบบการออมในสังคม สะท้อนจากคำแถลงของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในวันพฤหัสบดีที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ.2562 ณ หอประชุมใหญ่ บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน) ที่ว่า “รัฐบาลนี้จึงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาประเทศไทยให้หลุดพ้นจากกับดัก ประเทศรายได้ปานกลาง มีการดูแลประชาชนอย่างทั่วถึง แก้ไขปัญหาปากท้องและสร้างรายได้ให้ประชาชนให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ” โดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายหลักในการบริหารราชการแผ่นดิน 12 ด้าน และนโยบายย่อยอีก 12 เรื่อง มีประเด็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการออม ภายใต้ประเด็นการพัฒนา เศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย ในหัวข้อย่อยเรื่องเศรษฐกิจมหภาค การเงินและการคลัง โดยจัดให้มีระบบการออม เพื่อการเกษียณอายุอย่างทั่วถึง พร้อมทั้งพัฒนาเครื่องมือทางการเงินที่จะส่งเสริม ให้คนไทยทุกคนเข้าสู่ระบบการออมและการลงทุนระยะยาวให้สามารถรองรับ พฤติกรรม และวัฏจักรชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2562)

กล่าวได้ว่ากองทุนการออมแห่งชาติได้รับการผลักดันจากรัฐบาลสมัยของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา จนเกิดการปฏิบัติตามกฎหมายพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 อย่างเป็นรูปธรรม จัดตั้งหน่วยงานกองทุนการออมแห่งชาติขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจกองทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิกและเพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำนาญและให้ประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิกเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ พร้อมการออกกฎกระทรวง 6 ฉบับสำหรับเป็นระเบียบในการดำเนินการ

เมื่อมีการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติแล้ว กองทุนจำเป็นต้องมีเงินสะสม ซึ่งมาจากสมาชิก เพื่อใช้ในการบริหารจัดการ แต่ด้วยข้อจำกัดของกองทุนการออมแห่งชาติหลายประการ เช่น เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่มีขนาดเล็ก จำนวนพนักงานมีจำนวนไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับภารกิจดำเนินการโดยเป้าหมายที่มีขนาดใหญ่ กล่าวคือจำนวนแรงงานนอกระบบทั้งหมดจำนวนประมาณ 20 ล้านคน จึงจัดทำโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ เพื่อสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในระดับพื้นที่ได้ โดยอาศัยกลไกความร่วมมือจากกระทรวงมหาดไทย เนื่องจากมองว่ามหาดไทยมีจุดแข็งที่สำคัญคือการมีเครือข่ายที่ครอบคลุมทั่วประเทศสามารถเข้าถึงระดับพื้นที่ได้

ดังนั้นโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่มีเป้าหมายเพื่อระดมสมาชิกแรงงานนอกระบบเข้าเป็นสมาชิกกองทุน รวมไปถึงส่งเสริมสมาชิกให้ส่งเงินออมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของกองทุนการออมแห่งชาติคือการส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิกและเพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำนาญและให้ประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิกเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ เรียกได้ว่านอกจากจะเป็นโครงการที่สะท้อนถึงบทบาท ภารกิจหลักของกองทุนการออมแห่งชาติแล้ว ยังเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างหลักประกันในรูปแบบบำนาญกับผู้ที่เป็นสมาชิกอีกด้วย จึงมีผลต่อความเป็นไปได้ในการขับเคลื่อนโครงการ นอกจากนี้ผู้ศึกษายังพบว่าโครงการส่งเสริมวินัยการ

ออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่เป็นชื่อที่ใช้ในช่วงแรก ภายหลังจากมีการเปลี่ยนเป็นการมอบนโยบายบทบาทของกองทุนการออมแห่งชาติในการส่งเสริมการออมภาคประชาชนโดยแนวทางวิธีการยังคงรูปแบบเดิม สาเหตุจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารเนื่องจากโครงการดังกล่าวคือ บทบาทของกองทุนการออมแห่งชาติและการขับเคลื่อนกองทุนการออมแห่งชาติวิธีที่ดีที่สุดคือการใช้ความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการ (สามารถอ้างอิงได้จากบทสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารในเนื้อหาบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.1. แนวคิดและที่มาของโครงการ)

ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้สรุปความสอดคล้องของแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายตั้งแต่แผนระดับชาติจนถึงโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่โดยมีรายละเอียดของแผนแต่ละระดับ ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)

ยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ภายในช่วงเวลาดังกล่าวเพื่อความสุขของคนไทยทุกคนการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1.) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง 2.) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3.) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4.) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5.) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 6.) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

โดยยุทธศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนการออมแห่งชาติคือ 4.) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ปัญหาความเหลื่อมล้ำจะเป็นหนึ่งความท้าทายที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับประเทศให้สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน และบรรลุเป้าหมายของการเป็นประเทศที่มีรายได้สูงในอีก 20 ปีข้างหน้า ทั้งนี้ถึงแม้ว่าหลายทศวรรษที่ผ่านมาประเทศไทยประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้ก้าวออกจากภาวะความยากจนแต่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและการสร้างความเป็นธรรมนับว่า

ยังประสบปัญหาท้าทายในหลายมิติ โดยการกระจายทรัพยากรและความมั่งคั่งในสังคมยังคงมีการกระจุกตัวอยู่มาก การกระจายโอกาสของการพัฒนายังไม่ทั่วถึง รวมทั้งโอกาสการถือครองที่ดินและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ แหล่งทุน บริการทางสังคมและกระบวนการยุติธรรมที่มีคุณภาพยังมีความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มประชากร โดยเฉพาะในภาคการเกษตรและชนบท ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนของภาวะหนี้สิน การอพยพแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการกระจุกตัวในเมืองใหญ่ไม่กี่เมืองทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของครอบครัว และส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศในระยะยาว และอาจมีความรุนแรงมากขึ้นในสภาวะของการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวมการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคมและสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึงโดยได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการตอบโจทยการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้การเติบโตของประเทศเป็นการเติบโตที่ยั่งยืนโดยทุกคนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม การกำหนดให้ภาคการเกษตรและครัวเรือนเป็นกลุ่มเป้าหมายของการปรับโครงสร้างและพฤติกรรม และการกระจายศูนย์กลางความเจริญเพื่อให้เกิดการสร้างงานในพื้นที่ เพื่อพลิกฟื้นโครงสร้างทางสังคมควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และช่วยลดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ยังเน้นการดึงเอาพลังทางสังคมที่ประกอบด้วยภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในรูปแบบประชารัฐ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ยั่งยืน รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด

เป้าหมาย

1. สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ
2. กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ
3. เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง เพื่อสร้างสังคมคุณภาพ

ตัวชี้วัด

1. ความแตกต่างของรายได้และการเข้าถึงบริการภาครัฐระหว่างกลุ่มประชากร
2. ความก้าวหน้าของการพัฒนาคน
3. ความก้าวหน้าในการพัฒนาจังหวัดในการเป็นศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี
4. คุณภาพชีวิตของประชากรสูงอายุ

โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การลดความเหลื่อมล้ำสร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ

สร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย ทุกเพศภาวะและทุกกลุ่ม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในบริบทของสังคมสูงวัย รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตและการมีส่วนร่วมเป็นพลังในสังคมสำหรับคนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้พิการและผู้สูงวัย โดยการเชื่อมโยงระบบข้อมูลสวัสดิการรายบุคคลและการพัฒนาระบบการให้บริการสวัสดิการที่เป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ธุรกิจหรือองค์กรประชาสังคม เพื่อให้สามารถพัฒนาระบบสวัสดิการถ้วนหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและควบคุมค่าใช้จ่ายไม่ให้เป็นภาระทางการคลังมากเกินไป ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการออมและการลงทุนระยะยาวเพื่อเพิ่มความสามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของประชาชนทุกกลุ่มด้วยมาตรการทางภาษีและอื่น ๆ ตลอดจนส่งเสริมให้แรงงานทั้งในระบบและนอกระบบเข้าสู่ระบบประกันสังคมอย่างทั่วถึง

ประเด็นที่ 3 การเสริมสร้างพลังทางสังคม

การรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ โดยเตรียมความพร้อมในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะการออมและการลงทุนระยะยาวของคนตั้งแต่ก่อนเกษียณอายุ พัฒนาระบบและกลไกเพื่อสนับสนุนการปรับตัวของประชากรให้สามารถปรับเปลี่ยนอาชีพให้เหมาะสมตามแต่ละช่วงอายุ เพื่อยืดช่วงเวลาและเพิ่มโอกาสในการทำงานในยามสูงอายุและสร้างหลักประกันทางรายได้ให้แก่ตนเองได้นานขึ้น สร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนหรือสถานประกอบการในการเตรียมความพร้อมของแรงงาน ก่อนวัยเกษียณ การจ้างงานผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับวัยวุฒิ ประสบการณ์และสมรรถนะ ตลอดจนส่งเสริมการสร้างสรรค์เทคโนโลยีและนวัตกรรมสำหรับการส่งเสริมและฟื้นฟูศักยภาพผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมทำต่อเนื่องทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ รวมทั้งคงไว้ซึ่งบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม โดยส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ทุกภาคส่วนมีการจ้างงานผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับวัยวุฒิ ประสบการณ์ และสมรรถนะ ส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาและประสบการณ์และร่วมสร้างสังคมที่ไม่ทอดทิ้งกัน เพื่อเพิ่มคุณค่าของผู้สูงอายุ (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

แผนระดับที่ 2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจะมีผลผูกพันต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้อง กับแผนแม่บทซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน มีจำนวนรวม 23 ฉบับ ประกอบด้วย 1.) ความมั่นคง 2.) การต่างประเทศ 3.) การเกษตร 4.) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต 5.) การท่องเที่ยว 6.) พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ 7.) โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล 8.) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ 9.) เขตเศรษฐกิจพิเศษ 10.) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม 11.) ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต 12.) การพัฒนาการเรียนรู้ 13.) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี 14.) ศักยภาพการกีฬา 15.) พลังทางสังคม 16.) เศรษฐกิจฐานราก 17.) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม 18.) การเติบโตอย่างยั่งยืน 19.) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ 20.) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ 21.) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

22.) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ 23.) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

โดยยุทธศาสตร์ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับกองทุนการออมแห่งชาติคือ (17) ความเสมอภาค และหลักประกันทางสังคม

ประชากรกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางจำนวนมากยังไม่ได้รับการคุ้มครองทางสังคม และยังขาดหลักประกันทางสังคมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำ และความยากจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีเกิดเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดการสูญเสียรายได้ ทั้งการเจ็บป่วย ความพิการ การเสียชีวิตหรือการสิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างของหัวหน้าครอบครัวหรือสมาชิกในครอบครัว โดยระดับความคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานของประเทศไทยยังจำเป็นต้องได้รับการยกระดับให้ครอบคลุมความคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบคนสูงอายุ และผู้ที่มีความพิการ เนื่องจากสวัสดิการทางสังคมยังขาดความมั่นคงหรือไม่สามารถยึดถือเป็นหลักประกันให้กับประชาชนในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยประกอบด้วย 2 แผนย่อย ดังนี้

170101 การคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานและหลักประกันทางเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ

170201 มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะเจาะจง

เป้าหมาย ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตารางที่ 64 : เป้าหมาย ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแผนย่อยภายใต้แม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			
		ปี 2561-2565	ปี 2566-2570	ปี 2571-2580	ปี 2576-2580
170101 การคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานและหลักประกันทางเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ					
คนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น	สัดส่วนประชากรไทยทั้งหมดที่ได้รับความคุ้มครองตาม มาตรการคุ้มครองทางสังคมอย่างน้อย 9 กรณี ได้แก่ (1) เจ็บป่วย (2) คลอดบุตร (3) ตาย (4) ทูพพลภาพ/พิการ (5) เงินช่วยเหลือครอบครัวหรือบุตร (6) ชราภาพ (7) ว่างาน (8) ผู้อยู่ในอุปการะ (9) การบาดเจ็บจากการทำงาน	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80	ร้อยละ 90	ร้อยละ 100
170201 มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะเจาะจง					
มีระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษได้ ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น	ดัชนีความยากจนแบบหลากหลาย มิติของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือ	ลดลง ร้อยละ 10	ลดลง ร้อยละ 10	ลดลง ร้อยละ 10	ลดลง ร้อยละ 10

ที่มา : แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนระดับที่ 2

แผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) 13 ด้าน

ภายหลังจากที่ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - 2580 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2561 เพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศ อย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ส่งผลให้ต้องมีการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ประกอบด้วย 13 ด้าน ได้แก่ 1.) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง 2.) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน 3.) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย 4.) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม 5.) แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ 6.) แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 7.) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข 8.) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ 9.) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม 10.) แผนการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน 11.) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ 12.) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และ 13.) แผนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรมกีฬาแรงงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (ราชกิจจานุเบกษา, 2564)

โดยแผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนการออมแห่งชาติ คือแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม

ภายใต้แนวคิด “สังคมคุณภาพ สวัสดิการทั่วถึง ชุมชนเข้มแข็ง” โดยมีเป้าประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคม การคุ้มครองกลุ่มเปราะบางในสังคม ตลอดจนการสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและแหล่งทุนของประชาชน ภาพรวมสาระสำคัญคือการทำให้คนไทยมีหลักประกันทางรายได้ในวัยเกษียณที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สังคมไทยเป็นสังคมแห่งโอกาสและไม่แบ่งแยก และชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งโดยสามารถบริหารจัดการชุมชนได้ด้วยตนเอง ซึ่งเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าวได้มีกำหนดกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญโดยมีกิจกรรมดังนี้

1. การมีระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้ หลังวัยเกษียณที่เพียงพอและครอบคลุมในกลุ่มแรงงานทั้งในและนอกระบบ

2. ผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ ที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
3. การปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิสวัสดิการและความช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง
4. การสร้างกลไกที่เอื้อให้เกิดชุมชนเมืองจัดการตนเอง
5. การสร้างมูลค่าให้กับที่ดินที่รัฐจัดให้กับประชาชน

โดยกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องคือ กิจกรรมที่ 1 การมีระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้หลังวัยเกษียณที่เพียงพอและครอบคลุมในกลุ่มแรงงานทั้งในและนอกระบบ กล่าวคือ การปฏิรูปการออมสวัสดิการสังคมและการลงทุนด้านสังคม กำหนดเป้าหมายลดความเหลื่อมล้ำด้านสวัสดิการสังคม และให้คนไทยมีรายได้หลังอายุการทำงานและผู้สูงวัยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของรายได้สุดท้าย เพื่อให้ประชาชนมีหลักประกัน ทางรายได้และได้รับสวัสดิการที่เหมาะสมและผู้ด้อยโอกาสสามารถเข้าถึงสวัสดิการตามสิทธิขั้นพื้นฐาน

กลุ่มแรงงานในระบบใน พ.ศ.2562 มีจำนวน 17.1 ล้านคน มีระบบการออมเพื่อการเกษียณประกอบด้วยระบบบำเหน็จบำนาญข้าราชการจำนวน 2.2 ล้านคน กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) จำนวน 1.11 ล้านคน กองทุนประกันสังคมตาม ม.33 และ 39 มีจำนวนประมาณ 13.34 ล้านคน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ประมาณ 376 กองทุน ครอบคลุม 3.08 ล้านคน แม้ว่าในภาพรวมจะมีความครอบคลุมเกือบทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตามแรงงานในระบบมีรายได้หลังเกษียณไม่เพียงพอ กล่าวคือแรงงานในระบบที่ส่งเงินเข้ากองทุนประกันสังคมเพียงช่องทางเดียวจะมีรายได้หลังเกษียณเฉลี่ยร้อยละ 19 ของรายได้ก่อนเกษียณ ซึ่งต่ำกว่าระดับรายได้หลังเกษียณที่เพียงพอ (ร้อยละ 50-60 ของรายได้ก่อนเกษียณ)

ในขณะที่กลุ่มแรงงานนอกระบบใน พ.ศ.2562 มีจำนวน 20.4 ล้านคน มีระบบการออมเพื่อการเกษียณ ประกอบด้วย กองทุนประกันสังคม ม.40 ประมาณ 3.37 ล้านคน กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ประมาณ 2.37 ล้านคน คิดเป็นเพียงร้อยละ 16.52 และ 11.62 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมดตามลำดับ อย่างไรก็ตามแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ยังไม่มีหลักประกันรายได้หลังเกษียณซึ่งมีความเสี่ยงที่จะตกสู่ภาวะยากจนในช่วงวัยชรา

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีระบบการออมทั้งภาคสมัครใจและภาคบังคับแก่แรงงานทั้งในและนอกระบบ โดยการออกกฎหมายและปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มความสามารถ ในการพึ่งพาตนเองหลังเกษียณ และเพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ การสร้างแรงจูงใจ ให้ประชาชนเข้าสู่ระบบการออม สามารถดำเนินการผ่านการจัดสรรเงินคืนเพื่อเป็นเงินออมแก่ประชาชน โดยจัดสรรเงินผ่านเงินสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือผ่านภาษีเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (earmarked tax)

เป้าหมาย

ประชาชนมีความมั่นคงด้านรายได้เมื่อถึงวัยเกษียณอายุหรือหลังพ้นวัยทำงาน

ตัวชี้วัด

1. พ.ร.บ.กองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ภายในปี 2565
2. กองทุนการออมแห่งชาติมีการปรับปรุงระเบียบด้านสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องเพื่อจูงใจให้แรงงาน นอกระบบเข้าสู่กองทุนการออมแห่งชาติเพิ่มขึ้น
3. มีการปรับปรุงระบบการออมภาคบังคับ หรือจัดสรรเงินคืนในรูปแบบ Earmarked Tax หรือจากรายได้จากการดำเนินงานภาครัฐแก่กลุ่มเป้าหมายเพื่อสมทบการออม

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก

กระทรวงการคลัง

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการปฏิรูป

กระทรวงการคลัง จะเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวงแรงงาน (สำนักงานประกันสังคม) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นอย่างน้อย ในการดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลักดันร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ..... เพื่อให้แรงงานในระบบมีรายได้หลังเกษียณที่เพียงพอ โดยให้นำร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญฯ เสนอต่อ ครม. เพื่อให้มีมติเห็นชอบในหลักการต่อร่างกฎหมาย ติดตามและเร่งรัดกระบวนการตรวจพิจารณาในชั้นสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเสนอไปยังรัฐสภา และติดตามพร้อมผลักดันร่าง

พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญฯ ในขั้นตอนกระบวนการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อให้มีการประกาศใช้ ในราชกิจจานุเบกษา

ขั้นตอนที่ 2 ผลักดันให้กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) และกองทุนประกันสังคมร่วมกันศึกษาแนวทางปรับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อจูงใจให้แรงงานนอกระบบเข้าสู่ระบบการออม อาทิ การปรับเพิ่มเพดานเงินสะสมหรือเงินสมทบหรือสิทธิประโยชน์ และการขยายอายุสมาชิก

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนคนไทยเข้าสู่ระบบการออมผ่านการจัดสรร เงินคืนในสัดส่วนที่เหมาะสมจากการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล และการจัดเก็บภาษีเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (earmarked tax) เพื่อเป็นเงินออมสำหรับวัยเกษียณ โดยเงินออมสำหรับแรงงานในระบบจะจัดสรรเงินคืนเข้าสู่กองทุนประกันสังคม และแรงงานนอกระบบจะจัดสรรเงินคืนเข้าสู่กองทุนการออมแห่งชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลา ของการปฏิรูปประเทศท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยได้นำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจาก แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและ ยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนั้นได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวาง และต่อเนื่องเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทารายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ประกอบด้วย 10 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- 1.) การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
- 2.) การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- 3.) การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
- 4.) การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 5.) การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน
- 6.) การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ

และธรรมาภิบาลในสังคมไทย 7.) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ 8.) การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิจัย และนวัตกรรม 9.) การพัฒนาภาคเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ และ 10.) ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนการออมแห่งชาติคือ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ซึ่งให้ความสำคัญกับการดำเนินการยกระดับคุณภาพบริการทางสังคมให้ทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาและสาธารณสุข รวมทั้งการปิดช่องว่างการคุ้มครองทางสังคมในประเทศไทยซึ่งเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากที่ได้ ขับเคลื่อนและผลักดันในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และมุ่งเน้นมากขึ้นในเรื่องการเพิ่มทักษะแรงงานและการใช้นโยบายแรงงานที่สนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพแรงงานและเสริมสร้างรายได้สูงขึ้นและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนในเรื่องการสร้างอาชีพ รายได้ และให้ความช่วยเหลือที่เชื่อมโยงการเพิ่มผลิตภาพสำหรับประชากรกลุ่มร้อยละ 40 รายได้ต่ำสุด ผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ อาทิ การสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคม การพัฒนาองค์การการเงินฐานรากและการเข้าถึงเงินทุนเพื่อสร้างอาชีพ และการสนับสนุนการเข้าถึงปัจจัยการผลิตคุณภาพดีที่ราคาเป็นธรรม เป็นต้น และในขณะเดียวกันก็ต้องเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณเชิงพื้นที่และบูรณาการเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อขยายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่กลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด
2. เพื่อให้คนไทยทุกคนเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึง
3. เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน

เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมายที่ 1 ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน และแก้ไขปัญหาค่าความยากจน

ตัวชี้วัด 1.1. รายได้เฉลี่ยต่อหัวของกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 15 ต่อปี

ตัวชี้วัด 1.2. ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ด้านรายได้ลดลงเหลือ

0.41 เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

ตัวชี้วัด 1.3. การถือครองสินทรัพย์ทางการเงินของกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด 1.4. สัดส่วนประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลงเหลือร้อยละ 6.5 ณ สิ้นแผนพัฒนาฯ

ตัวชี้วัด 1.5. สัดส่วนหนี้สินต่อรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนของกลุ่มครัวเรือนที่ยากจนที่สุดลดลง

เป้าหมายที่ 2 เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมของภาครัฐ

ตัวชี้วัด 2.1. อัตราการเข้าเรียนสุทธิ (ที่ปรับปรุง) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่ากับร้อยละ 90 โดยไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาที่ครอบครัวยากจนทางเศรษฐกิจสังคมและระหว่างพื้นที่

ตัวชี้วัด 2.2. สัดส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาทุกระดับชั้นผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 มีจำนวนเพิ่มขึ้น และความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ระหว่างพื้นที่ และภูมิภาคลดลง

ตัวชี้วัด 2.3. สัดส่วนแรงงานนอกระบบที่อยู่ภายใต้ประกันสังคม (ผู้ประกันตนตามมาตรา 40) และที่ เข้าร่วมกองทุนการออมแห่งชาติต่อกำลังแรงงานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด 2.4. ความแตกต่างของสัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากรระหว่างพื้นที่ลดลง

ตัวชี้วัด 2.5. การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของกลุ่มประชากรที่มีฐานะยากจนเพิ่มขึ้น

เป้าหมายที่ 3 เพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น

ตัวชี้วัด 3.1. สัดส่วนครัวเรือนที่เข้าถึงแหล่งเงินทุนเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด 3.2. ดัชนีชุมชนเข้มแข็งเพิ่มขึ้นในทุกภาค

ตัวชี้วัด 3.3. มูลค่าสินค้าชุมชนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. เพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดให้สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐและมีอาชีพ
2. กระจายการให้บริการภาครัฐทั้งด้านการศึกษาสาธารณสุข และสวัสดิการที่มีคุณภาพให้ ครอบคลุมและทั่วถึง
3. เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงิน ฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุน ที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน

อย่างไรก็ตามในช่วงที่ดำเนินการวิจัยฉบับนี้เป็นช่วงคาบเกี่ยวระหว่างปี 2565 และ ปี 2566 ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นสมควรให้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) โดยประกาศใช้ ณ วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ.2565 ทั้งนี้ผู้ศึกษาจึงอธิบายความสอดคล้องเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)

ในการกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ให้ประเทศสามารถก้าวข้ามความท้าทายต่าง ๆ เพื่อให้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ชาติ ได้อาศัยหลักการและแนวคิด 4 ประการ ประกอบด้วย 1.)หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.) การสร้างความสามารถในการ “ล้มแล้ว ลุกไว” 3.) เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ และ 4.) การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลักไปสู่ภาพของการขับเคลื่อนที่ชัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒนา ที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนาเรื่องใด เรื่องหนึ่งให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้กำหนดหมุดหมายการพัฒนา จำนวน 13 หมุดหมาย ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” หรือมุ่งหวังจะ “มี” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจ สร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” โดยหมุดหมายทั้ง 13 ประการ แบ่งออกได้เป็น 4 มิติ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 65 : ความเชื่อมโยงระหว่างมิติและหมวดหมู่ที่เกี่ยวข้อง

มิติ	หมวดหมู่การพัฒนา
มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย	<p>หมวดหมู่ที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง</p> <p>หมวดหมู่ที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน</p> <p>หมวดหมู่ที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก</p> <p>หมวดหมู่ที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง</p> <p>หมวดหมู่ที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค</p> <p>หมวดหมู่ที่ 6 ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลทางอาเซียน</p>
มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม	<p>หมวดหมู่ที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้</p> <p>หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เด็ดโตได้อย่างยั่งยืน</p> <p>หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม</p>
มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	<p>หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ</p> <p>หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ</p>
มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ	<p>หมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบโจทย์การพัฒนา</p> <p>หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน</p>

ที่มา : แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) หน้าที่ 22-23

CHULALONGKORN UNIVERSITY

โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนการออมแห่งชาติคือ มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

ในส่วนของวัยแรงงาน ยังคงมีแรงงานจำนวนมากที่ขาดหลักประกันทางรายได้ที่เหมาะสม โดยในปี 2564 มีจำนวนแรงงานที่อยู่นอกระบบประกันสังคมหรือสวัสดิการพนักงานของรัฐจำนวนเกือบ 20 ล้านคน หรือ ประมาณร้อยละ 52 ของกำลังแรงงานรวม ซึ่งแรงงานกลุ่มนี้ขาดแคลนหลักประกันทางรายได้เมื่อต้องเจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือว่างงาน ในขณะเดียวกัน แม้ว่าแรงงานนอกระบบจะมีทางเลือกในการเข้าร่วมระบบการออม เพื่อการเกษียณภาคสมัครใจที่ภาครัฐร่วมจ่ายสมทบ ซึ่งเป็นช่องทางที่จะช่วยสร้างหลักประกันทางรายได้ ในวัยสูงอายุ แต่ยังคงมีจำนวนผู้เข้าร่วมเพียง

ประมาณร้อยละ 35 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด ยิ่งไปกว่านั้น การเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน ที่นำไปสู่การเติบโตอย่างรวดเร็วของแรงงานชั่วคราว โดยเฉพาะแรงงาน ในระบบเศรษฐกิจ แพลตฟอร์ม ซึ่งเป็นการจ้างงานรูปแบบใหม่ที่ยังไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงาน ทำให้ แรงงานกลุ่มนี้ขาดสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่ควรได้รับและมีความเสี่ยงที่จะได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

เป้าหมายการพัฒนา

มุ่งตอบสนองต่อเป้าหมายหลักจำนวน 2 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายการพัฒนาคนสำหรับ โลกยุคใหม่ ในด้านการสร้างหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคม เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงใน ชีวิต และเป้าหมายการมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม โดยการสนับสนุนให้กลุ่ม เปราะบางและผู้ด้อยโอกาสมีโอกาสในการเลื่อนชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมสูงขึ้น

เป้าหมาย ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายของการพัฒนาระดับมหุดมหาย

เป้าหมายที่ 1 *ครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น มีโอกาสในการ เลื่อนสถานะ ทางเศรษฐกิจและสังคม จนสามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้อย่างยั่งยืน*

ตัวชี้วัดที่ 1.1. ทุกครัวเรือนที่ถูกคาดการณ์ว่ามีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นในปี 2565 สามารถหลุดพ้นจากสถานะการมีแนวโน้มเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นภายในปี 2570

ตัวชี้วัดที่ 1.2. อัตราการเข้าเรียนสุทธิแบบปรับของเด็กจากครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 100 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 70

ตัวชี้วัดที่ 1.3. เด็กจากครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นเติบโตไปเป็นแรงงานที่มีทักษะ หรือสำเร็จ การศึกษา ในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50

ตัวชี้วัดที่ 1.4. สัดส่วนของเด็กปฐมวัยในครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีปัญหาพัฒนาการไม่เป็นไป ตามเกณฑ์ ลดลงร้อยละ 20

เป้าหมายที่ 2 คนทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

ตัวชี้วัดที่ 2.1. ดัชนีรวมของความคุ้มครองทางสังคมมีค่าไม่ต่ำกว่า 100 โดยดัชนีรวมของความคุ้มครองทางสังคมประกอบด้วย 3 มิติ โดยมีตัวชี้วัดในแต่ละมิติ ดังต่อไปนี้

มิติที่ 1.) ความคุ้มครองทางสังคมสำหรับวัยเด็ก

(1.) อัตราการเข้าถึงบริการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย (0-2 ปี) เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50

มิติที่ 2) ความคุ้มครองทางสังคมสำหรับวัยแรงงาน

(1.) แรงงานที่อยู่ในระบบประกันสังคม มีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานรวม

(2.) จำนวนผู้ที่อยู่ในระบบการออมเพื่อการเกษียณภาคสมัครใจที่ภาครัฐจ่ายสมทบเพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 100

(3.) แรงงานที่อยู่ภายใต้การจ้างงานทุกประเภทได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายแรงงาน

มิติที่ 3.) ความคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

(1.) สัดส่วนผู้สูงอายุที่ยากจนลดลงเหลือไม่เกินร้อยละ 4

(2.) สัดส่วนของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงที่เข้าถึงบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพิ่มขึ้นเป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

นโยบายรัฐบาล

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา ประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านวิสัยทัศน์และการขับเคลื่อนการพัฒนาของผู้นำประเทศในอดีต และในวันนี้วิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนประเทศของรัฐบาลชุดนี้ คือ “มุ่งมั่นให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในศตวรรษที่ 21” โดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายหลักในการบริหารราชการแผ่นดิน 12 ด้าน ประกอบด้วย 1.) การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ 2.) การสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ และความสงบสุขของประเทศ 3.) การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ

และวัฒนธรรม 4.) การสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลก 5.) การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 6.) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค 7.) การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก 8.) การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย 9.) การพัฒนาระบบสาธารณสุขและหลักประกันทางสังคม 10.) การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 11.) การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ และ 12.) การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบและกระบวนการยุติธรรม (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

โดยนโยบายรัฐบาลที่มีความเกี่ยวเนื่องกับกองทุนการออมแห่งชาติคือ นโยบายด้านที่ 5 ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย ในประเด็นหัวข้อเศรษฐกิจมหภาคการเงินและการคลัง ได้มีการกล่าวถึง “ปฏิรูประบบการออม” โดยจัดให้มีระบบการออมเพื่อการเกษียณอายุอย่างทั่วถึง พัฒนาตลาดเงินและตลาดทุนให้เป็นแหล่งเงินทุนแก่ผู้ประกอบการ และเป็นช่องทางการออมของประชาชน พร้อมทั้งพัฒนาเครื่องมือทางการเงินที่จะส่งเสริมให้คนไทยทุกคนเข้าสู่ระบบการออมและการลงทุนระยะยาวให้สามารถรองรับพฤติกรรม และวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป พัฒนาระบบสถาบันการเงินให้มีเสถียรภาพและลดต้นทุน พัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินงานขององค์กรการเงินชุมชนและสหกรณ์ทุกระดับ และพัฒนาความรู้พื้นฐานทางการเงินแก่ประชาชน ตลอดจนการกำกับดูแลระบบสถาบันการเงิน ให้มีความมั่นคง

ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังตามร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

กระทรวงการคลังในฐานะหน่วยงานหลักของประเทศในการนำเสนอแนะนโยบายและมาตรการเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศ ภายใต้บริบททางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงทั้งในระดับประเทศและระดับโลกนำมาซึ่งโอกาสและความท้าทายต่อประเทศไทยอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้ กระทรวงการคลัง จึงจำเป็นต้องเตรียมพร้อมต่อสถานการณ์ดังกล่าว (กระทรวงการคลัง, 2560)

วิสัยทัศน์

“เสาหลักทางการคลังและเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนา อย่างยั่งยืน”

พันธกิจ

1. เสนอแนะนโยบายการคลังและเศรษฐกิจ
2. บริหารการจัดเก็บรายได้ภาครัฐ
3. บริหารการเงินแผ่นดิน
4. บริหารจัดการทรัพย์สินภาครัฐ

โดยมียุทธศาสตร์และกลยุทธ์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 66 : ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์กระทรวงการคลังตามร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความมั่นคงทางการคลัง	
กลยุทธ์	<p>1.1. การผลักดันร่างพระราชบัญญัติการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ให้แล้วเสร็จและมีผลบังคับใช้โดยเร็ว</p> <p>1.2. การพัฒนากรอบการจัดทำงบประมาณ รวมถึงระบบการเบิกจ่ายงบประมาณ ด้วยเทคโนโลยีเชื่อมโยงข้อมูลการเบิกจ่ายงบประมาณ ทั้งระดับรัฐบาลส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กองทุนและเงินหมุนเวียน องค์กรมหาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>1.3. การปฏิรูปโครงสร้างรายได้ ประกอบด้วยรายได้ภาษีและรายได้ที่ไม่ใช่ภาษี โดยการปรับอัตราภาษี และขยายฐานภาษีที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันให้ครอบคลุมทุกฐานภาษี รวมถึงการเพิ่มแหล่งรายได้ใหม่</p> <p>1.4. การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกับภาษีให้สะดวก ประหยัด รวดเร็ว เข้าถึงได้ง่าย (easy access) และการลดต้นทุนการบริหารการจัดเก็บ</p> <p>1.5. การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดหารทรัพย์สินของรัฐ เพื่อให้เกิดประโยชน์ ต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม</p> <p>1.6. การแก้ไขกฎหมายการบริหารหนี้สาธารณะ และกฎหมายเงินคลังเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการบริหารหนี้สาธารณะของประเทศในภาพรวม</p> <p>1.7. การปรับปรุงมาตรการกำกับดูแลหนี้สาธารณะและหนี้เงินกู้ที่เป็นความเสี่ยงทางการเงิน</p> <p>1.8. การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหนี้สาธารณะ</p> <p>1.9. การพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการใช้เงินกู้ในการดำเนินโครงการ / นโยบายของภาครัฐ</p>

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสนับสนุนศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน	
กลยุทธ์	<p>2.1. การใช้มาตรการภาษีที่รวดเร็วและด้านศุลกากรเพื่อสนับสนุนนโยบายขจัดอุปสรรคเชิงภาษีและเคลียร์ รวมถึงส่งเสริมการค้าการลงทุนในพื้นที่</p> <p>2.2. การใช้มาตรการด้านการคลังการเงินเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจรวมทั้ง การลงทุนกับ ประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาคอาเซียน</p> <p>2.3. การปรับปรุง/พัฒนาภาวะระเบียบเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของภาคธุรกิจและการลงทุนของประเทศ รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบด้านการเงิน การคลังต่าง ๆ</p> <p>ที่มีอยู่ให้ทันสมัย เป็นธรรม และเป็นสากล</p> <p>2.4. การผลักดันการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพเพื่อลดต้นทุนการประกอบการของภาคเอกชน</p> <p>2.5. การผลักดันมาตรการทางการเงินการคลังเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve)</p> <p>2.6. การผลักดันมาตรการทางการเงินการคลังเพื่อส่งเสริมให้บริษัทเอกชนขนาดใหญ่ช่วยเหลือบริษัทเอกชนขนาดเล็ก</p> <p>2.7. การผลักดันระบบ National e-Payment</p> <p>2.8. การเชื่อมโยงระบบ National e-Payment กับภูมิภาคเพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางการชำระเงินในภูมิภาค</p> <p>2.9. การพัฒนาระบบสถาบันการเงินไทยให้แข่งขันได้สามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายขึ้นด้วยอัตราที่เป็นธรรมและไม่เปิดเบื่อน และสนับสนุนการเป็น ศูนย์กลางการค้าการลงทุนในภูมิภาค โดยดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ</p> <p>2.10. การปรับปรุงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจการเงินและการประกันภัยให้เป็นการประกอบธุรกิจที่โปร่งใสและเป็นมาตรฐานของนวัตกรรมการประกันภัย</p> <p>2.11. การปฏิรูปสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนากระบวนการกำกับดูแลความมั่นคงและพันธกิจของสถาบันการเงิน เฉพาะกิจให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการติดตามการดำเนินการของสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ประสบปัญหา</p> <p>2.12. การพัฒนาตลาดทุนไทยให้เป็นกลไกหลักในการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพรวมถึงการเพิ่มจำนวนนักลงทุนสถาบันรายย่อย เพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ลดต้นทุนการธุรกรรมทางการเงิน และเร่งพัฒนาตลาด ทุนไทยให้เติบโตขึ้นในภูมิภาค รวมถึงการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ อันนำไปสู่การพัฒนาความสามารถการแข่งขันของประเทศ และสามารถแข่งขันได้ เป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน และการลงทุนอย่างทั่วถึง</p>
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพบุคลากรกระทรวงการคลัง	
กลยุทธ์	3.1. การพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างความรู้ความสามารถและคุณธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม	
กลยุทธ์	<p>4.1. การผลักดันมาตรการทางการเงินการคลังเพื่อปฏิรูปการกระจายรายได้</p> <p>4.2. การผลักดันมาตรการทางการเงินการคลังเพื่อการถือครองทรัพย์สินที่เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ</p> <p>4.3. การส่งเสริมและพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชนรวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่องค์กรการเงินชุมชน</p> <p>4.4. การพัฒนาระบบการประกันภัยพิบัติ</p> <p>4.5. การยกระดับบริการทางการเงินฐานรากด้วยเทคโนโลยีทางการเงินสมัยใหม่</p> <p>4.6. การเสริมสร้างความรู้ความสามารถทางการเงิน (financial literacy) โดยเฉพาะการใช้ผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยีทางการเงิน</p> <p>4.7. การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดแรงงานรวมถึงการยกระดับความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ</p> <p>4.8. การจัดสวัสดิการเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ</p> <p>4.9. การเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนากาการบริหารจัดการการค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ของภาครัฐเพื่อผู้สูงอายุ</p> <p>4.10. การพัฒนาช่องทางและผลิตภัณฑ์การออมระยะยาวเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ</p>
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การคลังการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม	
กลยุทธ์	5.1. การส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียว (green economy) โดยการใช้มาตรการการเงินการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเป็นองค์กรต้นแบบในการบริหารงานอย่างมีธรรมาภิบาลและเป็นมืออาชีพ	
กลยุทธ์	<p>6.1. การป้องกันทุจริตคอร์รัปชันและเพิ่มความโปร่งใสในการดำเนินงานของกระทรวงการคลัง</p> <p>6.2. การปรับโครงสร้างการดำเนินงานของหน่วยงานในกระทรวงการคลัง เพื่อประสิทธิภาพ ความคล่องตัว และลดขั้นตอนและความสำเร็จในการทำงาน</p>

ที่มา : ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังตามร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) หน้า 6-8

โดยยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังตามร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) ที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนการออมแห่งชาติคือ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

ยุทธศาสตร์ของกองทุนการออมแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ.2562-2565

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการออมของสมาชิกและเพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำนาญและให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิกเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ

วิสัยทัศน์

เป็นหนึ่งในเสาหลักของประเทศที่ส่งเสริมการออมเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตของคนไทยอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

พันธกิจ

1. ให้ความรู้และสนับสนุนการออมทรัพย์ของคนไทยอย่างทั่วถึงเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตยามเกษียณ
2. บริหารเงินลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างหลักประกันการจ่ายผลตอบแทนให้แก่สมาชิก
3. ให้บริการสมาชิกอย่างเพียงพอเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการออมอย่างต่อเนื่อง
4. พัฒนานอัครกรให้มีความทันสมัยโปร่งใส และตรวจสอบได้ ผ่านการบริหารจัดการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 67 : วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ผลผลิต และผลลัพธ์ของกองทุนการออมแห่งชาติ

วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์	ผลผลิต	ผลลัพธ์
จำนวนสมาชิกเติบโตอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่ม	สมาชิกเพิ่มขึ้น 3.025 ล้านคน ภายในปีพ.ศ. 2565	มูลค่ากองทุนไม่ต่ำกว่า 11,000 ล้านบาท
สร้างผลตอบแทนที่ส่งเสริมและจูงใจให้ เกิดการออมและเพียงพอต่อการใช้ชีวิต ในวัยเกษียณ	ผลตอบแทนสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงิน ฝากประจำ 1 ปี สำหรับบุคคลธรรมดา ของธนาคาร 7 แห่ง	
สร้างเสริมสังคมการออมผลักดัน ให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในสังคมเป็นรูปธรรม	ประชาชนกลุ่มเป้าหมายรับรู้และ รู้จัก กอช. ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75	มีจำนวนสมาชิกและผู้ส่งเงิน ออมอย่างต่อเนื่อง
บริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อ ขับเคลื่อนพันธกิจองค์กรอย่างมี ประสิทธิภาพ	เกณฑ์ ด้าน 3,4,5 ได้คะแนนไม่น้อย กว่า 4 คะแนน	คะแนนประเมินผลการ ดำเนินงานขององค์กรผ่าน ระดับเกณฑ์มาตรฐาน

ที่มา : กองทุนการออมแห่งชาติ

เพื่อขับเคลื่อนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ผลผลิต และผลลัพธ์ของกองทุนการ
ออมแห่งชาติดังกล่าว จึงดำเนินการโดยยุทธศาสตร์ 4 ด้าน โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เพิ่มจำนวนสมาชิกอย่างทั่วถึงและส่งเสริมการออมอย่างต่อเนื่อง (R)
เพิ่มจำนวนสมาชิกอย่างมีเป้าหมายครอบคลุมแรงงานนอกระบบทุกกลุ่ม ผ่านการบูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายและส่งเสริมการออมอย่างต่อเนื่อง โดยกลยุทธ์ เป้าหมาย และแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 68 : กลยุทธ์ เป้าหมาย และแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมยุทธศาสตร์ที่ 1 กองทุนการออมแห่งชาติ

กลยุทธ์	เป้าหมาย 2563	เป้าหมาย 2564	เป้าหมาย 2565
R1 เพิ่มจำนวนสมาชิกเป้าหมาย	2.5 ล้านคน	4 ล้านคน	5 ล้านคน
แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม			
<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการเพิ่มยอดสมาชิก กอช. ผ่านกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ 2. กิจกรรมเสวนารับฟังความคิดเห็นจากสมาชิก กอช. 3. กิจกรรมการลงพื้นที่หมู่บ้านเพื่อพบปะสมาชิกและรับฟังความคิดเห็น 			
R2 สร้างเครือข่ายจุดพลังการออม	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนส่งเสริมการออมกับชุมชน 250 หมู่บ้าน/ปี - สร้างโรงเรียนเครือข่ายการออม 50 โรงเรียน/มหาวิทยาลัย/ปี 		
แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม			
<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการสร้างตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน 2. กิจกรรมส่งเสริมการออมแก่สมาชิกร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน 			
R3 ส่งเสริมการออมอย่างต่อเนื่อง	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนสมาชิกลาออกน้อยกว่าร้อยละ 2 - จำนวนสมาชิกเคลื่อนไหว มากกว่าร้อยละ 50 		
แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม			
<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการเพิ่มเงินออมของสมาชิก 2. โครงการสร้างแรงจูงใจ ความรู้ ความเข้าใจในการออมต่อเนื่อง 3. กิจกรรมการเข้าร่วมงานประเพณีและงานแสดงสินค้า 4. กิจกรรมการให้สิทธิประโยชน์แก่ลูกค้า 			

ที่มา : (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2562a)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 บริหารเงินลงทุนให้มีผลประโยชน์อย่างมั่นคง (P) ส่งมอบผลิตภัณฑ์และ
บริหารที่เป็นเลิศ สร้างความพึงพอใจให้กับสมาชิกในทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยกลยุทธ์ เป้าหมาย และ
แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 69 : กลยุทธ์ เป้าหมาย และแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมยุทธศาสตร์ที่ 2 กองทุนการออมแห่งชาติ

กลยุทธ์	เป้าหมาย 2563	เป้าหมาย 2564	เป้าหมาย 2565
P1 บริหารเงินลงทุนให้มี ประโยชน์อย่างมั่นคง	ผลตอบแทนสูงกว่าอัตราเงินเฟ้อ หรือเงินฝากประจำประเภท 12 เดือน (X+ร้อยละ 1.2)		
แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม 1. การปรับนโยบายการลงทุน			
P2 พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ สอดคล้องกับความต้องการและความพร้อม ของกลุ่มเป้าหมาย	เห็นชอบนโยบายการปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การออม		
แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม 1. กิจกรรมการทบทวนและปรับปรุงพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกและกลุ่มเป้าหมาย			
P3 มีระบบเทคโนโลยีที่ รองรับการให้บริการ	การพัฒนาระบบการให้ บริหารร่วมกับเครือข่าย การดำเนินงาน	การพัฒนาโปรแกรมวางแผนทางการเงิน	
แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม 1. โครงการพัฒนาประสิทธิภาพ Call Center 2. โครงการบริหารจัดการด้าน Social Media 3. โครงการลงทุนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการบริหารเงินลงทุน (Sophisticated Technology)			

ที่มา : (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2562a)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ถ่ายทอดค่านิยมสังคมการออมด้วยภาพลักษณ์ที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล
 (E) พัฒนาสื่อ/เนื้อหาเพื่อสร้างค่านิยมสังคมการออม สร้างภาพลักษณ์องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดย
 กลยุทธ์ เป้าหมาย และแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 70 : กลยุทธ์ เป้าหมาย และแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมยุทธศาสตร์ที่ 3 กองทุนการออมแห่งชาติ

กลยุทธ์	เป้าหมาย 2563	เป้าหมาย 2564	เป้าหมาย 2565
E1 สร้างสรรค์และพัฒนาองค์ความรู้ด้านการออมและบ้านาญ (House Research)	- มีงานวิจัย/กิจกรรม เผยแพร่ความรู้ด้านการออม		
แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม			
<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการผลิตสื่อเผยแพร่ต่างๆ 2. งานวิจัยเกี่ยวกับภาวะสังคม เศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการออม 1 เรื่อง 			
E2 สร้างความน่าเชื่อถือตามหลักธรรมาภิบาล	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำโครงการ CSR ที่สอดคล้องและประชาสัมพันธ์ภารกิจองค์กรอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง - สามารถจัดการข้อเรียกร้องได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด - สามารถผ่านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ในระดับ A ขึ้นไป (85.00-94.99) 		
แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม			
<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. โครงการกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) 3. กิจกรรมการจัดทำแผนธรรมาภิบาลองค์กร และมาตรฐานคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน 			
E3 สื่อสารภาพลักษณ์องค์กรมุ่งสู่สังคมการออม	<ul style="list-style-type: none"> - มีช่องทางทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง - ยอดรับชมสื่อประชาสัมพันธ์โตขึ้นปีละ 20% 		
แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม			
<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการสร้างแบรนด์ และตัวกลางสื่อสารแบรนด์ 2. โครงการขยายผลการสร้างภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ของกองการออมแห่งชาติ 3. โครงการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวงกว้าง 4. โครงการสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น Social Media (IVR,LINE,SMS,WESITE) 5. กิจกรรมการจัดทำแผนการสื่อสารสู่กลุ่มเป้าหมายระดับพื้นที่ 6. กิจกรรมการจัดงานวันออมแห่งชาติ 			

ที่มา : (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2562a)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 มุ่งพัฒนาประสิทธิภาพ การดำเนินงานภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง (Smart Organization) (M) สร้างองค์กรที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อความเป็นเลิศ ในด้านการบริการประชาชน โดยกลยุทธ์ เป้าหมาย และแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 71 : กลยุทธ์ เป้าหมาย และแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมยุทธศาสตร์ที่ 4 ของกองทุนการออมแห่งชาติ

กลยุทธ์	เป้าหมาย 2563	เป้าหมาย 2564	เป้าหมาย 2565
M1 การบริหารจัดการองค์กรอย่างเป็นระบบ	คะแนนประเมินผลกองทุน - ด้านที่ 3 ด้านการ ปฏิบัติการ - ด้านที่ 4 ด้านการ บริหารจัดการทุน หมุนเวียน แต่ละด้านไม่ น้อยกว่า 3 คะแนน	คะแนนประเมินผลกองทุน - ด้านที่ 3 ด้านการ ปฏิบัติการ - ด้านที่ 4 ด้านการ บริหารจัดการทุน หมุนเวียน แต่ละด้านไม่ น้อยกว่า 3.5 คะแนน	คะแนนประเมินผลกองทุน - ด้านที่ 3 ด้านการ ปฏิบัติการ - ด้านที่ 4 ด้านการ บริหารจัดการทุน หมุนเวียน แต่ละด้านไม่ น้อยกว่า 4 คะแนน
แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม			
<ol style="list-style-type: none"> 1. แผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องเพื่อปฏิบัติงานกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน (Disaster Recovery Site : DR Site) 2. โครงการตามแผนแม่บททรัพยากรบุคคล 3. โครงการตามแผนแม่บทสารสนเทศ 4. กิจกรรมการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบบการจัดการองค์ความรู้ภายในองค์กร (Knowledge Management) 5. กิจกรรมทบทวนระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยพนักงานและลูกจ้าง 			
M2 วางแผนทรัพยากรให้เหมาะสมรองรับการขยายตัวขององค์กร	ได้คะแนนประเมินผล กองทุน ด้านที่ 5 การ ปฏิบัติงานของ คกก.กอช. ไม่น้อยกว่า 3 คะแนน	ได้คะแนนประเมินผล กองทุน ด้านที่ 5 การ ปฏิบัติงานของ คกก.กอช. ไม่น้อยกว่า 3.5 คะแนน	ได้คะแนนประเมินผล กองทุน ด้านที่ 5 การ ปฏิบัติงานของ คกก.กอช. ไม่น้อยกว่า 4 คะแนน
แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม			
<ol style="list-style-type: none"> 1. การปลูกฝังค่านิยมองค์กรและบทบาทแบรนด์แก่พนักงาน (internal branding) 2. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาทรัพยากรบุคคล 3. โครงการปรับปรุงพื้นที่สำนักงาน 4. กิจกรรมทบทวนอัตราค่าจ้างให้สอดคล้องกับโครงสร้าง 			

ที่มา : (กองทุนการออมแห่งชาติ, 2562a)

โดยยุทธศาสตร์ของกองทุนการออมแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ.2562-2565 ที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เพิ่มจำนวนสมาชิกอย่างทั่วถึงและส่งเสริมการออมอย่างต่อเนื่อง (R) ภายใต้โครงการเพิ่มยอดสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติผ่านกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ด้วยกลยุทธ์ R1 เพิ่มจำนวนสมาชิกเป้าหมาย

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาแผนพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์ **ไม่มีที่**มีความเกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ แต่มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบในโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุและแรงงานพิการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ สิทธิประโยชน์ต่างๆ ด้านกฎหมายและหลักประกันทางสังคมให้กับแรงงานนอกระบบ ตลอดจนส่งเสริมด้านการจ้างงาน ด้านทักษะฝีมือ มีโอกาสในการประกอบอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้นและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากสาเหตุสำคัญมาจากโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่มีวิธีการในการขับเคลื่อนนโยบายอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐโดยการใช้กลไกความร่วมมือจากกระทรวงมหาดไทย ซึ่งผู้ศึกษาสามารถสรุปความเชื่อมโยงแผนระดับต่างๆ กับโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 72 : ความเชื่อมโยงของแผน 3 ระดับกับโครงการส่งเสริมวินัยการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่

แผนระดับที่ 1	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)	ยุทธศาสตร์ชาติที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
แผนระดับที่ 2	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	ประเด็นที่ 17 ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม
	แผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 นโยบายรัฐบาล	
แผนระดับที่ 3	ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังตามร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)	หมวดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม นโยบายด้านที่ 5 ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย ยุทธศาสตร์ที่ 4 การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม
	แผนยุทธศาสตร์กองทุนการออมแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 – 2565)	

โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษา

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสรุปได้ว่านโยบายการส่งเสริมการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติมีความชัดเจน เนื่องจากเมื่อพิจารณาตั้งแต่แผนระดับที่ 1 ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนระดับที่ 2 ประกอบด้วยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และนโยบายรัฐบาล ตลอดจนแผนระดับที่ 3 ประกอบด้วยยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังตามร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) แผนยุทธศาสตร์กองทุนการออมแห่งชาติ (พ.ศ.2562 - 2565) และแผนพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์

จะเห็นได้ว่ากองทุนการออมแห่งชาติอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ แผนงาน และนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคทางสังคม ความเป็นธรรมรวมถึงการลดความเหลื่อมล้ำที่มีความชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดกลับได้ไม่มีความชัดเจนมากนัก อีกทั้งไม่มีคู่มือสำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างชัดเจนว่ามีกระบวนการ วิธีการหรือขั้นตอนอย่างไร อย่างไรก็ตามมีการระดมหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนนโยบายคือ กองทุนการออมแห่งชาติ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554

จากการศึกษาพบว่า เมื่อนำนโยบายมาปฏิบัติกลับเป็นกระทรวงมหาดไทย ที่เป็นผู้ขับเคลื่อน ส่วนนโยบายในระดับพื้นที่ผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ ในขณะที่กองทุนการออมแห่งชาติมีหน้าที่เป็น *เสมือนตัวเร่งปฏิกิริยา* (catalyst) สนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย เช่น การวางกรอบแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ สนับสนุนเงินทุนสำหรับการนำไปปฏิบัติในระดับพื้นที่ ผู้ศึกษามองว่าด้วยกลไกของกระทรวงมหาดไทยสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในระดับพื้นที่ได้ แม้ว่าจะมีรูปแบบการของความร่วมมือที่มีแนวทางอย่างเป็นทางการก็ตาม เช่น การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนนโยบายในทุกจังหวัด และมีการทดลองการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยการมีจังหวัดนำร่องโดย ในช่วงเริ่มต้นชื่อโครงการว่า “ส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่” ภายหลังเมื่อการขับเคลื่อนด้วยกลไกดังกล่าวนำมาซึ่งยอดสมาชิกที่เพิ่มขึ้นมีการเปลี่ยนชื่อเป็น “มอบนโยบายบทบาทกองทุนการออมแห่งชาติในการส่งเสริมการออมภาคประชาชน” แต่การขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวไม่ใช่ภารกิจหลักของหน่วยงาน เป็นเพียงความร่วมมือที่ทำร่วมกันกับกองทุนการออมแห่งชาติ ส่งผลให้เป็นความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนโยบาย

5.2. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

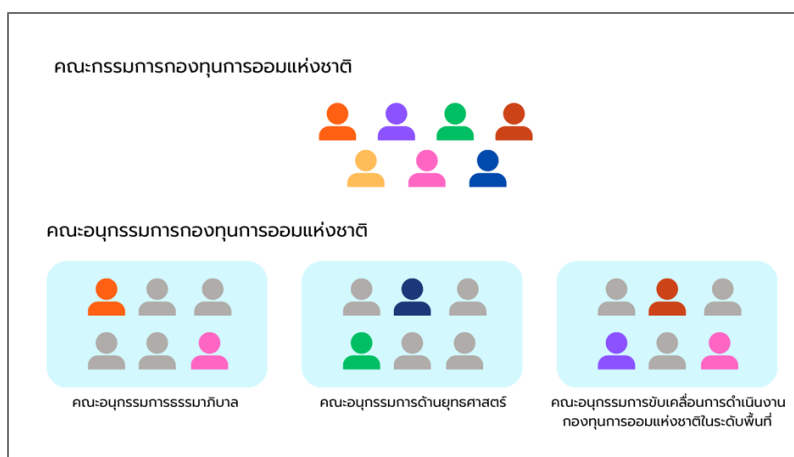
5.2.1. การกำหนดทิศทางและการสื่อสาร

5.2.1.1. การกำหนดทิศทางและการสื่อสารในระดับนโยบาย

จากการศึกษาข้อมูลเอกสารในส่วนของข้อมูลรายชื่อผู้บริหารและอำนาจหน้าที่ที่จะเห็นได้ว่าการบริหารกองทุนการออมแห่งชาติจะได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่ในการขับเคลื่อนให้การดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ โดยมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดนโยบาย ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และออกคำสั่งในการบริหารภาพรวม ตลอดจนเป็นผู้รับผิดชอบต่อความสำเร็จในภารกิจขององค์กรโดยตรง ซึ่งผู้ศึกษาพบว่าคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ มาจากส่วนราชการที่หลากหลายหน่วยงาน เช่น ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลังและเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม เป็นผลในเชิงบวกโดยเฉพาะเรื่องของการประสานงาน ความหลากหลายขององค์ความรู้ รวมไปถึงการตัดสินใจเนื่องจากสามารถทำได้โดยทันที

โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ถูกเสนอโดยคณะกรรมการกองทุน และเพื่อให้เกิดการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมจึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่เป็นผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนโครงการเนื่องจากล้วนเป็นผู้มีความประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการทำงานในระดับพื้นที่ จะสามารถทำให้โครงการประสบผลสำเร็จมากกว่าผู้ที่ขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงานในระดับพื้นที่ (สามารถอ้างอิงได้จากบทให้สัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารในบทที่ 4 หัวข้อ 4.1 แนวคิดและที่มาของโครงการ) กล่าวคือคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ผู้รับผิดชอบดูแลโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นหมุดเชื่อมต่อ (linking pin) หรือเป็นตัวกลางในการเชื่อม ระหว่างผู้บริหารระดับสูงและฝ่ายปฏิบัติงานนำไปสู่การบริหารแบบมีส่วนร่วม เนื่องจากคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ซึ่งนั่งอยู่ในตำแหน่งของคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ ด้วย ส่งผลให้เกิดความชัดเจนในการสื่อสาร นำไปสู่การปฏิบัติและเป้าหมายที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้แสดงภาพความเชื่อมโยงระหว่างคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติและคณะอนุกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 46 : ความเชื่อมโยงคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษา

ผลการศึกษาข้อมูลคณะกรรมการกองทุนจำนวน 21 ท่าน เมื่อพิจารณาจากตำแหน่งจะพบว่า เลขานุการคณะกรรมการ กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกภาคเหนือ กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกปฏิบัติหน้าที่กรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญ เป็นคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่อยู่ด้วย นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์พบข้อสังเกตว่า คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ ส่วนใหญ่มีประวัติการทำงานในกระทรวงมหาดไทย ซึ่งสอดคล้องการขับเคลื่อนในเชิงพื้นที่ที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากมหาดไทยเป็นหลักเพื่อใช้อำนาจหน้าที่ในการสื่อสารถึงกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ การเข้าถึงกลุ่มประชาชนในระดับหมู่บ้านอย่างทั่วถึง

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ มีหน้าที่ในการนำนโยบายจากคณะกรรมการกองทุนแห่งชาติ มาจัดทำเป็นแผนระดับปฏิบัติการ เพื่อให้การดำเนินงานเพิ่มยอดสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติ มีลักษณะในเชิงรุกและเร่งเพิ่มเป้าหมายจำนวนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติทั่วประเทศให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์จากบทที่ 4 หัวข้อ 4.1.2.ความร่วมมือของกระทรวงมหาดไทยสู่โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่)

ซึ่งสอดคล้องกับ **ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่าง** เนื่องจากให้ความสำคัญกับผู้กำหนดนโยบายเน้นบทบาทการใช้อำนาจของผู้กำหนดนโยบาย โดยอาศัยการใช้กลไกของกระทรวงมหาดไทยเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการ เพื่อดำเนินการได้ครอบคลุมทั่วประเทศ

โดยได้มีหนังสือคำสั่งให้ผู้ว่าราชการของแต่ละจังหวัดเข้าร่วมประชุมมอบนโยบายการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ และจัดตั้งคณะทำงานในจังหวัด นอกจากนี้ยังมีการกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดที่ชัดเจนในเชิงปริมาณ เช่น จำนวนสมาชิกใหม่ของ กองทุนการออมแห่งชาติหมู่บ้านละ 10 คน (*อ้างอิงบทสัมภาษณ์กลุ่มคณะทำงานในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.2. การดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ*) เพื่อการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นผลผลิต (outputs) ในรูปของจำนวนสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติที่เพิ่มขึ้น โดยมีการสื่อสารแบบบนลงล่าง (downward communication) จากผู้บริหารกองทุนการออมแห่งชาติผ่านคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสู่ผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อปฏิบัติงานในระดับพื้นที่

ดังนั้นการกำหนดทิศทางและการสื่อสารของคณะกรรมการกองทุนในการสร้างความร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทย ซึ่งในขณะนั้นคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติมีผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทย ทำให้การกำหนดรูปแบบวิธีการในการขับเคลื่อน รวมไปถึงบทบาทในการสั่งการหรือตัดสินใจสามารถปฏิบัติโดยทันที รวมไปถึงการแต่งตั้งอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ ให้ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ โดยมีกำหนดตัวชี้วัดให้ในแต่ละจังหวัดอย่างชัดเจน เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

5.2.1.2. การกำหนดทิศทางและการสื่อสารในระดับจังหวัดนครสวรรค์

คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ล้วนเป็นเครือข่ายของภาครัฐ เช่น ธนาคาร โรงเรียน และมหาวิทยาลัย โดยมีรองผู้ว่าฯ เป็นประธานผู้นำในการขับเคลื่อน รูปแบบการสื่อสารแบบบนลงล่าง (downward communication) ของคณะทำงานเป็นการสื่อสารจากประธานคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบเกี่ยวกับโครงการโดยตรง ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมายของโครงการ จากการสัมภาษณ์ (*อ้างอิงบทสัมภาษณ์กลุ่มคณะทำงานในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.1. โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์*) ผู้ศึกษาพบว่า การกำหนดทิศทางของประธานคณะทำงานใช้หลัก SMART goal ดังต่อไปนี้

S หมายถึง เป้าหมายที่จะต้องมีความเจาะจง ชัดเฉพาะ และมีขอบเขตที่แน่นอน ในที่นี้คือ เป้าหมายในรูปตัวชี้วัดจำนวนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติรายใหม่ ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตาม พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 การกำหนดเป้าหมายดังกล่าวมีความชัดเจนว่าในแต่ละส่วนงานมีความรับผิดชอบเท่าไร ตลอดจนมีฐานการคำนวณที่มีมาตรฐานและเป็นไปตามความเหมาะสม

M หมายถึง เป้าหมายจะต้องสามารถวัดผลได้ ผ่านหลักฐานต่าง ๆ หรือสามารถอ้างอิงได้ ในที่นี้คือจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการวัดผลของโครงการ ทั้งนี้คณะทำงานฝ่ายเลขานุการได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อชี้แจงยอดให้กับกองทุนการออมแห่งชาติ โดยมีหลักฐานการรายงานผลคือ เอกสารการสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ นอกจากนี้สามารถวัดผลได้จากยอดจำนวนเงินสะสม เนื่องจากการสมัครเป็นสมาชิกในครั้งแรกต้องมีเงินสะสมเริ่มต้นที่ 50 บาทเสมอ

A หมายถึง เป้าหมายที่วางไว้จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่สามารถทำได้จริง ในที่นี้คือจำนวนเป้าหมายสมาชิกใหม่ที่กองทุนการออมแห่งชาติกำหนดให้กับจังหวัดนครสวรรค์ โดยในจังหวัด คณะทำงานจะจัดสรรความรับผิดชอบให้คณะทำงานในแต่ละส่วนตามภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ ตามความเหมาะสม หน่วยงานที่ได้รับค่าเป้าหมายสัดส่วนมากย่อมเป็นเพราะกลุ่มเป้าหมายในส่วนงานนั้นมีจำนวนมากด้วย เช่น โรงเรียนซึ่งมีส่วนความรับผิดชอบมากถึงร้อยละ 70 เนื่องจากสัดส่วนประชากรของนักเรียนที่มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติมีจำนวนมาก

R หมายถึง สอดคล้องกับเป้าหมาย ในที่นี้คือเป้าหมายของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับ กองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่คือ การมีจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นและสมาชิกส่งเงินออมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกระบวนการดำเนินโครงการในแต่ละส่วนมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับเป้าหมายของกองทุนการออมแห่งชาติ เนื่องจากเมื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องของนโยบายกองทุนการออมแห่งชาติพบว่า มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ศาสตร์และแผนในระดับต่าง ๆ อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเป้าหมายของโครงการ 2 ประการ ผู้ศึกษามีข้อสังเกตว่า การดำเนินการในจังหวัดนครสวรรค์เน้นการดำเนินการเพื่อนำมาซึ่งยอดสมาชิกใหม่ที่เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นเป้าหมายหนึ่งในสองเท่านั้น แต่ไม่ได้มีการเน้นไปที่การส่งเสริมการออมของสมาชิกอย่างต่อเนื่อง เพราะเป้าหมายดังกล่าวไม่มีตัวชี้วัดที่กำหนดการออมต่อเนื่องอย่างชัดเจน

และ T หมายถึง การกำหนดเป้าหมายภายใต้กรอบเวลาที่ชัดเจนและเหมาะสม ในที่นี้คือ ช่วงเวลาในการส่งผลการดำเนินงานให้กับส่วนกลางในช่วงเดือนกันยายนของทุกปี เนื่องจากกองทุน การออมแห่งชาติได้ระบบในช่วงเดือนธันวาคมของปีนั้น ๆ การกำหนดให้จังหวัดมีการรายงานผล ล่วงหน้าเพื่อสามารถประเมินความสำเร็จในเชิงจำนวนสมาชิกของโครงการได้ ทั้งนี้การกำหนดผลการ ดำเนินงานล่วงหน้า เอื้อต่อการแก้ปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ในกรณีที่ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตาม เป้าหมาย คณะทำงานจะสามารถมีระยะเวลาในการดำเนินการเพิ่มเติมได้

อย่างไรก็ตามการตั้งเป้าหมายแบบ SMART goal คณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์จำเป็นต้อง ศึกษาต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการด้วย โดยเมื่อผู้ศึกษาพิจารณาตามเป้าหมายของ โครงการจะพบว่า แม้ว่าผลในเชิงปริมาณซึ่งสะท้อนได้จากจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น แต่เป้าหมายที่ทาง จังหวัดกำหนดยังไม่มีตัวชี้วัดคือการส่งเสริมให้เกิดการออมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะคณะทำงานใน ส่วนของอำเภอ (อ้างอิงข้อมูลในบทที่ 4 ตาราง 53 : ข้อมูลการออกต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ.2562-2565 ของหน่วยรับสมัครเสมียนตราอำเภอ) จะเห็นได้ชัดเจนว่ามีสัดส่วนที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับจำนวน สมาชิก ยิ่งสะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินโครงการในจังหวัดนครสวรรค์เน้นการทำยอดของสมาชิกใหม่ เพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตามการสื่อสารในคณะทำงานส่วนราชการเป็นในรูปแบบของการขอความร่วมมือ แต่การทำงานในส่วนของอำเภอเป็นการสั่งการในรูปแบบของคำสั่งเป็นทอด ๆ จากจังหวัด อำเภอ สู่หมู่บ้านตามลำดับ

ดังนั้นการกำหนดทิศทางและการสื่อสารจากผู้นำของจังหวัดมีการกำหนดตัวชี้วัดเป้าหมายที่ ชัดเจนในการขอความร่วมมือจากคณะทำงานส่วนราชการ การใช้บทบาทผู้นำในการสั่งการ คณะทำงานในส่วนของอำเภอ รวมไปถึงการลงพื้นที่ การควบคุมและติดตามความคืบหน้าต่าง ๆ ด้วย ตัวผู้นำเองอย่างสม่ำเสมอ เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติตาม วัตถุประสงค์ของโครงการ แต่วิธีการกลับผิดเจตนาของกองทุนการออมแห่งชาติเนื่องจากกองทุน การออมแห่งชาติเป็นกองทุนภาคสมัครใจ แต่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติกลับใช้คำสั่ง การบังคับ เพื่อทำ ยอดให้ได้ตามคำสั่งทางราชการ ซึ่งจำนวนสมาชิกที่สูงขึ้นกลับเป็นเพียงผลผลิต (outputs) ในระยะ สั้นย่อมไม่นำไปสู่ความต่อเนื่องในการออมและหากไม่เกิดการออมอย่างต่อเนื่อง การได้รับบำนาญ เพื่อเป็นหลักประกันหลังเกษียณตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติย่อมไม่ เพียงพอสำหรับการมีชีวิตที่มีคุณภาพได้ หรือกล่าวได้วิธีการนำไปปฏิบัติทำให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์เพียงแค่ว่า เชิงปริมาณแต่ไม่มีคุณภาพอย่างแท้จริง ทั้งนี้เป็นในการปฏิบัติการตั้งเป้าหมายหรือการกำหนดทิศทาง เป็นการตั้งเป้าหมายที่ลดหลั่นลงมาจากเป้าหมายสูงสุดของกองทุนการออมแห่งชาติ

ถึงอย่างไรก็ตามบทบาทของผู้นำในจังหวัดนครสวรรค์ในการเอาหลักต้นโครงการให้บรรลุตามเป้าหมาย นำมาซึ่งผลการดำเนินงานอันเป็นที่ยอมรับจากกองทุนการออมแห่งชาติ ตลอดจนคณะทำงานและผู้รับผลประโยชน์ต่างเห็นเป็นเสียงเดียวกันว่า ผลการดำเนินการที่เกิดขึ้นมาจากผู้นำที่ผลักดันนโยบายให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างเอาจริงเอาจัง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยเฉพาะการจัดทำโครงการ “โรงเรียน กอช.100%” ตลอดจนพยายามอุดหนุนช่วยเหลือของปัญหาต่าง ๆ ลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานด้วยตนเอง (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์คณะทำงานในบทที่ 4 หัวข้อ 4.4.2.2. การดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ) จนสามารถบรรลุเป้าหมายในด้านจำนวนสมาชิกได้สำเร็จ สอดคล้องกับงานศึกษาของกล้า ทองขาว (2551) ได้เสนอปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการ นำนโยบายสาธารณะไป หนึ่งในหกของปัจจัยดังกล่าวคือ ปัจจัยด้านผู้นำ นโยบายให้ได้รับการประกาศใช้จะประสานความพยายามของบุคคลและองค์กรที่ร่วมรับผิดชอบในชั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยผู้นำจะแสวงหาและใช้กลยุทธ์ในการติดต่อประสานงานกับผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง ทั้งในเรื่องของการวางแผน วิธีการดำเนินการหรือจัดสรรงบประมาณ ซึ่งหากผู้นำสามารถผลักดันนโยบายให้เกิดเป็นรูปธรรมได้สำเร็จและเป็นที่ยอมรับจะได้รับเกียรติและยกย่องนับถือจากผูปฏิบัติและผู้รับผลประโยชน์จากนโยบายอีกด้วย

5.2.2. แรงจูงใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการคือ การสร้างความต่อเนื่องในการนำนโยบายมาปฏิบัติโดยการสร้างแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจเพื่อกระตุ้นให้คณะทำงานสามารถดำเนินโครงการได้บรรลุเป้าหมายอย่างเต็มประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องสร้างความเป็นปึกแผ่นเชิงสถาบันในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลผลิต (outputs) และผลลัพธ์ (outcomes) ที่มุ่งหมาย หากผู้บริหารสามารถสร้างแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจย่อมส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถบรรลุเป้าหมายของโครงการได้

ผลการศึกษาพบว่า โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ เป็นโครงการที่ถูกออกแบบมาให้มีการดำเนินการอย่างความต่อเนื่อง ในรูปแบบของนโยบายบทบาทของกองทุนการออมแห่งชาติ กล่าวได้ว่าตราบใดที่ยังมีกองทุนการออมแห่งชาติและยังมีแรงงานนอกระบบย่อมต้องมีการดำเนินการโครงการดังกล่าวด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าการดำเนินการอาศัยกลไกเครือข่ายราชการหลาย ๆ หน่วยงาน การสร้างแรงจูงใจของผู้นำให้กับคณะทำงานจึงมีความจำเป็นอย่างมาก จากการสัมภาษณ์ (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์คณะทำงานในบท

ที่ 4 หัวข้อ 4.4.2.2.การดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ) พบว่าคณะทำงานส่วนใหญ่เห็นว่าผู้นำในขับเคลื่อนโครงการในจังหวัดนครสวรรค์เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ ความรู้ ความสามารถ ความสามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส รวมไปถึงสามารถรับมือกับปัญหาเฉพาะหน้าได้ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือมีความตั้งใจในการผลักดันเรื่องระบบการออมอย่างเอาจริงเอาจัง โดยทักษะในการสร้างแรงจูงใจของผู้นำ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1.) ผู้นำมีความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้เนื่องจากเดิมการประชุมประชาสัมพันธ์โดยเฉพาะในกลุ่มของนักเรียน อาศัยกลไกการขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ซึ่งเป็นหนึ่งในคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการ มีแนวทางการประชาสัมพันธ์โดยผ่านครูแนะแนว แต่เมื่อปฏิบัติแล้วไม่สามารถนำมาซึ่งยอดสมาชิกที่คาดหวังไว้ได้ (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์คณะทำงานในบทที่ 4 หัวข้อ 4.4.2.4.1. แนวคิดของโครงการและหลักการในการดำเนินโครงการ) ผู้นำคณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์จึงมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โครงการโรงเรียน กอช.100% ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางหลักในการเพิ่มสมาชิกรายใหม่ให้กับกองทุนการออมแห่งชาติ เนื่องจากในทุก ๆ ปีจะมีนักเรียนที่อายุครบ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ทำให้จังหวัดนครสวรรค์มีจำนวนสมาชิกรายใหม่เพิ่มขึ้นในทุกปี โดยมีการระดมเงินทุนตั้งต้นการออมครั้งแรกจากผู้สมทบทุนในจังหวัดนครสวรรค์

ทั้งนี้ผลของการดำเนินการโครงการโรงเรียน กอช.100% นำมาซึ่งจำนวนสมาชิกรายใหม่ของกองทุนการออมแห่งชาติที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้มากกว่า 100% สะท้อนให้เห็นว่าผู้นำและคณะทำงานให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ เพราะนอกจากการปฏิบัติตามแนวทางของกระทรวงมหาดไทยแล้ว ยังมีการสร้างสรรค์ต่อยอดโครงการโดยเน้นกลุ่มเป้าหมายไปที่กลุ่มนักเรียนในช่วงมัธยมศึกษาปีที่ 2-6 อย่างไรก็ตามแม้ว่าผู้นำจะมีความสามารถระดมเงินทุนตั้งต้นการออมจากผู้สมทบทุนในจังหวัด แต่ผู้ศึกษาพบข้อสังเกตว่า จำนวนเงินส่วนดังกล่าวอาจไม่นำไปสู่ความยั่งยืนของโครงการโรงเรียน กอช. 100% ได้ เนื่องจากอาจมีส่วนมาจากความสัมพันธ์ส่วนตัว อิทธิพล อำนาจ และบารมีของผู้นำ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่าเงินสมทบทุนจะเป็นอย่างไรเมื่อมีการเปลี่ยนผู้นำ

2.) ความสัมพันธ์ในสายบังคับบัญชาเน้นการสั่งการจากบนลงล่างอย่างเข้มงวด ซึ่งใช้รางวัลเป็นแรงจูงใจในการทำงาน เช่น เมื่ออำเภอได้รับคำสั่งแล้ว มีการนำไปปฏิบัติสามารถทำได้ตามเป้าหมาย รวดเร็ว จะได้รับรางวัล คำชื่นชมจากผู้นำ รวมไปถึงการพิจารณาผลการดำเนินงานในการ

ประเมินตำแหน่ง (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.2.การดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ) ในขณะที่เดียวกันหากอำเภอไหน ไม่ได้จำนวนสมาชิกใหม่ตามเป้าหมายผู้นำจะสร้างภาวะการแข่งขัน เพื่อเป็นแรงกระตุ้นผลักดันให้มีความคืบหน้าในการดำเนินโครงการ ซึ่งอาจส่งผลให้คณะทำงานเกิดความกดดัน เช่น การแจ้งการจัดอันดับผลการดำเนินงานผ่านไลน์กลุ่มคณะทำงาน

ทั้งนี้เนื่องจากการให้รางวัลในการดำเนินโครงการในจังหวัดนครสวรรค์มีจำนวนมาก ผู้ศึกษามีข้อสังเกตว่าประสิทธิภาพของรางวัลมีมาน้อยเพียงใด ซึ่งหากพิจารณาจากการสัมภาษณ์ของคณะทำงาน (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.2.การดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ) พบว่าความรู้สึกในการได้รับรางวัลย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการของคณะทำงานส่วนนั้น ๆ ด้วยซึ่งความรู้สึกหรือความคิดเห็นเหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล เช่น บางท่านเกิดความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนการออม ในขณะที่บางท่านไม่ได้รู้สึกว่ารางวัลเป็นแรงจูงใจเนื่องจากไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อ ทั้งนี้ผู้ศึกษามองว่าการให้รางวัลสำหรับการดำเนินโครงการในจังหวัดนครสวรรค์เป็นเพียงเครื่องมือในการใช้แทนคำขอบคุณจากการขอความร่วมมือในการขับเคลื่อนโครงการเท่านั้น

3.) ความเอาใจจริงเอาใจในขับเคลื่อนโครงการของผู้นำในจังหวัดนครสวรรค์ เมื่อพิจารณาจากการดำเนินโครงการ (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.1.โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์) จะพบว่า ในหลายครั้งที่ผู้นำลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลจากกองทุนการออมแห่งชาติ ตลอดจนให้ความรู้เกี่ยวกับวินัยการออมด้วยตนเอง โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีผลการดำเนินการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเห็นถึงความสำคัญในการดำเนินโครงการมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้นำจะลงพื้นที่ไปประชาสัมพันธ์ด้วยตัวเอง เพื่อหาสาเหตุใดจึงไม่มียอดผู้สมัครสมาชิก รวมไปถึงการติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.2.การดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ) นอกจากนี้ขณะการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ในชีวิตประจำวันอื่น ๆ โดยเฉพาะในการออกงานพิธีต่าง ๆ เช่น เดินทางไปเป็นประธานเปิดงานพิธีสำคัญจะไม่ลืมที่จะหยิบยกพูดถึงประเด็นการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ขอสนับสนุนเงินโครงการโรงเรียน กอช. 100% ในโอกาส เช่น การพบปะกลุ่มนายทุนภาคเอกชน การรับประทานอาหารร่วมผู้มีกำลังทรัพย์ในจังหวัด เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้ศึกษายังพบว่าจากการสัมภาษณ์ ในการดำเนินงานของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติการ ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูง คณะทำงานตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องย่อมมีแรงจูงใจที่แตกต่างกัน (อ้างอิงเนื้อหาบทสัมภาษณ์จากบทที่ 4) โดยสามารถสรุปตามความเข้าใจของผู้ศึกษาได้ดังต่อไปนี้

- คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ ต้องการแก้ปัญหาการดำเนินงานเพื่อให้กองทุนสามารถดำเนินการต่อไปได้ และมีผลการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากหากกองทุนไม่สามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์กองทุนการออมแห่งชาติได้ อาจทำให้กองทุนมีความเสี่ยงในการพิจารณาโดยยุบได้ในอนาคต ซึ่งการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ จะนำมาซึ่งยอดสมาชิกที่เพิ่มขึ้นแม้จะเป็นในช่วงระยะสั้น แต่จำนวนสมาชิกดังกล่าวสามารถต่อยอดการส่งเงินออมสะสมอย่างต่อเนื่องได้ (อ้างอิงเนื้อหาบทสัมภาษณ์จากบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.1.ที่มาและความสำคัญของโครงการ)
- คณะทำงานในส่วนราชการ ต้องการบรรลุเป้าที่จังหวัดกำหนดให้ เนื่องจากเมื่อมีประชุมเพื่อรายงานผลการดำเนินงาน หากส่วนราชการสามารถระดมหาสมาชิกใหม่ตามที่ได้รับมอบหมาย จะนำมาซึ่งผลงาน คำชม รางวัล ตลอดจนการได้รับการยอมรับยกย่องจากคณะทำงาน (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.3.การดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการ)
- คณะทำงานในส่วนของอำเภอ การสามารถระดมหาสมาชิกใหม่ตามที่ได้รับมอบหมาย จะสามารถนำมาเป็นผลงานในการประเมินการทำงาน รวมไปถึงได้รับการยอมรับ ยกย่องจากผู้บังคับบัญชา นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ยังพบว่า คณะทำงานมีการสร้างภาวะการแข่งขันในการทำงานอย่างไร้การต่อรอง โดยการจัดอันดับเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ซึ่งเป็นการสร้างความกดดันในทางอ้อมให้ผู้ปฏิบัติ จึงเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจำเป็นต้องปฏิบัติให้ได้ตามเป้าหมายไม่ว่าจะได้มาด้วยวิธีการใดก็ตาม (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.2.การดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ)
- ครูผู้ประสานงาน ได้รับโล่รางวัลหรือเกียรติบัตรจากทางจังหวัด (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.4.โครงการโรงเรียน กอช.100%)
- ตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน ได้ผลตอบแทนในรูปแบบของรางวัล และค่าตอบแทนสำหรับตัวแทน (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.5.โครงการสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่)

ดังนั้นการสร้างแรงจูงใจที่ผู้นำใช้เพื่อกระตุ้นให้คณะทำงานสามารถปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมาย มีทั้งการสร้างแรงจูงใจเชิงบวก เช่น การให้ความชื่นชม โโลรางวัล และเกียรติบัตร เพื่อเป็นการกระตุ้น และสร้างพลังบวกให้คณะทำงานเกิดความภาคภูมิใจและนำสู่ความทุ่มเทให้การขับเคลื่อนโครงการ อย่างเต็มประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันผลการศึกษาพบว่า มีการใช้แรงจูงใจเชิงลบ เช่น การทำให้เกิดความกดดัน ความกลัว กลัวว่าจะถูกประจานผลงานต่อหน้าคนอื่น กลัวการไม่เป็นที่ยอมรับ เป็นต้น (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.2.การดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของ อำเภอ) ทั้งนี้ผู้ศึกษามองว่า ผู้นำที่ดีจะมีความสามารถจูงใจให้คณะทำงานสร้างผลงานที่มี ประสิทธิภาพได้ อย่างไรก็ตามวิธีการสร้างแรงจูงใจย่อมมีความแตกต่างกันไปแต่ต้องนำมาซึ่งผลลัพธ์ ในทิศทางเดียวกัน

5.3. สมรรถนะขององค์กร

5.3.1. งบประมาณ

ปัจจัยที่มีความสำคัญเนื่องจากแปรผันโดยตรงกับความสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบายคือ งบประมาณ โครงการที่มีงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอและเหมาะสม ย่อมทำให้การดำเนินงานเกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ รวมไปถึงหากงบประมาณถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมนำมาซึ่ง ความสำเร็จของโครงการ

โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ได้รับอนุมัติ งบประมาณจากมติของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับ พื้นที่ เพื่อเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปตามประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการโดยมี หลักเกณฑ์การอุดหนุนเงิน โดยจังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดที่จัดอยู่ในกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ (L) เนื่องจากมีจำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมายซึ่งคำนวณจากจำนวนประชากรในจังหวัดที่มีอายุตั้งแต่ 15-60 ปี มีจำนวน 500,000 คนขึ้นไป โดยจะได้รับเงินอุดหนุนจำนวน 60,000 บาทจากกองทุนการ ออมแห่งชาติ ทั้งนี้เงินจำนวนดังกล่าวให้เป็นอิสระในการจัดการของจังหวัดแต่ต้องมีการรายงานผล การดำเนินการกับกองทุนการออมแห่งชาติ

ซึ่งการขับเคลื่อนนโยบายในระดับจังหวัด ผลการศึกษาพบว่างบประมาณอุดหนุนของจังหวัด ได้รับจำนวน 60,000 บาท ถูกนำไปใช้ในโครงการโรงเรียน กอช. 100% เพียงโครงการเดียว การใช้

จ่ายส่วนใหญ่อยู่ในรูปของการนำไปจัดทำโล่รางวัล ประกาศเกียรติคุณ ป้ายไวเนล วัสดุตกแต่งสถานที่ ในพิธีมอบเงินสนับสนุนให้แก่โรงเรียน รวมไปถึงค่าวัสดุและเอกสารสำหรับการจัดประชุมและดำเนินโครงการอื่น ๆ ในขณะที่การดำเนินงานของคณะทำงานส่วนอื่น ๆ อาศัยการใช้อำนาจหน้าที่ในการสั่งการในรูปของหนังสือราชการ เช่น การดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.2.การดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ) และการขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.3. การดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการ)

การดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบด้วยบทบาทการเป็นคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ มีฐานะเป็น “ผู้ช่วยปฏิบัติงานให้กองทุน” เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ ซึ่งมีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจกรรมด้านวิชาการหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการออมเงินของกองทุนการออมแห่งชาติเพื่อให้บุคลากรในส่วนราชการที่ยังมิได้รับสวัสดิการเรื่องบำเหน็จบำนาญตลอดจนประชาชนผู้มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ หรือมีความสนใจที่จะสมัครเป็นสมาชิก

อย่างไรก็ตามแม้ว่าคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ จะไม่มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน แต่กองทุนการออมแห่งชาติได้มีการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ เช่น เอกสารสื่อเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ ซึ่งจากการสัมภาษณ์และการเข้าร่วม Focus group ของคณะทำงานซึ่งล้วนเป็นผู้ปฏิบัติงาน (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.2.4.ผลการจัดทำ Focus group ของคณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์) พบว่าทรัพยากรในการประชาสัมพันธ์ยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน คณะทำงานมีความต้องการเครื่องมือสนับสนุนสิ่งที่เกี่ยวข้องต่อการประชาสัมพันธ์อื่น ๆ เช่น ใบปลิว อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องเสียงเคลื่อนที่ และรถล๊อป สำหรับการออกบูธเพื่อใช้ในการลงพื้นที่ รวมไปถึงมองว่าแม้จะไม่มีงบประมาณสนับสนุนแต่การดำเนินงานเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจงานหลักของแต่ละส่วนอยู่แล้ว เช่น ต้องลงพื้นที่ไปแจ้งประชาชนในเรื่องการตรวจสอบสุขภาพ ก็จะหยิบยกประเด็นของกองทุนการออมแห่งชาติมาชี้แจงด้วย (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.3.การดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการ)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าคณะทำงานส่วนใหญ่ต่างมองว่า โครงการสามารถดำเนินการขับเคลื่อนได้ โดยไม่ใช้งบประมาณ แต่หากมีงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมสำหรับการประชาสัมพันธ์จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การนำไปจัดทำสื่อหรือเอกสารข้อมูลกองทุนเพื่อแจกประกอบการบรรยาย ทำให้ประชาชนที่ได้ฟังการประชาสัมพันธ์เห็นภาพประกอบตาม เป็นต้น

นอกจากนี้การดำเนินนโยบายส่งเสริมการออมในระดับพื้นที่ในจังหวัดนครสวรรค์ ผู้ศึกษาพบว่ามีงบประมาณที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของสมาชิกโดยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนจาก กองทุนการออมแห่งชาติคืองบประมาณจากผู้สมทบทุนสนับสนุนเงินออมตั้งต้นให้กับนักเรียน (อ้างอิง จากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.4.โครงการโรงเรียน กอช.100%) ซึ่งงบประมาณดังกล่าว ในแต่ละปีมีความไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับกำลังศรัทธาและปัจจัยอื่น ๆ เช่น บารมีของผู้นำ ทั้งนี้ งบประมาณดังกล่าวจากสมทบทุนสนับสนุนเงินออมตั้งต้นให้กับนักเรียนผู้เป็นปัจจัยสำคัญในการ ขับเคลื่อนโครงการโรงเรียน กอช.100%

จะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านงบประมาณในส่วนของเงินสนับสนุนจากทางกองทุนการออมแห่งชาติ ไม่ได้ใช้ในการประชาสัมพันธ์โดยตรง แต่ถูกนำไปใช้ในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานของผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องโดยเฉพาะครูผู้ประสานงาน หรือรางวัลตอบแทนกลุ่มผู้สมทบทุน ในขณะที่การทำงานใน ส่วนของคณะทำงานเป็นเรื่องของหน้าที่ความรับผิดชอบและความร่วมมือ ดังนั้นงบประมาณจาก กองทุนการออมแห่งชาติจึงไม่ได้ส่งผลโดยตรงกับจำนวนยอดสมาชิกที่เพิ่มขึ้น แต่ช่วยสนับสนุนให้เกิด กิจกรรมอันนำมาซึ่งการเพิ่มจำนวนสมาชิกในทางอ้อม เนื่องจากงบประมาณถูกนำไปใช้ในส่วน ของการสร้างแรงจูงใจเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่จำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น ของคณะทำงานมาจากการ ขับเคลื่อนโดยไม่มีงบประมาณสนับสนุน ยิ่งสะท้อนการใช้บทบาท อำนาจหน้าที่ในการได้มาซึ่งยอด สมาชิก ทั้งนี้งบประมาณที่มีผลกับยอดสมาชิกที่เพิ่มขึ้นโดยตรงคืองบประมาณจากผู้สนับสนุนเงินทูน การออมตั้งต้นให้กับนักเรียน ภายใต้การดำเนินโครงการโรงเรียน กอช. 100% ซึ่งมีข้อสังเกตว่า งบประมาณเหล่านี้มีความไม่แน่นอน ซึ่งอาจนำไปสู่การเพิ่มสมาชิกที่ไม่ยั่งยืน

5.3.2. บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน

บุคลากรผู้ปฏิบัติงานถือเป็นตัวแสดงที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้ ขอบข่ายหน้าที่อำนาจหน้าที่ที่ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจน การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบสำเร็จหรือ ล้มเหลวย่อมขึ้นกับบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน หากผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์รวมถึงแนว ทางการปฏิบัติเป็นอย่างดี ย่อมทำให้โครงการมีโอกาสในการขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จได้มากกว่า

จากการศึกษาพบว่าเมื่อพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานหลักตามนโยบาย ผู้ปฏิบัติงานควรเป็นบุคลากรของกองทุนการออมแห่งชาติ แต่ด้วยข้อจำกัดว่าบุคลากรของกองทุนมีจำนวนน้อย ความสามารถขับเคลื่อนให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายมีความเป็นไปได้ยาก จึงอาศัยความร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยขับเคลื่อนนโยบายภายใต้โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ ซึ่งเมื่อขับเคลื่อนผ่านโครงการดังกล่าวบทบาทของผู้ปฏิบัติจึงเปลี่ยนไปเป็นบุคลากรภายใต้เครือข่ายของกระทรวงมหาดไทย โดยมีบุคลากรของกองทุนการออมแห่งชาติทำหน้าที่เป็นฝ่ายสนับสนุน เมื่อปรับบทบาทดังกล่าวทำให้การดำเนินงานของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่เป็นภารกิจที่เพิ่มขึ้นจากงานประจำของผู้ปฏิบัติ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.2.ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนของอำเภอ) พบว่าคณะทำงานส่วนใหญ่มองว่าการดำเนินโครงการอยู่ในลักษณะของงานฝากและเป็นภาระที่เพิ่มขึ้นจากหน้าที่ประจำ อย่างไรก็ตามยังสามารถปฏิบัติขับเคลื่อนควบคู่ไปกับงานประจำได้

โครงการส่งเสริมการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ถูกขับเคลื่อนโดยคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วยบุคลากรภายใต้เครือข่ายของกระทรวงมหาดไทย และเครือข่ายราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แรงงานจังหวัดนครสวรรค์ ท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ พัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครสวรรค์ เป็นต้น ซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดกลยุทธ์ เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อให้ได้มาซึ่งจำนวนสมาชิกการออมแห่งชาติในเพิ่มขึ้น รวมไปถึงส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจกรรมด้านวิชาการหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการออมเงินของการออมแห่งชาติ เพื่อให้บุคลากรในส่วนราชการที่ยังมิได้รับสวัสดิการเรื่องบำเหน็จบำนาญตลอดจนประชาชนผู้มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกการออมแห่งชาติ หรือมีความสนใจที่จะสมัครเป็นสมาชิก

ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดนครสวรรค์ส่วนใหญ่ล้วนเห็นด้วยกับนโยบายว่าเป็นประโยชน์ให้กับประชาชนโดยเฉพาะแรงงานนอกระบบ (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.2.ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนของอำเภอ) แต่ความจริงจังในการขับเคลื่อนย่อมขึ้นกับผู้นำและคณะทำงานในหน่วยงานนั้น ๆ ว่ามีความเอาใจจริงเอาใจมากน้อยเพียงใด เพราะในบางหน่วยงานจากผลการดำเนินงานโดยเฉพาะการดำเนินงานในส่วนราชการ (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.3.การดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วน

ราชการ) พบว่ามีการปฏิบัติตามแนวทางคำสั่งการประชาสัมพันธ์ของคณะทำงาน แต่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามความรับผิดชอบที่ทางจังหวัดมีการกำหนดให้ได้ สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานในส่วนราชการสามารถควบคุมได้ยากกว่าเนื่องจากเป็นเพียงการขอความร่วมมือ

แต่ด้วยกลไกการติดตาม มีการรายงานผลทำให้ผู้ปฏิบัติส่วนหนึ่งจะรู้สึกว่าจะต้องมีผลการดำเนินงาน ในที่นี้คือการนำจำนวนของสมาชิกใหม่มารายงานต่อที่ประชุม เพื่อไม่ให้หน่วยงานถูกมองว่าไม่มีความรับผิดชอบ (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.3.การดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการ) ในขณะเดียวกันหากมีผลการดำเนินงานในทิศทางที่ดีก็ย่อมได้รับการชื่นชมและยอมรับจากคณะทำงาน ต่างกับการทำงานในส่วนของอำเภอ ที่ใช้กลไกของการบังคับบัญชาจากบนลงล่างทำให้การควบคุมเกิดได้ง่ายกว่า รวมไปถึงการสร้างภาวะการแข่งขันที่มีรางวัลเป็นแรงจูงใจ และภาวะแรงกดดันโดยการจัดอันดับผลการดำเนินการ ทำให้ผู้ปฏิบัติต้องหาแนวทางในการได้มาซึ่งจำนวนสมาชิกอย่างจริงจังเพื่อรายงานแก่คณะทำงาน ส่งผลให้ผลการดำเนินงานในส่วนของอำเภอส่วนใหญ่จึงบรรลุตามเป้าหมายที่คณะทำงานได้กำหนดไว้

อย่างไรก็ตามผลจากการศึกษาผู้ที่ปฏิบัติโดยตรงกับกลุ่มประชาชนอย่างแท้จริงคือ กลุ่มผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทำหน้าที่ในประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ สร้างการความเข้าใจ เพื่อให้ได้มาซึ่งจำนวนยอดสมาชิก ในขณะที่คณะทำงานส่วนอื่น ๆ จะทำหน้าที่ในการวางแผนทาง และติดตามควบคุม แต่กลับพบว่ากลุ่มผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมในการปฏิบัติ (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.2.ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนของอำเภอ) เนื่องจากยังไม่เข้าใจข้อมูลกองทุนการออมแห่งชาติอย่างละเอียดและรอบด้าน ทำให้เมื่อชาวบ้านเกิดข้อสงสัย ต้องสอบถามข้อมูลต่อกับทางจังหวัด ในขณะที่หากสอบถามกับจังหวัดแล้วหากจังหวัดไม่สามารถตอบได้ จังหวัดต้องดำเนินการประสานข้อมูลจากกองทุนการออมแห่งชาติ สิ่งเหล่านี้ล้วนสะท้อนถึงความน่าเชื่อถือในการสื่อสารโดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการเงิน และไม่ใช่ว่าแค่กลุ่มของผู้นำชุมชนที่ขาดความพร้อมในการปฏิบัติ หน่วยงานอื่น ๆ โดยคณะทำงานในส่วนราชการก็เช่นกัน เพราะทุกครั้งที่มีคำสั่งให้มีการขับเคลื่อนต้องทำการศึกษาใหม่อยู่เสมอ

แม้ว่ามีการจัดอบรมกิจกรรมร่วมกัน ระหว่างคณะทำงาน รวมไปถึงผู้นำชุมชนเพื่อให้มีความพร้อมในการประชาสัมพันธ์ แต่การสื่อสารทำให้เกิดความเข้าใจย่อมเป็นวาทศิลป์ของแต่ละบุคคลสังเกตได้จากผลการศึกษาจากกิจกรรมเสวนาถอดบทเรียนการเป็นหน่วยรับสมัครสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ มีการจัดทดสอบความรู้เกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติทั้งก่อนและหลังอบรม แต่จาก

การศึกษาพบว่า ความเข้าใจของผู้อบรมยังคงไม่ได้เพิ่มมากขึ้นเท่าที่ควร รวมไปถึงแม้ว่าอบรมไปแล้ว ยังคงมีความเข้าใจผิดในประเด็นซ้ำ ๆ (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.2.4.ผลการจัดทำ Focus group ของคณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์) เช่น ผู้ปฏิบัติงานบางรายไม่เข้าใจถึงรายละเอียดการจ่ายเงินสมทบ ไม่เข้าใจถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับอย่างชัดเจน รวมไปถึงผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่มองว่าการมีตัวแทนผู้เชี่ยวชาญจากกองทุนการออมแห่งชาติโดยตรง จะสามารถนำไปสู่ความเข้าใจและเกิดการเห็นภาพมากกว่า

ผู้ศึกษามองว่าด้วยหลักการและวิธีการโดยเฉพาะการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนทำให้การดำเนินงานของผู้ปฏิบัติเป็นไปอย่างมีทิศทางและเป้าหมายที่สามารถประเมินผลได้ กล่าวคือผู้นำนโยบายไปปฏิบัติรู้ว่าต้องปฏิบัติอะไร จำนวนเท่าไร ต้องดำเนินการภายในช่วงระยะเวลาใด แต่จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์คณะทำงานพบว่า การดำเนินงานของผู้ปฏิบัติมีลักษณะเป็นทอด ๆ (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.2.2.ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนของอำเภอ) เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือคณะทำงานในส่วนของอำเภอ คือผู้รับนโยบายจากกองทุนการออมแห่งชาติคือผู้ว่าราชการจังหวัด จัดตั้งและประชุมแนวทางให้กับคณะทำงาน คณะทำงานในส่วนของจังหวัด ส่งต่อในระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ซึ่งผู้นามาปฏิบัติโดยตรงกับประชาชนคือผู้นำชุมชน ส่งผลให้เกิดปัญหาในการรับรู้และความเข้าใจในข้อมูลของกองทุนการออมแห่งชาติ ทั้งที่ผู้นำชุมชนมีความได้เปรียบของผู้ปฏิบัติคือมีความสัมพันธ์ในระดับใกล้ชิดและได้รับความไว้วางใจจากประชาชนมากที่สุด แต่กลับไม่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อการสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ ประชาชนไม่เข้าใจถึงสิทธิประโยชน์ วิธีการส่งเงินออม รวมไปถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ของกองทุน ทำให้ไม่มีความสนใจในการสมัครเป็นสมาชิกอย่างสมัครใจ ในขณะที่ผู้นำชุมชนต้องรับผิดชอบต่อยอดเป้าหมายที่จังหวัดกำหนดให้ จึงนำไปสู่วิธีการที่ได้นำ มาซึ่งยอดสมาชิกโดยใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เช่น การออมเงินสะสมครั้งแรกจำนวน 50 บาทให้ก่อน หรือการสมัครให้โดยที่ประชาชนไม่รู้ว่าตนเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติรวมถึงเงื่อนไขของความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการของผู้ปฏิบัติงาน เหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการออมอย่างต่อเนื่องของสมาชิกในระยะยาว

นอกจากนี้ผู้ศึกษาพบว่านอกเหนือไปจากการเข้าถึงในส่วนของคณะทำงานแล้ว ยังมีตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านที่เป็นทำหน้าที่เป็นตัวแทนจากกองทุนการออมแห่งชาติเปรียบเสมือนสาขาย่อย ๆ ของกองทุนที่กระจายในทุกหมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการข้อมูลรับสมัคร ตลอดจนรับส่งเงินออมของสมาชิก (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.5.

โครงการสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่) แต่กลับพบว่าตัวแทนจากกองทุนการออมแห่งชาติส่วนใหญ่ในจังหวัดนครสวรรค์เป็นกลุ่มของผู้ช่วยกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีภาระงานประจำอยู่แล้วจึงไม่สามารถดำเนินการในบทบาทดังกล่าวได้อย่างเต็มที่เท่าที่ควร

อีกทั้งการได้มาของตัวแทนเป็นการสมัครเนื่องจากกองทุนมีการกำหนดตัวชีวิตในแต่ละหมู่บ้านต้องมีตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านละ 1 คน ทำให้เป็นคำสั่งจากคณะทำงานว่าต้องหาตัวแทนให้ครบทุกหมู่บ้าน ซึ่งผู้ศึกษามองว่าผิดจากเจตนารมณ์การออกแบบตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านที่ผู้สมัครต้องมีความสมัครใจ มีความต้องการในการร่วมขับเคลื่อนโครงการอย่างจริงจัง ซึ่งกลุ่มตัวแทนจะได้รับค่าตอบแทนจากทางกองทุนการออมแห่งชาติด้วย อย่างไรก็ตามการที่ตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติเป็นกลุ่มของผู้ช่วยกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมีข้อดีคือ เป็นกลุ่มคนที่ชาวบ้านมีความนับถือและเชื่อถือ ทำให้ไว้วางใจในการสมัครและส่งเงินออมด้วย

ดังนั้น ผู้ปฏิบัติหลักคือคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผู้ปฏิบัตินโยบายหลักตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 ที่กำหนดให้ผู้รับผิดชอบในการขับเคลื่อนนโยบาย การปรับบทบาทดังกล่าวทำให้บุคลากรผู้ปฏิบัติในจังหวัดนครสวรรค์มีภาระงานที่เพิ่มขึ้น แต่ด้วยการดำเนินงานของโครงการจึงสามารถทำร่วมกับงานประจำได้ ทักษะคิด ความรับผิดชอบรวมไปถึงกลยุทธ์ต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัตินำมาซึ่งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่จังหวัดกำหนดให้ ทั้งนี้การดำเนินงานย่อมขึ้นกับผู้นำและคณะทำงานในแต่ละส่วนว่ามีความเอาใจจริงเอาใจมากน้อยเพียงใด โดยกลไกการติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน

อย่างไรก็ตามพบว่า คณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์ยังขาดความพร้อมในการดำเนินการ โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน อาจเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้วิธีการถูกบิดเบือนจากเจตนารมณ์ที่แท้จริง เนื่องจากสื่อสารที่มีลักษณะเป็นทอด ๆ ตั้งแต่กองทุนการออมแห่งชาติจนถึงผู้ปฏิบัติงานจริงในระดับพื้นที่ ทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจที่เพียงพอ รวมไปถึงการสื่อสารที่มีคุณภาพในการปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกองทุนการออมแห่งชาติ นำไปสู่การใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาซึ่งจำนวนสมาชิกตามจังหวัดที่กำหนด แต่บิดเบือนไปจากเจตนารมณ์การเป็นกองทุนภาคสมัครใจ ซึ่งมีผลต่อความต่อเนื่องในการส่งเงินออมและความยั่งยืน

5.3.3. การเข้าถึงประชาชน

โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ เป็นโครงการที่อุดช่องว่างของปัญหาสัดส่วนจำนวนสมาชิกของกองทุนไม่เกินไปตามเป้าหมาย ซึ่งมีผลต่อการดำรงอยู่ของกองทุนในอนาคต เนื่องจากการดำเนินงานของกองทุนโดยเฉพาะในช่วงแรกไม่สามารถทำให้เกิดการรับรู้ถึงระดับประชาชนพื้นที่อย่างทั่วถึงได้ แม้ว่าจะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น การออกรายการโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เพื่อสร้างการรับรู้ในวงกว้างแต่กลับสวนทางกับจำนวนสมาชิกของกองทุน ซึ่งโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าถึงประชาชนในระดับหมู่บ้าน *ทำให้ความสามารถในการเข้าถึงประชาชนเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการส่งผลสำเร็จของโครงการ* โดยมีตัวชี้วัดสำคัญคือจำนวนเป้าหมายสมาชิกใหม่ เพื่อสะท้อนถึงการเข้าถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่แต่ละจังหวัด

ผลการศึกษาพบว่า โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ ถูกออกแบบโดยอาศัยหลักการแบ่งบทบาทจากกองทุนการออมแห่งชาติ ให้แก่คณะทำงานในแต่ละจังหวัดภายใต้ความร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทย ด้วยการกำหนดแนวทางและเป้าหมายของกองทุน (*อ้างอิงเนื้อหาบทสัมภาษณ์จากบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.1. ที่มาและความสำคัญของโครงการ*) ข้อดีของหลักการแบ่งบทบาทคือ ทำให้การดำเนินการกระจายในทุกพื้นที่ สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากการดำเนินโครงการเป็นอิสระของจังหวัดเพียงแต่ต้องอยู่บนพื้นฐานข้อกำหนดของกองทุนการออมแห่งชาติ เช่น การจัดตั้งคณะทำงาน หากจังหวัดมีความประสงค์ในการเพิ่มหรือลดหน่วยงานใดจากที่กองทุนการออมแห่งชาติได้ระบุเป็นกรอบให้ สามารถพิจารณาได้โดยทันทีตามความเหมาะสม

โครงการดังกล่าวจึงอยู่ในรูปของการมอบนโยบายบทบาทของกองทุนการออมแห่งชาติให้แก่แต่ละจังหวัดนำไปปฏิบัติ วิธีการดังกล่าวสามารถลดข้อจำกัดของกองทุนการออมแห่งชาติได้เป็นอย่างดี เนื่องจากกองทุนการออมแห่งชาติเป็นหน่วยงานขนาดเล็กมีพนักงานจำนวนไม่มากนัก และไม่มีสาขาในพื้นที่ แนวทางการขับเคลื่อนโครงการโดยอาศัยกลไกความร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยจึงเป็นการอุดช่องว่างข้อจำกัดดังกล่าว เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยมีความบุคลากรกระจายครอบคลุมทั่วประเทศ และสามารถเข้าถึงประชาชนได้ถึงประชาชนในระดับหมู่บ้าน

การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเริ่มต้นจากประธานคณะทำงาน ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในจังหวัดและมีหน้าที่รับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ เป็นผู้รับนโยบายและทิศทางจากกองทุน

การออมแห่งชาติเพื่อนำมาปฏิบัติการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้มีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการด้วย การเข้าถึงประชาชนจึงมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านภาวะผู้นำด้วย เนื่องจากโครงการจะสามารถเข้าถึงประชาชนได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความเอาใจจริงเอาใจในการขับเคลื่อนและผลักดันของผู้นำ

ซึ่งหลักการและวิธีการดังกล่าวเมื่อนำมาปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์พบว่า สามารถเข้าถึงกลุ่มประชาชนโดยเฉพาะระดับตำบลและหมู่บ้านซึ่งเป็นหน่วยปกครองที่มีขนาดเล็กที่สุดได้ โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานนอกระบบในเครือข่ายของกระทรวงมหาดไทยที่ไม่ได้รับสวัสดิการความคุ้มครองจากภาครัฐ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตามการเข้าถึงเป็นไปในรูปแบบของคำสั่งที่ระบุเป้าหมาย เช่น ผู้นำชุมชนต้องระดมหาสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติจำนวนหมู่บ้านละ 10 คน (*อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.การดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ*) ทั้งนี้แม้ว่าวิธีการดังกล่าวจะสามารถเข้าถึงประชาชนได้แต่ผลจากการลงพื้นที่โดยการสุ่ม (*อ้างอิงเนื้อหาบทสัมภาษณ์จากบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.5.ทัศนคติของประชาชนที่มีสิทธิสมัครแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติต่อการดำเนินโครงการ*) พบว่ายังมีประชาชนจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานนอกระบบที่ยังไม่รู้จักกองทุนการออมแห่งชาติ

จึงเป็นประเด็นคำถามที่ว่า หากกลุ่มแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ไม่รู้จักกองทุนการออมแห่งชาติ แล้วยอดจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปีในจังหวัดนครสวรรค์มาจากไหน

ผลการศึกษาพบว่า จากจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นในจังหวัดนครสวรรค์โดยเฉพาะในช่วง พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา เป็นสมาชิกที่มาจากการดำเนินการของโครงการโรงเรียน กอช. 100% กล่าวคือกลุ่มของนักเรียนในช่วงมัธยมศึกษาปีที่ 2-6 ที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามเงื่อนไขของกองทุนการออมแห่งชาติ ซึ่งเป็นสัดส่วนมีมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ (*อ้างอิงจากข้อมูลเชิงประจักษ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.3.ผลการดำเนินงานในจังหวัดนครสวรรค์*) เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวมีความจำนนที่แน่นอน สามารถระดมให้สมัครเป็นสมาชิกได้แทบทั้งหมด ด้วยการสนับสนุนจากผู้สมทบทุนสนับสนุนเงินออมตั้งต้นให้แก่ นักเรียน รวมไปถึงประชาสัมพันธ์สามารถดำเนินการได้ง่ายกว่ากลุ่มอื่น ๆ อีกทั้งยังนำไปสู่ยอดสมาชิกที่มีความต่อเนื่อง เพราะกลุ่มนักเรียนจะมีอายุ 15 ปีขึ้นไป รายใหม่ที่สามารถเป็นผู้สมัครสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติในทุก ๆ ปี

ดังนั้น การส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์สามารถเข้าถึงประชาชนระดับหมู่บ้านได้จริง สะท้อนจากผลการดำเนินงานซึ่งมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นในทุก

อำเภอ (อ้างอิงจากข้อมูลเชิงประจักษ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.2.2.ผลการดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนอำเภอ) อย่างไรก็ตามมีข้อค้นพบว่า การเข้าถึงยังไม่ทั่วถึงและครอบคลุม โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานนอกระบบที่ยังไม่ทราบถึงการประชาสัมพันธ์ของโครงการเกี่ยวกับการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ เนื่องจากการดำเนินงานในจังหวัดนครสวรรค์ส่วนใหญ่เน้นไปที่กลุ่มนักเรียนมากกว่ากลุ่มของแรงงานนอกระบบ เนื่องจากสามารถบริหารจัดการได้ง่ายกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้แม้จะบิดเบือนไปจากเจตนารมณ์การจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติที่ตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นหลักประกันจากภาครัฐสำหรับแรงงานนอกระบบให้มีคุณภาพชีวิตที่มีคุณภาพ แต่การดำเนินงานไม่ผิดหลักการตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติแต่อย่างใด

5.4. สภาพแวดล้อมภายนอก

5.4.1. การสนับสนุนจากประชาชน

กองทุนการออมแห่งชาติเป็นกองทุนที่จัดตั้งอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนหนึ่งจากการเรียกร้องของกลุ่มเครือข่ายบ้านนาฎภาคประชาชน ซึ่งการสนับสนุนของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นบทบาทหลักของกองทุนการออมแห่งชาติ ทั้งนี้ส่งผลต่อความยั่งยืนของกองทุน เนื่องจากหากกองทุนการได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเป็นอย่างดี ย่อมทำให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่ากองทุนที่ไม่ได้รับการสนับสนุน

การสนับสนุนจากประชาชนผู้ได้รับผลประโยชน์จากโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1.) ผู้เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ และ 2.) ผู้ที่มีสิทธิสมัครแต่ไม่เป็นผู้เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าพฤติกรรมกรรมการอ้อมมี 2 รูปแบบคือส่วนที่ส่งเงินออมต่อเนื่อง เนื่องจากมีความเข้าใจในสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ มีความต้องการบำนาญรวมไปถึงไม่ต้องการเป็นภาระของลูกหลานในอนาคต (อ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ในบทที่ 4 หัวข้อที่ 4.4.4.ทัศนคติของประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติต่อการดำเนินโครงการ) กลุ่มดังกล่าวสะท้อนการสนับสนุนต่อโครงการที่มีประสิทธิภาพ และอีกส่วนคือสมัครเป็นสมาชิกแต่ไม่ส่งออมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากต้องทำค่าเป้าหมายให้กับจังหวัด ไม่เข้าใจในหลักการวิธีการส่งเงินออม รวมถึงมองว่าสิทธิประโยชน์ไม่

น่าสนใจ ไม่มีผลตอบแทนที่เป็นแรงจูงใจในการส่งเงินออม สะท้อนให้เห็นว่าเป็นเพียงการสนับสนุนตามการสั่งการเท่านั้น ซึ่งอาจมาจากความไม่สมัครใจอย่างแท้จริง

ในขณะที่ผู้มีสิทธิสมัครแต่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ พบว่ามี 2 รูปแบบ คือผู้ที่รู้จักกองทุนการออมแห่งชาติแต่ไม่เลือกที่จะสมัคร กล่าวคือรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์แต่เมื่อพิจารณาถึงผลตอบแทนที่จะได้รับมองว่ายังไม่คุ้มค่าเท่าที่ควร ผลตอบแทนที่ไม่เป็นแรงจูงใจในการสมัครเมื่อเทียบกับการออมรูปแบบอื่น ๆ เช่น ประกันสังคม ประกันแบบออมทรัพย์ ประกอบกับมองว่าการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติถือเป็นค่าใช้จ่ายเพิ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของอาริยา วงศ์สุวรรณ (2559) ทำการศึกษาเรื่อง*ความต้องการเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติของผู้ประกอบอาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้างบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิต* ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าไม่คุ้มค่า เงินบำนาญที่จะได้รับเมื่ออายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน สะท้อนว่าการดำเนินงานสามารถเข้าถึงกลุ่มดังกล่าวแต่ผู้รับผลประโยชน์ไม่ให้การสนับสนุนต่อโครงการ เนื่องจากรูปแบบของการออมยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้

และข้อค้นพบที่ว่า ยังมีประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่*ไม่รู้จักกองทุนการออมแห่งชาติเลย* ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลเป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบ เช่น มอเตอร์รับจ้าง ค้าขาย สอดคล้องกับงานวิจัยของอาริยา วงศ์สุวรรณ (2559) ศึกษาเรื่อง*ความต้องการเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติของผู้ประกอบอาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้างบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิต* ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่รู้จักกองทุนการออมแห่งชาติ (อาริยา วงศ์สุวรรณ, 2016) งานวิจัยของกมลวรรณวรรณธัญ และคณะ (2563) ศึกษาเรื่อง*รูปแบบการส่งเสริมการออมของแรงงานนอกระบบ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกองทุนการออมแห่งชาติกรณีศึกษาตำบลบางนมโคอำเภอสนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* พบว่าแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ (Wanthanang et al., 2020) และณัฏฐนิชา คงเหลือ และนารี วงศ์เลิศคุณากร (2564) ศึกษาเรื่อง*แนวทางการเพิ่มจำนวนผู้สมัครออมเงินกับกองทุนการออมแห่งชาติ กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร* พบว่าการประชาสัมพันธ์ของกองทุนการออมแห่งชาติยังไม่ทั่วถึงและยังไม่เจาะกลุ่มเป้าหมายหมายเท่าที่ควร ทั้งนี้ผู้ที่ทราบการประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่รับรู้ได้จากช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ของธนาคารและสื่อโทรทัศน์ (ณัฏฐนิชา คงเหลือ & นารี วงศ์เลิศคุณากร, 2021)

ทั้งนี้จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าแรงจูงใจในเรื่องของผลตอบแทนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ซึ่งในระหว่างที่ผู้ศึกษาทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

กองทุนการออมแห่งชาติได้มีการปรับปรุงกระทรวงกำหนดอัตราการจ่ายเงินสะสมและเงินสมทบ พ.ศ. 2566 ใหม่ มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2566 เป็นต้นไป โดยสามารถเปรียบเทียบเงินสมทบที่เพิ่มขึ้นได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 73 : เปรียบเทียบอัตราการจ่ายเงินสะสมและเงินสมทบแบบเก่าและแบบใหม่

อายุสมาชิก	แบบเดิม		แบบใหม่	
	อัตราเงินสมทบต่อเงินสะสม	เงินสมทบสูงสุดที่กำหนดโดยกฎกระทรวง	อัตราเงินสมทบต่อเงินสะสม	เงินสมทบสูงสุดที่กำหนดโดยกฎกระทรวง
ไม่ต่ำกว่า 15 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี	ร้อยละ 50	600 บาท/ปี	ร้อยละ 50	1,800 บาท/ปี
มากกว่า 30 ปี แต่ไม่เกิน 50 ปี	ร้อยละ 80	960 บาท/ปี	ร้อยละ 50	1,800 บาท/ปี
มากกว่า 50 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี	ร้อยละ 100	1,200 บาท/ปี	ร้อยละ 50	1,800 บาท/ปี
เงื่อนไข	ออมเริ่มต้นที่ 50 บาท และสูงสุดไม่เกิน 13,200 บาทต่อปี		ออมเริ่มต้นที่ 50 บาท และสูงสุดไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี	

ที่มา : ประมวลโดยผู้ศึกษาโดยอาศัยข้อมูลจากกองทุนการออมแห่งชาติ

ทั้งนี้ นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ เพิ่มแรงจูงใจในการออมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีพยามชราภาพและเป็นการรองรับสังคมสูงวัย (ราชกิจจานุเบกษา, 2566) สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“ปัจจุบันมตรัฐมนตรีเห็นชอบการปรับปรุงกระทรวง

เงินสะสมของสมาชิกจาก 13,200 บาทต่อปี เพิ่มเป็น 30,000 บาท

โดยรัฐบาลเดิมให้ 1,800 บาทต่อปี ในทุกช่วงอายุ ในการที่ได้เงินบำนาญทุกเดือน

อย่างน้อยแค่ไหนอยู่ที่ช่วงอายุ หากเราออมตั้งแต่ อายุ 15 แต่ละปีจ่ายเงินสะสมมาต่อเนื่อง

เงินบำนาญรายเดือนอย่างต่ำ 12,000 บาทต่อเดือน เป็นเงินบำนาญในระดับที่คิดว่าน่าจะเพียงพอ

สำหรับการดำรงชีวิตในวัยเกษียณ โดยหากกองทุนสามารถบริหาร

มีผลตอบแทนที่สูงขึ้น เงินบำนาญเหล่านี้จะสูงขึ้นตามไปด้วย

เหล่านี้คือหลักการที่เราสร้างให้กับผู้เกษียณอายุ เนื่องจากระบบเดิมยังไม่จูงใจ”

(กลุ่มผู้บริหารกองทุนการออมแห่งชาติ)

อย่างไรก็ตามการปรับกฎกระทรวงกำหนดอัตราการจ่ายเงินสะสมและเงินสมทบ พ.ศ. 2566 ใหม่ ผู้บริหารมีความคาดหวังว่าจะมีผลทำให้ประชาชนผู้ได้รับผลประโยชน์ให้การสนับสนุนกองทุนมากยิ่งขึ้นได้

ดังนั้น การสนับสนุนจากประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์พบว่ายัง ไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากหากโครงการได้รับการสนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวนผู้สมัครสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันยอดการออมต่อเนื่องของสมาชิก ทั้งนี้ผลการดำเนินการพบว่าประสบความสำเร็จเพียงในมิติของจำนวนผู้สมัครสมาชิกเท่านั้น แต่ยอดการออมต่อเนื่องกลับสวนทาง และเมื่อย้อนกลับไปดูจากต้นทางการสมัครพบว่า การสมัครสมาชิกไม่ได้มาจากความสมัครใจตั้งแต่แรก ด้วยวิธีการขับเคลื่อนโครงการ อาจเป็นสาเหตุสำคัญทำให้ไม่เกิดความต่อเนื่องในการส่งเงินออม

นอกจากนี้ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกที่พบว่า มีผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติคือ นโยบายทางการเมือง เช่น นโยบายบำนาญถ้วนหน้าเดือนละ 3,000 บาท ส่งผลทั้งต่อโครงการและส่งผลต่อกองทุนการออมแห่งชาติโดยตรง เนื่องจากอาจมีผลทำให้ประชาชนเกิดความชะล่าใจไม่มีการเตรียมพร้อมก่อนวัยเกษียณ และหากได้รับบำนาญดังกล่าว กองทุนการออมแห่งชาติอาจจะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนลดลง ทั้งนี้ประชาชนจะตั้งคำถามว่าในเมื่อมีนโยบายบำนาญถ้วนหน้า ทำไมจึงต้องออมเงินกับกองทุนการออมแห่งชาติในเมื่อหลังจากเกษียณมีสวัสดิการรองรับ อย่างไรก็ตามนโยบายทางการเมืองจึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินนโยบายผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์” มุ่งตอบวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1.) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) สู่การปฏิบัติในจังหวัดนครสวรรค์ 2.) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) สู่การปฏิบัติในจังหวัดนครสวรรค์ 3.) เพื่อนำเสนอแนวทางส่งเสริมการขับเคลื่อนโครงการไปสู่การปฏิบัติในจังหวัดนครสวรรค์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเนื้อหาในบทที่ 6 ผู้ศึกษาได้สรุปข้อค้นพบสำคัญรวมถึงข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ โดยได้แบ่งรายละเอียดเป็น 3 หัวข้อ ดังต่อไปนี้

6.1. บทสรุป

6.1.1. กระบวนการในขับเคลื่อนนโยบายผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

6.1.2. ปัญหาและอุปสรรคในขับเคลื่อนนโยบายผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

6.2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในขับเคลื่อนนโยบายผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

6.2.1. ความชัดเจนของนโยบาย

6.2.2. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

6.2.3. สมรรถนะขององค์กร

6.2.4. สภาพแวดล้อมภายนอก

6.3. ข้อเสนอแนะ

6.1. บทสรุป

6.1.1. กระบวนการในขับเคลื่อนนโยบายผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติให้กับประชาชนในระดับพื้นที่นำมาซึ่งการเพิ่มสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติและส่งเสริมให้สมาชิกส่งเงินออมอย่างต่อเนื่อง โดยมีคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ เป็นผู้วางแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนระดับพื้นที่ในภาพรวม สำหรับการดำเนินโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ มีการแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์เพื่อเป็นการดำเนินการเชิงรุกซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด

จังหวัดนครสวรรค์ได้รับเป้าหมายให้ระดมสมาชิกใหม่จำนวน 14,320 คน ซึ่งผลการศึกษาพบว่าจำนวนสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติที่เพิ่มขึ้นและการส่งเสริมการออมอย่างต่อเนื่องในจังหวัดนครสวรรค์ มาจากการขับเคลื่อนนโยบายผ่านโครงการทั้งหมด 3 โครงการ โดยจะมีโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่เป็นโครงการหลักและโครงการย่อยอีก 2 โครงการ คือ 1.) โครงการสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่ และ 2.) โครงการโรงเรียน กอช.100%

ซึ่งโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ เป็นโครงการหลักที่ดำเนินการโดยคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

1.) การดำเนินงานของคณะทำงานในส่วนของอำเภอ ผู้ปฏิบัติงานหลักคือบุคลากรในเครือข่ายกระทรวงมหาดไทย

คณะทำงานได้มอบเป้าหมายให้ทุกอำเภอส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 20 ของเป้าหมายทั้งหมด โดยแบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบตามจำนวนประชากรในแต่ละอำเภอ โดยมีฐานคำนวณมาจากจำนวนหมู่บ้านในอำเภอนั้น ๆ คุณด้วยสองบทบาทหลักคือ มีหน้าที่ประชาสัมพันธ์และเป็นหน่วยรับสมัคร การดำเนินงานมีผู้รับผิดชอบหลักในส่วนนี้คือปลัดจังหวัดนครสวรรค์ โดยอาศัยกลไกกระทรวงมหาดไทยโดยมีลำดับการสั่งการเป็นทอด ๆ ในการกระจายเป้าหมายออกหนังสือมอบหมายคำสั่งให้แต่ละอำเภอรับผิดชอบ ซึ่งอำเภอดำเนินการ

ต่อโดยการออกหนังสือเพื่อชี้แจงแนวทางและกำหนดยอดสมาชิกรายใหม่ให้กับผู้นำชุมชนเพื่อระดม
หาสมาชิก

ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานที่เข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริงคือผู้นำชุมชน วิธีการประชาสัมพันธ์ของ
ผู้นำชุมชนคือ การประกาศตามหอกระจายข่าว เสียงตามสาย ประชุมประจำเดือนหมู่บ้านอย่างน้อย
เดือนละครั้ง รวมไปถึงการลงสื่อออนไลน์ เช่น ไลน์ โดยผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่จะเริ่มจากสมัครเป็น
สมาชิกก่อน เพื่อเป็นตัวอย่างประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ อย่างไรก็ตามคณะทำงานในส่วนของอำเภอและ
หมู่บ้านไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้คณะทำงานได้สร้างภาวการณ์
แข่งขันเพื่อกระตุ้นให้การระดมสมาชิกให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้หากอำเภอหรือหมู่บ้าน
ไหน สามารถระดมยอดสมาชิกใหม่ได้ตามกำหนดจะมีรางวัลในรูปของโล่รางวัลหรือใบประกาศให้เป็น
ขวัญและกำลังใจในการดำเนินงานอีกด้วย

2.) การดำเนินงานของคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการ ผู้ปฏิบัติงานหลักคือ บุคลากรในส่วน
ราชการอื่น ๆ ในคณะทำงาน

คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติจังหวัด
นครสวรรค์ ประกอบด้วยส่วนราชการอื่น ๆ จำนวน 13 หน่วยงาน การดำเนินการขับเคลื่อนอาศัย
กลไกการขอความร่วมมือ โดยมีเป้าหมายรวมอย่างน้อยร้อยละ 10 ของเป้าหมายทั้งหมด โดยแบ่ง
สัดส่วนความรับผิดชอบจากฐานคำนวณจำนวนหน่วยงานย่อยภายในหน่วยงานนั้น ๆ หากมี
หน่วยงานย่อยถึงระดับอำเภอจะได้รับสัดส่วนความรับผิดชอบต่อเป้าหมายที่มากกว่า มีหน้าที่
ประชาสัมพันธ์และเป็นหน่วยรับสมัคร ในขณะที่บางส่วนราชการจะทำหน้าที่ทั้งสมัครและรับเงินออม
ที่สมาชิกสะสมต่อด้วย เช่น สำนักงานคลังจังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตนครสวรรค์และธนาคาร
ออมสินเขตนครสวรรค์ ซึ่งวิธีการประชาสัมพันธ์ทำโดยการให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่หรือส่วน
ราชการนั้น ๆ ติดบอร์ดประกาศ แจกแผ่นพับ และใบปลิว นอกจากนี้การดำเนินการประชาสัมพันธ์
สามารถทำไปพร้อม ๆ กับภารกิจงานหลักได้ อย่างไรก็ตามคณะทำงานที่เป็นส่วนราชการไม่มี
งบประมาณสนับสนุนในการประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้คณะทำงานที่เป็นส่วนราชการจะมีต้องมีการ
รายงานผลความคืบหน้าการดำเนินงานอยู่เสมอ

ทั้งนี้ยังพบว่าหนึ่งในคณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์ มีหน่วยขับเคลื่อนหลักนำมาซึ่งยอด
สมาชิกของกองทุนคือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครสวรรค์ ในรูปของ
โครงการ “โรงเรียน กอช.100%” โดยมีเป้าหมายคือกลุ่มโรงเรียนในช่วงมัธยมศึกษาปีที่ 2-6 ที่มี

คุณสมบัติเป็นไปตามเงื่อนไขของกองทุนการออมแห่งชาติ การดำเนินการขับเคลื่อนมีจำนวนกลุ่มเป้าหมายรวม 11,000 คน ภายใน 14 อำเภอจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ จำนวน 40 แห่ง การขับเคลื่อนดังกล่าวใช้งบอุดหนุนจากกองทุนการออมแห่งชาติ โดยมีผู้ดำเนินงานคือ คณะทำงานส่งเสริมวินัยการออมสู่ “โรงเรียน กอช. 100%” ล้วนเป็นบุคลากรในโรงเรียน จะมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์และเป็นหน่วยรับสมัคร

การขับเคลื่อนสำคัญของโครงการดังกล่าวคือ การมี**ผู้สมทบทุนสนับสนุนเงินออมเริ่มต้นให้นักเรียน** มาจากองค์กรหรือผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคเพื่อส่งเสริมวินัยการออมให้นักเรียนเพื่อดำเนินโครงการโรงเรียน กอช. 100% ทั้งนี้คณะทำงานส่วนกลางประสานขอผลการสำรวจข้อมูลจำนวนนักเรียนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ และทำหน้าที่ในการเป็นตัวกลางเพื่อการบริหารจัดการระหว่างยอดผู้บริจาคและจำนวนนักเรียน เพื่อจัดพิธีมอบเงินสนับสนุนให้นักเรียนในสถานศึกษา ทั้งนี้ทางจังหวัดมีรางวัลการมองโล่รางวัล ประกาศนียบัตร ให้แก่ผู้รับผิดชอบหลักของโรงเรียนที่ขับเคลื่อนการส่งเสริมวินัยการออมเกินร้อยละ 50 ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายอีกด้วย

นอกจากนี้การในขับเคลื่อนนโยบายโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายกองทุนการออมแห่งชาติยังมีการจัดทำ**“โครงการสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่”** ซึ่งเป็นโครงการที่จัดทำขึ้นภายหลังจากโครงการที่กล่าวมาข้างต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการโครงการสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ ทำหน้าที่การเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติ และเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเชิญชวนประชาชนสมัครเป็นสมาชิกกับกองทุนการออมแห่งชาติและส่งเสริมการออมอย่างต่อเนื่อง โดยตัวแทนจะได้รับการอบรมจากกองทุนการออมแห่งชาติโดยตรง รวมไปถึงมีบัตรสมาชิกตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน และระบบตัวแทนในการดำเนินงาน ทั้งนี้ตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้านจะได้รับค่าตอบแทนตามอัตราค่าตอบแทนที่ทางกองทุนการออมแห่งชาติกำหนด

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าจากเป้าหมายของกองทุนการออมแห่งชาติทั้ง 2 ประการคือ 1.) การมีจำนวนสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้น และ 2.) การส่งเสริมสมาชิกให้ส่งเงินออมอย่างต่อเนื่อง โดยหากพิจารณาจากกระบวนการทำงานในจังหวัดนครสวรรค์ มีดำเนินขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติที่เน้นการเพิ่มจำนวนสมาชิกใหม่มากกว่าการส่งเสริมให้สมาชิกส่งเงินออม

อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ทางคณะทำงานได้มอบหมายให้แต่ละส่วนรับผิดชอบมีเพียงยอดจำนวนสมาชิกใหม่เท่านั้น

6.1.2. ปัญหาและอุปสรรคในขับเคลื่อนนโยบายผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ มีคณะทำงานที่เกี่ยวข้องหลายส่วน จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของแต่ละส่วนมีทั้งส่วนที่เหมือนและแตกต่างกัน โดยสามารถสรุปภาพรวมได้ดังต่อไปนี้

- 1.) นโยบายกองทุนการออมแห่งชาติ เป็นนโยบายที่ค่อนข้างใหม่ ยังขาดการประชาสัมพันธ์ทำให้ประชาชนไม่รู้จักร้อย่างทั่วถึง ผลตอบแทนของกองทุนยังไม่นำไปสู่แรงจูงใจของกลุ่มเป้าหมาย รวมไปถึงมีข้อจำกัด เช่น สภาพคล่อง ทำให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายยังไม่มี ความสนใจเข้าร่วมสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติเท่าที่ควร เหล่านี้เป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้การดำเนินการหาสมาชิกในจังหวัดนครสวรรค์ทำได้ยาก เนื่องจากชาวบ้านมองว่าผลตอบแทนยังไม่จูงใจเท่าที่ควร รวมไปถึงมีข้อจำกัด เช่น ไม่มีเงินปันผลระหว่าง การออม ไม่สามารถกู้เงินได้และไม่มีสวัสดิการในด้านอื่น ๆ
- 2.) วิธีการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติใช้หลักการแบ่งบทบาทให้แต่ละจังหวัดรับผิดชอบ บทบาทของผู้ปฏิบัติจากกองทุนการออมแห่งชาติ ถูกส่งต่อให้เป็นหน้าที่การปฏิบัติของบุคลากรในสังกัดของกระทรวงมหาดไทย โดยกองทุนการออมแห่งชาติจะทำหน้าที่ในการ สนับสนุน วิธีการดังกล่าวนำมาซึ่งปัญหาที่ว่าผู้ปฏิบัติโครงการในระดับพื้นที่ส่วนหนึ่งมองว่า โครงการดังกล่าวเป็นงานฝาก ส่งผลให้มีภาระงานที่เพิ่มขึ้น แม้โครงการจะถูกออกแบบให้ สามารถปฏิบัติร่วมกับงานประจำได้แต่เมื่อไม่ใช่ภารกิจงานหลัก ทำให้ความใส่ใจ เอาใจใส่เอา จังในการขับเคลื่อนจึงขึ้นอยู่กับผู้นำในหน่วยงานนั้น ๆ
- 3.) การดำเนินงานในจังหวัดนครสวรรค์ใช้รูปแบบหนังสือคำสั่งเพื่อขอความร่วมมือ โดยการ กำหนดเป้าหมายความรับผิดชอบ ซึ่งเน้นเป้าหมายเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ อันนำมาซึ่ง ปัญหาการดำเนินงานในรูปแบบของการบังคับมากกว่าสมัครใจ ซึ่งผิดไปจากเจตนารมณ์ของ การจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติที่เป็นการออมภาคสมัครใจ อย่างไรก็ตามวิธีการดังกล่าว แม้จะเป็นไปตามแนวทางการดำเนินงาน แต่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกองทุนการออม แห่งชาติ ส่งผลต่อความต่อเนื่องในการส่งเสริมการออม

- 4.) วิธีการขับเคลื่อนในจังหวัดนครสวรรค์มีผู้เกี่ยวข้องหลายส่วนในคณะทำงานโดยเฉพาะหน่วยงานราชการ แม้ว่าการกำหนดเป้าหมายที่สามารถวัดผลได้อย่างชัดเจน แต่ขอบเขตพื้นที่ในการดำเนินการไม่มีความชัดเจนทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการระดมสมาชิกใหม่เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายล้วนเป็นกลุ่มเดียวกัน เมื่อประชาสัมพันธ์แล้วมีความซ้ำซ้อนกับอีกหน่วยงานที่ประชาสัมพันธ์อาจทำให้ประชาชนเกิดความสับสนได้ ตัวอย่างเช่น ผู้ใหญ่บ้านต้องหาสมาชิกในหมู่บ้าน ก. ในขณะที่คุณครูก็ต้องหานักเรียนในโรงเรียน ซึ่งหากนักเรียนคนนั้นอยู่ในหมู่บ้าน ก. ต้องเลือกสมัครระหว่างสมัครกับโรงเรียนหรือผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งส่งผลต่อยอดเป้าหมายความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานด้วย
- 5.) ความไม่ต่อเนื่องของผู้ปฏิบัติในคณะทำงาน เนื่องจากผู้ปฏิบัติโดยเฉพาะในเครือข่ายของกระทรวงมหาดไทยมีการโอนย้ายอยู่ตลอดตามวาระของตำแหน่งงานโดยเฉพาะผู้นำ ทั้งนี้ผู้นำแต่ละคนให้ความสำคัญกับการผลักดันนโยบายที่แตกต่างกัน จึงเป็นปัญหาในการดำเนินงานเมื่อมีการเปลี่ยนผู้นำหรือผู้ประสานงานย่อมส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจในวิธีการดำเนินการ จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่กองทุนการออมแห่งชาติมีการจัดประชุมมอบนโยบายผ่านโครงการกองทุนการออมแห่งชาติ โดยมีหนังสือคำสั่งให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดในทุก ๆ ปี เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินการของโครงการ
- 6.) คณะทำงานขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลของกองทุนการออมแห่งชาติที่เพียงพอ เช่น สิทธิประโยชน์ เงื่อนไข รูปแบบวิธีการออมเงินสะสมต่อ รวมไปถึงการใช้แอปพลิเคชัน จึงเป็นปัญหาสำคัญในการนำไปสื่อสารต่อโดยเฉพาะกับชาวบ้านในชุมชน อย่างไรก็ตามแม้จะมีการอบรมความรู้ แต่ยังไม่สามารถทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำความรู้ไปสื่อสารหรือถ่ายทอดต่อให้กับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 7.) ไม่มีงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะกลุ่มคณะทำงานในพื้นที่ เช่น ผู้นำชุมชน เนื่องจากงบบุคลากรที่ถูกจัดสรรให้กับจังหวัดถูกใช้ในการสร้างแรงจูงใจในการดำเนินโครงการ เช่น การนำไปจัดทำโล่รางวัล มากกว่านำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์โดยตรง นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า งบประมาณกระจุกตัวอยู่เพียงโครงการเดียว ซึ่งเป็นโครงการที่นำมาซึ่งจำนวนยอดเป้าหมายสูงสุด สะท้อนถึงการให้ความสำคัญของคณะทำงานในแต่ละกลุ่ม ในขณะที่คณะทำงานในส่วนอื่น ๆ สามารถดำเนินนโยบายได้โดยไม่ใช้งบประมาณ แต่ก็มีความต้องการงบประมาณในการประชาสัมพันธ์เช่นกัน เพื่อให้การประชาสัมพันธ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในขับเคลื่อนนโยบายผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับ กองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์

ผลการศึกษาพบว่า สอดคล้องตามกรอบงานวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ปัจจัยด้าน เนื้อหาสาระของนโยบายและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนโยบาย โดยในแต่ละส่วนประกอบด้วย ปัจจัยย่อย ๆ คือ 1.) ความชัดเจนของนโยบาย 2.) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3.) สมรรถนะขององค์กร และ 4.) สภาพแวดล้อมภายนอก มีรายละเอียดโดยสรุปดังต่อไปนี้

6.2.1. ความชัดเจนของนโยบาย

ผลการศึกษาพบว่านโยบายของการส่งเสริมการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติมีความ ชัดเจน ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ทางสังคม ความเป็นธรรมรวมถึงการลดความเหลื่อมล้ำที่มีความชัดเจน รวมไปถึงเป็นประเด็นที่ รัฐบาลให้ความสำคัญเป็นวาระแห่งชาติ การดำเนินนโยบายมีการระบุหน้าที่ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาในเชิงปฏิบัติระดับจังหวัดกลับได้ไม่มีความชัดเจนมากนัก เนื่องจากวิธีการนำนโยบาย ไปปฏิบัติไม่มีคู่มือหรือวิธีการในการดำเนินการที่ชัดเจน เป็นเพียงการขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่ มีความพร้อมในการทำงานระดับพื้นที่ ทำให้บทบาทความสำคัญของนโยบายลดลง เนื่องจากผู้ปฏิบัติ มีภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบในงานประจำหลักอยู่แล้ว นำมาซึ่งความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของผู้นำ นโยบายไปปฏิบัติ ทั้งนี้จากการดำเนินโครงการดังกล่าว บทบาทของกองทุนการออมแห่งชาติทำ หน้าที่เสมือนตัวเร่งปฏิกิริยา (catalyst) ในการกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ จัดกิจกรรม อบรมให้ความรู้ สนับสนุนเงินทุน อย่างไรก็ตามด้วยกลไกของกระทรวงมหาดไทยสามารถเข้าถึง กลุ่มเป้าหมายในระดับพื้นที่ได้ แม้ว่าจะมีรูปแบบการขอความร่วมมือที่มีแนวทางอย่างเป็นทางการก็ตาม

6.2.2. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

6.2.2.1. การกำหนดทิศทางและการสื่อสาร

การกำหนดทิศทางและการสื่อสารจากผู้นำในจังหวัดนครสวรรค์มีการกำหนดตัวชี้วัด เป้าหมายตามหลัก SMART goal ซึ่งมีความชัดเจนในการขอความร่วมมือจากคณะทำงานส่วน ราชการ และการใช้บทบาทผู้นำในการสั่งการคณะทำงานในส่วนของอำเภอ ตลอดจนการลงพื้นที่ การควบคุมและติดตามความคืบหน้าของผลการดำเนินการด้วยตัวผู้นำเองอย่างสม่ำเสมอ เหล่านี้เป็น ปัจจัยสำคัญในการเพิ่มสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการขับเคลื่อนโครงการในจังหวัดนครสวรรค์ผู้นำให้ความสำคัญและติดตามอย่างใกล้ชิด แต่ก็พบว่าวิธีการกลับผิดเจตนาารมณ์ของกองทุนการออมแห่งชาติที่เป็นกองทุนการออมภาคสมัครใจ สาเหตุส่วนหนึ่งการกำหนดตัวชี้วัดในรูปแบบการใช้คำสั่งหรือการบังคับเพื่อทำยอดสมาชิกที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้จำนวนสมาชิกที่สูงขึ้นกลับเป็นเพียงผลผลิต (outputs) ในระยะสั้นย่อมไม่นำไปสู่ความต่อเนื่องในการออม ซึ่งเป็นการตั้งเป้าหมายที่ลดหลั่นลงมาจากเป้าหมายสูงสุดของกองทุนการออมแห่งชาติ หรือกล่าวได้ว่าวิธีการนำไปปฏิบัติในจังหวัดนครสวรรค์ทำให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์เพียงแค่เชิงปริมาณแต่ไม่มีคุณภาพสอดคล้องตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง ถึงอย่างไรก็ตามผลการดำเนินการในจังหวัดนครสวรรค์ที่เพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะจำนวนสมาชิกใหม่ ต่างได้รับการยอมรับเป็นเสียงเดียวกันว่าเกิดจากบทบาทของผู้นำที่ผลักดันนโยบายอย่างจริงจัง ความคิดริเริ่มในการหาแนวทางในการบรรลุเป้าหมายได้อย่างสำเร็จ นำมาซึ่งรางวัลและชื่อเสียงให้กับจังหวัดนครสวรรค์

6.2.2.2. แรงจูงใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การสร้างแรงจูงใจเป็นกลไกสำคัญต่อการขับเคลื่อนการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อกระตุ้นให้คณะกรรมการสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการสร้างแรงจูงใจเชิงบวก เช่น การกล่าวคำชื่นชม โล่รางวัล เกียรติบัตร เป็นต้น เพื่อกระตุ้นและสร้างพลังบวกให้ผู้ปฏิบัติเกิดความภาคภูมิใจ อันทำให้คณะกรรมการทุ่มเทอย่างเต็มศักยภาพ ในขณะที่เดียวกันมีการสร้างแรงจูงใจเชิงลบ เช่น การสร้างภาวะการแข่งขัน การทำให้เกิดความกดดัน การกลัวว่าจะถูกประจานผลงานต่อสาธารณะ กลัวไม่เป็นที่ยอมรับ เป็นต้น เหล่านี้ล้วนเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้นำในการใช้ศิลปะการบริหารผลงานของคณะกรรมการ อย่างไรก็ตามแม้ว่าในแต่ละคนจะใช้แรงจูงใจที่แตกต่างกันแต่ย่อมส่งผลกระตุ้นให้เกิดผลลัพธ์ในทิศทางเดียวกัน

6.2.3. สมรรถนะขององค์กร

6.2.3.1. งบประมาณ

โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ได้รับอนุมัติงบประมาณจากกองทุนการออมแห่งชาติจำนวน 60,000 บาท เนื่องจากจำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมายซึ่งคำนวณจากจำนวนประชากรในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีอายุตั้งแต่ 15-60 ปี มีจำนวน 500,000 คนขึ้นไป จึงจัดอยู่ในกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ (L)

ผลการศึกษาพบว่า งบประมาณในส่วนของเงินอุดหนุนจากทางกองทุนการออมแห่งชาติ ไม่ได้ใช้ในการประชาสัมพันธ์โดยตรง เนื่องจากรูปแบบการทำงานเรื่องของหน้าที่ความรับผิดชอบรวมไปถึงการขอความร่วมมือในการขับเคลื่อนนโยบายผ่านโครงการดังกล่าว แต่งบประมาณทั้งหมดถูกใช้ในการดำเนินการโครงการโรงเรียน กอช. 100% เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะครูผู้ประสานงาน หรือรางวัลตอบแทนกลุ่มผู้สมทบทุนสนับสนุนเงินออมเริ่มต้นให้กับนักเรียน รวมไปถึงการจัดพิธีมอบเงินทุนสนับสนุน อย่างไรก็ตามโครงการโรงเรียน กอช.100% มีงบประมาณอีกส่วนหนึ่งจากผู้สนับสนุนเงินทุนการออมเริ่มต้นให้กับนักเรียนซึ่งเป็นงบประมาณตามกำลังศรัทธาของบุคคล กลุ่มเอกชนในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์

ดังนั้น งบประมาณที่กองทุนการออมแห่งชาติได้จัดสรรให้กับจังหวัดนครสวรรค์จึงไม่ได้ส่งผลโดยตรงกับจำนวนยอดสมาชิกที่เพิ่มขึ้น แต่เป็นงบประมาณที่ใช้สำหรับสนับสนุนกิจกรรมในทางอ้อม ในขณะที่งบประมาณที่มีผลกับยอดสมาชิกที่เพิ่มขึ้นโดยตรงคืองบประมาณจากผู้ร่วมสมทบทุนสนับสนุนเงินออมเริ่มต้นให้แก่ นักเรียน ภายใต้การดำเนินโครงการโรงเรียน กอช. 100% อย่างไรก็ตามพบข้อสังเกตว่าแม้ว่าจะมีจำนวนนักเรียนที่สามารถมีสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติในทุก ๆ ปี แต่งบประมาณเหล่านี้มีความไม่แน่นอนอาจนำไปสู่ความยั่งยืนของโครงการโรงเรียน กอช. 100% ในอนาคตได้

6.2.3.2. บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน

ผู้ปฏิบัติหลักในการขับเคลื่อนโครงการคือ คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นไปตามแนวทางของโครงการตามความร่วมมือของกระทรวงมหาดไทยและกองทุนการออมแห่งชาติ แต่กลุ่มเหล่านี้ไม่ใช่ผู้ปฏิบัติในการขับเคลื่อนนโยบายอย่างแท้จริงตามหลักพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 แต่ด้วยข้อจำกัดของกองทุน นำไปสู่การใช้กลไกความร่วมมือทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้ปฏิบัติ ซึ่งส่งผลให้บุคลากรผู้ปฏิบัติในจังหวัดนครสวรรค์มีภาระงานที่เพิ่มขึ้น แม้ว่าการดำเนินงานของโครงการจึงสามารถทำร่วมกับงานประจำได้ ทักษะคิดของผู้ปฏิบัติต้องการผลักดันนโยบาย ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้นับมอบหมาย รวมไปถึงกลยุทธ์ต่าง ๆ ของคณะทำงาน นำมาซึ่งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่จังหวัดกำหนดให้ แต่ด้วยวิธีการดำเนินการในรูปของคำสั่ง ทำให้ค่าน้ำหนักในการขับเคลื่อนที่สำคัญต่อคณะทำงานย่อมขึ้นอยู่กับความเอาใจจริงเอาใจในการผลักดันโครงการดังกล่าวของผู้นำ

ผู้ปฏิบัติในจังหวัดนครสวรรค์ดำเนินการภายใต้กลไกการติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นและควบคุมการดำเนินงานที่เป็นตัวแปรสำคัญ อันนำมาซึ่งจำนวนยอดสมาชิกที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด เนื่องจากสะท้อนถึงความรับผิดชอบของคณะทำงาน อย่างไรก็ตามพบว่าคณะทำงานในจังหวัดนครสวรรค์ยังขาดความพร้อมในการดำเนินการ โดยเฉพาะความรู้ ความเข้าใจในข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนการออมแห่งชาติซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินงาน อาจเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้วิธีการถูกบิดเบือนจากเจตนารมณ์ที่แท้จริง เนื่องจากสื่อสารที่มีลักษณะเป็นทอด ๆ ตั้งแต่กองทุนการออมแห่งชาติจนถึงคณะทำงาน โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนตามเจตนารมณ์ของกองทุนการออมแห่งชาติ รวมไปถึงขาดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนำไปสู่การใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ที่บิดเบือนไปจากเจตนารมณ์การสมัครใจ เช่น การออกเงินออมเริ่มต้นเพื่อสมัครเป็นสมาชิกของกองทุน ซึ่งมีผลต่อความต่อเนื่องในการส่งเงินออมและความยั่งยืนในอนาคต

6.3.3.3. การเข้าถึงประชาชน

การส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์สามารถเข้าถึงประชาชนระดับหมู่บ้านในจังหวัดนครสวรรค์ได้จริง สะท้อนจากผลการดำเนินงานซึ่งมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นในทุกอำเภอ แต่พบว่าการเข้าถึงประชาชนยังไม่ทั่วถึงและครอบคลุมโดยเฉพาะกลุ่มแรงงานนอกระบบที่ยังไม่ทราบถึงการประชาสัมพันธ์ของโครงการเกี่ยวกับการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ แม้ว่าวิธีการประชาสัมพันธ์ใช้รูปแบบต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย การประชุมหมู่บ้าน อย่างไรก็ตามผู้ศึกษามีข้อสังเกตว่า สาเหตุที่กลุ่มเหล่านี้อาจไม่ได้รับข้อมูลเนื่องจากลักษณะของการทำงานที่ไม่แน่นอน อาจไม่เอื้อให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว เช่น มอไซค์รับจ้าง

ทั้งนี้ยังพบว่าการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของโครงการดังกล่าวในจังหวัดนครสวรรค์ส่วนใหญ่เน้นในกลุ่มนักเรียนมากกว่ากลุ่มของแรงงานนอกระบบ เนื่องจากสามารถบริหารจัดการได้ง่ายกว่ากลุ่มอื่น ๆ แม้ว่าอาจบิดเบือนไปจากเจตนารมณ์การจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติที่ตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นหลักประกันจากภาครัฐสำหรับแรงงานนอกระบบให้มีคุณภาพชีวิตที่มีคุณภาพ แต่วิธีการไม่ผิดตามหลักการของกองทุนการออมแห่งชาติแต่อย่างใด ทำให้สัดส่วนการเข้าถึงประชาชนไม่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของกองทุนอย่างแท้จริง

6.2.4. สภาพแวดล้อมภายนอก

6.2.4.1. การสนับสนุนจากประชาชน

การสนับสนุนจากประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์พบว่า *ยังไม่มากเท่าที่ควร* โดยเฉพาะการสนับสนุนจากความสมัครใจของแรงงานนอกระบบ แม้ว่าจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นจะเป็นตัวชี้วัดและเป้าหมายของความสำเร็จ แต่เป้าหมายที่นำไปสู่ความสำเร็จอีกหนึ่งประการที่นำไปสู่ความยั่งยืนคือการส่งเงินออมอย่างต่อเนื่อง กล่าวได้ว่าหากโครงการได้รับการสนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวนผู้สมัครสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติย่อมเป็นไปได้ในทิศทางเดียวกันยอดการออมต่อเนื่องของสมาชิก ทั้งนี้ผลการดำเนินการพบว่า ประสบความสำเร็จเพียงในส่วนของจำนวนผู้สมัครแต่ยอดการออมต่อเนื่องกลับสวนทาง และหากย้อนกลับไปดูจากต้นทางการสมัครพบว่า มีสมาชิกส่วนหนึ่งอาจไม่ได้มาจากความสมัครใจตั้งแต่แรก อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ไม่เกิดความต่อเนื่องในการส่งเงินออม

นอกจากนี้ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติคือ *นโยบายทางการเมือง* เช่น นโยบายบำนาญถ้วนหน้าเดือนละ 3,000 บาท เนื่องจากอาจทำให้บทบาทของนโยบายกองทุนการออมแห่งชาติมีความสำคัญน้อยลง

ผู้ศึกษาสามารถสรุปในภาพรวมจากการศึกษา **เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์** ในครั้งนี้ได้ว่า

การดำเนินนโยบายกองทุนการออมแห่งชาติซึ่งขับเคลื่อนผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ มีคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์เป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก ในการวางกรอบแนวทางมอบหมายความรับผิดชอบและกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งดำเนินการขับเคลื่อนในรูปแบบของหนังสือคำสั่งและการขอความร่วมมือจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

ความสำเร็จของผลการดำเนินงานในจังหวัดนครสวรรค์บรรลุเป้าหมายตามที่กองทุนการออมแห่งชาติได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะจำนวนยอดสมาชิกใหม่ที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด มาจากการขับเคลื่อนนโยบายผ่านโครงการทั้งหมด 3 โครงการ โดยจะมีโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่เป็นโครงการหลักและโครงการย่อยอีก 2 โครงการ คือ 1.) โครงการสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่ และ 2.) โครงการโรงเรียน กอช.100% ทั้งนี้ผลการดำเนินโครงการในจังหวัดนครสวรรค์ส่วนใหญ่มาจากกลุ่มนักเรียน และมีข้อค้นพบว่าจำนวนยอดสมาชิกที่เพิ่มขึ้นไม่

สอดคล้องกับการส่งเงินออมอย่างต่อเนื่อง เหล่านี้อาจเป็นผลมาจากวิธีการนำนโยบายไปปฏิบัติที่บิดเบือนไปจากเจตนารมณ์ของการประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 คือเป็นกองทุนการออมภาคสมัครใจ เพื่อให้มีระบบการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชราภาพที่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะประชากรภาคแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศ ที่เป็นแรงงานนอกระบบยังไม่ได้รับความคุ้มครองเพื่อการชราภาพอย่างทั่วถึง

ดังนั้นแม้ว่าการขับเคลื่อนนโยบายผ่านโครงการดังกล่าวในจังหวัดนครสวรรค์จะประกอบด้วยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ เช่น ความชัดเจนของนโยบาย ภาวะผู้นำของผู้บริหารสมรรถนะขององค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอก ที่มีส่วนเอื้อต่อความสำเร็จต่อโครงการ แต่พบว่าความสำเร็จของการดำเนินโครงการในจังหวัดนครสวรรค์ยังคงเป็นเพียงมิติเดียวเท่านั้นคือการระดมสมาชิกใหม่ซึ่งเป็นผลลัพธ์ในระยะสั้น และด้วยวิธีการในการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจไม่นำไปสู่ความต่อเนื่องตามวัตถุประสงค์ของนโยบายการส่งเสริมการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติที่ว่าเพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิกและเพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบำนาญอันนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่มีคุณภาพ

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่านโยบายจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการนำนโยบายมาปฏิบัติด้วย เพราะแม้ว่านโยบายจะถูกคิดและผ่านกระบวนการวิเคราะห์มาเป็นอย่างดีรวมไปถึงได้รับการยอมรับ ตลอดจนสามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้ แต่วิธีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติซึ่งเป็นหัวใจสำคัญอันนำไปสู่ความสำเร็จของนโยบาย หากวิธีการนำนโยบายไปปฏิบัติถูกบิดเบือนไปจากเจตนารมณ์ที่แท้จริง อาจมีผลต่อความล้มเหลวของนโยบายนั้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวในบทความเรื่อง The Study of Administration ของ Thomas Woodrow Wilson บิดาแห่งรัฐประศาสนศาสตร์ เมื่อ ค.ศ.1887 ที่มีความว่า “It is getting to be harder to run a constitution than to frame one.” กล่าวคือ ยิ่งกว่าการร่างรัฐธรรมนูญคือการบริหารสิ่งที่เขียนในรัฐธรรมนูญนั้นให้เกิดขึ้นจริง

6.3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการดำเนินนโยบายผ่านโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ และ ข้อเสนอแนะสำหรับการต่อยอดเชิงวิชาการ ดังต่อไปนี้

6.3.1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.) จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาพบข้อสังเกตว่านโยบายกองทุนการออมแห่งชาติมีความซ้ำซ้อนกับประกันสังคมหลายประการ โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายของกองทุนการออมแห่งชาติและประกันสังคมมาตรา 40 เป็นกลุ่มเดียวกันคือเน้นที่แรงงานนอกระบบ รวมถึงรูปแบบการส่งเงินออมให้มีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและประชาชน ทั้งนี้ความแตกต่างที่แยกจากกันอย่างชัดเจนคือประกันสังคมจัดเป็น “ระบบสวัสดิการ” ในขณะที่กองทุนการออมแห่งชาติจัดเป็น “ระบบการออมเพื่อการเกษียณ” หากไม่มีกองทุนการออมแห่งชาติจะไม่มีระบบบำนาญสำหรับแรงงานนอกระบบ เพราะประกันสังคมกรณีชราภาพจะได้รับในรูปของบำนาญ กล่าวคือกองทุนการออมแห่งชาติเป็นนโยบายที่เข้ามาอุดช่องว่างความไม่เท่าเทียม เพื่อให้มีระบบบำนาญที่ดูแลโดยภาครัฐครอบคลุมสำหรับแรงงานในทุกกลุ่ม

แต่เมื่อนำนโยบายมาปฏิบัติกลับพบว่า กองทุนยังไม่เป็นที่รู้จักเท่าที่ควร จุดเด่นของกองทุนการออมแห่งชาติคือ เป็นการออมภาคสมัครใจ มีความยืดหยุ่นในการส่งเงินออมสูง มีเงินสมทบจากภาครัฐและรัฐบาลค้ำประกันดอกเบี้ยเงินฝากให้กับสมาชิก แต่มีข้อจำกัดคือสภาพคล่อง ไม่มีสวัสดิการอื่น ๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ทูพลภาพ เงินสงเคราะห์บุตร ตลอดจนระหว่างการส่งเงินออมไม่มีเงินปันผล จึงทำหน้าที่เสมือน “กระปุกออมสินที่ถูกปิดตาย” นอกจากนี้ผลจากการสัมภาษณ์ผู้รับผลประโยชน์จากกองทุนพบว่า มีข้อเสนอแนะต่อกองทุนการออมแห่งชาติ ในเรื่องของความต้องการในการเพิ่มสวัสดิการอื่น ๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาล สามารถกู้ยืมเงินจากกองทุนได้ รวมไปถึงการมีเงินปันผลให้สมาชิก

ข้อค้นพบประการสำคัญคือ กองทุนการออมแห่งชาติยังมีข้อจำกัดด้านความพร้อมหลายประการ เช่น กองทุนยังไม่เป็นที่รู้จัก มีขนาดเล็ก ไม่มีสาขาในระดับพื้นที่ ในขณะที่ระบบการออมสำหรับแรงงานนอกระบบ เช่น ประกันสังคม จัดตั้งก่อนกองทุนการออมแห่งชาติทำให้เป็นที่รู้จักมากกว่า กองทุนมีขนาดที่ใหญ่กว่า รวมไปถึงความพร้อมของบุคลากรแลสำนักงานที่ครอบคลุมในทุกจังหวัด

ดังนั้น ภาครัฐควรพิจารณาบูรณาการ “ระบบสวัสดิการ” และ “ระบบการออมเพื่อการเกษียณ” เข้าด้วยกัน สำหรับการดูแลแรงงานนอกระบบอย่างครอบคลุมในทุกมิติ ภายใต้การจัดการของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เพื่อเป็นการลดต้นทุนในการดำเนินงานโดยเฉพาะงบประมาณในการบริหารจัดการ เพื่อสามารถบริหารจัดการกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพอันนำมาซึ่งการสร้างหลักประกันหลังเกษียณอายุ ตลอดจนการออกแบบรูปแบบการออมที่สอดคล้องกับลักษณะโดยทั่วไป และตอบสนองความต้องการของแรงงานนอกระบบได้อย่างแท้จริง

2.) ข้อค้นพบสำคัญของงานวิจัยชิ้นนี้คือ วิธียานโยบายไปปฏิบัติใช้หลักการแบ่งบทบาทความรับผิดชอบจากส่วนกลาง กล่าวคือเกิดการเปลี่ยนขั้วผู้รับผิดชอบหลักตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 สาเหตุมาจากข้อจำกัดของกองทุนทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ จึงต้องสร้างกลไกเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานที่มีความพร้อมในการช่วยดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย

สำหรับโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดนครสวรรค์ มาจากการความร่วมมือของจากกระทรวงมหาดไทยเพื่อร่วมกันในการดำเนินการระดับพื้นที่ แม้ว่าโครงการดังกล่าวจะนำมาซึ่งจำนวนมาซึ่งเป้าหมายจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดตามวัตถุประสงค์ที่สะท้อนถึงความสำเร็จของโครงการ แต่การใช้วิธีการขับเคลื่อนดังกล่าวส่งผลให้เกิดภาระงานที่เพิ่มขึ้นกับผู้ปฏิบัติงาน ทำให้การเอาใจจริงเอาใจ ความใส่ใจ ความต่อเนื่องในการดำเนินงานขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร รวมไปถึงการเข้าใจถึงเจตนากรรมของกองทุนการออมแห่งชาติที่แท้จริงย่อมน้อยกว่าผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

ดังนั้น การขับเคลื่อนของการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติควรลดการพึ่งพา ปรับบทบาทของนโยบายไปปฏิบัติให้กองทุนการออมแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการหลัก และอาศัยเครือข่ายหรือใช้ความร่วมมือเป็นเพียงตัวกลางเชื่อมประสานในการเข้าถึงประชาชนในพื้นที่มากกว่าการแบ่งบทบาทความรับผิดชอบให้กับส่วนงานอื่น ๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานของกองทุนไม่เพิ่มภาระงานแก่เครือข่ายอื่น ๆ เพราะการที่กองทุนขับเคลื่อนนโยบายด้วยตนเองจะทำให้ประชาชนผู้รับผลประโยชน์เข้าใจหลักการอย่างครบถ้วน สามารถถ่ายทอดเจตนากรรมของกองทุนได้อย่างแท้จริง ด้วยบุคลากรที่มีความพร้อมทั้งความรู้และความสามารถในการสื่อสาร ตลอดจนหากกองทุนการออมแห่งชาติดำเนินการขับเคลื่อนด้วยตนเองเป็นหลัก จะนำมาซึ่งความเชื่อมั่นของประชาชนกับกองทุน เนื่องจากมีความเป็นรูปธรรมเห็นภาพมากกว่าดำเนินการผ่านส่วนอื่น ๆ

3.) ข้อค้นพบสำคัญของงานวิจัยชิ้นนี้คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติบิดเบือนไปจากเจตนารมณ์ การออมภาคสมัครใจ เนื่องจากด้วยการใช้กลไกการติดตามควบคุม รวมไปถึงการสร้างภาวะการแข่งขันทั้งภายในจังหวัดและระหว่างจังหวัด โดยมีรางวัลเป็นแรงจูงใจในการดำเนินการ ทำให้คณะทำงานผู้ได้รับมอบหมายความรับผิดชอบจากทางจังหวัดโดยเฉพาะในส่วนของอำเภอมุ่งการหาสมาชิกอย่างจริงจัง แม้ว่าจะระบบจะถูกออกแบบให้เอื้อต่อความสำเร็จของโครงการในมิติของการเพิ่มสมาชิก แต่พบว่าปัญหาที่สำคัญคือ ความพร้อมในการสื่อสารของคณะทำงาน โดยเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่สื่อสารกับประชาชนในพื้นที่โดยตรง ยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลของกองทุนการออมแห่งชาติที่ละเอียดเพียงพอ เช่น สิทธิประโยชน์ เงื่อนไข รูปแบบวิธีการออมเงินสะสมต่อ เป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ อันนำไปสู่การบิดเบือนไปจากเจตนารมณ์การสมัครใจ เช่น การออกเงินออมเริ่มต้นเพื่อสมัครเป็นสมาชิกของกองทุน เพราะวิธีการดังกล่าวทำได้ง่ายและได้จำนวนยอดเป้าหมายตามความรับผิดชอบ ซึ่งมีผลต่อความต่อเนื่องในการส่งเงินออมและความยั่งยืนของกองทุนการออมแห่งชาติในอนาคต อย่างไรก็ตามแม้จะมีการอบรมความรู้ แต่ยังไม่สามารถทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถนำความรู้ไปสื่อสารหรือถ่ายทอดให้กับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ควรออกแบบวิธีการสื่อสารที่สั้นที่สุด โดยกระบวนการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าว กองทุนการออมแห่งชาติดำเนินการผ่านตัวกลางซึ่งเป็นหน่วยงานในความร่วมมือไปสู่ผู้รับผลประโยชน์ทำให้กระบวนการสื่อสารมีลักษณะเป็นทอด ๆ ที่มีสายลำดับยาว อาจมีผลทำให้ข้อมูลที่ถูกส่งถึงผู้รับสารอาจถูกบิดเบือนจากความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องหรือขาดความครบถ้วนในรายละเอียดต่าง ๆ จึงควรสื่อสารให้ผ่านตัวกลางลำดับสั้นที่สุด ทั้งนี้วิธีการดังกล่าวสอดคล้องกับโมเดลของโครงการตัวแทนกองทุนการออมแห่งชาติประจำหมู่บ้าน จึงควรพัฒนาระดับประสิทธิภาพของโครงการดังกล่าว เช่น กองทุนการออมแห่งชาติต้องมีกระบวนการสรรหาผู้ที่มีความพร้อมในการเป็นตัวแทนได้อย่างแท้จริง มีการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีผลตอบแทนที่เหมาะสม รวมไปถึงยกระดับหลักสูตรการอบรมให้มีเกณฑ์ทดสอบที่ชัดเจน อันนำมาซึ่งคุณภาพเพื่อต่อยอดไปสู่การนำไปปฏิบัติในระดับพื้นที่ได้จริง

4.) ผลการศึกษาพบว่า โครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัด นครสวรรค์ มีผลการดำเนินงานจำนวนสมาชิกสวนทางกับอัตราการออมต่อเนื่อง สะท้อนถึงความสำเร็จในระยะสั้นในเชิงปริมาณแต่ยังคงขาดคุณภาพและความยั่งยืน ซึ่งตัวแปรสำคัญของการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ สมาชิกจะได้รับเงินบำนาญที่เพียงพอในการใช้จ่ายหลังเกษียณอย่างมีคุณภาพคือ “การส่งเงินออมอย่างต่อเนื่อง”

ดังนั้นควรสร้างแรงจูงใจด้านสิทธิประโยชน์ของผลตอบแทน เช่น การเพิ่มเงินสมทบ การไม่มีต้นทุนทางธุรกรรม รวมไปถึงการเพิ่มสวัสดิการด้านอื่น ๆ เช่น เงินปันผล ทั้งนี้กองทุนการออมแห่งชาติจำเป็นต้องสร้างความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์และความมั่นคงของกองทุนให้เป็นที่ยอมรับอันนำมาซึ่งแรงจูงใจในการสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติอย่างสมัครใจตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทั้งนี้การดำเนินโครงการในจังหวัดนครสวรรค์นำมาซึ่งจำนวนสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติ ซึ่งเป็นสารตั้งต้นสำคัญที่กองทุนต้องหาแนวทางต่อยอดให้สมาชิกกลุ่มเหล่านี้ส่งเงินออมอย่างสม่ำเสมอ

อย่างไรก็ตามการจะให้เกิดการออมอย่างต่อเนื่องประกอบไปด้วยหลายปัจจัยที่ต้องบูรณาการร่วมกัน เช่น คณะทำงานต้องคอยสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการออม สนับสนุนให้ความรู้เกี่ยวกับการออมอย่างสม่ำเสมอ หรือการสร้างระบบหักเงินที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดข้อจำกัดการออมขั้นต่ำ โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียน ในขณะที่สมาชิกกองทุนต้องคำนึงและวินัยในการออม รวมไปถึงกองทุนการออมแห่งชาติควรสร้างเงื่อนไขของความยืดหยุ่นในการส่งเงินออม เช่น การสร้างแรงจูงใจในรูปแบบขั้นบันได (เช่น ยิ่งออมต่อเนื่อง จะยิ่งได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น) หรือการใช้ระบบ ATS (Automatic Transfer System) คือการส่งเงินออมเข้ากองทุนรวมแบบอัตโนมัติผ่านการผูกบัญชีธนาคาร เป็นต้น

6.3.2. ข้อเสนอแนะสำหรับการต่อยอดเชิงวิชาการ

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้อยู่ภายใต้ข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณและระยะเวลาในการดำเนินการ แต่นำมาซึ่งข้อสังเกตและข้อค้นพบหลายประการที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการขับเคลื่อนนโยบายของกองทุนการออมแห่งชาติ ทั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจในประเด็นเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ โดยการศึกษาและเปรียบเทียบแนวทางการบริหารจัดการโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในจังหวัดอื่น ๆ ที่มีผลการดำเนินการใกล้เคียงกันเพื่อศึกษาการได้มาซึ่งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้การดำเนินนโยบายผ่านโครงการมีเพียงแนวทางการดำเนินการให้เท่านั้น ไม่มีคู่มือวิธีปฏิบัติอย่างชัดเจน ทำให้การดำเนินงานของแต่ละจังหวัดอาจมีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับรูปแบบการจัดการในจังหวัดนั้น ๆ

นอกจากนี้ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าการขับเคลื่อนโครงการ ดังกล่าวนำมาซึ่งยอดสมาชิกใหม่ที่เพิ่มขึ้นแต่ขาดการส่งเสริมการออมอย่างต่อเนื่อง หากสามารถศึกษาการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวในจังหวัดที่มีผลการดำเนินงานของสมาชิกออมที่มีการส่งเงินออมอย่างต่อเนื่องว่ามีวิธีการดำเนินการอย่างไร จะสามารถนำผลการศึกษาดังกล่าวมาบูรณาการ และสร้างโมเดลการขับเคลื่อนที่สามารถตอบเป้าหมายได้ทั้ง 2 ประการคือ 1.) มีจำนวนยอดสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้น และ 2.) สมาชิกมีการส่งเงินออมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแนวทางที่จะสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของกองทุนการออมแห่งชาติได้อย่างแท้จริง อันนำมาซึ่งความยั่งยืนและแก้ปัญหาสังคมในเรื่องของการลดความเหลื่อมล้ำ ตลอดจนสามารถทำให้แรงงานนอกระบบได้มีหลักประกันหลังจากการเกษียณอายุสำหรับใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

เอกสารการบันทึกความร่วมมือ (MOU) การส่งเสริมความร่วมมือการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ
ระหว่างกระทรวงมหาดไทย กับ กองทุนการออมแห่งชาติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บันทึกความร่วมมือ (MOU)

การส่งเสริมความร่วมมือการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ ระหว่าง กระทรวงมหาดไทย กับ กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)

บันทึกความร่วมมือฉบับนี้ ทำขึ้น ณ กระทรวงการคลัง ถนนพระราม ๖ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๐๐ เมื่อวันที่ ๒๘ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ระหว่าง

กองทุนการออมแห่งชาติ โดย ปลัดกระทรวงการคลัง ประธานกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ สำนักงานใหญ่ ตั้งอยู่เลขที่ ๔๒๐/๑ อาคารเทวศิริพิชัยสนธิ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ถนนราชวิถี แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๐๐ ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า "กอช." ฝ่ายหนึ่ง กับ

กระทรวงมหาดไทย โดย ปลัดกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตั้งอยู่ที่ ถนนอัษฎางค์ แขวงราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐ ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า "กระทรวงมหาดไทย" อีกฝ่ายหนึ่ง

โดยที่ กอช. และกระทรวงมหาดไทย ได้เห็นพ้องต้องกันว่าในสถานการณ์ปัจจุบันที่ประเทศไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ การส่งเสริมการออมเงินไว้ใช้ในวัยชรามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับประชาชนที่ไม่ได้รับสิทธิสวัสดิการเรื่องบำเหน็จบำนาญในวัยเกษียณ ดังนั้น การให้ความรู้ด้านการออม พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการออมเงินกับกองทุนการออมแห่งชาติจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งกับบุคลากรในส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในโครงสร้างหรือการกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยที่ยังไม่ได้รับสิทธิสวัสดิการเรื่องบำเหน็จบำนาญที่จะได้มีบำนาญใช้ตลอดชีวิตหรือเพียงพอต่อการดำรงชีพเมื่อยามเกษียณอายุ

กอช. และกระทรวงมหาดไทยจึงได้ทำข้อตกลงร่วมกันดังมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ ๑ ขอบเขตความร่วมมือและบทบาทหน้าที่ของทั้งสองฝ่าย

๑.๑ กระทรวงมหาดไทย จะให้ความร่วมมือกับ กอช. ในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) ส่งเสริมและสนับสนุนในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจกรรมด้านวิชาการ หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการออมเงินของ กอช. เพื่อให้บุคลากรในส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในโครงสร้างหรือการกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยสนใจที่จะสมัครเป็นสมาชิกกับ กอช.

(ข) ส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมของ กอช. และกิจกรรมอื่นๆ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิประโยชน์ของการเป็นสมาชิก กอช. ให้กับบุคลากรในส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในโครงสร้างหรือการกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยสนใจที่จะสมัครเป็นสมาชิกกับ กอช.

(ค) ส่งเสริมให้บุคลากรในส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในโครงสร้างหรือการกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยที่ยังไม่ได้รับสิทธิสวัสดิการเรื่องบำเหน็จบำนาญ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีสิทธิสมัครเป็นสมาชิก กอช. และไม่เป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคมซึ่งส่งเงินเพื่อได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กอช. ได้มีสิทธิสวัสดิการเรื่องบำเหน็จบำนาญโดยการเป็นสมาชิก กับ กอช.

(ง) สนับสนุนข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความร่วมมือร่วมกับ กอช. เพื่อสนับสนุนกิจกรรมในด้านอื่นๆ ร่วมกันตามความเหมาะสม

๑.๒ เพื่อให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการออมเงินกับ กอช. ภายใต้ขอบเขตความร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทย กอช. ตกลงดำเนินงาน ในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) จัดให้มีกิจกรรมด้านวิชาการหรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการออมเงินของ กอช.

(ข) ส่งเสริมความรู้ทางการเงินและการออมเงินไว้ใช้ในวัยชราให้กับบุคลากรในส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในโครงสร้างหรือการกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยที่ยังมิได้รับสิทธิสวัสดิการเรื่องบำเหน็จบำนาญ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของ กอช. และจัดให้มีกิจกรรมอื่นๆ เกี่ยวกับการออมเงินของ กอช. ให้กับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในโครงสร้าง หรือการกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย เช่น จัดทำคู่มือเกี่ยวกับ กอช. ให้กับกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

(ค) จัดทำ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมต่างๆ ของ กอช. รวมทั้งจัดทำแผนการดำเนินงานและวิธีการประชาสัมพันธ์หรือวิธีการดำเนินงานตามบันทึกความร่วมมือฉบับนี้ ร่วมกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในโครงสร้างหรือการกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยเพื่อให้การดำเนินงานตามบันทึกความร่วมมือฉบับนี้ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยเป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่ตกลงร่วมกัน

(ง) การสนับสนุนกิจกรรมด้านอื่นๆ ร่วมกันตามความเหมาะสม

ข้อ ๒ การดำเนินงานของทั้งสองฝ่าย

กอช. และกระทรวงมหาดไทยตกลงร่วมกันที่จะดำเนินงานภายใต้ขอบเขตความร่วมมือในบันทึกความร่วมมือฉบับนี้อย่างดีที่สุด กรณีมีการจัดทำข้อตกลงเพิ่มเติม ให้ทั้งสองฝ่ายตกลงร่วมกันโดยจัดทำเป็นหนังสือและให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของบันทึกความร่วมมือฉบับนี้

ข้อ ๓ ระยะเวลาที่มีผลบังคับใช้

บันทึกความร่วมมือฉบับนี้ ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ลงนามในบันทึกความร่วมมือนี้เป็นต้นไป จนกว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะทำการบอกเลิกเป็นหนังสือ

บันทึกความร่วมมือนี้จัดทำขึ้นจำนวนสองฉบับมีข้อความถูกต้องตรงกัน ทั้งสองฝ่ายต่างได้อ่านและเข้าใจข้อความในบันทึกความร่วมมือนี้โดยตลอดแล้ว เห็นว่าตรงตามเจตนารมณ์ทุกประการ ต่างฝ่ายจึงได้ลงนามไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยานและถือไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

ลงชื่อ..... กอช.

(นายสมชัย สัจจพงษ์)

ปลัดกระทรวงการคลัง

ประธานกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ

ลงชื่อ..... พยาน

(นางสาวโสภาวดี เลิศมนัสชัย)

กรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ

ลงชื่อ.....

(นายฉัตรชัย พรหมเลิศ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ลงชื่อ..... พยาน

(นายบุญธรรม เลิศสุขีเกษม)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

พระราชบัญญัติ

กองทุนการออมแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๕๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

เป็นปีที่ ๖๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยกองทุนการออมแห่งชาติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติแห่งหมวด ๓ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนการออมแห่งชาติ

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ

“เงินสะสม” หมายความว่า เงินที่สมาชิกสะสมเข้ากองทุนตามพระราชบัญญัตินี้

“เงินสมทบ” หมายความว่า เงินที่รัฐบาลจ่ายสมทบเงินสะสมเข้ากองทุนตามพระราชบัญญัตินี้

“บ้านานู” หมายความว่า เงินที่จ่ายให้แก่สมาชิกเป็นรายเดือนเมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์แล้ว

“เงินดำรงชีพ” หมายความว่า เงินที่จ่ายให้แก่สมาชิกเป็นรายเดือนแทนเงินบ้านานู

“ทุพพลภาพ” หมายความว่า การสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพของอวัยวะหรือของร่างกาย หรือการสูญเสียสภาพปกติของจิตใจ จนไม่สามารถทำงานได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมกำหนด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้กับให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศ และแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การจัดตั้งกองทุนและลักษณะของกิจการกองทุน

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนการออมแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “กอช.”

ให้กองทุนเป็นหน่วยงานของรัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ กองทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิกและเพื่อเป็นหลักประกันการจ่ายบ้านานูและให้ประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิกเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ

รายได้ของกองทุนไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๖ กิจการของกองทุนไม่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ และกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม

มาตรา ๗ กองทุนประกอบด้วยทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(๑) เงินสะสม

(๒) เงินสมทบ

- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้
- (๔) เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (๕) รายได้อื่น
- (๖) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

มาตรา ๘ ให้กองทุนมีสำนักงานใหญ่ ณ สถานที่ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา และจะจัดตั้งสาขาหรือตัวแทนขึ้น ณ ที่อื่นใดตามความจำเป็นก็ได้

มาตรา ๙ ให้กองทุนมีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (๑) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินต่าง ๆ
- (๒) ก่อตั้งสิทธิหรือทำนิติกรรมใด ๆ ทั้งในและนอกราชอาณาจักร
- (๓) ลงทุนหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของกองทุน
- (๔) กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

ของกองทุน

มาตรา ๑๐ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุน ให้จ่ายจากเงินของกองทุนในบัญชีเงินกองกลางตามมาตรา ๔๖ (๓) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๒ การควบคุมและการบริหาร

มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ กอช.” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สมาชิกที่ได้รับเลือกตามมาตรา ๑๒ จำนวนหกคน ผู้รับบำนาญที่ได้รับเลือกตามมาตรา ๑๒ จำนวนหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน โดยในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านกฎหมาย ด้านบัญชี ด้านการเงินและการลงทุน และด้านสวัสดิการชุมชนด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๑๒ การเลือกกรรมการซึ่งเป็นสมาชิกและกรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยคำนึงถึงการกระจายตัวในทุกภูมิภาคและความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง ทั้งนี้ จะให้มีการขึ้นบัญชีไว้สำหรับผู้ได้รับคะแนนถัดไปจากผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการซึ่งเป็นสมาชิกหรือกรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญเพื่อประโยชน์ตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ด้วยก็ได้

มาตรา ๑๓ ให้ประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกและกรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญประชุมร่วมกัน เพื่อเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๑๔ กรรมการซึ่งเป็นสมาชิก กรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีสัญชาติไทยและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๒) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๓) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าจะมีการรอกการลงโทษหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๔) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษา หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง เว้นแต่จะพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวไม่น้อยกว่าสามปี

- (๕) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของกองทุน
- (๖) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญากับกองทุน หรือในกิจการที่กระทำให้แก่กองทุนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้เป็นกรรมการในบริษัทที่กองทุนเป็นผู้ถือหุ้น
- (๗) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือจากหน่วยงานเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่

มาตรา ๑๕ ให้กรรมการซึ่งเป็นสมาชิก กรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

กรรมการตามวรรคหนึ่งซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

ในกรณีที่กรรมการซึ่งเป็นสมาชิก กรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการเลือกกรรมการขึ้นใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการเลือกกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไป จนกว่ากรรมการที่ได้รับเลือกใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๕ กรรมการซึ่งเป็นสมาชิก กรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) พ้นจากสมาชิกภาพ กรณีกรรมการซึ่งเป็นสมาชิก
- (๔) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ กรณีกรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- (๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔
- (๖) คณะกรรมการมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่กรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญหรือกรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญได้พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้ผู้ซึ่งได้คะแนนถัดไปซึ่งขึ้นบัญชีไว้ในการเลือกกรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญเป็นกรรมการแทน ในกรณีที่ไม่มีผู้ขึ้นบัญชีไว้ให้ดำเนินการเลือกกรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญหรือกรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญขึ้นใหม่ตามมาตรา ๑๖

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ดำเนินการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ตามมาตรา ๑๓ แทนตำแหน่งที่ว่าง

ให้กรรมการผู้ได้รับการเลือกตั้งดำรงตำแหน่งแทนตามวาระหนึ่งและวาระสองอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่เลือกกรรมการขึ้นดำรงตำแหน่งแทนก็ได้

มาตรา ๑๘ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การออกเสียงลงมติแต่งตั้งหรือเลิกจ้างเลขาธิการต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่อยู่ในตำแหน่ง

มาตรา ๑๙ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียในเรื่องที่พิจารณาให้แจ้งการมีส่วนได้เสียนั้นและห้ามมิให้เข้าร่วมพิจารณาในเรื่องนั้น

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบาย และออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งในการบริหารกิจการของกองทุน

- (๒) กำหนดนโยบายการลงทุนของกองทุนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยกฎกระทรวง
- (๓) กำกับดูแลการบริหารกิจการของกองทุน
- (๔) ออกข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติงานของเลขาธิการและรองเลขาธิการด้านการลงทุน และการมอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทนเลขาธิการและรองเลขาธิการด้านการลงทุน
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับ เก็บรักษา และจ่ายเงินของกองทุน
- (๖) พิจารณามอบหมายให้สถาบันการเงินหรือนิติบุคคลอื่นจัดการเงินของกองทุน
- (๗) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- (๘) ออกระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับเกี่ยวกับการพนักงาน ระบบพนักงานสัมพันธ์ การบรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน และวินัยพนักงานและลูกจ้างของกองทุน การกำหนดเงินเดือนและเงินอื่น ๆ รวมตลอดถึงการสงเคราะห์และสวัสดิการต่าง ๆ
- (๙) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีในการปรับปรุงอัตราเงินสะสมและเงินสมทบ
- (๑๐) ปฏิบัติงานอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๑ ให้มีคณะกรรมการการลงทุน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เลขาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คนซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ระบบไร้ดอกเบี้ย ด้านการเงินและการลงทุน หรือด้านกฎหมายเป็นอนุกรรมการ และรองเลขาธิการด้านการลงทุน เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๒๒ ให้คณะกรรมการการลงทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คำแนะนำปรึกษาด้านการลงทุนต่อคณะกรรมการ
- (๒) ให้คำแนะนำปรึกษาด้านการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกสถาบันการเงินหรือนิติบุคคลที่จะมอบหมายให้จัดการเงินของกองทุน
- (๓) ติดตามดูแลการดำเนินงานของสถาบันการเงินหรือนิติบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเงินของกองทุน
- (๔) รายงานผลการดำเนินการด้านการลงทุนและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ
- (๕) ปฏิบัติการในเรื่องอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๒๓ ให้นำมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๒๙ ในกิจการของกองทุนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของกองทุน การปฏิบัติงานของเลขาธิการและการมอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทนเลขาธิการให้เป็นไปตาม ข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

นิติกรรมที่กระทำโดยฝ่าฝืนข้อบังคับตามวรรคสอง ย่อมไม่ผูกพันกองทุน เว้นแต่คณะกรรมการ จะให้สัตยาบัน

หมวด ๓

สมาชิกและสิทธิประโยชน์ของสมาชิก

มาตรา ๓๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๙ ให้บุคคลสัญชาติไทยซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ และไม่เป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม ซึ่งส่งเงินเพื่อได้รับ ประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการกรุงเทพมหานคร กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน หรือเป็นสมาชิกกองทุนหรืออยู่ในระบบบำนาญอื่น ตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวงมีสิทธิเป็นสมาชิกของกองทุน

มาตรา ๓๑ บุคคลตามมาตรา ๓๐ อาจสมัครเป็นสมาชิกของกองทุนได้โดยแสดงความจำนง พร้อมกับการจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุน ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเดือนละห้าสิบบาท แต่ไม่เกินจำนวนที่กำหนด โดยกฎกระทรวง

การสมัครเป็นสมาชิกและการจ่ายเงินสะสม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๓๒ ให้รัฐบาลจ่ายเงินสมทบตามระดับอายุของผู้เป็นสมาชิกและเป็นอัตราส่วน กับจำนวนเงินสะสมตามบัญชีเงินสมทบท้ายพระราชบัญญัตินี้

เงินสมทบตามวรรคหนึ่งเมื่อรวมกันแล้วในปีหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกินจำนวนเงินสมทบสูงสุดที่กำหนด โดยกฎกระทรวง ซึ่งต้องไม่เกินจำนวนเงินสมทบสูงสุดตามบัญชีเงินสมทบท้ายพระราชบัญญัตินี้ โดยให้มี การพิจารณาทบทวนกฎกระทรวงตามมาตรานี้ทุกห้าปี

ในกรณีที่สมาชิกไม่จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุน ให้สมาชิกรายนั้นยังคงการเป็นสมาชิกต่อไป แต่รัฐบาลไม่ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนสำหรับสมาชิกรายนั้น

การจ่ายเงินสมทบ ให้จ่ายภายในสิ้นเดือนถัดจากเดือนที่สมาชิกจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุน

มาตรา ๓๓ สมาชิกสิ้นสมาชิกภาพเมื่อ

(๑) อายุครบหกสิบปีบริบูรณ์

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่สมาชิกสิ้นสมาชิกภาพเพราะลาออกจากกองทุน ให้สมาชิกมีสิทธิได้รับเงินสะสมและผลประโยชน์ของเงินสะสมจากกองทุน ส่วนเงินสมทบและผลประโยชน์ของเงินสมทบให้ตกเป็นของกองทุน

มาตรา ๓๙ เมื่อสมาชิกรายใดเป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมซึ่งส่งเงินเพื่อได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการกรุงเทพมหานคร กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน หรือเป็นสมาชิกกองทุนหรืออยู่ในระบบบำนาญอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวงตามมาตรา ๓๐ ก่อนสิ้นสมาชิกภาพ ให้สมาชิกรายนั้นคงการเป็นสมาชิกต่อไปได้และสมาชิกจะจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนก็ได้ แต่รัฐบาลไม่ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน

เมื่อสมาชิกสิ้นสมาชิกภาพ ให้กองทุนจ่ายเงินสะสมที่สมาชิกจ่ายตามวรรคหนึ่ง พร้อมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินดังกล่าวให้แก่สมาชิกรายนั้นทั้งจำนวน โดยไม่ต้องนำเงินดังกล่าวไปรวมคำนวณบำนาญตามมาตรา ๓๔ และคำนวณเพื่อจ่ายเงินชดเชยตามมาตรา ๔๔ ด้วย

มาตรา ๔๐ การจ่ายเงินบำนาญที่สมาชิกจะได้รับตามมาตรา ๓๔ การจ่ายเงินดำรงชีพตามมาตรา ๓๕ การจ่ายเงินกรณีสมาชิกถึงแก่ความตายตามมาตรา ๓๖ การจ่ายเงินกรณีสมาชิกทุพพลภาพตามมาตรา ๓๗ การจ่ายเงินกรณีสมาชิกลาออกจากกองทุนตามมาตรา ๓๘ การจ่ายเงินกรณีสมาชิกสิ้นสมาชิกภาพตามมาตรา ๓๙ และการจ่ายเงินกรณีผู้รับบำนาญหรือผู้รับเงินดำรงชีพถึงแก่ความตายตามมาตรา ๔๙ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๔๑ สิทธิการรับเงินทั้งปวงตามพระราชบัญญัตินี้เป็นสิทธิเฉพาะตัวไม่อาจโอนแก่กันได้

มาตรา ๔๒ การหาประโยชน์ของกองทุนให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการ และกองทุนจะมอบหมายให้บุคคลใดดำเนินการแทนตามความเหมาะสมก็ได้

การมอบหมายให้จัดการเงินของกองทุนภายในประเทศนั้น กองทุนจะต้องมอบหมายให้สถาบันการเงินหรือนิติบุคคลอื่นที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการลงทุนไม่น้อยกว่าสองแห่ง ซึ่งเป็นผู้ได้รับอนุญาตจัดการกองทุนส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นผู้ได้รับมอบหมายให้จัดการเงินของกองทุน ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงการกระจายความเสี่ยงด้วย และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการหาประโยชน์ของกองทุนภายในประเทศ ให้ผู้ได้รับมอบหมายให้จัดการเงินของกองทุนมีหน้าที่และอยู่ในบังคับบทบัญญัติต่าง ๆ ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เสมือนหนึ่งกองทุนเป็นกองทุนส่วนบุคคล

การมอบหมายให้จัดการเงินของกองทุนในต่างประเทศนั้น กองทุนจะต้องมอบหมายให้สถาบันการเงินหรือนิติบุคคลอื่นที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งเป็นผู้ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลตามกฎหมายของประเทศนั้น ๆ เป็นผู้ได้รับมอบหมายให้จัดการเงินของกองทุน

มาตรา ๖๔ กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของผู้ได้รับมอบหมายให้จัดการเงินของกองทุนรายได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งในสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเงินของกองทุนต่อคณะกรรมการต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินสองล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๕ ความผิดตามมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบได้

คณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งให้มีจำนวนสามคน ซึ่งคนหนึ่งต้องเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบได้ทำการเปรียบเทียบกรณีใด และผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามคำเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการเปรียบเทียบกำหนดแล้ว ให้คดีนั้นเป็นอันเลิกกัน

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินคดีต่อไป

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๖ ในวาระเริ่มแรกให้รัฐบาลจัดสรรเงินเข้าบัญชีเงินกองกลางตามมาตรา ๔๖ (๓) เป็นจำนวนหนึ่งพันล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุน

มาตรา ๖๗ ในวาระเริ่มแรกให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังทำหน้าที่ เลขาธิการ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งดำเนินการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑ เป็นกรรมการ และแต่งตั้งเลขาธิการ ทั้งนี้ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๘ เมื่อได้ดำเนินการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและแต่งตั้งเลขาธิการแล้ว ให้กรรมการเท่าที่มีอยู่ประกอบเป็นคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน โดยให้ดำเนินการเลือกกรรมการซึ่งเป็นสมาชิกตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒ เพื่อให้ได้คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ภายในสามร้อย หกสิบวันนับแต่วันที่หมวด ๓ มีผลใช้บังคับ

ภาคผนวก ค.

กฎกระทรวงกำหนดอัตราการจ่ายเงินสะสมและเงินสมทบ พ.ศ.2566

กฎกระทรวง

กำหนดอัตราการจ่ายเงินสะสมและเงินสมทบ

พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป
- ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงกำหนดอัตราการจ่ายเงินสะสมและเงินสมทบ พ.ศ. ๒๕๕๘
- ข้อ ๓ ให้สมาชิกจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนไม่น้อยกว่าเดือนละห้าสิบบาท แต่เมื่อรวมกันแล้วจะต้องไม่เกินสามหมื่นบาท สำหรับปีปฏิทินนั้น
- ข้อ ๔ ให้รัฐบาลจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนสำหรับสมาชิกในอัตรา ดังต่อไปนี้
- (๑) ในกรณีสมาชิกมีอายุไม่เกินสามสิบปีบริบูรณ์ ให้จ่ายเงินสมทบในอัตราร้อยละห้าสิบของเงินสะสมของสมาชิกที่จ่ายเข้ากองทุน เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินหนึ่งพันแปดร้อยบาท สำหรับปีปฏิทินนั้น
- (๒) ในกรณีสมาชิกมีอายุเกินสามสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกินห้าสิบปีบริบูรณ์ ให้จ่ายเงินสมทบในอัตราร้อยละแปดสิบของเงินสะสมของสมาชิกที่จ่ายเข้ากองทุน เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินหนึ่งพันแปดร้อยบาท สำหรับปีปฏิทินนั้น
- (๓) ในกรณีสมาชิกมีอายุเกินห้าสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้จ่ายเงินสมทบในอัตราร้อยละร้อยของเงินสะสมของสมาชิกที่จ่ายเข้ากองทุน เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินหนึ่งพันแปดร้อยบาท สำหรับปีปฏิทินนั้น

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖

อาคม เติมพิทยาไพสิฐ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

หน้า ๕

เล่ม ๑๔๐ ตอนที่ ๑๔ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๓ มีนาคม ๒๕๖๖

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงจำนวนเงินสะสมสูงสุดของสมาชิกที่จ่ายเข้ากองทุน และจำนวนเงินสมทบสูงสุดที่รัฐบาลต้องจ่ายสมทบ สำหรับปีปฏิทินนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ เพิ่มแรงจูงใจในการออม สร้างความมั่นคงในการดำรงชีพยามชราภาพ และเป็นการรองรับสังคมสูงวัย จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก ง.

เอกสารอ้างอิงการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสุตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 87213
ที่ อว 64.15/รป.ม.226 วันที่ 23 พฤศจิกายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย (IOC)

เรียน อาจารย์ ดร.วงอร พัวพันสวัสดิ์

ด้วย นางสาวจุฑารัตน์ ยกถาวร นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รองศาสตราจารย์ วันชัย มีชาติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์เชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย (IOC) เพื่อประเมินแบบสอบถามประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

ในการนี้ หลักสุตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย (IOC) ของ นางสาวจุฑารัตน์ ยกถาวร เพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ โดยนิสิตจะเป็นผู้ประสานกับท่านอีกครั้งหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรมา นิตเกษรสุนทร)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสุตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 87213
ที่ อว 64.15/ร.ป.ม.225 วันที่ 23 พฤศจิกายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย (IOC)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรมา นิตินิเทศสุนทร

ด้วย นางสาวจุฑารัตน์ ยกถาวร นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รองศาสตราจารย์ วันชัย มีชาติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์เชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย (IOC) เพื่อประเมินแบบสอบถามประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

ในการนี้ หลักสุตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โค้รขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย (IOC) ของ นางสาวจุฑารัตน์ ยกถาวร เพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ โดยนิสิตจะเป็นผู้ประสานกับท่านอีกครั้งหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรมา นิตินิเทศสุนทร)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 87213
ที่ อว 64.15/รป.ม.227 วันที่ 23 พฤศจิกายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย (IOC)

เรียน อาจารย์ ดร.ชฎิล โรจนานนท์

ด้วย นางสาวจุฑารัตน์ ยกถาวร นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติในระดับพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี รองศาสตราจารย์ วันชัย มีชาติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์เชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย (IOC) เพื่อประเมินแบบสอบถามประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์

ในการนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย (IOC) ของ นางสาวจุฑารัตน์ ยกถาวร เพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ โดยนิสิตจะเป็นผู้ประสานกับท่านอีกครั้งหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรมา นิดิเกษตรสุนทร)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บรรณานุกรม

- Alexander, E. R. (1985). From idea to action: Notes for a contingency theory of the policy implementation process. *Administration & Society*, 16(4), 403-426.
- Angus., D. (2005). Franco Modigliani and the life cycle theory of consumption. Available at SSRN 686475.
- Howlett, M., Ramesh, M., & Perl, A. (2009). *Studying public policy: Policy cycles and policy subsystems* (Vol. 3). Oxford university press Oxford.
- Maestas, N., Mullen, K., & Powell, D. (2016). *The Effect of Population Aging on Economic Growth, the Labor Force and Productivity*. <https://EconPapers.repec.org/RePEc:ran:wpaper:wr-1063-1>
- MGR Online. (2558). ยกเลิก "กองทุนการออมฯ" "รัฐบาลบึกตูด" อ้างฟังไม่ขึ้น. <https://mgronline.com/daily/detail/9580000006599>
- Pülzl, H., & Treib, O. (2007). Policy implementation. In Frank Fischer, Miller, Gerald J., Sidney, Mara S.(eds.) *Handbook of Public Policy Analysis: Theory, Politics and Methods* (pp. 89-107). Taylor & Francis.
- Sabatier, P., & Mazmanian, D. (1980). The implementation of public policy: A framework of analysis. *Policy studies journal*, 8(4), 538-560.
- United Nations. (2019). *Statistical Papers - United Nations (Ser. A), Population and Vital Statistics Report*.
- Van Meter, D. S., & Horn, C. E. V. (1975). The policy implementation process: A conceptual framework. *Administration & society*, 6(4), 445-488.
- Wanthanang, K., Saengthongdee, P., & Rittiyard, P. (2020). Promoting Informal Labor Saving Model in Accordance with Philosophy of the Sufficiency Economics in National Saving Fund: A Case Study of Bang Nom Kho Sub-District Sena District, Phra Nakorn Si Ayutthaya Province. *Modern Management Journal*, 18(2), 54-68. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/stou-sms-pr/article/view/242354>
- World bank. (2555). การลดปัญหาความยากจนของผู้สูงอายุในประเทศไทย : บทบาทของโครงการบำนาญและการช่วยเหลือทางสังคม (78277-TH). <https://documents1.worldbank.org/curated/pt/355211468120870525/pdf/805270WP0THAI00Box0382091B00PUBLIC0.pdf>
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2561). การสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยเกี่ยวกับแรงงานนอกระบบเพื่อการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ.
- กฤติยาภรณ์ ประสานสุข. (2562). กลไกการขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมวินัยการออมกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช) สู่อุปนิสัยปฏิบัติในระดับพื้นที่: กรณีศึกษากระทรวงมหาดไทย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].

- กล้า ทองขาว. (2551). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชานโยบายสาธารณะและการวางแผน หน่วยที่ 6 เรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ.
- กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด. (2564). ข้อมูลสำคัญจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี 2564. <https://data.go.th/dataset/f7e286c2-7505-465c-8692-1ed958b5714a/resource/90b20582-0f55-47b1-a6be-84881bfe66ce/download/2564090364.pdf>
- กองทุนการออมแห่งชาติ. (2558). รายงานประจำปี 2558. <https://www.nsf.or.th/sites/default/files/AW2558.pdf>
- กองทุนการออมแห่งชาติ. (2562b). รายงานประจำปี 2562. <https://www.nsf.or.th/sites/default/files/AW2562.pdf>
- กองทุนการออมแห่งชาติ. (2564). รายงานประจำปี 2564. <https://www.nsf.or.th/sites/default/files/รายงานประจำปี%202564%20กองทุนการออมแห่งชาติ.pdf>
- กองสถิติพยากรณ์, สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2017). การสำรวจอนามัย สวัสดิการและพฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชากร พ.ศ. 2560. http://www.nso.go.th/sites/2014/DocLib13/ด้านสังคม/สาขาสุขภาพ/Food_consumption_behavior_of_the_population/2560/รายงานฉบับสมบูรณ์.pdf
- เกษรา โพธิ์เย็น. (2019). สังคมผู้สูงอายุ : โอกาสของธุรกิจที่ยั่งยืนในอนาคต. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 21(1), 201-209. <http://msjournals.aru.ac.th/index.php/msjournals/article/view/91>
- ชนิษฐา แท้มบุญเลิศชัย, ขวัญรัฐ ส่วนพงษ์, & สันติ ธิรพัฒน์. (2018). ผลของการให้ความรู้ทางการเงินกับแรงจูงใจในการออม : กรณีจักรยานยนต์ รับจ้าง : รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์.
- คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา, & คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2016). โครงการการศึกษาวิเคราะห์ระดับสินทรัพย์การออมขั้นต่ำที่ผู้เกษียณอายุพึงมีสำหรับการประกันคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐาน (วัยสูงอายุ).
- คมสัน ไชยองค์การ. (2553). เปิดตัว “เครือข่ายบ้านอายุภาคประชาชน” เสนอ ระบบบ้านอายุถาวร. สำนักข่าว สสส. <https://www.thaihealth.or.th/เปิดตัว-เครือข่ายบ้านอายุ/>
- จินตนา สิงหเทพ. (1997). การนำนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีจังหวัด พระนครศรีอยุธยา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์]. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. <http://repository.nida.ac.th/handle/662723737/1807>
- จุมพล หนิมพานิช. (2549). การวิเคราะห์นโยบาย : ขอบข่าย แนวคิด ทฤษฎีและกรณีตัวอย่าง สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เจน จงจันสี. (2015). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ: กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:91524
- ชัยนต์ ต้นดีสวัสดิการ. (2556). เศรษฐศาสตร์จุลภาค : ทฤษฎีและการประยุกต์. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธนา อนันต์โชติกุล, ชินวุฒิ เตชานวัตร์, ณิชารีย์ อรัญ, ลัทธกิตต์ ลาภอุดมการ, ธนชพร นันทาภิวัฒน์, เคนเน็ท โดนัลท์ นีลเวล, & วรเทพ วงศ์วิริยะสิทธิ์. (2020). ทศวรรษถัดไปของไทย ธุรกิจโตอย่างไร เมื่อคนไทยกว่า 40% เข้าสู่วัยเกษียณ. *Kiatnakin Phatra Financial Group*.

https://media.kkpfgr.com/document/2020/Sep/KKP%20Research_ธุรกิจโตอย่างไรเมื่อไทยเข้าสู่วัยเกษียณ.pdf

ณัฐธัญญา คงเหลือ, & นารี วงศ์เลิศคุณากร. (2021). แนวทางการเพิ่มจำนวนผู้สมัครออมเงินกับกองทุนการออมแห่งชาติ. Rangsit Graduate Research Conference: RGRC,

ดร. จารีย์ ปิ่นทอง, ธนภรณ์ จิตตินันท์, ปภัสนรร สว่างสุขสันต์, และ ฉัตรนงค์ กุลนาถศิริ. (2018). สังคมสูงวัยกับความท้าทายของตลาดแรงงานไทย. สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย.

<https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AAA/AgePeriodCohort.pdf>

ดร. พรอนงค์ บุษราตระกูล, ณรงค์ฤทธิ์ อัครเรืองพิภพ, ดร. อนิรุต พิเสฏฐศลาศัย, ดร. รุ่งเกียรติ รัตนบานชื่น, ดร. รัฐชัย ศีลาเจริญ, ดร. ธนวิทย์ แซ่ซื่อ. (2012). ดัชนีความพร้อมเพื่อการเกษียณ: การจัดทำและการประยุกต์ใช้เชิงนโยบาย. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

<https://www.sec.or.th/TH/Documents/Seminars/SECSymposium2021-04F.pdf>

ดร.มณฑลที กปิลกาญจน์, & นางสาววันใหม่ นนทวิฑิตพงศ์. (2012). รายงานนอกระบบ: ผลกระทบและความท้าทายในยุค COVID-19.

https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib_/Article_30Mar2021.pdf

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). กองทุนเลี้ยงชีพคืออะไร.

https://member.set.or.th/education/th/begin/mutualfund_content14.pdf

ทองใบ สุดซารี. (1993). การนำนโยบายของวิทยาลัยครูไป ปฏิบัติ: กรณีศึกษาสภามหาวิทยาลัยอิสานใต้. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

นงา วะสี, พิทวัส พูนผลกุล, ชินวัฒน์ เทพหัสติน ณ ออยุธยา, & พรพจ ปรปักษ์ขาม. (2021). ระบบจัดการรายได้ผู้สูงอายุ: ควรปรับเปลี่ยนอย่างไรให้เพียงพอและยั่งยืน *Puey Ungphakorn Institute for Economic Research*. , aBRIDGEd No. 14/2021. <https://www.pier.or.th/abridged/2021/14/>

นฤมล บุญแดง. (2562). MOU คืออะไร พาไปหาความหมาย เข้าใจ ชัดเจน รู้เรื่อง.

<https://www.thairath.co.th/news/society/1710330>

นักร้องสารแรงงาน. (2556). กลุ่มเด็กเสนาอนายกฯ เร่งเดินหน้า “กองทุนออม” ร้องรับผู้สูงอายุในอนาคต. ประชาไท.

<https://prachatai.com/journal/2013/01/44634>

นิรุต หัตถะผะสุ. (2564). กลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานขององค์การภาครัฐเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกรณีศึกษา กระทรวงมหาดไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/80280?src=%2Fsimple->

[search%3Fquery%3D%25E0%25B8%259B%25E0%25B8%25B1%25E0%25B8%2588%25E0%25B8%2588%25E0%25B8%25B1%25E0%25B8%25A2%25E0%25B8%2584%25E0%25B8%25A7%25E0%25B8%25B2%25E0%25B8%25A1%25E0%25B8%25AA%25E0%25B8%25B3%25E0%25B9%2580%25E0%25B8%25A3%25E0%25B9%2587%25E0%25B8%2588%26brw_total%3D53%26brw_pos%3D5&query=ปัจจัยความสำเร็จ](https://www.researchgate.net/publication/358825882_The_Impact_of_The_2018_Constitutional_Reform_on_The_Thai_Labour_Market)

บัณฑิต เป็นวิเศษ. (2556). กฎหมายยังไม่ได้ใช้ ทำไมรัฐเสนอร่างกฎหมายยุบเลิก กอช.

<https://prachatai.com/journal/2013/09/48754> (ประชาไท)

- ประชาไท. (2556). บทวิเคราะห์สาระสำคัญที่ไม่ควรชะลอการปฏิบัติตาม พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554. ประชาไท. <https://prachatai.com/journal/2013/01/44739>
- ประณยา ชัยรังษี, เสน่ห์ จัยโต, & ชินรัตน์ สมสืบ. (2013). การนำนโยบายการพัฒนาสังคมไป ปฏิบัติ : กรณีศึกษา สำนักงานปลัด กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. *Modern Management Journal*, 11(2), 151-165.
- ปิติพันธ์ อ่อนจันทร์, & พิทักษ์ ศรีสุขใส. (2017). ปัจจัยที่มีผลต่อการออมในกองทุนการออมแห่งชาติของผู้ประกอบอาชีพอิสระในอำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ *RMUTT Global Business and Economics Review*, 12(1), 99-112. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/RMUTT-Gber/article/view/241939>
- ปิยวรรณ เงินคล้าย. (2559). การศึกษาการดำเนินการกองทุนการออมแห่งชาติ. https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parbudget/ewt_dl_link.php?nid=249
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์และสื่อสารองค์กร. (2560). กอช. มุ่งส่งเสริมวินัยการออมร่วมกับกระทรวงมหาดไทย หวังประชาชนได้รับสิทธิสวัสดิการบำนาญจากรัฐบาลผ่านผู้ว่าฯ ทุกจังหวัดทั่วประเทศ. https://media.thaigov.go.th/uploads/document/142/2018/12/pdf/Doc_2018120316064000000.pdf
- พสุภา ชินวรโสภาค. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรอินทรีย์ในระดับชุมชนของประเทศไทย: กรณีศึกษา กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ในจังหวัดอุบลราชธานีและศรีสะเกษ <https://repository.nida.ac.th/handle/662723737/3497>
- พิสิษฐ์ วงศ์เจียรณา. (2563). ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำ MOU และ MOA.
- ฟินโนมินา. (2564). รวมสิทธิประกันสังคมที่ผู้ประกันตนทุกคนควรรู้ ครบจบในที่เดียว. <https://www.finnomena.com/planet46/social-security-privileges/>
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2022). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย 2564. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. <https://thaiteri.org/?p=40101>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.
- รุ่งนภา ตรีแก้ว. (2560). ปัจจัยความสำเร็จในการนำนโยบายส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยสารพิษไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา สำนักงานพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2017/TU_2017_5903010428_8170_8141.pdf
- วเรช จันทรร. (2551). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (3 ed.). สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย.
- วิภาวี เหมพรวิสาร, & พุฒิกุล อัครชลาหนท์. (2557). การสร้างความมั่นคงทางการเงินหลังเกษียณให้คนไทย. คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์.
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2548). นโยบายสาธารณะ สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2549). นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ (14 ed.). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ, & กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจสังคม. (2023). การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2565. http://www.nso.go.th/sites/2014/DocLib13/ด้านสังคม/สาขาแรงงาน/Informal_work_force/2565/summary_65.pdf

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2019). การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 (ฉบับปรับปรุง). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักข่าวอินโฟเควสท์. (2552). กรม.อนุมัติหลักการร่าง พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ ช่วยแรงงานนอกระบบ. <https://www.ryt9.com/s/iq03/730507>
- สำนักข่าวอิศรา. (2556). เครือข่ายบ้านบุญประชาชนค้ำยุบลึก พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ. สำนักข่าวอิศรา. <https://www.isranews.org/content-page/item/23105-เครือข่ายบ้านบุญประชาชนค้ำยุบลึกพ-ร-บ-กองทุนการออมแห่งชาติ.html>
- สำนักงานแรงงานจังหวัดนครสวรรค์. (2565). รายงานสถานการณ์และดัชนีชี้วัดภาวะแรงงานจังหวัดนครสวรรค์ รายปี 2565 <https://nakhonsawan.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/20/2023/02/รายงานสถานการณ์-รายปี-65-ฉบับสมบูรณ์.pdf>
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2564a). กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) คืออะไร. <https://www.fpo.go.th/main/General-information-public-service/FAQ/2803/2869.aspx>
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2564b). กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF) คืออะไร. <https://www.fpo.go.th/main/General-information-public-service/FAQ/2803/2810.aspx>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2022). การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2564. http://www.nso.go.th/sites/2014en/Survey/social/domographic/OlderPersons/2021/fullreport_64.pdf
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2020). ระบบสถิติทางการทะเบียน. <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/>
- สุชาติ ขวัญเมือง. (2563). ศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมความยั่งยืนของการพัฒนาเมืองในอนาคต กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/74483?src=%2Fsimple-search%3Fquery%3D%25E0%25B8%259B%25E0%25B8%25B1%25E0%25B8%2588%25E0%25B8%2588%25E0%25B8%25B1%25E0%25B8%25A2%25E0%25B8%2584%25E0%25B8%25A7%25E0%25B8%25B2%25E0%25B8%25A1%25E0%25B8%25AA%25E0%25B8%25B3%25E0%25B9%2580%25E0%25B8%25A3%25E0%25B9%2587%25E0%25B8%2588%26brw_total%3D53%26brw_pos%3D0&query=ปัจจัยความสำเร็จ
- สุพรรณรัตน์ มาศรีรัตน์, & ประสิทธิ์ชัย เดชขำ. (2022). ผลกระทบของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีต่อการออมของ ประชาชน. *Journal of Administration and Social Science Review*, 5(2), 15-24.
- สุวรรณิก, ส. (2021). จะทำอย่างไรเมื่อผู้สูงวัย “แก่ก่อนรวย” และ “ป่วยก่อนตาย”?
- หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ. (2556). ด้านยุบกองทุนการออมแห่งชาติ. <https://www.hfocus.org/content/2013/08/4389>
- หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์. (2556). เมินประกันสังคมม.40 ปชช.จ้รัฐเดินหน้ากอช. <https://www.hfocus.org/content/2013/07/3906>
- อภิชนาภา ภูระหงษ์. (2562). การวางแผนทางการเงินเพื่อการอยู่อาศัยในวัยเกษียณสำหรับกลุ่มคนอายุ 40 ปีขึ้นไปใน

เขต กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

อาริยา วงศ์สุวรรณ. (2016). ความต้องการเป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติของผู้ประกอบอาชีพขับรถจักรยานยนต์
รับจ้างบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวจุฑารัตน์ ยกถาวร
วัน เดือน ปี เกิด	2 พฤษภาคม 2542
สถานที่เกิด	สงขลา
วุฒิการศึกษา	เศรษฐศาสตรบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	CU ihouse 268 ซอยจุฬา 9 ถนนจรัสเมือง แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
ผลงานตีพิมพ์	กองทุนการออมแห่งชาติ : บทบาทการลดความเหลื่อมล้ำระบบบำนาญในประเทศไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY